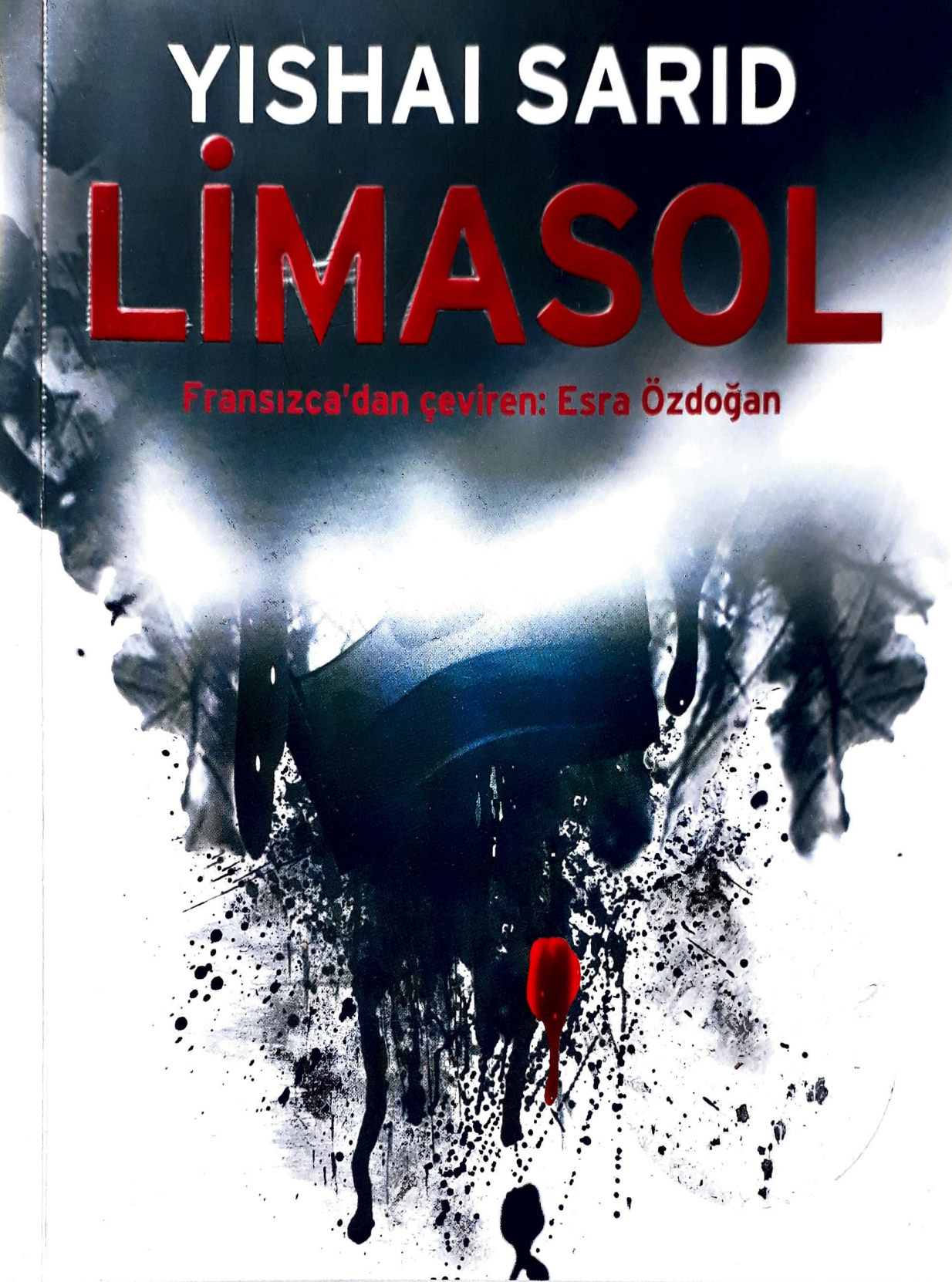
YISHAI SARID

LİMASOL

Fransızca'dan çeviren: Esra Özdoğan



FRANSA, 2011 POLİSİYE EDEBİYAT BÜYÜK ÖDÜLÜ

%100 Koton Kitap

İsrail istihbarat örgütünde bir sorgu memurunun kendi ağzından dinlediğimiz hikâyesini anlatıyor *Limasol.* Arapları, Filistinlileri sorgu odalarında psikolojik baskılarla, tehditlerle, gerektiğinde şiddete başvurarak konuşturmaya çalışan, eski barış yanlısı bu memurun adını hiç öğrenemiyoruz. Ama bu adsız kahramanın aslında en çok kendisini sorgulayarak yürüttüğü misyonları, Filistin-İsrail arasındaki çatışmalara, günümüz İsrail toplumuna ışık tutan buhranlı bir sürece dönüşüyor.

Fransa'da 2011 Polisiye Edebiyat Ödülü'nü alan *Limasol,* sürükleyici, kara bir casusluk romanı olmasının ötesinde, kimliğini arayan iki sorunlu halkın bireylerini uzak gölgeler olmaktan çıkarıyor. İntihar bombacıları, örgüt üyeleri, şairler, entelektüeller, uyuşturucu bağımlıları, bağnazlar, laik aileler Sarid'in kaleminde psikolojik derinlikleriyle, ayakta kalma çabalarıyla ve atalardan kalma değerlerine tutunma içgüdüleriyle kanlı canlı figürlere dönüşüyor.

Aşk da yine mücadeleyle şekilleniyor Sarid'in romanında. Yorgun evliliğini zorluklarla yürüten kahraman, orta yaşlı Dafna'nın efsanevi güzelliğinde neredeyse bir barış mesajı yakalıyor. Ancak aşktaki özverisi bile koşullarla acılaşarak asla neşe getirmiyor, kendi kaçınılmaz sonunu hazırlıyor.

"Düşman nedir? İnsanın asıl düşmanı kimdir?" gibi derin sorulara da cevap arayan *Limasol,* Ortadoğu'daki ezeli çarpışmaya değerlerini ve insanlığını koruyarak bakmaya çalışmanın sancılı ve sürükleyici bir hikâyesi.

15 TL

9 786058 753914

%100 Koton Kitap

www.kotonkitap.com

LİMASOL



%100 Koton Kitap

Orijinal adı: LIMASSOL
Telif hakkı © 2009, Yishai Sarid ve Am Oved Publishers Ltd.
İbrani Edebiyatı Çeviri Enstitüsü'nün onayıyla yayımlanmıştır.
Yazan: Yishai Sarid

Fransızca'dan çeviren: Esra Özdoğan
Editör: Işıl Ölmez
Düzelti: Fulya Tükel
Kapak ve grafik tasarım: Sevgi Aslan

1. Baskı: Mart 2012

Türkçe yayın hakları: © Koton Kitap, 2012
ISBN 978-605-87539-1-4

Baskı: Kitap Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Merk. Efendi Mah. Davutpaşa Cad. No: 123
Kat: 1 Topkapı, Zeytinburnu - İSTANBUL
Tel: 0212 482 99 10 Sertifika No: 16053

KOTON KİTAP YAYINCILIK BASIM VE
TANITIM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Kestane Sok. No:14, Kat:3
34010 Merter, İstanbul - TÜRKİYE
Tel: +90 (212) 553 46 95 - Fax:+90 (212) 554 25 38
www.kotonkitap.com Sertifika No: 22711

LİMASOL



%100 Koton Kitap

Gerçek olaylar ve yaşayan kişilerle
her türlü benzerlik tamamen rastlantısaldır.

Raşeli'ye...

Biraz daha kaldım arabada. Onun fotoğrafını iyice içime sindirmek için değil yalnızca, *Here Comes the Sun*'ı sonuna kadar dinleyebilmek için. George Harrison'ı radyoda sık çalmıyorlar, üstelik insan sabah saatlerinde nadiren böyle iyi şarkılar dinleyebiliyor. Birisiyle ilk kez karşılaşmadan önce onun yüzüyle yakınlık kurmak bana öteden beri önemli görünmüştür. Şaşırmamak. Bu eski fotoğrafta çok güzel görünüyordu kadın: Saçları topluydu, yüksek bir alnı vardı, artık kimsenin tanımadığı bir grup entelektüelin ortasında gülümsüyordu bana.

Temmuz sonunda bir sabahtı. Sokak uzun tatillerde şehirlere yayılan o huzurla yıkanıyordu; kediler günlük azıklarını çıkarmak için çöp tenekelerini eşeliyorlardı; kenarlarında ılgın ağaçları uzanan caddede, iki delikanlı dudaklarında hafif birer gülümseme, kollarının altında sörf tahtalarıyla plaja doğru yürüyordu.

Telefonda üçüncü katta oturduğunu söylemişti. Bazı posta kutuları yapıştırma tabakaları altında kaybolmuştu, gelip giden genç kiracılardan kalan hatıralar... bazılarında artık bu dünyada olmayan insanların Latin harfleriyle yazılmış adları duruyordu hâlâ. Bakımsız bir apartmandı, duvarlarda sıvalar pul pul olmuş, merdiven boşluğundaki dar uzun pencereler, terk edilmiş bir manastırdaki gibi pislikten donuklaşmıştı. Dafna kapıyı açtığında ayakları çıplak, saçları toplu, bakışları deliciydi. İşte ilk bakışta yakalayabildiklerim.

"Telefondayım, siz girin," cümlesiyle buyur etti beni. Telefon konuşmasından bölük pörçük şeyler yakaladım, kısa bir gülüş, gündelik konuşmalar. "Tamam, şimdi kapatmam gerekiyor, beni bekliyorlar."

Salonunu incelemek için bu fırsatı değerlendirdim: 1970'ler tarzı iki rahat kanepe, incir ağacının tepesine bakan büyük bir pencere, küçük bir televizyon, duvarlarda yakından bakma fırsatı bulamadığım ilginç birkaç sanat eseri. İyi ışık alan daire bir iç avluya bakıyordu; tuhaftır ama, kendimi loş bir yerde bulacağımı sanmıştım... "Gelin, mutfakta oturalım," diye beni çağırmasıyla tüm tahminlerim yarıda kesildi.

Rengârenk, el işi bir masa örtüsünün serili olduğu yuvarlak masada bir tomar kâğıt ve içinde çürümeye yüz tutmuş şeftaliler olan büyük bir tabak duruyordu. Radyodan hafif hafif müzik sesi geliyordu, Chopin'di belki, belki de bilmediğim bir başka besteci.

"Neden beni görmek istediniz?" diye başladı, şaşırtıcı ölçüde genç bir sesle.

"Bana yardım edebilecek birini arıyordum, sizi tavsiye ettiler. Yazmayı öğrenmek istiyorum."

"Bu ne kadar önemli sizin için? Bu işe vakit harcamaya hazır hissediyor musunuz?" Sakin bir tonda konuşuyordu, dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme; bir bacağını kalçalarının altına almış, iskemlede oturuyordu. İşte o anda esnek, çok bol bir pantolon giydiğini fark ettim.

"Evet, bu yüzden sizi görmeye geldim."

"Çalışmıyor musunuz? Nasıl geçiniyorsunuz?" diye sorguladı beni; ciddileşmişti, dikkatini toplayınca yüzüne neredeyse erkeksi bir güç ifadesi yerleşmişti.

"Bugüne kadar yeterince çalıştım. Şimdi yazmak istiyorum. Benim için en önemli şey bu." Programlanmış senaryo buydu, ben de ona bağlı kaldım, öyle ya da böyle, o an için hedefimden uzaklaşmama gerek yoktu.

"Bazıları kendi yapacağı işi benden bekliyor," diye devam etti, ellerini masaya koyarak. Temiz, kısa kesilmiş tırnakları vardı. "Böyle bir alışkanlığım yoktur. Yazdıklarınızın yayınlanmasını istiyorsanız, çok sıkı çalışmanız gerek. Sizin yerinize ben yazacak değilim."

Aromatik otların bittiği saksılar parmaklıklı pencerelerin kenarına dizilmişti. Burada da yağmurlarla, dalgaların serpintisiyle derinleşmiş çatlakların uzayıp gittiği duvarlar pul pul olmuştu. Tavan da öyle.

Nerede çalıştığımı sordu, bağdaş kurdu.

"Para piyasaları hareketliyken on üç yıl bir yatırım şirketinin yönetimindeydim, sonra istifa ettim. Belki bir gün geri dönerim, kim bilir? Her neyse, şu an için yeterince param var, ilgilendiğim şey de yaratmak. Küçüklüğümden beri kitap yazma hayali kuruyorum." Böyle laflar edebildiğime inanamıyordum, ama rolüme bağlı kalmalı, kim olacağıma doğru karar vermeliydim.

"Yine de bir finans danışmanı için biraz tuhaf bir konu seçmişsiniz. Gidip nerede araştıracaksınız bunu?"

"Aslında tarih eğitimine üniversitede başlamıştım, sonra çalışmak için bırakmak zorunda kaldım. O dönemde tesadüfen, eski zamanlarda ağaçkavunu ticaretinden söz eden bir gazete makalesine rastlamıştım, sonrasında da peşini bırakmadım. Ayrıca metinleri taradım, Mişna'da[1] ve bazı Latince metinlerde de farklı biçimlerde bu konudan söz edildiğini keşfettim. Tüm bunlar hayal gücümü tetikledi."

Esmerleşmiş, ince uzun elleri, parmaklarında birçok altın yüzük vardı, gözleri öyle derindi ki rahatsızlık duymadan onlara bakmakta zorlanıyordum. İnce uzun boynu küçük, incecik çizgilerin izini taşımaya başlamıştı bile – ama ne tuhaftır ki bunu estetikten uzak bulmuyordum. Aldığım bilgilere göre, benden yedi yaş büyüktü, bu da demek oluyor ki

1 Talmud'un ilk bölümü. (Ç.N.)

o orduya girdiğinde, ben de ortaokula başlamıştım.

"Bu sayfalardan anlaşılan tek şey ne yapmaya çalıştığınız," dedi. "Daha yolun başındasınız."

"Acelem yok."

"Elinizdeki şu birkaç parça kâğıt yarın sabah matbaaya gitmeyecek, anlaştık değil mi? Tamam, şimdi, beklentilerinize gelelim. Büyük hayal kırıklıklarından kaçınmayı tercih ederim. Ne siz bunu kaldırırsınız ne de ben," diye ekledi gülerek. "Yetenek fukaralığından dolayı kendini asmış olanların sayısı duygusal bir yıkım sebebiyle bunu yapmış olanlardan daha fazla."

"İçiniz rahat olsun, kendimi asmayacağım," dedim ben de gülerek. "Finansçılar arasında çatıdan atlamak daha yaygındır. Doğrusunu söylemek gerekirse, iyi bir kitap yazmak istiyorum, o kadar. Artık çocuk değilim, sabrım da var. Yıllar boyu uzun mesafeler yüzerek antrenman yaptım."

O anda onu uyuşukluğundan çekip çıkarmayı başardığımı fark ettim, silkinip gülümsedi: "Şu işe bak, ben de yüzüyorum... Siz nerede çalışıyorsunuz?" diye sordu gerçek bir merakla.

Çok gençken Rehovot'ta Weizmann Enstitüsü'nün havuzuna gittiğimi, İsrail küçükler şampiyonalarında bin beş yüz metre serbestte beşinci olduğumu anlattım. Parlak bir yüzücü değildim, ama sebatkârdım, haftada üç-dört kez yapılan antrenmanların birini bile kaçırmamıştım. Genelde insanlar suda saatlerce kendileriyle baş başa kaldıklarında sıkılırlardı. Ama benim sevdiğim şey de tam olarak bu yalnızlıktı.

"Haftada birkaç kez yüzmeye gidiyorum," dedi Dafna. "Her seferinde iki kilometre, arada sırada palet takıyorum ya da bileklerime yüzdürücüler bağlıyorum." Ondan yayılan o canlılık ve huzur havasının nereden geldiğini anlamıştım şimdi. Ciddiyetle yüzen insanlara hep bir zaafım olmuştur.

Nereli olduğumu sordu.

"Rehovot'ta doğdum. Babam ziraat dersleri verir, annem ilkokul öğretmenidir. Çok sıradan bir hikâyem var, hele Rehovot gibi bir şehir için."

"Sıradan hikâye yoktur. Yalnızca bu cümleyle bile bin tane roman yazılabilir. Bu konuda anlatacağınız çok şey olduğuna eminim."

Yüzümün kızarmasına engel olamadım; bunu fark edince kahkahayı bastı. Dikkat et, diye kendi kendimi uyardım, kadın senden çok daha akıllı.

"Nereden başlamak istersiniz?" diye sordu. Mutfak penceresinin kenarındaki aromatik bitkilerden birine bir kuş gelip kondu, şakımasını dinleme onuruna eriştik.

"Bunu siz söyleyeceksiniz," dedim.

"Kahramanınızdan söz edebiliriz belki."

"Hakkında bildiğim ne varsa yazdım. Yahudi bir tüccar bu, tapınağın yıkılışından sonra İsrail topraklarına getirmek istediği ağaçkavunlarını aramak üzere bir Yunan adasına gidiyor."

"Tanıyor musunuz onu?"

"Sanırım evet. Kâğıda aktarmadan önce uzun süre içimde beklettim onu. Bir dönem çok fazla iş seyahatine çıktım, her an yanımdaydı, hatta birçok kez ağaçkavunu peşindeki bu adam ben oldum. Ayrıca kütüphanede bu hikâyeyle ilgili ne bulduysam topladım ve geçen yıl, kaldığı Yunan adasına giderek araştırmamı sürdürdüm. Yeryüzünde bir cennet varsa eğer, orası Naksos'tur. Üstelik orada hâlâ ağaçkavunu yetiştiriliyor."

Bunun üzerine Dafna beni sorulara boğdu: "Neye benzer bu adam? Ne düşünür, neden bu işin peşine düşüyor? Sizin bu ağaçkavunu tüccarı kahvaltıda ne yer?" Birbirinden epeyce ayrık ön dişlerinin üstünde yoğunlaşan ya da esnek el kol hareketleriyle hızlı konuşmasında belirginleşen genç bir yanı vardı.

Bu Allah'ın belası yerde ne işim var, diye sordum kendi kendime. Daha işin başında başka türlü bir kılıf bulmam gerekiyordu... iyi güzel de... başka nasıl bir kılıf bulabilirdim ki?

"Bu adam ayakta kalmayı başarmış biri," diyerek devam ettim. "Çok fazla soru sormuyor. Felaketten sonra küçük hayatını sürdürmeye ve Sukot Bayramı için ağaçkavunları satmaya çalışıyor, o kadar. Kendi işine bakan biri, diyelim."

"Öyle bir insan tipi yok," diyerek sözümü kesti. "Kendine çok fazla soru sormayan biri yok. İki haftalık bir yolculuk için kahramanı bir gemiye bindiriyorsunuz; size garanti ederim, kafası öyle doludur ki içten içe yanıp tutuşuyordur. Zaten her zaman daha çok düşünür, daha az harekete geçeriz."

Bu konuda aynı fikirde değildim. Düşünmemek için kendisini sürekli bir işle meşgul eden onlarca insan tanımıştım.

Dafna kalkıp kahve hazırlamaya gitti. Mutfak aletlerinin bir tanesi bile yeni değildi: Gazocağı eski modeldi, fırını Rehovot'taki büyükannemin kullandığına benziyordu, buzdolabıysa İsrail markası Amcor'du, 1960'lardan kalma olmalıydı. Ama her şey tertemizdi, tatlı mı tatlı, sanki süzgeçten geçirilmiş bir ışıkla aydınlanmıştı, odaya sızmadan önce sanki bir şeylerin içinden geçmiş bir ışıkla.

"Kahvenize süt koyuyorsunuzdur herhalde," dedi. "Ama sütüm yok ne yazık ki."

"Sütsüz içiyorum," diye cevap verdim gülerek. "Sade kahve içerim. Türk kahvesi."

Arkasını dönüp mırıldandı: "Pek bankacı havası yok sizde. Sizde bir türlü çözemediğim bir şeyler var... Kaç şeker?"

Sonra Anadolu'yu dolaşan kahramanımdan söz ettik yine. Dönemin yelkenli gemilerini anlattım ona – buluşmamızdan önce bulabildiğim her ayrıntıyı toplamıştım. O da bana adamımızın aklından geçebilecekler konusunda yardım etti.

"Evli mi?" diye sordu. "Âşık olduğu bir kadın var mı?"

"Otuz beş yaşında. O dönemde otuz beş yaşında bir bekâra

rastlanmazdı. Dolayısıyla bir karısı, epeyce de çocuğu olmalı. Ama seyahat etmeyi seviyor. Üstelik, denizlere açıldığında ülkesi yerle bir edilmiş durumda."

"Karısı için ölüp bitiyor mu," diyerek araya girdi, "yoksa yolda başka kadınlara da bakıyor mu?"

Heyecanlanmış gibi yaptım: "Çok doğru, bir şeylerin eksik olduğunu biliyordum! Bir kitap seks olmadan satmaz. İzmir Limanı'ndan yola çıkmadan önce onu bir fahişeyle yatağa soksam, nasıl olur?"

"Hayır, hayır!" Güldü, elini itiraz ediyormuş gibi salladı. "Yapmayın... Hele ki kadına asla fahişe demeyin."

Bir yazara yakışacağını düşündüğüm sarı bir bloknot almıştım, konuştuğumuz temel konuları not aldım. Bir sonraki buluşmamızda öykümün başını yeniden yazacağıma söz verdim.

Kalkıp telefonda anlaştığımız gibi masaya yüz şekel bıraktım. Beni kapıya kadar geçirdi, kapı kolunu aşağı indirdiğim anda, ciddi bir sesle şöyle dedi: "Hiçbir söz vermiyorum. Yayınlanacağınızı garanti edemem. Paranızı boş yere de harcıyor olabilirsiniz, hiçbir yere varamayabiliriz."

"Benim açımdan sorun yok. Söylediğim gibi, ben büyük bir oğlan çocuğuyum."

"Hayal kırıklığına uğramanızı istemem," diye tekrarladı bir kez daha. "Elimden bir şeyin gelmeyeceği durumlar olabilir."

"Biliyorum Dafna, endişe etmeyin." Ona ilk kez adıyla sesleniyordum.

Bir sonraki buluşmamız gelecek haftaydı.

Büroya döndüğümde ziyaretimin kısa bir özetini çıkardım ve iç yazışma olarak elektronik postayla yolladım. Saniyesinde Hayim arayıp hemen yanına gitmemi istedi. Önünden geçtiğim masalarda çalışanlara merhabalar dağıta dağıta koridorun sonuna geldim. Şefim her zamanki gibi bilgisayarının arkasında kendini salmış oturuyor, kâğıtların altında kalmış gibi görünüyordu.

"Nasıl geçti?" diyerek soruşturmasına başladı hemen. Tıraş olmamıştı, sofuluğunun gerektirdiği herhangi bir orucun parçası olmalıydı bu vaziyet.

"Özel ders gibi. Bütün hikâyemi didik didik etti. Nasıl üstesinden geleceğim bilmiyorum."

"Mecbursun," dedi çarpık bir gülümsemeyle. "Zaten seni bu hikâyenin biraz uyduruk olduğu konusunda uyarmıştım. Nereden gidip buldun bilmiyorum. O dönemde İsrail'de ağaçkavunu yetiştiriliyordu, kimsenin gidip Yunanistan'dan getirmesine gerek yoktu."

Elimdeki Mişna cildini gösterdim, bu gerekçemi bir el hareketiyle hiçe saydı: "İşte cahil takımı Gemara'nın[2] üstüne eğilince tam da böyle oluyor. Yalnızca olguları ele alıp ruhani boyutunu dikkate almıyorlar. Gel de benimle haftada bir gün çalış, o zaman işin prensibini anlarsın," dedi ve hemen ekledi: "Gazze'deki adamı ne zaman buraya getirtebileceğimiz konusunda bir fikrin var mı?"

"Önümüzdeki ya da ondan sonraki hafta. Kadınla en azından bir ders daha yapmam gerek. Bu arada işbirliğini kabul edeceğini umalım."

"Sence evet diyecek mi?" dedi Hayim gerginlikle, kıpkırmızı gözlerini bana çevirmişti.

"Sanırım başka seçeneği kalmayacak."

"Beni sürekli haberdar et. Biliyorsun bu işte yalnız değiliz. Her ayrıntıyı bilmek istiyorum."

Dafna'yla ilgili dosyadaki başlıca belgeler eski gazete kupürleriydi: kitap eki eleştirileri, ilk kitabıyla ilgili iyi, ikinci kitabıyla ilgiliyse pek de sıcak olmayan eleştiriler; sol gazete *Olam Haze*'de (Burada Dünya) yayınlanmış bir fotoğraf, daha genç kızken çekilmiş, yirmi iki, yirmi üç yaşlarında, mini

2 Talmud'un ikinci bölümü. (Ç.N.)

etekli, karpuz yiyor, eski Yafa'da bir taraçaya oturmuş, yanında da tahrik gücü o dönemde rakipsiz olan yazar Dan ben Amotz var. Dafna büyük güneş gözlüğü takmış, fotoğrafın altındaki yazı dedikodu sütunlarındakini aratmıyor.

Yayınlanmamış, teleobjektifle çekilmiş fotoğraflar da vardı, daha çok suikast hazırlık dosyalarında rastlanan cinsten. Bir tanesinde, 1981'de, Nasıra'da bir İsrail-Filistin yürüyüşündeydi; bir başkasında Samiriye'de sanayileşmeye karşı bir gösterideydi. Aslında aynı vaziyetlerde çekilmiş dört-beş fotoğrafı vardı, ama objektifin yalnızca ona odaklandığı tek bir klişe vardı (ki bu da nefesimi kesti): Dar bir sokakta ayakta dikilmiş, zeytin ağaçlarının önünde yaşlı bir Arap'la konuşuyordu. Kocaman gözleri ışıldıyor, Arapça ve İbranice yazılmış bir pankartı sallıyordu. Şanssızlık bu ya, birisi işini iyi yapmamıştı çünkü bu sahnenin nerede yer aldığını ne yaptıysam çıkaramadım. Ne tarih ne de yer belliydi. Ayrıca Dafna'nın hiçbir anda, ister etrafındakiler haykırsın, ister kendisi de gürültülü protestolara katılsın, asla öfkeli görünmediğini fark ettim. Neredeyse bir figüran gibi duruyordu fotoğraflarda. Zaten ben bu işle ilgilenmeye başlamadan önce bizim büroda onun adına düzenlenmiş bir dosya yoktu, Dafna'yla ilgili belgelerin başkalarının evinde (ondan daha önemli kişilerin evinde) araştırılmasını ben istedim.

İlk kitabında Tel Aviv'de, Akdeniz kıyısında, Karmel Çarşısı yakınlarında, inşaat işçisi Bulgar bir baba ve savaştan sonra Avrupa'dan tek başına çıkıp gelmiş bir anneyle geçen çocukluğunu anlatmıştı. Ailesi onu ileri yaşlarda dünyaya getirmişti, ıstıraplı bir hayat sürmüş insanlardı... bütün bunlara rağmen kitaptan bir yaşam sevinci yayılıyordu, aydınlık bir kitaptı. Deniz konulu harika bir bölüm vardı örneğin, babasının onu kollarına alıp ilk kez suya soktuğu ânı anlatıyordu. 1978'de yayınlanan roman çok iyi eleştiriler almış; daha yirmi üç yaşında olmasına rağmen, Dafna İbrani edebiyatında, özgün, yeni, tabuları yıkmaya hazır ama merhametli bir kadın sesi olarak nitelenmişti. Bu kitap çok

zaman önce raflardan kalkmıştı, fakültenin kütüphanesinden ödünç almak zorunda kalmıştım.

İkinci romanı iki yıl sonra yayınlanmıştı, genç bir kadınla evli bir adamın aşk hikâyesini anlatıyordu. Açıkça daha karanlık ve daha ihtiraslı bir romandı; küçük bir yayınevinden çıkmış, basının pek dikkatini çekmemişti. Bu kitabın bir kopyasını bulmak olanaksızdı, kütüphanede bile yoktu. Sonrasında Dafna hiçbir şey yayınlamamıştı, ama birçok romanda editör olarak adı geçiyordu. İngilizce'den çeviriler de yapıyordu. Bir dönem, lisede edebiyat öğretmenliği yapmıştı.

Bu dosya benim öncelikli işlerim arasında yer almadığı için çok fazla zaman ayıramıyordum. Aslında gün boyu sürdürdüğüm sorgular bütün vaktimi alıyordu. Şüphelilerin ardı arkası kesilmiyordu. Tüm dikkatimi onlara yöneltmem gerekiyordu. Onlarla konuşarak, onları sarsarak, onlarla aynı kokuşmuş havayı soluyarak saatler geçiriyordum – bu yüzden de asla saatime bakmıyordum. Suikastların leş kokusu havaya siniyordu, sürüyle insan tutuklanıyordu; gecelerimi yerel bürolarımızda geçirdiğim oluyordu. Karımı günde iki kez telefonla aramaya çalışıyordum. Sigi aceleyle çocuğumuzun haberlerini veriyordu ama ne vakit ona ne yaptığını sorsam, kısa cevaplarla yetiniyordu. Aklımın başka yerde olduğunu, onu gerçekten dinlemediğimi biliyordu. Eve akıl almaz saatlerde dönüyordum. Çok bitkin oluyordum. Karım uyuyor ya da uyumuş gibi yapıyordu. Sabahın erken saatlerinde de ben uyuyakalıyordum (eve dönebilmişsem), karım ufaklığı anaokuluna götürüyor, oradan da işine gidiyordu.

Son telefon kayıtlarını getirmelerini istedim. Tüm konuşmaların kaydı vardı elimde, ama arkada bir yerlerde gizlenmiş insanı yakalayabilmek için, peşine düştüğüm kişinin sesini her zaman için bizzat dinlemeye özen göstermişimdir. Bana kayıtları getiren orta yaşlı kadının uzun, beyaz bir saç örgüsü vardı, daha çok bir kütüphaneciyi andırıyordu. Daha buyur etme-

den karşıma geçip oturdu. Arap işleri bölümünün analistleriyle çalışmaya alışkındım, Yahudi departmanının dinleme servisine tamamen yabancıydım.

"Genelde ajanlarımız kayıtları istemezler," dedi kadın.

"Görünüşe göre çalışma yöntemlerimiz aynı değil."

"Umarım birilerinin yararlanmasına izin vermezsiniz," diye cevap verdi, sert bir ifadeyle.

Yeniden okumakta olduğum tutanaktan, bir önceki gece yapılmış tüm sorguların kayıt tutanaklarından başımı kaldırdım. Üç günden beri Nabluslu bir delikanlı evine dönmemişti, babası boş yere sorguya çekilmişti, ihtiyar oğlanın nerede olduğunu kesinlikle bilmediğini iddia ediyordu.

"Pardon?" dedim, gözlerimi fal taşı gibi açarak.

"Belki de lüzumsuz bir uyarıydı," diyerek kendini haklı göstermeye çalıştı. "Ama Yahudi nüfusu içerisinde yürütülen çalışmalar farklıdır. Size rahatlıkla bu uyarıyı yapabilmemin tek sebebi bizimle ilk kez çalışıyor olmanız. Burada kaçak riski çok daha olasıdır. Kimin kimi tanıdığını asla kestiremezsiniz. Bu kadını ele alalım; onun yakınında oturan ya da onunla orduda bulunmuş birine her an rastlayabilirsiniz, hiç belli olmaz. İşte bu nedenle prosedürler konusunda büyük titizlik gösteriyoruz."

"Uyarınız yersiz. Acemi değilim, kimseye bilgi aktarmam."

"Konuşmalara bakılırsa kadın hoş birine benziyor. O dönemde kitabını okumuştum. Hiç fena değildi. Her neyse," diyerek ayağa kalktı, "onun hakkından geleceğiniz konusunda size güvenebilirim, öyle değil mi? Malzemenin tamamı bu dosyada. İşiniz bittiği anda bize geri verirsiniz."

Hayır efendim, ellerini arkadan bağlayıp oynak bir iskemleye oturtmayacağım onu, eğer demek istediğiniz buysa, hanımefendi. Ve kafasına bok dolu bir torba geçirmeyeceğim.

Tüm istihbarat birimlerimizin burnunun dibinde hazırlanan o saldırıyı engellemek üzere stratejiler geliştirmeye çalışmak için günümü toplantılarda geçirdikten sonra, akşamın

geç saatlerinde, kaydı dinlemek için kulaklıkları takıp düğmeye bastım. Birbiri ardınca konuşmalar vardı, hiçbiri çok uzun değildi. Bu aletle bir konuşmadan diğerine, sıra gözetmeden, CD'de şarkı dinliyormuş gibi geçilebiliyordu.

İlk konuşmada, Dafna'nın hazırladığı kitabın ne aşamada olduğunu öğrenmek için aramış bir dizi editörü vardı. Kitabın ucuz bir roman olduğunu, her sayfasında işkence çektiğini söylemişti Dafna, ama kapamadan önce ödemesinin ne zaman yapılacağını sormuştu. Adam da ödemesinin yapılabilmesi için öncelikle bloke edilmiş banka hesabını halletmesi gerektiğini söylemişti: "Neler oluyor Dafna?" diye soruyordu. "Nasıl oldu da bu kadar borç altına girdin?" "Boş ver, nasıl olsa bana yardım edemeyeceksin," diyerek cevap vermişti.

Daha sonra bir avukatı aramıştı; adam çok sevimsizdi ve gizleyemediği bir sabırsızlık içinde konuşmuş, sürekli çok meşgul olduğunu tekrarlayıp durmuştu. Dafna ricalardan saldırganlığa geçmiş, sonra da avukata davanın tarihini öğrenip öğrenmediğini sormuştu. Hukukçu da ona Yotam belirlenen tarihte gelmediği için yargı denetiminin neticesini hâlâ alamadıklarını söylemişti. "Bu çok kötü oldu," diyordu avukat, "bu denetim onun son şansıydı. Bildiğiniz gibi koşullu olarak salıverildi ve yargıç onu gözünü bile kırpmadan kodese geri yollayacak. Oğlunuzun da pek kodeste barınacak bir tip olduğunu sanmıyorum. Çiğ çiğ yerler onu orada. Yasal denetimciyi hemen gidip görmesini ve olumlu bir izlenim bırakmak için elinden geleni yapmasını söyleyin. Ayrıca uyuşturucudan kurtulmayı kabul etmesi gerekiyor, yoksa ne ben ne de bir başkası ona yardım edebilir. Şimdi izin verirseniz, kapamak zorundayım, beni bekliyorlar."

Gözlerim yanıyordu; o gece yine şüphelilerden birkaçını bizzat sorguya çekmek üzere Kudüs'teki Rus Meydanı'na gitmem gerekiyordu, eve ne zaman döneceğim konusunda en ufak bir fikrim yoktu... yine de bir sonraki konuşmaya geçtim.

Gazzeli adam İbranice'yi çok iyi kullanıyordu, Dafna da ta-

mamen farklı bir üslupla konuşuyordu: Avukatın karşısındaki umutsuzluğundan eser yoktu, editörüyle yaptığı konuşmadaki asabiyetten ve üzüntüden de öyle. "Ne var ne yok?" diye sormuştu adama, ilgili, tatlı mı tatlı bir sesle. "Ağrıların var mı hâlâ?" Adam ona öğleden sonra gidip denizi gördüğünü, birinin onu arabayla götürdüğünü söyledi. "Bazı aileler yazın tamamını sahildeki çadırlarda geçirmeyi tercih ediyor, düşünebiliyor musun, kamplarda nefes alınmıyor. Çoluk çocuk, hepsi! Kızlar Suudi Arabistanlılar gibi giyinmiş, giysilerle denize giriyorlar. Biraz geride bir yer bulmaya çalıştım ama ana baba günüydü... Evet, artık deniz bile elimden tutmuyor."

"Buraya gelsen, Gordon Plajı'na giderdik," diyerek, karşısındakini canlandırmak istermiş gibi güldü Dafna. "Geceleri yüzerdik hatırlıyor musun, bize Abdülvahab şarkılarını öğretirdin?"

"Benim de tek istediğim bu, Tel Aviv'e gelmek! Seni çok özledim Dafna. Şu an vaziyet nedir?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse kiminle bağlantı kuracağımı bilemiyorum. Elinden bir şey gelebileceğini düşündüğüm herkese mektuplar yolladım, ama artık hiç kimseyi tanımıyorum. Orduda bir bağlantım vardı, gönderilmiş. Şimon Peres'in kabinesine başvurdum, cevap vereceklerine söz verdiler, hâlâ bekliyorum işte. Senin için dünyayı yerinden oynatabilirim Hani... ama öyle zor durumdayım ki. Zaman değişti... Bana mı öyle geliyor, yoksa eskiden her şey daha mı iyiydi?"

"Hep bomboktu," diye karşılık verdi adam gülerek, sonra da düzgün bir İbranice'yle ağır ağır konuşarak şöyle dedi: "Ama en azından eğlenebiliyorduk. Bugün seni bir köpek gibi gebertip kenara atıyorlar. Ah, çok ağrım var, *inaal*... Küfrettiğim için kusura bakma Dafna, ama sahiden çok ağrım var."

"Ağrı kesicin yok mu?"

"Burada bana verebilecekleri hiçbir şey yok, durum bir felaket. Geceleri o kadar ağrım oluyor ki uyuyamıyorum.

Esrar içmeyi bile denedim, ama acımı dindirmediği gibi bir de aklıma kötü kötü düşünceler getirdi. Alkole gelince: içmem yasak. Umarım bir an önce sona erer Dafna. Hayat değil ki bu..."

"Hani, hep aklımdasın," diye fısıldadı Dafna, "söz veriyorum seni oradan çıkaracağım. Bana güven. Ne gerekiyorsa yapacağım ve çıkaracağım. Beni birkaç gün sonra ara."

Bu fazlasıyla edebi konuşmalara kendimi kaptırmışım, bir anda saatin çok geç olduğunu fark ettim, hemen otoparka indim, Ayalon otoyoluna çıkıp Kudüs'e doğru sürmeye başladım arabamı. Cep telefonum heyecan dolu mesajlardan patlamak üzereydi, acilen geri dönmemi istiyorlardı; artık durumu kontrol edemiyor olmanın dehşet verici hissi serviste giderek yoğunlaşıyordu: Birisi belinde tıka basa patlayıcı dolu bir kemerle dolanıp duruyordu ortalarda, suç mahalline ulaşmıştı bile, sokak lambalarının ışığında geziniyordu, kalabalık bir yer arıyordu, kendini havaya uçurabileceği ve olabildiğince fazla insan etini lime lime edebileceği bir yer... ve biz de adamı ele geçirmeyi bir türlü beceremiyorduk.

Latrun'dan sonra korkunç bir trafiğin ortasında buldum kendimi, belli ki bir kaza olmuştu. Yanardöner ışığımı arabanın tepesine yerleştirdim, emniyet şeridine geçip bir arabanın kalıntıları etrafında toplanmış polislerin önünden geçtim; dönüp baktılar, sonra el fenerleriyle geçebileceğimi işaret ettiler. Motza'ya doğru son hızla aşağı indim, orada pencereyi açabildim, kıyı boyundaki sıcaklık yerini nihayet tepelerden gelen esintiye bırakmıştı. Kudüs'e vardığımda, bizi atlatmış onca turistin şerefine enfes bir şekilde aydınlatılmış Ortodoks katedralinin kuleleriyle birlikte Rus Meydanı ıssızdı. Binalarımızın derinliklerine dalmadan önce arabadan indim, evi arayıp Sigi'den ufaklığı vermesini istedim.

"Derin uykuda," dedi. "Sen neredesin? Ne zaman döneceksin?"

Tam o sırada geceyi geçirmek üzere arenaya girdim.

Ama önce, bu saçma sapan görevi başkasına vermesi için Hayim'i ikna etmeye çalıştım. Ellisine merdiven dayamış şefimiz, kuşağının görev başında kalmakta hâlâ direnen son örneklerinden biriydi. Lübnan'da sonu kötüye varmış eski bir operasyonda bir bacağından olmuş, ama bu olay çalışma aşkından hiçbir şeyi alıp götürmemişti. Onu tanıdığım dönemde yine dini inancı sağlamdı ama kafasında kipa yoktu, birkaç yıldır simsiyah bir kipayla dolaşır olmuştu.

"Bu işi kim olsa yapar," diye üsteledim. "Yahudilerle çalışmaya alışkın birini bulsan, edebiyat dersleriyle uğraşacak vaktim yok benim. Dur durak bilmeden çalışıyorum, iki gündür duş almadım, bizim şüphelilerden daha berbat kokuyorum. Hadi Hayim, yap bir kıyak, beni şu baş belası işten kurtar!"

Kafası kızmıştı, tam tersine, bu işi yalnızca benim halledebileceğimi, kadının karmaşık bir hikâyesi olduğunu ve hiç kimsenin halihazırdaki güçlerin dinamiğini benim kadar iyi anlayamayacağını söyledi. Bizim cellatlardan birini yine de işin başına koşmayacaktı! Hele ki bir kadın söz konusuysa. Üstelik, kalemim kuvvetliydi. Yazdığım sorgu raporlarını hep çok beğenmişti, başkalarının kullandığı klişe ifadelere takılıp kalmıyordum çünkü. Hem ayrıca, işe alınırken mülakatta bir yazı atölyesine devam ettiğimi söylememiş miydim onlara?

"Aslında kadın kahramanına ateş ettiğini söylesen işi alman daha kolay olurdu," dedi Hayim gülerek. "Onları seni işe almaya ikna etmek için epeyce uğraştım. Sanatçı bozuntularını istemiyorlardı, gazetenin birinden gönderilmiş bir köstebek olmandan da bir o kadar korkuyorlardı. Arada yazar olamadığına hayıflandığın olmuyor mu?"

Uzatmamasını söyledim ama beni pohpohlamaya devam etti: "Yazar olabilirdin gerçekten de, titiz bir gözlemcisin.

Zaten bizim işte en iyiler kaslarını değil aklını kullananlar olmuştur. Hayvansı içgüdülerine takılmayıp belli bir duyarlılık gösterebilmek için acayip bir özgüven gerekiyor. Karşındaki insanoğlunun yüzüne bakmak, onun kafasına nüfuz etmek, işe hemen yumruklarla girişmemek için."

Son günlerde sorguladığım kelepçelenmiş Arapların uzun listesini anımsamaya çalıştım ve kafamda bir tane bile yüz belirmedi.

"Bu dediğin yeteneği kaybediyorum, Hayim," dedim. "Ben de cellat olup çıkıyorum. Onlara incelikli davranacak zamanım yok. Artık kaba kuvvetle işe başlamak zorundayız. Hem de vakit kaybetmeden. Eğer nazik davranırsan seni anlamıyorlar. Bizle aynı oyunu oynadıklarını bilmelisin; aşağılanmayı ve şiddet görmeyi bekliyorlar, kardeşlerini galeyana getirmek üzere iyi bir neden aradıkları için donları bokla dolmuş hale gelmeyi bekliyorlar. Öyle ya da böyle bizden nefret ediyorlar, ama bu nefreti dürüst bir şekilde kazanmayı istiyorlar. Hem o kadar çok insan gelip geçiyor ki, ardı arkası kesilmiyor. Onlarla sabaha kadar tartışma yapacak, sigara uzatacak, 1948'de, *Nakba*[3] sırasında eşek tepesinde kaçmış dedelerini dinleyecek, sonra da yavaş yavaş kendisini havaya uçurmaya karar vermiş yoldaşlarını anlatmalarını bekleyecek kadar zamanımız yok artık. Nezaket öldü Hayim, sözünü ettiğin dönemden eser yok."

Müdürüm biraz kaygılı bir ifadeyle baktı bana. Genelde bu kadar çok konuşmazdım.

"Biraz dinlenmeye ihtiyacın var," dedi biraz mesafeli bir tonda. "En son ne zaman evine gittin? Karınla en son ne zaman vakit geçirdin?"

3 Filistinlilerin Nakba (Felaket) günü olarak andığı gün. İsrail'in 1948'de kuruluşunun yıldönümünde, İsrail'in üç sınır bölgesinde çıkan olaylarda Filistinli göstericilere ateş açılması sonucu 16 kişinin öldüğü, yüzlerce kişinin yaralandığı gün. (Ç.N.)

"Boş ver, önemli değil, maratona ara vermemi nasıl beklersin şimdi, neler olup bittiğini benden daha iyi biliyorsun. Zaten eve gitsem bile aklım burada, bu izbede kalıyor."

"Biraz dinlenmen lazım," diyerek üsteledi Hayim, ama daha önce hiç görmediğim bir kaygı ifadesi yerleşmişti suratına. "Zihnini boşaltman, başka şeyler düşünmen lazım. En azından Şabat sırasında. Ayin dönemi yaklaşıyor. Sen de bilirsin ki insan dua ederken gündelik düşüncelere takılıp kalamaz, örneğin paradan söz edemez. İşte bu yüzden dindar bir adam oldum. Zamanla bütün bu işlerin yüceliğini daha iyi anlıyorsun. Biraz karının yanında kal. Birlikte yemek yiyin. Bir çocuk daha yapın, pişman olduğunda iş işten geçmiş olabilir. Omuzlarındaki yükü hafiflet biraz, bir şey kaybetmezsin. Kaba kuvvete başvurmaktan kaçın. Bu seni bitirir."

Hayim'in bakışı saatler boyu gözümün önünden gitmedi. Aslında günler boyu. Ama o akşam, vakitlice eve dönmeye ve ufaklığın banyo saatine yetişmeye çalışırken, cep telefonum yine titreşip durmaya başladı, adeta mesaj kusuyordu, hepsi de düğün gecesi kaybolan bir gelin gibi o güzel kemeriyle ortalıktan kaybolan adamla ilgiliydi. Ben de işimi yapmam gereken mahzene indim yine, şafak vakti bağırmaktan sesim kısılmıştı. O gece ne nezaket gösterdim ne de anlayış. Hiç kimseye.

İkinci buluşmamıza sözleştiğimiz saatte gittim; tertemiz ve tıraşlı, üstümde bermuda pantolon, gerçekten de büyük çıkışını yaptıktan sonra erken emekliliğini yaşayan biri gibi görünüyordum. Biraz gergindim, üçüncü kata çıkarken onun mutfağının serinliğinde oturacağım, biberiyesinin kokusunu içime çekeceğim, sahte romanımı onunla tartışacağım, kısacası Dafna gibi çekici ve donanımlı biriyle konuşacağım için soluğumun hızlandığını hissettim.

Ancak bu kez daire loştu, panjurlar kapalıydı, kapıyı açtığında saçları darmadağındı, üzerinde sabahlığı vardı, onu

uyandırmış olabilirdim. Hiç de hoş bir durum değildi.

"Üzgünüm, saati şaşırmış olabilirim," diye mırıldandım eşikte.

"Yo, yo, buyrun." Kafasını eğdi. "Biraz beklerseniz... kendimi toparlayayım... Pencereyi aralayayım."

Odaya biraz ışık girdi, Dafna dairesinin derinliklerinde kayboldu. Ben de duvarda asılı taşbaskıyı yakından inceleme fırsatı buldum; Tumarkin'in bir yapıtıydı, bir şeyhin mezarındaki taşların oluşturduğu dairenin ortasında ayakta durmuş bir kadını gösteriyordu, bunun üzerinde de bir katedralin krokisi vardı. Kadın kendisiydi belki de, yirmi yıl daha genç ken. Birkaç dakika sonra, üzerinde bir kot pantolon ve vücut hatlarını gizleyen eski, uzun bir tişörtle geldi. Rengi solgundu, çok bitkin görünüyordu, gözlerinin altı mosmordu. Gözlerim darbe izleri aradı ama boşuna.

"Neler oldu böyle?" diye sordum.

"Sormayın, işler biraz karıştı. Pek de hoş olmayan kişiler ziyaret etti burayı. Sizi bu halde karşıladığım için kusura bakmayın, siz gelmeden az önce yatmıştım... Şimdi iyiyim."

"Size yardım edebilirim."

Bir anda küçülüvermiş gibiydi, kırılgan, yitip gitmiş bir hali vardı; tutunacak bir dal arıyordu sanki, ama cevap vermek yerine birkaç dakika daha izin istedi.

Bir odadan diğerine geçtiğini duydum, eşyaları harıl harıl topluyor, bir yerlere kaldırıyordu. Evi havalandırmak için pencereleri açtı, olup bitenlerden geriye tek bir iz kalmasın istiyordu sanki.

Döndüğünde daha bir sakinleşmiş görünüyordu, saçlarını toplamıştı.

"Emin misiniz..."

"Her şey yolunda."

Hemen konuyu değiştirmekte diretti.

"Sizin kitabınızdan söz edelim," dedi ocağa su koyarken.

"Biraz düşündüm de, aslında bulduğunuz konu bayağı ilginç, bu elimizdekilerle ortaya bir şeyler çıkarabiliriz belki. Hevesinizi kırmamışımdır umarım. Kahramanınızı bir adaya giden gemide bırakmıştık yanılmıyorsam, değil mi?"

Bir haftadır tek satır yazacak vakit bulamadığım için kafadan uydurdum: "Açık denizde bir fırtına koparmayı düşünüyorum. Acaba çok mu dramatik olur?"

"Hayır, hayır, işin içine dram girsin, buna karşı değilim," derken biraz yüksek sesle güldü. "Bir Yahudi *Odysseia*'sı, neden olmasın..." diye mırıldandı, karşımdaki büyük kanepeye otururken.

Aklının başka yerde olduğunu hissediyordum. Bizde böyle bir aşamada tutuklu hücresinde dinlenmeye gönderilir, ağzından zorla da olsa mantıklı tek bir laf alamazsınız çünkü.

"Aslında size açıklamak istediğim bir şey var: Nasıl ilerleyeceğimi bilmiyorum," dedim alçak sesle, bir itirafta bulunur gibi. "Tıkanıp kaldım gibi geliyor. Az kalsın sizi arayıp bugünkü randevumuzu iptal edecektim. Bütün bu hikâye gözüme bir anda çok yapay göründü. Üstelik benimle en ufak bir ilgisi yok. Bazen diyorum ki, acaba gerçeklikten çok mu uzaktayım?"

Öğle sonrasının ışığı salonun büyük penceresini yalayarak parıldıyordu; bir güvercin girdi çerçeveye, sonra yoluna devam etti; Dafna'nın bakışı yüzüme odaklandı, sonra da baktığı yerde ölümcül bir şey görmüş gibi delip geçti beni.

"İsterseniz gidebilirsiniz," dedi.

Konuşmayı kesinlikle yeniden başlatmam gerekiyordu, ama içimden gelen tek şey kalkıp gitmekti. Gerçek işimin başına dönmek. "Nasıl bir his olduğunu biliyor musunuz?" diye sordum.

Kollarını önünde kavuşturmuş, büzüşmüş halde, duru bir sesle cevap verdi: "Elbette yalnızca bir yanılsama bu. Gerçek hayatta ne bir öyküdeki güzelliğe rastlayabilirsiniz ne de mantığa.

Ama neden sonra anlarsınız bunu. Yirmi üç yaşımdayken bir kitap yazdım, her şey kumsalda atlayıp zıplayan bir kız çocuğu kadar göz önündeydi. Yazmak dünyanın en kolay işiydi, soluk almak kadar doğaldı. Şimdi tekrar işe koyulayım, diyorum ama... inanamayacağınız kadar zor geliyor. En büyük işkenceyse, kitabınızın yazıldıktan sonra dünyayı değiştirmeyeceğini bilmek. Düşüncelerimde dehadan eser yok, bunu da biliyorum. Geriye öykü kalıyor, ama daha önce bütün öyküler anlatıldı; televizyonu açıp bakın, gitgide berbatlaştıklarını göreceksiniz. Yine de kâğıtlara bir şeyler karalıyorum – sonra da yırtıp atıyorum. Ortaya doğru dürüst bir şey çıkmadığında ne kadar üzüldüğümü bir bilseniz, oturup ağlayabilirim. Neden bunlarla kafanızı şişiriyorum ki, çok ıstıraplı iki gün geçirdim, belki ondan; buraya sürekli birileri gelip gitti, kusura bakmayın, profesyonel bir yardım almak için geldiniz, bense bunun yerine oturmuş hayatımı anlatıyorum. Dinlemekte çok iyisiniz."

"Evinize girip çıkan insanlar kimlerdi?" diye sordum, şu son günlerdeki telefon kayıtlarını istemediğime pişman olmuştum.

"Bu insanlar." Boş gözlerle bana bakıp devam etti: "Oğlumu arıyorlardı ve güya buraya getirip bıraktığı bir şeyleri... Hayvanlar çekmeceleri karıştırdılar, yatakların altına, mutfaktaki tencerelerin içine kadar baktılar; hiçbir şey bulamayınca da mücevherlerimi aldılar. Artık hiçbir şeyim yok. Ve bana Yotam'ı bulurlarsa boğazını keseceklerini söylediler, onlara çok fazla borcu varmış çünkü. İşte, artık her şeyi biliyorsunuz. Alın size küçük bir roman için konu."

Bunları söyledikten sonra büyük pencereye döndü, ağacın tepesi bir o yana, bir bu yana ağır ağır sallanıyordu; Dafna ağlamaya başladı. Bu zaaf ânı kim olduğumu açıklamam için uygun zaman mıydı acaba? Onu bir karar vermeye zorlamak için? Hayır, bu fikri hemen kafamdan uzaklaştırdım: Çok

erkendi, profesyonel olmazdı. Ben de oğlunun yaşını, ne işle uğraştığını sordum – ki bunları elbette biliyordum.

"Tek bir korkum var, ya onu yakalarlarsa," diye devam etti ağlayarak. "Bu insanların hiçbir şeyden korkusu yok. 'Bize teşekkür et bebek, ağzını burnunu dağıtmadık...', 'Hatıra niyetine bir şeylerini kırıp gitseydik?' Bense durmadan titriyordum, beni dayaktan gebertmelerini, işin bir an önce bitmesini bekliyordum."

Ayağa kalkıp kâğıt mendil aradım. Birini ağlarken görmekten öteden beri nefret etmişimdir. Müşterilerimiz bizde acıma hissi uyandırarak zaman kazanmak için gözyaşlarını kullanırlardı. Ama bende öfkeden başka bir şey uyandırmıyor.

"Polisi aradınız mı?" diye sordum.

"Arayamam. Hangi gezegende yaşıyorsunuz siz? Oğlumun başında az bela varmış gibi, bir de yenilerini mi ekleyeyim?"

Banyoya kapandı, yine musluktan akan suyun sesini işittim, yüzünü yıkadı, geri döndüğünde yüzü kıpkırmızı ve şişmişti, tuhaf bir gülümsemeyle, "Kaygılanmayın," dedi, "size dokunabilecek bir yanı yok bunların. Biz sizin şu anlatınıza dönelim. Sizin ağaçkavunu satıcısı rolü için bir aktör düşündünüz mü daha önce?"

"Evet, evet," diye cevap verdim ben de hemen gülerek. "Doğrusu Al Pacino'yla Robert de Niro arasında kararsız kaldım. Mesele hangisinin bana daha çok para kazandıracağı."

Gülümsedi. "Siz iyi birisiniz. Gelmenize sevindim... O kadar... normalsiniz ki!"

Gidip çay hazırladı, iki fincan ve bir tabak hurmayla döndü. Sonra yandaki odaya geçti, yavaştan bir müzik koydu, harika bir şeydi, sonra dönüp kanepeye yerleşti, bacaklarını altına aldı ve Rehovot'ta geçen çocukluğumla, annem babamla ilgili sorular sormaya başladı. Nasıl bir çocuk olduğumu anlattım ona, asla sözünü etmemiş olduğum mahrem şeyler... kuşandığım yalanın karşılığı gibiydi bu. Benim yerimde olsa

bütün bu anlattıklarımı yazacağını söylemeden edemedi. Geçmişte kalmış ağaçkavunlarına gelesiye kadar bu tür bir madenden besleneceğini...

"Bunlar bana ilginç gelmiyor," dedim dürüstlükle, tüm o hatıralar bana o kadar gri ve soluk renklerde görünüyordu ki.

"Başlamak için bir hikâyeye ihtiyacınız yok aslında," diye ısrar etti, yeniden danışman rolüne bürünerek. "Öncelikle ayrıntılar konusunda araştırma yapmalısınız. Hannibal'in savaşlarını resmetmeye girişmeden önce bir at çizmeyi öğrenmek daha uygun olacaktır."

"Sizce bir gün at çizmeyi öğrenebilecek miyim?"

"Denemezseniz nereye kadar gidebildiğinizi göremem."

Bir sonraki buluşmamız için ödev verdi bana. Küçük yazı alıştırmaları yaparak ayrıntıları işleyecektim. Kapıda bir kez daha bir yardımım olabilir mi, diye sordum, kilidi değiştirmesini salık verdim. Ama çözüm için gereken aletlerimi ortaya sermedim.

Dafna gülümsedi, ince parmaklarıyla elimi, hatta bileğimi tuttu: "Gelmenize gerçekten sevindim," dedi. "Çok yardımcı oldunuz. Haftaya görüşürüz."

Son günlerde yaptığı telefon konuşmalarının acilen bana ulaştırılmasını istedim. Aynı beyaz örgülü kadın kayıtları yine kendi getirdi. Hassas bir malzemenin söz konusu olduğunu, bunu hiç unutmamam gerektiğini söyledi. Onu tekme tokat odamdan kovmamak için zor tuttum kendimi. Neden bu kadar şüpheci davranıyordu? Bir yerlerime bir işaret konmuştu da ben mi göremiyordum acaba...

Kayıtlar Dafna'nın para bulmak için aklına gelen herkesi aradığını ortaya çıkardı. Arkadaşları terslemişti onu: "Kusura bakma, bizde de kendimize yetecek kadar var." Birkaç adam aşırı nezaket göstermiş, hatta buluşma teklif etmişlerdi, Dafna soğuk bir sesle karşılık vererek acilen paraya ihti-

yacı olduğunu söylemişti. "Elbette, anlıyorum," diyerek durumdan faydalanmaya kalkışmıştı erkek seslerinden biri utanmadan. "Gel bir yemek yiyelim birlikte, orada konuşuruz." Ama ne yemek istiyordu ne de biriyle dışarı çıkmak. Bu konuşmaların hiçbiri sonuç vermemişti.

Sonra oğlunun arkadaşlarını aramış, nerede olabileceğini bilip bilmediklerini sormuştu: Ona dikkatli olmasını, arandığını söylemelerini istemişti. Hepsi de onu çok uzun zamandır görmediklerini, Yotam'ın aralarındaki köprüleri çoktan attığını söylemişlerdi.

Bu paniğin ortasında Hani de Gazze'den aramış, elbette büyük bir incelikle, Peres Enstitüsü'nden ses çıkıp çıkmadığını öğrenmek istemişti. Dafna ağlamaklı bir sesle özür dilemiş, kötü bir zamanda aradığını, bir şey yapacak durumda olmadığını söylemişti. "Neler oluyor Dafna?" diye sormuştu Hani.

"Oğlum. Bazı sorunlar var."

"Uyuşturucu mu?" Ses tonuna bakılırsa daha önce bu konuyu defalarca konuşmuşlardı.

Dafna'nın cevabı hattaki bir cızırtıyla boğulmuş, sonra Hani uzunca bir öksürük nöbetine tutulmuştu. "Onunla ne kadar çok oynardım!" diye iç geçirmişti, yeniden konuşabildiğinde. "Ne kadar tatlı bir çocuktu! Gülerek seni gidi çirkin şey, derdin ona, nazar değmesin, başına kötü bir iş gelmesin diye. Hatırlıyor musun, ona sizin orada yüzmeyi ben öğretmiştim... Bir gün koca bir bardak dolusu su yutmuş, dehşete kapılmıştı, ona korkmamasını söylemiştim... Şimdi onu göremiyor olmam çok üzücü, konuşmayı denerdim, senin gibi birinin oğlu olarak doğmanın ne büyük şans olduğunu anlatırdım. Neleri mahvettiğini anlaması gerek..."

"Hayattan neden bu kadar nefret ediyor anlamıyorum," diye yakınmıştı Dafna.

Hani tekrar öksürmeye başlamıştı ve nöbetin sonu gelmiyordu, ciğerleri yırtılacakmış gibiydi. Üzerinde yattığı kir içindeki

çarşafları düşündüm, hastalık akan suratını, kaba betondan duvarı. Her şeye rağmen nasıl bu kadar tatlı bir sesle konuşabiliyordu?

"Seni arayacağım," demişti Dafna hıçkırıklar arasında. "İşler biraz yoluna girer girmez arayacağım. Ben arayana kadar biraz daha dayan. Hep aklımdasın."

Konuşma tiz bir sinyal sesiyle son buldu.

Bölgedeki sivil yönetimle bağlantımıza Hani'nin tüm koordinatlarını verdim, birkaç dakika sonra hastanın Tel Aviv'de, İhilov Hastanesi'nde tedavi olması için hiçbir engel olmadığını bildirdiler. Bu insanlar için bizler tanrıyız elbette, basit bir telefon konuşmasıyla hayat kurtarabiliriz. Primo Levi'nin birçok yerde yazdığı gibi, hainlerle alçaklar kargaşa dönemlerinde daha uzun yaşarlar, bunu herkes bilir.

"Hastanenin onkoloji bölümünde bekliyor olacağız," dedi bağlantım, orta yaşlı bir memur olmalıydı. "Adam geçiş sırasında yalnız olmalı. Kimsenin bir oyun oynamaya kalkışmaması için! Bir ambulansı da bekleteceğiz."

Sonra da Hayim'in tavsiyesini dinledim, birlikte bir akşam geçirmemiz için Sigi'yle ikimize tiyatro bileti aldım. Perşembe akşamını seçtim, normal insanların kazasız belasız geçirdikleri bir haftayı bitirirken dinlenmeye başladıkları günün akşamını. Benim haftalarımınsa ne başı ne de sonu vardı.

Sigi en güzel kıyafetlerini giymişti. Her zamanki serzenişlerine başlamamaya gayret ederek ufaklığın yeni yeni söylediği sözcüklerden bahsetti. Salonun ışıkları söndüğünde göğsüme yaslanıp elimi sımsıkı tuttu. Birkaç dakika sonra telefonum titreşmeye başladı, kısa süreli elektrik titreşimleri, ama oralı olmadım. Yahudi halkı bir akşamlığına bensiz idare ediversindi. Gösteriye odaklanmaya çalıştım, ama hiç bitmek bilmeyecekmiş gibi geldi, modası geçmiş, öldürücü sıkıcılıkta bir oyundu. Hem ayrıca kafamı hayal ürünü hikâyelere yoracak halde değildim, üstelik kötü bir son olacağa benziyordu – ki

buna da katlanabilecek durumda değildim. Kendimi daha çok karımın profilini incelemeye verdim, neler düşündüğünü tahmin etmeye çalıştım. Bir süre sonra uyuyakalmış olmalıyım, çünkü oyunculardan biri ne zaman sesini yükseltecek olsa yerimden sıçradım.

Gösteriden sonra bir şeyler yeriz, diye düşünmüştük, bakıcımız gece yarısına kadar kalabilecekti çünkü. Üstelik biraz laflamak istiyorduk. Sigi gülümsemek için elinden geleni yapıyor, anlayışlı sevgiliyi oynuyordu. Yük olmayan güzel sevgiliyi.

Tiyatrodan çıktığımızda şöyle dedim: "Bir saniye, bir telefon edip hemen geliyorum." Çalılıkların arasına, kuytu bir köşeye girdim. Konuşma uzadı, çünkü Kudüs'e kadar bir gece yolculuğundan daha kurtulmayı umut ediyordum. Servisteki genç çocuktan olabildiğince bilgi alarak onu telefonla yönlendirmeye çalıştım, ama sonunda olamayacağını anladım: "Anlaşıldı, bu iş böyle olmayacak," diye çıkıştım öfkeyle. "Adamı aşağı gönder, orada biraz zıbarsın, birazdan yola çıkıyorum."

Restoranda masaya oturduğumuz andan itibaren saatime bakmaya başladım.

"Bu akşam eve dönmeyecek misin?" diye sordu Sigi.

Özür diledim, hatta –bunu pek ender yaparım– aldığımız tüm tehditleri ayrıntılarıyla açıkladım ona. Anlayacağını umut ediyordum. Tartışmadı ama yüz ifadesi artık bıkıp usandığını, eve dönmek istediğini söylüyordu. Oyun sırasında fazla horlayıp horlamadığımı sorarak onu güldürmeye çalıştım: "Pek inandırıcı bir oyun değildi aslında, karakterler fazla histerikti bence," diyerek kendimi haklı göstermeye çalıştım.

"Bu oyun bir klasik sayılıyor," diye mırıldandı, oyunu kendisi yazmış gibi alınmıştı.

Yemeğe oturduğumuz restoran Tel Aviv'in kuzey banliyölerinde, yeni moda Herzliya-Pituah Mahallesi'ndeydi, evimizden

çok uzakta değildi. İnsanlar sürüler halinde sokaktaydı, hepsi bronzlaşmış, rahat ve şıktı. Garson kız günün yemeklerini ayrıntılarıyla anlattı ve baş belası telefonum yine titreşime geçti.

Sorgunun neticesini tüm ayrıntılarıyla dinlerken Sigi'nin yüzüne baktım, gözleri dalıp gitmişti.

"Seni hemen arıyorum. Bu arada, sen adamı hücreye yolla, biraz sakinleşsin. Hemen yola çıkıyorum," diye fısıldadım ama arkadaki konuşmaların gürültüsünü bastırmak için sesim biraz yüksek çıkmıştı.

Hemen sipariş verdik. Oğlanla ilgili, yuvadaki yeni sınıfına nasıl alıştığıyla ilgili sorular sordum.

"Her şey yolunda," diye cevap verdi Sigi, tabağındaki yemeklerle oynarken.

Bense her şeyi yalayıp yuttum. Çok acıkmıştım.

"Sizin orada herkes senin kadar zor şartlarda mı çalışıyor?" diyerek kendini koyuverdi sonunda, öfkesini gizlemek için daha fazla çaba göstermeden. "Hiç kimse evine gitmiyor mu?"

"Bak, çılgınca bir dönemden geçiyoruz. Ve işleri hâlâ tek başına idare edemeyen bir sürü yeni eleman var. Onlara işi öğretmek zorundayız."

"Ne öğretiyorsun onlara?" İyice kederlenmişti, tükenmişti, bense onun karşısında serbest düşüşe geçmiş, kendimi asla durduramayacak gibi hissediyordum.

"İnsanları sorgulamayı, ağızlarından baklayı almayı. Bomba patlamadan önce," diye cevap verdim. İşimle nadiren ilgilendiği için kendiliğimden bir şey anlatmazdım hiç, nereye varmaya çalıştığını anlamıyordum.

"Hepsi de bomba mı saklıyor?" diye sordu, anlamadığım bir gülümsemeyle. "Hepsi de kendilerini havaya uçurmakla mı uğraşıyor?"

Yanımızdaki masaya çok gürültücü, neşeli bir grup yerleşti, bizim yaşlarımızda kadınlarla adamlar, hepsi de biraz avukata benziyordu. Adamlardan birinin iyice kelleşmiş kafasıyla

yüzündeki sahte gülümsemeye gözüm takıldı; kendisine baktığımı fark edince o da bir şeyler fısıldadı, belki de küfretmişti, sonra da Sigi'yi o küçük, aç gözleriyle süzmeye başladı. Böyle bir bakış yüzünden ağzını burnunu dağıtabilirdim.

"Cumartesi oğlanı denize götüreyim diyorum," dedim. "Ona yüzmeyi öğretirim."

"Onları dövüyor musun peki?" diye üsteledi Sigi.

Önümdeki peçeteyi masaya fırlattım, onları koruduğuma dair bir şeyler söyledim; onun ve etrafımızda oturan tüm o kibirli bokların akşamın sonunda duvarlara yapışmış sosislere dönmemeleri için, suikast kurbanlarının kimliğini belirleyen departmandaki heriflerin pek özenli muamelesine terk edilmemeleri için uğraştığımı söyledim. Yan masadan birkaç kafa bize çevrildi, sanki karımı dövmüş, hatta daha beterini yapmışım gibi.

"Gidebilir miyim artık?" dedi Sigi, çantasını kapmıştı bile, kalktı.

Onu kolundan yakalamaya çalıştım, gitmesine engel olmaya, en azından biraz daha oturmasını sağlamaya çalıştım, sanki bu benim son şansımmış gibi, hatta yarım ağız özür bile diledim, ama "Boş versene!" diyerek öyle bir iteledi ki beni, bu sözde öyle bir tiksinti okudum ki, çok geç olduğunu anladım.

Restorandan ayrı ayrı çıktık. Önce Sigi, adımlarını hızlandırarak ayrıldı. O akşamın aşırı nemli havasında umutsuz bir hayvan gibi arkasından koşmam gerekti.

"Böyle gece vakti yalnız dönemezsin. Bekle, seni eve bırakayım," dedim.

"Ben hep yalnızım, yıllardır yalnızım."

Bir taksi durdu, Sigi bindi.

"Sakın gitmeyin! Hemen kenara çekin! Durun!" diye bağırdım ama taksi şoförü beni öyle umursamazca süzdü ki, o noktada hiçbir şeyi durduracak vaziyette değildim artık.

Sigi fısıldayarak adama yola çıkmasını söyledi.

Otoparkın ortasında arabamda oturdum kaldım, etraf zifiri karanlıktı, başımı direksiyona dayadım. Kımıldamaya halim yoktu. Sigi'yi aradım, cevap vermedi, sokak lambalarının altından karnı doymuş, huzurlu çiftler geçiyordu, olağan bir hafta sonunun tüm zevklerine hazırlanan insanlar. Konuşabileceğim bir yüz aradım boş yere. Sigi telefonunu onlarca defa çaldırdıktan sonra nihayet cevap verdi.

"Evdeyim," dedi alçak sesle. "Bakıcı oğlanın bütün akşam kustuğunu söyledi. Şimdi kapatmam gerek."

Otobanın turuncu ışıkları altında, güneye indim. Rüzgârı olabildiğince hissedebilmek için camı indirdim. Arabanın tepesine yanardöneri koydum, o kadar acelem vardı ki tüm kırmızı ışıkları atladım.

Gece bekçisi beni hemen tanıdı, kapıyı açtı, iyi geceler diledi, milli maçı izleyip izlemediğimi sordu, Slovakya'yla berabere kalmışlar, güzel, görünüşe bakılırsa yine Dünya Kupası'na gidemeyeceklerdi. Adama bir sigara uzattım, arabayı otoparka, bizim binanın demir kapısının yakınına bıraktım, ama sigaramı bitirmek için bir süre içeri girmedim. Tepemde projektör ışınları gecenin karanlığını bölüyordu, havada bir tuz kokusu vardı. Benim oğlanı Aşkelon Plajı'na götürse miydim acaba? Orada suyun Tel Aviv'dekinden çok daha temiz olduğunu duymuştum.

Şifreyi girdim ve kapı bir uğultuyla açıldı. İşlevsel, düz çizgileriyle, kalın beton duvarlarıyla ve geniş bodrum katlarıyla bu binayı Britanyalılar inşa etmiş. Biz de teknolojik gelişmelerin gerektirdiği yenileme çalışmalarıyla yetindik. Tonlarca dezenfektanı boca etmek hiçbir işe yaramadı yine de, etrafa daimi bir bok kokusu egemendi. Evliliğimin içine eden genç sorgu memurunu deliğinde bulmak üzere merdivenleri inmeye koyuldum. Özür dileyerek karşıladı beni: "Boş akşamında seni rahatsız ettiğim için kusura bakma, ama

sana haber vermemi söylemiştin ya... Aslında bir adım yol alabilmiş değilim. Adam katır gibi inatçı çıktı."

Karşımdaki acemi genç adamda bir makine mühendisi suratı vardı. Bir gıdım incelik, bir parçacık şiirsellik yoktu.

"Nerede adam?"

"Hücreye geri yolladım, taburede oturuyor."

"Söyle getirsinler."

Hücreler ikinci bodrum katındaydı, tutuklular buraya "Cehennem" derdi. On iki yıldır bu işteydim ama daha önce asla inmemiştim oraya. Asla. Buraya inecek askerler vardı elimizde, onları çağırmamız için hazırda bekliyorlardı, üstelik çok canları sıkılıyordu, sorgu odalarımızın önüne rotweilerler gibi indiriliyorlardı.

Her odada o bildik metalik masa, şüpheli için bir iskemle, tavanda da etrafı böcek ölüleriyle bezenmiş siperliğiyle bir ampul vardı. Kayıt cihazları duvarların içine gizlenmişti, tek bir pencere yoktu ama eski ve gürültülü bir havalandırma cihazı vardı. Duvarda rengi atmış tek bir poster İsrail'in vahşi hayvanlarını gösteriyordu. Kimse onu oradan söküp alma cesaretini gösterememişti.

Sorgulanan adam, kendisini odaya tıkar tıkmaz gözlerini kırpıştırmaya başladı. Aşağıda zifiri karanlıkta kalmıştı. Bu kara sakallı, iriyarı adamı gardiyanlar iskemleye oturttular, elleri arkadan bağlanmıştı. Her sorgunun başında yaptığım gibi su isteyip istemediğini sordum. Genelde su isterler. İnsan epeyce susadığında, su içmenin bir süre sonra korkudan altına etmesine yol açabileceğini düşünmez. Ellerini çözmelerini söyledim. Böylesi daha iyiydi, şimdi ikimiz de özgür insanlardık.

Evindeki adıyla seslendim ona, Abu, bunu da büyük oğlunun önadı izliyordu. Hiçbir sorguya şüphelinin dosyasını okumadan başlamam. Kendisini nasıl hissettiğini sordum. Suyunu içip bir şeyler homurdandı, tekrar etmesini söyledim.

suyunu içip Arapça bir şeyler mırıldandı: "Biraz ağrım var. İyi değilim." Bunun üzerine onu evine göndermekten çok mutlu olacağımı, tek yapması gerekenin kardeşinin nerede olduğunu açıklamak olduğunu söyledim.

Sakalının altından bir şeyler homurdanmayı sürdürdü; adamın ne söylediğini anlamak gerçekten kolay değildi. Arapça'yı çok iyi anlamayan bazı sorgu memurları çevirmenlerle birlikte çalışır. Bense hayır. Bu dili lisede öğrendim, askerlik hizmetinde bulunduğum dört yıl içinde de kullandım; üniversitede Yakındoğu tarihi okudum; on yıldır da şüphelilerle Arapça'yı kullanıyorum. Arapçam gitgide daha da basitleşiyor; güvenlik önlemlerinin ve basit soruların (nerede, ne zaman, neden, orada ne işin vardı?) söz dağarını kullanıyorum ki bunlara kısaca maymun homurtuları da diyebiliriz. Bu dilde işe yarar bir şeyler okuyamadığımı söylemeye bile gerek yok sanırım. Karşımdaki iriyarı herifin ne dediğini zar zor anlıyordum, ama asıl nedeni kelimeleri yutuyor olmasıydı.

Derin bir nefes aldım, hiç acelem yokmuş gibi – oysa kardeşi dışarıda çiviler ve metalik bilyelerle dolu patlayıcı bir kemeri beline dolamış geziniyordu.

"Yaşınız kaç?" diye sordum sadece, konuşmayı bir yerden başlatabilmek için, cevabını elbette biliyordum.

"Otuz üç." Daha yaşlı gösteriyordu, zaman içinde tıkındığı bütün o baklavaların ve koyunların işi olmalıydı.

"Peki kardeşinizin yaşı kaç?"

"Hangi kardeşimin?" diye sordu masum adamı oynayarak; en ufak bir diklenmenin okunamadığı gözlerini biraz yukarı kaldırmıştı.

"Marvan, sırra kadem basan kardeşiniz."

"Ha o mu, yakında on dokuz olacak."

"Nereye gitti?"

"Sahiden bilmiyorum. Belki iş aramaya gitmiştir."

Genç meslektaşım bir sınav gözetmeni edasıyla yanıma

oturdu. Parmaklarını sinirle masaya vurmaya başladı. Berbat bir yorgunluk hissediyordum, nasıl ilerleyeceğim konusunda en ufak fikrim yoktu, işe duyguları karıştırmayı denedim:

"Kardeşiniz Marvan'ı sever misiniz?"

"Evet. Severim."

"Yani kendisini havaya uçuracak olması size bir şey ifade etmiyor, öyle mi?"

Şüpheli başını öne eğdi, dudaklarında gizlemeyi başaramadığı bir gülümseme peydahlandığını fark ettim. Devam ettim: "Kendini patlatan birinin neye benzediğini biliyor musunuz? Önce kafası top gibi havaya uçar, ama gözleri birkaç saniye daha görmeye devam eder. Dehşeti düşünebiliyor musunuz? Sonra iç organlar etrafa saçılır, önündeki uzantı da parça parça olur. Böylesi bir manzarayı hiç aklınızdan geçirdiğiniz oldu mu?"

Müşterimiz büzüştü kaldı. Parmaklarıyla hayali bir inci tespihi çekip duruyor, dudaklarının arasından fısıltıyla ayetler okuyordu.

Ona yaklaştım. Dikkatini yoğunlaştırsın diye zorlamak istiyordum onu, içinin benimle, ona söylediklerimle dolmasını istiyordum. Ekranın tamamını kaplamanız gerektiği bir an gelir böyle.

"Küçük kardeşini bu şekilde mi kolluyorsun yani?" diye fısıldadım. "Böyle mi koruyorsun onu? Nasıl bir adamsın sen böyle?"

"Küçük kardeşini yakaladığımızda ona yapacaklarımızdan korkuyordur belki?" diye araya girdi yanımdaki acemi; bir anda öyle bir beceriksizlikle iyi polisi oynamaya kalkıştı ki kurmaya çalıştığım sistemi altüst ediverdi.

"Onu kurtarabiliriz," diye usulca fısıldadım Arabın etli kulağına. "Günde üç öğün yemekle dört-beş yıl hapis yatar, sonra da evine döner... Üstelik bizim askerlerden birini kaçıracak olursanız belki daha bile önce çıkar."

Koltukaltlarım ıslanmıştı, sırtımdan terler boşanıyordu, gömleğim sırılsıklamdı. Adamın üstündeyse uzun siyah bir giysi vardı, kocaman sakalına ve bu ağır giysiye rağmen benim gibi sıcaktan gebermiyordu sanki. Çok fazla konuşuyorsun, dedim kendi kendime, adamı eğlendiriyorsun. Devam etmek zorundaydım ama: "Küçükken kardeşinle birlikte çok vakit geçirdiniz mi?"

Yine bir şeyler homurdandı. Alnında secde eden ateşli İslamcılarda bulunan şu siyah lekelerden vardı. "Onun yerinde olsaydın, şehit olarak ölmeye karar vermiş kardeşinin yerini söyler miydin?" diye sordum kendime.

"Kardeşin Marvan'ın en çok neyini seviyorsun?" diye sordum, akşamı kusarak geçirmiş ve şüphesiz hâlâ uyuyamamış oğlumu düşünerek. Sigi'nin gösteriden önce oturduğumuz kafede söyledikleri yankılandı kafamda: "Sürekli seni soruyor, sana ihtiyacı var." İyiden iyiye huzursuzlandığımı hissediyordum.

Bizim acemiye bana koyu bir kahve getirmesini söyledim. Bu aşikâr bir kural ihlali olduğu için duraksadı; beni bu adamla yalnız bırakabilir miydi gerçekten?

"Hiç sorun değil," diyerek rahatlattım onu. "Ayakları bağlı, nereye gidebilir ki?"

Genç meslektaşım dışarı çıkar çıkmaz kaydı durdurmak için masanın altındaki düğmeye bastım. Teknik bir arızayı bahane edebilirdim her zaman. Tekrar şüpheliye yaklaştım, çok yakınına geldim, aramızdaki mesafe neredeyse sıfırlandı, sağına geçip tepesinde dikildim. Bir anlığına aletimi çıkarıp herifin üstüne işemek geçti aklımdan. Tam o anda, beni öldürme riski taşıyan bir sırrı barındıran koskoca bir kutudan başka şey değildi benim için.

"İyi dinle beni," dedim, konuşabildiğim en düzgün Arapça'yla, "bana kardeşinin nerede olduğunu söylemezsen bu gece öldüreceğim seni. Sabaha çıkmazsın, karınla çocuklarına elveda dersin, anladın mı beni?" Yakasına yapıştım. "Konuş-

mak zorundasın... yoksa öleceksin anladın mı? Buna inanırsan iyi edersin."

Doğrudan gözlerimin içine baktı, çok kısa bir an, doğru söyleyip söylemediğimi anlamak için. Bütün bu konuşmalar sürüp giderken adamın bakışları hâlâ delici ve uyanıktı. İşte o an onu yeterince korkutamamış olduğumu anlayarak vites değiştirdim. Tokat istediğimden daha da sert olmuştu ve epey bir çınladı. Adam oturuyordu hâlâ, yüzünü korumak için kollarını kaldırdı, bu da karnına bir tekmeye mal oldu. Yine de bütün bunlar asfaltta dağılmış organların yanında, zarlar kendini bırakıp da bağırsaklar dışarı fışkırana dek katlanılabilir o manzaranın yanında hiç sayılırdı.

Kıçıma taktıkları acemi elinde kahveyle döndü. Sonraki aşamaya geçtiğimi anlamakta gecikmedi.

"Başka seçenek bırakmadı, değil mi?" diye fısıldadı. "Umarım kaydı durdurmuşsundur."

Şüphelinin ellerini iskemleye, sırtını çukurlaştıracak biçimde bağladı. Ben de yine aynı baskıyı uyguladım: "Kardeşinin nerede olduğunu söyler söylemez serbest bırakacağım seni. Ve çok iyi bir şey yapmış olacaksın, bunu bil. Kurtar onu, böylece kendini de kurtarmış olacaksın. Hiç kimse konuştuğunu bilmeyecek. Marvan yüzünden tutuklanmış otuz kişi var. Hiç kimse senin konuştuğunu anlamayacak."

Yüzünde acı işaretleri belirene kadar o şekilde oturttuk onu. Bu tehlikeli bir andır, çünkü onları serbest bırakmaya, hatta su vermeye meyledersin, sana şükran duyup sonunda konuşacaklarını zannedersin. Büyük hata: Bu aşamada içlerinde korkunç bir nefretten başka duyguya yer kalmamıştır.

"Kaç çocuğun var?" diye sordum.

"Dört," dedi nefes nefese.

Her yerinden ter damlıyordu. Ne pis bir işe girdiğini anlamasını sağlamanın vakti geldiğini düşündüm. "Babasız kalsınlar mı istiyorsun?" diye tısladım. Ne pahasına olursa olsun

bu adamın kafasının içine girmeliydim. Şiddet bunun için iyi bir yol olmayacaktı, hissediyordum, adam başka bir boyuta geçiyordu, Tanrı'ya yaklaştığı ve benim hiçbir biçimde erişemeyeceğim bir âleme sığınıyordu.

"Bize karşı neden bu kadar öfkelisin?" diye devam ettim. Yine gülümsedi.

Acemi sorgu memuru iznim olmadan adamın omzuna bir tane geçirince adam acıyla inledi.

"Ona bir tek ben dokunabilirim!" diye uludum.

Genç memur yanıma yaklaşıp kulağıma fısıldadı: "Öyle diyorsun ama dışarıda herkes delirmiş vaziyette. Son bilgilere göre, evet, herif tüm silahlarını kuşanmış dolaşıyor ve bu gece hepsini patlatacak... ama hangi hücre tarafından yönlendirildiği hâlâ bilinmiyor. Yavaş yavaş baklayı ağzından çıkartmamız gerekiyor."

Kıçına bir cop belki ya da elektrik şoku ya da fareler, bir vakitler Güney Amerika'da yapıldığı gibi, bir sonuç verirdi belki ama ben yalnızca kendi ellerimi, bir çuvalı ve kelepçeleri kullanabilirdim. Adamı ikinci bodrum katında çürümeye bırakacak vaktim de yoktu, hemen ağzını açmasını sağlamamız gerekiyordu, hemen. Telefonum cebimde titremeye başladı, yan gözle baktım, arayan Sigi'ydi, bizim acemiye, "Hemen dönerim," deyip çıktım.

Karım telefonda ağlıyordu. Bütün gece uyumadığını, çocuğun durup durup kustuğunu ve ateşi olduğunu söyletene kadar epeyce zaman kaybettim.

"Şimdi uyuyor mu?" diye sordum.

"Evet. Ama o yüzden ağlamıyorum..." dedikten sonra yine gözyaşlarına boğuldu. O sırada ne dediğini anlamak olanaksızdı.

"Tamam, bak, madem çok acil değil, daha sonra konuşuruz, tamam mı?"

İşte o anda yüreğime bir acının çöreklendiğini hissettim.

"Ne zaman döneceksin?" diyebildi zar zor.

"İşimizi bitirir bitirmez," diye cevap verdim, sorgu odasının kapısını açarken.

"İyi de ne zaman?"

"Kendisini havaya uçurmaya niyetli herifi yakalar yakalamaz." Telefonu kapatıp içeri girdim.

Adamın yanına oturmak üzere iskemleyi aldım, kokusunu içime çektim, kafamı kafasına dayayarak bakışlarını yakalamaya çalıştım: "Seninle birlikte kardeşini kurtarma şansımız var hâlâ. Hadi yardım et bana."

Kafasını var gücüyle iki yana salladı. Dayanıklı malzemeden yapılmıştı. Herifi doğrasan bir haine dönüştüremezdin.

"Peki karını buraya getirtecek olursak ne olur biliyor musun? Onu nereye atarız biliyor musun? Erkekler koğuşuna, tecavüzcülerle sapıkları koyduğumuz yere... Oradakiler bunu bekliyor zaten, biz de her hafta onlara taze et götürüyoruz. Dalga geçtiğimi mi sanıyorsun? Yahudilerin böyle şeyler yapmayacağını mı sanıyorsun? Çok yanılıyorsun adamım, çünkü biz de sizin gibi domuza döndük!" Kendimden o kadar utanmıştım ki karşımda oturan şüpheli bir anda çok onurlu bir adam gibi göründü bana. Onun durumunda olsam, dedim kendi kendime, umarım onun davranışını sergileyecek gücüm olur.

Bizim acemi bir işaretim üzerine kelepçeleri daha da sıkılaştırdı, adamın sırtı daha da çukurlaşarak geriye doğru bir yarım daire oluştururken, iyice öne çıkmış göbeği sanki vücudundan ayrı bir parça gibi duruyordu. Pantolonuna bir idrar lekesi yayıldı. Aferin, işte nezaketle yürütülen bir sorgu, diyerek tebrik ettim kendimi. Onu o şekilde birkaç dakika bırakmaya karar verdim, bunu da çıkıp Sigi'yi aramak için fırsat bildim ama cevap vermedi.

Geri döndüğümde genç meslektaşım şüpheliye, yarım yamalak bir Arapça'yla, karısını önden ve arkadan nasıl

düzmeye hazırlandığını anlatıyordu. Bir makine mühendisinin böylesi laflar edebildiğine, böyle pozisyonlar anlatabildiğine inanmak zordu – hepsini banyosunda otuz bir çekerken uydurmuştu herhalde. O da, ben de, Arabın suskunluğu karşısında ne kadar da zavallıydık.

İşte o sırada inlemeye başlayınca, sonunda dilinin çözüleceğini düşündüm. Tekrar yanına yaklaştım, elimi kafasına koydum, okşayıp yüreklendirdim, bazı adları ve yerleri sordum. Evet, kusmuğunda boğulduğunu ve o hırıltıların can çekişen birinin son hırıltıları olduğunu anlayana kadar böylece birkaç dakika geçti.

Yardım gelene kadar epey vakit geçti, yardımcım gidip sağlık memurunu çağırmıştı hemen ama adam o sırada binada değilmiş, dışarıda kız arkadaşının getirdiği bir şeyleri atıştırmak için kısa bir mola vermiş. Fazlasıyla sıkılmış kelepçeleri çözmeyi beceremedim, başka bir odadaki dolaptan demirci makasını getirmeye gittiler. Sonra onu doğrultmaya, ağzına dolmuş kusmuğunu dışarı akıtmaya çalıştım ama gözleri dışarı fırlamıştı, üzerinden bir bok kokusu yükseliyordu, ipin ucunda sallanan insanlardan yükselenle aynı koku olmalıydı. Sağlık memuru nihayet geldiğinde, böylesi bir durumda ne yapılacağı konusunda en ufak bir fikri olmadığını anladık. Bu aşamada duruma bir acil servis yetkilisinin el atması gerekiyordu. Derhal nöbetçi doktoru aradık, ama adam Aşdod'da oturuyordu, o gelene kadar da... kendimizi yere uzanmış, kokuşmuş koca bir cesetle baş başa bulduk, boş yere ağzından almaya çalıştığımız sırla birlikte kokuşan bir cesetle. İlk tetkiklerini yaptıktan sonra, hekim bizi kenara çekip görünüşe göre şüphelinin özel bir alerjisi olduğunu, ilk bakışta yönetmeliğe aykırı bir şey yapmadığımızı söyleyebileceğini, yine de ölüm nedenlerini açıkça belirlemek üzere bir otopsi yapacaklarını söyledi.

Durum gereği bir sürü belge doldurup hepsini yetkili

mercilere faksladıktan sonra binadan çıktım; gün yavaş yavaş ağarıyordu. Yine de Hayim'i arayıp olup biteni etraflıca anlattım, ertesi gün saat sekiz buçukta merkez binada hazır bulunmamı istedi: Bu tür olaylar bir soruşturmayı ister istemez gerekli kılıyordu. Eve gidip uyumamı tavsiye etti, sonraki gün benim için pek de kolay geçmeyecekti çünkü. Benimle birlikte sorguyu yürüten acemi tir tir titriyordu, kariyerinin daha başlamadan bittiğini düşünüyordu. Tüm sorumluluğu üstleneceğimi, hatta eğer isterse olay gerçekleştiğinde kendisinin dışarıda olduğunu ileri sürebileceğini söyleyerek serbest bıraktım onu. Öyle ya da böyle, işin yegâne tanığı ölmüştü ve kayıt da yoktu.

Acımasız güneş tepeleri aşar aşmaz gözlerimi kamaştırdı. Radyoda haberlere, sonra da kulak tırmalayan İsrail şarkılarına maruz kaldım. Yolun sağında solunda bina iskeletleri, artık hiçbir yağmurun kurtaramayacağı sararmış tarlalar vardı.

Hayim o sabah, "Biraz dinlenmelisin," diyerek karşıladı beni. Yorgunluktan sendeliyordum, beni hiç de istemediğim çıkarımlara götüren düşüncelerle boğuşuyordum. "Seni kızağa alıyor değilim, yalnızca sorgulara biraz ara vermeni istiyorum. Birkaç gün izin al. Bu hikâye epey bir başımızı ağrıtacak belli ki, gazeteler habere dört elle sarılacak, belki bir milletvekili hükümete hesap soracak. Ama bunu da atlatacağız. Benim için önemli olan, senin işin içinden çıkabilmen... yani manevi anlamda, anlatabildim mi?"

"Manevi anlamda mı?" dedim alayla. "Hayim, o gece bir insanı öldürdüm, adamı bir domuz gibi boğdum, bu bokun ortasında maneviyat mı arıyorsun yani?"

Masanın üzerinden kolunu uzatıp elimi tuttu. Küçükken babamın beni rahatlatan o okşamaları dışında, hiçbir erkek bana bu şekilde dokunmamıştı. Kan çanağına dönmüş gözlerimi onun miyop gözlerine diktim, artık daha fazla konuşmamıza

gerek yoktu. Neler hissettiğimi çok iyi biliyordu.

"Adamı yakaladılar mı?" diye sordum.

"Hayır, belinde patlayıcı kemerle bir yerlerde dolanıyor. Bu herifi tanımadığımız başka bir hücre yönlendiriyor, kamuflaj kurallarına da tamamen hâkimler. Elimizde en ufak ipucu yok."

"Beni deli eden, adamın ağzından en ufak bir şey almayı başaramamış olmak. Ve onu öylece, yok yere öldürmüş olmak."

"Onu sen de konuşturamadıysan, hiç kimse konuşturamazdı."

"Yanılıyorsun. Şu sıralar formumun doruklarında değilim, aklımı kurcalayan bir sürü şey var. Tam olarak şiddetin yol açtığı bir ruh hali içerisindeyim... İşte bana olan bu. Ama yine de onu öldürmek gibi bir niyetim yoktu."

"Onu öldürmedin. Bunu kafandan çıkar artık."

Üniversitenin kampüsünde bulup işe almışlardı beni. Önceden bir soruşturma yaptıkları için, askeri haberalmada çalıştığımı ve Arapça konuştuğumu öğrenmişlerdi. Beni birileri de tavsiye etmiş olabilir aslında, bilemiyorum. Hakkımda daha birçok şey, örneğin siyasi görüşlerimi biliyorlardı. Öyle ki bana hemen barışın hassaslığından, mutlaka korunması gereken bütün o süreçten söz ettiler. Ben kararsız kaldım, onlarsa beni fazla yumuşak buldular, ama Hayim üsteledi. Onunla iki-üç kere bir kafede buluştuk.

"Senin gibi bir adama ihtiyacımız var," dedi. "Kafayı sıyırmış adamlara değil. Ülkesini acımasızlıktan uzak durarak seven adamlara. Araplardan nefret eden birini aramıyorum. Araplara bayılabilirsin de, bana göre hava hoş."

Rabin suikastından söz etmişti bana. Düşünmek için biraz zaman istedim, derken 1996 yılındaki suikast dalgası geldi; bir kamikaze, Purim Bayramı'nda Tel Aviv'deki bir ticaret

merkezinin önünde kendisini havaya uçurdu, bir otobüs patladı, sonra bir tane daha, sonra bir tane daha... Sınavlarımı gözden geçirdiğim kafe taraçasından birkaç sokak ötede, 5. hat otobüsünün de havaya uçtuğunu duyunca iyi niyet zamanı olmadığını anlayarak Hayim'i aradım, işi kabul ettiğimi, geriye kalanları kurtarmak istediğimi söyledim.

"Gazze'deki adamımıza odaklanmanı istiyorum," diye devam etti şefim. Masasının arkasına sıkışıp kalmış, kipa şeklinde bir kapağın altında kalmış dev bir balonu andırıyordu. "Oradan bir an önce çıkmasını sağla. Bu operasyonu yürütebilmemiz için elinden geleni yap. Birkaç hafta içinde, ortalık yatıştığında, eğer istersen sorgulara devam edersin. Bu hafta sonunu da dinlenmeye ayır. Karını al bir yerlere götür. Bir yerlerde yığılıp kalmanı istemiyorum. Sana gerçekten ihtiyacım var."

"Bana acımaya kalkma, rica ediyorum."

"Büyümenin zamanıdır. Hakkın olanı al. İçerideki baskıyı biraz olsun hafiflet, daha güçlü çıkarsın. Şimdi karının yanına git. Hadi bakalım!" Beni topallayarak kapıya kadar geçirdi.

Arabama binmiş eve giderken, insan kaynaklarından bir kız arayıp Hayim'in isteği üzerine Kızıldeniz'de bu hafta sonu için adıma bir oda ayrıldığını söyledi. Yıllar vardı ki Ölüdeniz'e ayağımı sokmamıştım. Sigi'yi işten aradım. Çok tatlı bir sesle, şehirden uzakta bir hafta sonu geçirmeye bayılacağını söyledi.

O gün ufaklığa kayınvalidem bakıyordu. Oğlum çok daha iyiydi, kusmaları geçmişti, beni gördüğünde sevincini gizlemedi. Annesinin aldığı yeni oyuncak arabayı gösterdi, anaokulunda bir arkadaşından öğrendiği saltoyu benim için de denedi. Uzun süre duşta kaldım, tıraş oldum. Gözlerim hâlâ kıpkırmızıydı, gören ağlamışım zannedebilirdi, ama

gözlerimden yaş gelmeyeceğini biliyordum. Daha sonra kayınvalidemle mutfakta oturdum, kahve içtik. Kelimelerini özenle seçerek çok çalışıp çalışmadığımı merak ettiğini, çünkü kızından hiç görüşemediğimizi duyduğunu söyledi.

"Şu sıralar işler biraz daha hafifleyecek sanırım," dedim. Kayınvalidem hoş kadındı. Duldu, öğretmenlikten emekli olmuş, sonrasında da kendisini torununa adamıştı.

"Yiyecek bir şeyler getirdim," dedi. "Hindi pane ve püre, dolapta da pilav var. Doktor çocuk için pirincin çok faydalı olduğunu söyledi."

Onu azat ettim, torununa eğildi, sımsıkı kucakladı, oğlan da ona seve seve karşılık verdi.

Her şeyi unutmaya çalıştım; oğlumla son zamanlarda neler yaptığını konuşmaya çalıştım, Lego oynamak için yere oturdum, sonra hep birlikte öğle yemeği yedik. Oğlan da ilgimi sürekli ayakta tutmak için elinden geleni yaptı, elimden tutup oturttu, yaptığı resimleri gösterdi; "Süper, süper," deyip durdum. Yine de kendimi bir türlü ona veremiyordum, sanki hiçbir acı hissetmemem için beynim uyuşturulmuş gibiydi. Oğlum aklımın başka yerlerde olduğunu anlayarak tek başına oynamaya başladı. Salona yerleştim, gazeteyi elime alınca kusmak istedim: Herkes şikâyet ediyordu, herkes daha fazla para kazanma peşindeydi. Sonunda uyuyakaldım. Uyandığımda neredeyse karanlık çökmüştü, Sigi tepemde ayakta dikilmiş, çocuğu tek başına bıraktığım için söyleniyordu.

Cuma sabahı Kudüs üzerinden Ölüdeniz'e indik, ufaklığı arkadaki koltuğuna sıkıca bağlamıştık.

Sigi nasıl olup da bana birkaç günlük izin bahşedildiğini sordu, ben de hemen hemen doğruyu söyledim: "Hayim daha fazla dayanamayacağıma karar verdi, bir yerlerde yığılıp kalmamı istemiyor."

"Aradığınız adama n'oldu, yakalandı mı?"

"Henüz değil."

Aşağılara indikçe bitki örtüsü seyreliyor, ışık insanın gözünü alıyordu. Yolun her iki yanında, geçmişte durup mola verdiğimiz mesire yerlerini gördüm, Mar Elias'ın tuhaf manastırı, dağ keçilerinin atlayıp zıpladığı kaya yarıkları... artık buralarda bir kadın ve çocukla birlikte dolaşmak tehlikeliydi.

Sigi işinden söz etmeye başladı; büyük bir ilaç firmasında satış sorumlusuydu ve yeni terfi etmişti. Ama dikkatimi ona vermekte o kadar zorlanıyordum ki aslında dinlediğim bile söylenemezdi.

"Ne diyorsun buna?" diye sordu bir anda.

"Neye ne diyorum?" diye toparlamaya çalıştım.

"Bu yolculuğa. Bence üçümüz için harika bir fırsat."

Bir anlığına dalıp gittiğimi itiraf ederek özür diledim.

"Firma iki yıllığına Boston'a gitmemi önerdi," diye tekrarladı sabırsızlıkla. "Orada tüm Doğu kıyısının dağıtımından sorumlu olacağım. Onlara önce seninle konuşmam gerektiğini söyledim. Ay sonuna kadar cevap bekliyorlar."

"Oğlanla ikimiz ne olacağız peki?"

"Ne demek ne olacaksınız? Benimle geleceksiniz. Ev kirasını, tüm diğer masrafları ödüyorlar. Maaşa gelince; o da Amerikan geliriyle denk olacak. Bu da orada çok rahat yaşayacağımız anlamına geliyor."

Yolda, ters yönde, geçtiğimiz bölgenin plaka numarasını taşıyan bir kamyonetin çok hızlı yaklaştığını fark ettim. Geridim. Oğlan arkada uyuyordu. İnişli yolun sonuna gelmiştik, birazdan Yeriho'ya doğru sola dönecektik – Yeriho'ya en son Filistin haberalma örgütündeki meslektaşlarla müzakereler için gelmiştim. Şerefimize dört koyun boğazlamışlardı ama hiçbir yere varamadan geri dönmüştük. Barikatta nöbet tutan asker eliyle geçebileceğimi işaret etti. Zavallı, o cehennem sıcağında nasıl dışarıda durabiliyordu acaba!

"Bunu düşüneceğim," diye cevap verdim sonunda Sigi'ye.

"Ama şimdilik tamamen gerçekdışı görünüyor."

"Ama orada doktoranı tamamlayabilirsin. Bölgede birçok üniversite var. Şimdiden bilgi topladım, bizim için çok ideal."

Tuhaf bir şekilde bu hikâye çok sinirlendirdi beni, öfkemi ancak gırtlağımı da kavuran mide yanmalarıyla bastırabildim.

"Düşüneceğim," diye yineledim, "birkaç gün izin ver."

"Boston'un ne kadar güzel bir yer olduğuna inanamazsın."

Ürdün Vadisi'nin tepesinde buhar bulutları yükseliyordu, Ölüdeniz kıyısına gelince, hatıralarımdakinden çok başka bir yerdeydi. Gerilemişti sanki, yerini çatlamış topraklara bırakmıştı, tuzla kaplı, üzerinde yere yakın, içler acısı yeşilliklerin seçildiği bir toprakla.

"Baksana nasıl kurutuyorlar denizi!" diye öfkelendim. "Budalalar para için su pompalıyorlar! Coğrafi haritalarımızın hiçbir geçerliliği yok artık, oğlan büyüdüğünde geriye tek bir damla kalmayacak."

Sigi hiç umursamadan devam etti: "Orada mutlu olacağız. Ne olursa olsun hava değişikliğine ihtiyacımız var. Doktor da aynını söyledi. Yeterince uzun tatil yaparsanız gebe kalırsınız, dedi. Tahlillerde anormal bir şey görülmedi. İlk seferinde nasıl çabucak hamile kalmıştım, hatırlamıyor musun?"

"İyi o zaman, ücretsiz izin al. Benim maaşımla idare ederiz."

"Burada izin alıp dinlenebileceğimi nasıl aklından geçirebiliyorsun? Ne yapacağım yani? Oturup sabaha kadar senin eve dönmeni mi bekleyeceğim? Böyle sürekli bir gerilim içinde yaşayamam artık. İkimiz de endişeliyiz, biliyorsun, ama buna yol açan yalnızca ben değilim. Senin de dinlenmeye ihtiyacın var zaten. Unutma ki ikinci çocuk için ısrar eden de sendin."

Direksiyonu yumruklayan elime hâkim olamadım ve istemeden de olsa kornaya basıp çölün ortasında yankılanışını işittim. Arka koltukta, çocuk korkuyla sıçradı.

"Afedersin," dedim alçak sesle. "Bu hafta sonu biraz gevşeriz

diye umuyordum. Rica etsem, bütün bunları daha sonra konuşabilir miyiz?"

"Aklın yerinde değil senin," diye karşılık verdi güneş gözlüğünün arkasına sığınmış Sigi. "Artık seni anlamıyorum."

Otel lobisi çok kalabalıktı. Yüksek sesle konuşan insan gruplarıyla, koltuklara yığılıp kalmış bedenlerle, etrafta sürekli gezinen çocuklarla doluydu. Hiçbir yere gidilmeyen bir garın hareketliliği gibi. Resepsiyona kayıt yaptırıp manyetik anahtarı aldım. Sigi uyuyakalmış oğlanı kucağına almıştı. Asansöre binip bize ayrılan odaya çıktık; sessiz ve ferah bir odaydı, doğrudan denize ve Moav ya da Ammon, yani şu Kutsal Kitap'taki kavimlerden birinin adını taşıyan tepelere bakıyordu. Oğlan içeri adımımızı atar atmaz uyandı, büyük yatakta zıplamaya başladı, az kalsın düşüyordu, sonra bana uçakçılık oynamak istediğini söyledi, deli gibi gülüyordu. Mutlu bir çocuk bu, dedim kendi kendime, bu mutluluğu berbat etmeye hakkın yok. Sigi oyuncak arabaları çıkardı. Üçümüz bir araya gelmeyeli ne kadar uzun zaman olmuştu. Biraz uzanmak istiyordum ama oğlan havuza girmek istediğini söyledi.

"Hadi siz gidin," dedi karım, bezgin bir gülümsemeyle. "Biraz dinlenmeye ihtiyacım var."

Oğlana vücudunu saran bir mayo giydirdi –bir dalış kombinezonunu andırıyordu adeta–, vücudunun açıkta kalan kısımlarına kalın bir tabaka halinde koruyucu krem sürdü. Ben de kolluklarını taktım, kendim de bir mayo giydim, çıplak ayaklarla havuza indik. Öğle güneşi o kadar kuvvetliydi ki hemen o anda tüm düşüncelerimi kavurdu, aklımı kurcalayabilecek son şeyleri de tatlı bir suyun berrak mavisinde boğdum. Havuz neredeyse tamamen bize kalmıştı çünkü yemek salonunda öğle yemeği servisi başlamıştı ve tüm turist kafileleri oraya üşüşmüştü. Oğlum etrafa sular

sıçratarak sıska bacaklarıyla hoplayıp zıplıyordu, onu yakalamam için kucağıma atlıyor, sonra yine uzaklaşıyordu. Top oynayalım istedi, sonra nasıl daldığımı, dibe değip değemediğimi görmek istedi. Suya daldım, sonra bir fok gibi yüzeye çıktım, çılgın kahkahalar attı. Aklımdan bir anda şu düşünce gelip geçti: "Daha iyisi olmayacak. Şu yaşadığınız andan olabildiğince güç toplamaya bak."

Gidip denize yakından baktık. Adamın biri deniz yatağında kitap okuyor, iki kadın güzelliklerini koruma umuduyla vücutlarını çamura buluyordu. Oğlan elimi tutmuştu, sımsıkı, hep fazlasını, daha da fazlasını görmek istiyordu; onun arkasından gittim, kumsalın eğrilerle ilerleyen çizgisini izledik, suya girip çıktık, uzaklarda yeryüzünden sütunlar halinde buğular yükseliyordu, tıpkı Yaratılış'ın o ilk anlarındaki gibi. Oğlumun yüzünden heyecanı bir an olsun silinmedi.

Öğle yemeğinden artakalanlardan biraz atıştırabilmek için yemek salonuna bile yetiştik. Diğer turistler o kadar da korkunç görünmüyorlardı – normal, neşeli, çocuklarıyla ilgilenen aileler. O güruh beni rahatsız etmiyordu artık. Ufaklık bir tabak tavuklu pilavı mideye indirdi, tatlı olarak da bir dondurmayı hak etti. Kahvemi içerken gelip kucağıma oturdu... ben kahvemi bitiremeden uykudan başı göğsüme düşüverdi. Odaya çıkardım, dikkatle bizimkinin yanındaki küçük yatağına koydum onu.

Sigi ben duştayken yanıma gelir, diye umdum. Bir vakitler bundan hoşlanırdı, ama çok derin uyuyordu, ben de kurulandıktan sonra gidip sessizce yanına uzandım, onu kollarıma aldım. Odadaki klima ılık mı ılık bir hava yayıyordu, çarşaflar yumuşacıktı ve oğlan yatakta zıplayarak beni uyandırdığında neredeyse karanlık çökmüştü.

"Günaydın," dedi karım gülümseyerek. "Hepimizin şöyle güzel bir uykuya ihtiyacı vardı."

Gözlerimi açmak istemiyordum. Bu kadar tatlı bir ânı he-

ba etmek istemiyordum. Ama kasvetli bir düşünce geçiverdi aklımdan, kötü bir şeyler olacağına dair bir önsezi gibi. Bunu görmezden gelmeye çalıştım.

Oğlanı yıkadıktan sonra Sigi de duş aldı, üçümüz de şık ve temiz bir halde bara indik, Sigi kahve içmek istiyordu. Daha sonra otelin animasyon ekibinin çocuklar için düzenlediği Şabat törenine bakmaya gittik.

"Neyin var?" diye sordu Sigi.

Yere bağdaş kurup oturmuş çocuklar, koro halinde, "Şabat kutlu olsun" diye şarkı söylüyorlardı.

Bu törenin ardından sihirbazlık numaraları da yapan bir palyaço sahne aldı. İnsanların arkasında ayakta dikiliyordum, o an göz göze geldik palyaçoyla, beni de sahneye sürüklemeye kalkıştı, bir anda onun şaklabanlıklarının kurbanı oluverecektim! Hayır, teşekkürler, dedim bir işaretle, bu işler pek bana göre değildi.

"Her şey yolunda," diyerek yalan söyledim Sigi'ye. "Havuz bir harikaydı. Kerata nasıl eğlendi bir bilsen!"

Elimi sımsıkı kavradı, yüzümü dikkatle inceledi. Hoparlörlerden sağır edici bir müzik yükseldi. "Seni o kadar çok seviyor ki," dedi Sigi'nin dudakları... işte o anda telefonum titreşime geçti. O anda tatilin sona erdiğini anladım. Mesajı okuduktan sonra susmaya karar verdim. Artık sorgulara giremeyecektim. Oğlum için hiçbir şey olmamış gibi davranmayı sürdürmeliydim.

Ama sorun şuydu ki, haberi alan yalnızca ben değildim. Sigi bir anda insanların lobide toplaştığını, kanepelerin etrafında koşuşturduğunu, hararetle bir şeyler konuştuklarını fark etti; her şey bir anda tuhaflaşıvermişti, bana dönüp neler olduğunu sordu.

"Aradığımız herif kendisini havaya uçurdu. Kudüs'te. Birkaç dakika önce. Bir sinagogun önünde."

Aynı anda lobide o alışılageldik ritüel başladı, öfke dolu

sözler, ıstıraplı bakışlar, kötü bir şans eseri olay yerinde olabilecek yakınlara açılan telefonlar. Kaba saba adamlar ve histerik kadınlar onları toptan yok edecek bir bomba göndermenin zamanının geldiğini, ne zamana kadar böyle tepkisiz kalınabileceğini haykırıp durdular. Bütün bunlar beni hiç mi hiç ilgilendirmiyordu. Bir süre sonra onlarla birlikte Şabat yemeğine oturacaktım; birisi dua ederken kafama kipa niyetine kumaş bir peçete geçirmeli, sonra da şehriyeli tavuk haşlama ve soslu balık yemeliydim. Orada daha fazla kalmak olanaksızdı. Güçsüzlükten savaş alanını terk etmiştim, gücümü toplayıp oraya geri dönmeliydim.

"Dönmem gerekiyor. Burada kalamam."

"Babam nereye gidiyor?" diye sordu oğlan.

"Çalışmaya," dedi Sigi bezginlikle. "Peki öncesinde bizi eve bırakabilir misin? Artık burada kalmamızın bir manası yok herhalde."

"Hayır, siz kalın, hemen döneceğim. Hatta belki yarın yeniden havuza gidebiliriz bile."

Üstümü değiştirmek için odaya çıktım, sevgili şüphelilerimizin karşısına şort ve sandaletlerle çıkmam söz konusu değildi. Kalabalığın büyük kısmı yemek salonuna yönelmiş olsa da lobide sızlanmaya devam ediyorlardı.

Karım en azından yemeğe kalmamı söyledi. Ben de onlarla birlikte sofraya oturdum, ama heyecanlıydım. Orta masada birisi dua okudu, herkes ayağa kalktı, insanlar sıkış tepişti, o kadar sıcaktı ki havalandırmalar fayda etmiyordu artık, çölün olanca sıcaklığı duvarlardan içeri sızıyordu. Yiyecek bir şeyler almak için çok uzun bir kuyruğa girmek gerekiyordu; oğlan gerginliğimi hissetti, o da aksileşti, çok acıktığını ama oradaki hiçbir şeyi yemek istemediğini söyleyerek mızırdanmaya başladı, en sonunda bir bardak meyve suyunu tişörtüne döktü.

"Hadi sen git artık," dedi Sigi, "git artık. Burada kalmanın hiçbir anlamı yok."

Kudüs'e doğru yola çıktım. Otellerin bulunduğu bölgeyi geçtikten sonra kapkaranlık, derin mi derin, binlerce yıldızla dolu o müthiş gökyüzü dikkatimi çekti. Bir tilki koşarak yoldan geçti, onu ezmemek için frene bastım, barikatta asker yine yolun ortasındaydı, tüfeğini altmış derece doğrultmuş, eliyle durmamı işaret ediyordu.

"Sorun yok, sabah eşim ve çocuğumla geçmiştim," dedim.

"Peki şimdi neredeler?" diye sordu, arabaya doğru eğilip, sanki onları öldürüp bagaja tıkmışım gibi.

"Otelde kaldılar. Ben acilen Kudüs'e çağrıldım. İş için."

"Ne iş yapıyorsunuz da sizi cuma akşamı geri çağırıyorlar?" diyerek şaşkınlığını belirtti. Belli ki meraklıyı oynuyordu, bir sürü vakti olduğunu sanıyordu.

"Güvenlikteyim."

Tuhaftı ama, cevabım güldürdü onu.

"Peki öyleyse, dönüşte bana yiyecek bir şeyler getireceksiniz, olur mu?"

"Hiç sorun değil kardeşim, yeter ki bırak geçeyim."

Tek bir arabaya rastlamadığım bir yoldan giderek çölden yukarı doğru çıktım. Kudüs'e vardığımda her yer sessizdi. Aşırı dindar Yahudiler Şabat giysileriyle sakin sakin yürüyorlardı, yüzlerce yıllık çam ağaçları akşam rüzgârında salınıyordu, eski kentin surları turistler için hoş bir biçimde aydınlatılmışsa da kafileler yeni başlayan saldırı dalgasıyla birlikte bizi bırakıp gitmişti. Sokaklarda sınır bekçilerinin karanlık gölgeleri geziniyordu. Evet, kana bulanmış şehirlere özgü o tuhaf sessizlik hâkimdi etrafa. Patlama o an bulunduğum yerden uzakta, Kudüs'ün öbür ucunda gerçekleşmişti.

Rus Meydanı'nın girişindeki bekçiye kartımı gösterirken askeri bir araba başlarına çuval geçirilip elleri bağlanmış iki tutukluyu indirip ite kaka bizim binaya soktu. Geçtiğim her koridorda felaket sonrasının kargaşa ortamını görmek

mümkündü, cızırdayan telsizler, kötü muamele edilen gözleri kapalı insanlar, yeni haberlerin sürekli aktığı yanıp sönen ekranlar. Döndüğüme memnun olmuştum, bu kaynaşmanın ortasında iyi hissediyordum kendimi.

Formika bir masanın arkasında ayakta duran Hayim, hâlâ Şabat kostümü içerisinde etrafa emirler yağdırıyordu. Beni görünce donakaldı: "Ne arıyorsun burada? Sana gidip dinlenmeni söylemiştim."

"Ölüdeniz'den geliyorum. Orada oturup taşaklarımı yayacak halim yoktu ya."

"Karını bırakmamalıydın," diye cevap verdi, yorgun bir bakışla.

"Her neyse, şimdi buradayım."

"Ben daha mezelerdeyken gelip haber verdiler, tüm birimler kargaşa içerisindeydi, patron operasyonları kişisel olarak gelip idare etmem konusunda ısrar etti. Ama sen ne diye geldin?"

"Sorgulara girmek istiyorum!" Oradan geçen bir acemi merakla bize baktı.

"İyi dinle beni," diye devam etti Hayim, aksaya aksaya masanın ön tarafına geçti, elini omzuma koydu –benden bir kafa kısaydı–, beni dışarı çıkardı, koridorlarda sayıları giderek artan şüphelilerin ortasında bir yol açarak dedi ki: "Buna izin veremem. Bugün kimseyi sorguya çekmene razı değilim."

"Lütfen, beni böyle kenara itemezsin! Bana ihtiyacın olduğunu biliyorum. Ben de berbat ettiğim şeyi tamir etmeliyim. Bir köşede kendi kendimi yememe izin veremezsin! Kırk yaşımda emekli mi edeceksin beni, biliyorsun ki bunun dönüşü yok!"

Kendimi iyi hissedip hissetmediğimi sordu. Ayakta dikiliyorduk, o kadar yakın duruyorduk ki nefesinin soluğuma karıştığını hissediyordum. Ağzında hoş bir Şabat kokusu vardı.

"Her şey yoluna girecek. Bir kaza oldu. İşin sorumlusu ben değilim biliyorsun."

Hayim alttan alta, Türk bir şarkıcıya yakışır o koyu kahve gözleriyle süzdü beni.

"Akrabalarından ikisini buraya getirdiler," dedi sonunda. "Her ikisi de o itle son güne kadar bağlantıdaydı. Adamın videosu internette dönmeye başladı bile, Kalaşnikofu, elinde bayrağı ve veda sözleri. O sinagogu biliyorum, orada dua eden dostlarım var. Püsküllleri pantolonunun üzerine kadar inen bir *tallit*[4] atmış omzuna, sahiden de herifi görenler bizim gençlerden biri zannedebilir. Üç gün boyunca nasıl dibimizde dolandığını ve onu nasıl ele geçiremediğimizi düşündükçe deliye dönüyorum. Onu gönderenler amatör değiller, orası kesin, işlerini çok iyi biliyorlar."

"Onlardan birini ben alayım, ne dersin?"

Kudüs'te olduğumuz için sorgu odaları başka yerlerde olduğundan daha karakterliydi, yüksek tavanlar, oymalı güzel taşlarla bezeli duvarlar. Hayim bana saçları kazınmış, yüzü yağdan parlayan genç bir adamı gösterdi. Onu odaya almadan önce, yanıma verilen genç sorgu memuruyla stratejimizi hazırlayarak rollerimizi belirledik: Bu kez her şeyi usulüne uygun bir biçimde yapacağıma dair söz verdim kendime... işi usulüne uygun halletmek her zaman sonuç vermese de.

Karşıma oturttukları genç, öldürdüğüm adamdan tamamen farklıydı. Moda olan kısa bir sakalı vardı, üstüne yapışan giysiler giymiş, saçlarını parlak bir şeylerle taramıştı. O pezevenk edası beni hemen tiksindirdi. Genç meslektaşımla konuşurken bize kulak verişinden, İbranice bildiğini hemen anladım. Dosyasına göz atarken 1990'larda daha çocuk olduğunu öğrendim. Yasadışı örgüt üyeliğinden iki ay hapis yatmıştı. Sonra da adından söz ettirmemişti. Bizim acemi İbranice girdi söze: "Biz de seni arıyorduk."

"Niçin? Ben kötü bir şey yapmadım ki."

4 Yahudilerin dua ederken omuzlarına attıkları şal. (Ç.N.)

Başka bir odadan gelen çığlık kalın taş duvarı aşıp bize ulaştı. Adamımız iskemlesinde büzüştü. Bütünüyle estetikten yoksun bir duruştu. Geriye bir tek bağlanmış ayakları kalmış gibiydi.

"Marvan'ı tanıyor musun?"

"Hangi Marvan?"

"Terörist Marvan, ayvayı yiyen Marvan, dua şalıyla gezinen, Yahudi kılığına girmiş Marvan!" diye devam etti meslektaşım, şüphelinin burnunun dibindeki gidiş gelişleri o kadar profesyoneldi ki beni bile heyecanlandırmayı başardı.

"Size hayır demeyeceğim," diye cevap verdi. Onunla işimizin kolay olacağını, gece Sigi'nin yanına dönebileceğimi düşündüm.

"Nereden tanıyorsun onu?"

"Amcamın oğlu. Köyden tanıyorum."

"Gel gör ki senelerdir köyde oturmuyorsun. Üstelik Marvan senden çok daha genç. Birlikte ne haltlar karıştırıyordunuz?"

"Önemli bir şey değil." Bizim aceminin voltalarını izliyordu. Gözbebekleri asabi bir şekilde dönüp duruyordu. "Düğünlerde karşılaşıyorduk."

"İşe bak sen... Demek öyle, bugün için de bize harika bir düğün hazırladınız desene." Bunun üzerine meslektaşım bir süre bekledi, belli ki araya girmem için bana fırsat tanımıştı.

Hiçbir şey söylemedim. Bu kadar iyi giderken her şeyi berbat etmenin bir âlemi yoktu.

"Marvan'la en son ne zaman konuştun?" diye devam etti.

"Açıkçası, bilmiyorum. Bir-iki ay olmuştur herhalde."

"Peki onunla önceki gün konuştuğunu söylesem ne dersin? 'Önceki gün' ne demek biliyor musun?" Yaklaştı, pantolonunun fermuarını neredeyse Arabın yüzüne sürttü, adam o an haykırmaya başladı: "Hayır, elbette doğru değil!" O da bizimle alışılageldik oyununu oynamaya başlıyordu işte.

Genç meslektaşım yakasından tuttu adamı, kumaş yırtılana kadar, onu tek eliyle biraz yukarı kaldırdı. Baştan aşağı kastan ibaret gibiydi. "Eğer bana hemen gerçeği söylemezsen, işini bitiririm..."

Şüpheli öksürdü, kollarını sallayarak inledi: "Doğruyu söylüyorum, yemin ederim, doğruyu söylüyorum," sonra da Arapça bir şeyler homurdandı.

Bizim adam bana baktı yine, ama tiyatrodaymışım gibi izleyici konumunda kalmayı sürdürdüm. Araya giremiyordum bir türlü. O da kapıyı açtı, orada bekleyen nöbetçiyi çağırıp şüphelinin ellerini arkadan bağlamasını söyledi. İşte yine başlıyoruz, dedim.

Bana yaklaşmak için fırsat bildi bunu, suratı terden parıl parıldı, kulağıma şunları fısıldadı: "Şu an sana ihtiyacım var, adam her şeyi biliyor bence, hatta sokaklarda aynı şekilde dolaşan başkalarını da tanıyor olabilir."

Girdiğim ilk sorguda ben de Hayim'in yanındaydım – beni eğitecek olan sorgu amiri Hayim'di. Onun şık tavırları, şüpheliye yaklaşıp ondan uzaklaşma biçimi, baskı uygulama, sonra da karşısındakini gevşetme konusundaki profesyonelliği hayranlık uyandırmıştı bende, onu izlerken kurbanına bir kelebeğin hafifliğiyle yaklaştığını geçirmiştim aklımdan. Adama küçük parmağıyla dokunmadan ağzından her şeyi alabileceği kıvama getirmişti. Şüpheli çözüldüğü anda, koca bir şampanya şişesinin tıpası havaya uçmuş hissine kapılmıştım.

Şık tavırlar sona erdi, diye düşündüm.

Arkaya doğru gerilmiş şüpheli bir muza benziyordu şimdi. Bir tuhaf oldum. Kendine gel, yıllardır onları karşında böyle pozisyonlarda otururken görüyorsun, gösterinin bir parçası bu, bunun için karşında oturmuyorlar mı?

Bizim genç başını kaşıdı, benden yana umutsuz bir bakış fırlattı, tekrar şüpheliye yaklaştı, ona Marvan'la yaptığı son konuşmayı hatırlatarak yol almaya çalıştı, onu sürekli yalan

söylemekle suçladı, amacına ulaşmak konusunda ısrarlıydı... ama sorgu bir türlü ilerlemiyordu.

"Onu aşağı indireceğim. Birkaç saat cehennem azabı yaşasın," diye fısıldadı bana. "Ama bu orospu çocuğunun derdinin de bu olduğunu hissediyorum bir yandan, bize kaybettirdiği her dakikanın tadını çıkarıyor..."

İşte o anda uyanıp arenaya çıktım. Gözlerimin önünde oğlumun havuzda ışıl ışıl parıldayan yüzü vardı. Tanrım, öylesi bir an için ne kadar büyük bir bedel ödemek gerekiyordu!

"Bırak ben halledeyim," dedim. Sonra şüpheliye döndüm, sakince, "Konuştuğunu biliyoruz," dedim.

Tuhaf bir ifadeyle baktı yüzüme, aşağılayıcı bir ifadeyle, ama elinden gelse kalbimi göğsümden kılı kıpırdamadan söküp alabilecek bu acınası pezevenge en ufak bir saygı duymuyordum.

"Birkaç gün önce burada, karşımda senin gibi biri oturuyordu, ona da sorular sordum. Cevap vermek istemedi, sonra bir anda, konuşmamızın orta yerinde, ölüverdi. Böyle bitmesini istemezsin değil mi? Hadi, seni dinliyorum."

"Bayram kutlamalarından konuştuk," dedi sonunda. "Ailesi için kurbanlık koyun alacağını söyledi. Başka bir şey konuşmadık."

"Bana kalırsa başka şeyler de konuştunuz."

"Çocuklarımın başı üstüne yemin ederim! Böyle işlere bulaşmam ben. Çok dikkat ederim!"

Bir yere varamamakla kalmıyor, bir de üstüne herifin duruma hâkim olmaya başladığını hissediyordum. Meslektaşım da hissetti bunu. Gelip yanımda durdu. Birkaç saat bekleyecek durumumuz olsaydı, onu aşağı indirirdik. Kafasındaki çuval bezi, kulaklarında uyumasını engelleyecek deli edici bir elektrik vızıltısı dilini çözerdi. Ama o kadar vaktimiz yoktu.

"Cüzdanında karının fotoğrafını gördüm. Pek güzelmiş. Al da bir bak..." dedi yanımdaki memur, gülümseyerek şüp-

helinin burnuna dudakları etli, uzun saçlı bir kızın kimlik fotoğrafını dayadı. "Karına öyle güzel kayarım ki. İstesem bu akşam bile yaparım. Onu buraya getirmelerini söylemem yeterli." Bunu da denemiştik. Gerçekten de her gece aynı kötü tiyatro oyununu sahneliyor gibiydik.

Bunun üzerine şüphelinin yüzünde garip bir ifade oluştu, dudakları hafiften aralandı, kafası yana doğru eğildi, öyle ki kafasını düzleştirip her şeyi yerli yerine oturtma isteği uyandırdı bizde.

"Eee, Ahmed, sence geceyi karınla birlikte geçirecek miyim? Arkadan vermeyi seviyor mu?"

Bu tür konuşmaları sayısız kere duymuş olmama rağmen midemin bulanmasına engel olamadım. Hatta bizim adamın Ahmed'in yerine geçtiğini ve Ahmed'in onun karısını arkadan düzmekle tehdit ettiğini kurmaya kadar götürdüm işi. Görüşüm bulanıklaştı, pikseller çoğalıyor, görüntüler kırılıyordu... o koskoca tükürüğün sesini neredeyse yüzümden ağzıma doğru akan koyu kıvamlı şeyle aynı anda duydum. İçgüdüsel olarak yumruğumu sıktım, düşünmedim bile, algıladığım ikinci ses, Ahmed'in kesici dişlerinin kırılma sesiydi. Ulumaya başladı.

"Neden yaptın bunu?" diye söylendi yanımdaki memur. Darmadağın olmuş silueti gözlerimin önünde dans ediyordu. "Şimdi bir sürü belge, bir sürü can sıkıcı bok doldurup zaman kaybedeceğiz, fena ilerlemiyorduk üstelik, ne oldu sana?"

"Sağlık memurunu çağır. Sonra da Hayim'i çağır. Bak ben de yaralandım." Parmak kemiklerimdeki birkaç kan izini gösterdim.

Özür dileyebilirdim elbette, ama böyle bir şey yapamayız. Özür şöyle dursun, kamikaze amcaoğlunun havaya uçurduğu organlar hâlâ yerlerden toplanıyordu. Hem üstüne, kan içindeki ağzı, acıyla inlemesi ve yüzündeki o tiksindirici ifadeyle bu adam insanda en ufak bir sempati uyandırmıyordu.

Düşüncelerim sağlık memuru, arkasından da Hayim gelene kadar bu şekilde başını alıp gitti. Ah zavallı Hayim, karısı ve çocuklarıyla güzel bir Şabat sofrasında oturmuşken şimdi nelerle uğraşmak zorundaydı!

Kendisini izlememi, binadan çıkmamı istedi. Katedralin bulunduğu büyük meydan bir film çekimi varmış gibi aydınlatılmışken, tutuklularla dolu cipler yüklerini boşaltıp duruyordu.

"Artık durumun resmiyet kazandı, tek bir şüpheliye bile yaklaşmayacaksın. Bugün buraya hiç gelmemeliydin, müdahale etmene izin vermekle hata ettim. Derhal karının yanına dön. Ona kibar davran. Konuşabileceğin iyi bir uzman bulacağız. Bu zindanlarda dengesini kaybeden bir sürü adamımız oldu, senin başına da aynı şeyin gelmesini istemiyorum."

Karşılıklı ayakta duruyorduk, cevap vermedim. Attığım yumruktan dolayı biraz elim kanıyordu. Eli kolu bağlı bir adama vurmuştum, artık dayanamayacak duruma geldiğimi, meşru savunmaya giriştiğimi bile bahane olarak öne süremezdim. Tek bir şey istiyordum: sorgu odasına dönmek, adamın elini ayağını çözmek ve ona karşılık verme fırsatını tanımak. Çünkü o durumda onu gözümü kırpmadan öldürebilirdim.

Meydanın etrafı mutlak bir sessizliğe gömülmüştü, tüm küçük sokaklar kasvet saçıyordu sanki, kent çıkışındaki devasa kavşaklar ıssızdı. Kudüs'te lanetlenmiştim, gidiyordum.

Ölüdeniz'e inen tüm virajları yavaş yavaş döndüm. Cerahatle dolmuş gibiydi içim. Korkunç bir baş ağrısı görüşümü bulandırıyordu. Gecenin bir yarısında, yolda tek başıma, elini kolunu sallayarak dolanan bir nişancıya kolaylıkla hedef olabilirdim ve durumum göz önüne alınacak olursa, silahıma el atamazdım bile. Karşı kıyıda, tepelerde, devasa bir ay Ürdün Vadisi'ni aydınlatıyordu. Boston ha, dedim kendi kendime, hayır, Boston'a falan gitmeyeceğim, bu benzeri olmayan, olağanüstü manzaradan vazgeçmeyeceğim. Yolun çukurlaştığı bir yerde durdum, arabadan çıkıp

en yüksek sesimle haykırdım, çöl kuşlarını uyandırmıştım, onlar da kendi haykırışlarıyla havalanıp uzaklaştılar.

Telefonda Hani şöyle demişti ona: "Artık dayanamıyorum, *ya habibi*, ne uyuyabiliyorum ne de bir şeyler yiyebiliyorum. Bir şey yap."

Öğlene doğru kapısını çaldım. Yalnız değildi. Gözlüklü bir adam vardı içeride, mürekkep yalamış birine benziyordu, fitilli kadife bir pantolonla sandaletler giymişti, kanapede oturuyordu.

"Seni velinimetimle tanıştırayım," dedi adama, beni içeri buyur ederken.

Bu defa terbiyesizlik sınırlarında dolaşan bir özgüven sergiliyordu; kendisine çok yakışmış gri bir pantolon giymiş, hafif makyaj yapmıştı.

"O halde ben kalkayım," dedi adam, belli ki canı sıkılmıştı. "Perşembe akşamı görüşelim mi? Açık büfe enfes olacak. Zengin insanların davetleri hep enfes olmaz mı? Üstelik bu kadının cimrilik ettiğini hiç görmedim."

Dafna küçük bir öpücük almak üzere ona yanağını uzattı.

"Size bol şans diliyorum, velinimet bey," dedi bana çıkarken. Yüzü yabancı gelmiyordu, ama adını çıkarabileceğim kadar da meşhur değildi anlaşılan.

Bu iş asla yürümez, dedim kendi kendime, etrafında o kadar çok adam var ki. Planımız başarısızlığa uğramaya mahkûm. Bu Arap için hiçbir şeyden vazgeçmez, adam hasta olsa bile.

"Ağaçkavunu tüccarı geri döndü mü?" diye sordu gülümseyerek. "Bu haftanız nasıl geçti? Borsada çok kazandınız mı?"

"Konuşmamız gerek," diyerek sözünü kestim.

Yüzüne büyük bir hayal kırıklığı ifadesi yayıldı, bakışı düşmanca denebilecek kadar keskinleşti.

"Nereden çıktınız siz?" diyerek lafı gediğine koydu, öfkelenmişti.

O anda benden nefret ediyordu, biliyordum, yine de onun yüzüne öyle sonsuza dek bakabilirdim. Bazıları karılarının yüzünü boş yere örtmüyor.

"Siz bu ağaçkavunu tüccarı değilsiniz, öyle değil mi?"

"Pek sayılmaz."

"Benden ne istiyorsunuz?"

"Size yardım etmeyi."

"Al bir tane daha!" Aniden kahkaha attı. "Sizden önce burada bulunan adam da aynı şeyi teklif etti. Şanslı günümdeyim, etrafım iyilik perileriyle dolu!" Bu arada, çok hızlı bir şekilde öfkesine hâkim oldu ve dengeli mizacına geri döndü.

Onun elini kolunu bağlayamazdım, kafasına kokuşmuş çuvalımızı geçiremezdim. Dokunmak yok, adamım... sen ödleğin, bağıra çağıra berbat bir Arapça konuşan pis herifin tekisin. Git başka bir şey bul, başka birini bul, mesela akıllı bir Yahudi'yi.

"Söyleyin, size nasıl yardım edebilirim," diyerek lafa girmeye çalıştım.

Dafna bir anda delice, sonu gelmez bir kahkaha tutturdu, sanki ben gelmeden önce kafayı çekmiş gibi. Kendine geldiğinde gözleri yaşlarla doluydu. Yine de gözlerini kaçırmadı benden: "Neden sizin oyununuza dahil olacakmışım ki? Belki de polise çalışıyorsunuz? Evet, söyleyin bakalım, kimsiniz siz?" Cevap alamayınca konuşmaya devam etti: "Hayır, siz bir hain değilsiniz. Sizde polis değil, şair gözleri var. Öyle ya da böyle, kaybedecek neyim var ki... tamam öyleyse, bakalım neyin nesisiniz... Her türlü isteği yerine getirebilir misiniz?"

"Hemen hemen," dedim, bu da yeni bir gülme krizine yol açtı.

"Kocam böyleydi, mucizeleri gerçekleştirirdi. Bu dünyadan göçtü gitti, zavallı. Peki siz ne tür bir mucize adamısınız?"

"Size ne konuda yardım etmemi istiyorsunuz?" diye üsteledim.

Yandaki binada biri Frank Sinatra dinliyordu. Pencereler

açıktı; bense orada, onun evinde, mutfağında, onun o enfes yüzünün karşısında öylece sonsuza dek kalabilirdim.

"Ne istediğimi biliyor olmalısınız, Tanrı'nın cisimleşmiş hali olduğunuza göre," dedi. "İnsanların dileklerini onlar dillendirmeden önce biliyor olmalısınız. Tanrı değilseniz de, beni kurtarmak için gönderilmiş bir melek olmalısınız..."

"Bana söylemelisiniz, aksi takdirde ancak tahmin yürütebilirim."

"OK: Acil iki sorunum var," diye başladı söze. Istıraplı bir ifade yerleşti yüzüne, bir anda olgun bir insanın suratı belirdi karşımda, gizlenmiş bir kırışıklık alnında belirginleşiverdi. "Çok hasta bir dostum var, Gazze'de oturuyor. Onun tedavi görmesini istiyorum."

"Çarşamba günü bir ambulans ve bir geçiş izni onu Erez kapısında bekleyecek. Oradan alınıp doğruca İhilov Hastanesi'ne götürülecek. Kendisine iyi haberi verebilirsiniz."

"Peki bunun karşılığını nasıl ödeyeceğim?" diyerek cevap verdi, şaşkınlığını gizlemeden. "Çünkü korkarım benden talep edeceğiniz şeyi verecek durumda değilim."

"Bir saniye. Sizin dileklerinizi bitirmedik daha. İkinci isteğiniz nedir?"

"Oğlumu kurtarmanız." Şöyle bir iç geçirdi. "Öldürülmemesini, hapse girmemesini ve yeniden yaşamaya başlamasını sağlamanız. Sizce bunu başarabilir misiniz?"

Derin bir nefes aldım. Önereceklerimden çok daha fazlasını istiyordu. Eh, hadi bakalım, ne diyeceksin?

"Evet," dedim, çekincelerimi yutarak. Hem ayrıca, salak bir avukat değildim ya. Düşünceli bir ifadeyle, arkadan bağladığı saçlarını da hareket ettirerek, başını aşağı yukarı salladı.

"Öğle yemeğini benimle yer misin?" diye sordu sakince. Bu senli benliliğe geçiş ne anlama geliyordu? Kendisini son derece tatmin eden bir pazarlık ettiğimizin işareti miydi? "Zaten bir şeyler hazırlayacaktım. Bulgar peyniriyle domatese ne dersin?"

Fırının önünde dimdik durarak spagettileri tencereye koydu, bir süre düşüncelere dalıp yemeğe bakakaldı. Bense yavru köpek gibi ona bakıyordum. Sonra doğradığı domateslerle Bulgar peynirini soğan ve karabiberle karıştırarak bu soğuk sosu tencereye boşalttı. Masaya yarı yarıya dolu bir şarap şişesiyle bir sürahi soğuk su getirdi.

"Haydi başla bakalım," diyerek buyur etti beni, "senin gibilerin bile beslenmeye hakkı var."

Sigi'yle altı yıldır evliydim, yine de hiçbir zaman böylesine samimi bir yemeğe oturmamıştık. Şarabı ayaksız, küçük cam bardaklarda içtik, kuşaklar boyu bir antikçağ kasabasında yaşamış köylüler gibi.

"Ne yapmalıyım?" diye sordu sonunda. Tabaklarımızdakileri de, şarap şişesini de bitirmiştik.

"Hiçbir şey. Yapacağın tek şey benimle bu ağaçkavunu tüccarı üstünde çalışmaya devam etmek. Haftada birkaç kez. Gelmeden önce haber vereceğim, merak etme. Gazze'deki arkadaşına beni gelecek vaat eden genç bir yazar diye tanıtacaksın. Ya da yazmaya çalışan, yetenek fukarası bir budala gibi, bay velinimet, hangisini tercih edersen, sen bilirsin. Senden tek istediğim, benden nefret etmemen."

"Neden senden nefret etmeyecekmişim?"

"Çünkü kötü niyetli değilim."

"Sana inanmıyorum." Gözlerinden yemyeşil bir kuşku ışığı geçti. "Hani'ye şu ya da bu şekilde kötülük edecek misin?"

"Hayır, saçının teline dokunmayacağım, söz veriyorum."

"Peki sen ve seni gönderenler, ondan ne istiyorsunuz?"

"Sanırım bundan konuşmamız yersiz olur," diye cevap verdim içtenlikle.

"Ama ona kötülük etmeyeceğine söz veriyorsun, öyle değil mi?" diye sordu fısıldayarak, başını yere eğmişti, zaten yitirdiğini düşündüğü onurunu savunmaya çalıştığı yoktu.

"Söz veriyorum."

Benden yazılı bir sözleşme istedi. Bunu hepsi, hep isterler. Masadaki yığından beyaz bir kâğıt çekip aldı, elime bir kalem verdi: "Yaz: Dafna'nın arkadaşı Bay Hani'ye hiçbir kötülüğüm dokunmayacak..."

Yazdım.

Bu da pek yalan sayılmazdı.

Ayağa kalktı, kâğıdı katlayıp güvenli bir yere koymaya gitti. Tavsiye almak üzere birilerini aramaya kalkışmayacağını umarak dairenin arka tarafında kayboluşunu izledim, çünkü bu her şeyi berbat edebilirdi. Ama hayır, bir süre sonra geldi ve başımda dikildi.

"Oğlumu bulmanı ve onunla ilgilenmeni istiyorum. Bunu gerekirse zorla yapmalısın. Erkek gibi davran, gerçek bir erkek gibi, hele onunla birlikte oturup ağlamaya kalkışma sakın."

"Nerede?"

"Onu Kayserya kumsalındaki sivri çatılı evlerden birinde bulabilirsin."

Birer kahve içtik, biraz oğlundan söz etti. Sonra gidip bir fotoğraf albümü getirdi, gözlerinin feri gitmiş, uzun saçları yüzünü kapatan bir ergenin birkaç fotoğrafını gösterdi.

"Elimde yeni bir fotoğrafı yok. Suç bende değil, şu son yıllarda fotoğrafının çekilmesine izin vermiyor," diyerek günah çıkarttı.

Tel Aviv Belediyesi'nin altındaki otoparka kadar yürüdüm, biraz başım dönüyordu, güçlü bir begonvil kokusu yüzümü yalayıp geçiyordu. Onu bıraktığım mutfağı düşünüyordum, asla yaşlanmayacak yüz hatlarını. Cebimde oğlunun iki fotoğrafı vardı, ben de kendi oğlumu almak üzere anaokuluna yollandım.

Kayserya'ya doğru yola çıkmadan önce dosyasına tekrar göz attım: 1980'lerin başından bir fotoğrafta, kareli elbisesiyle hamileyken poz vermişti; bu görsel, *Davar* gazetesinden

alınmıştı; bir başkasında yine hamileydi, genç ve çekici bir yazar olarak, yaşlı Yahudi yazar Isaac Bashevis Singer'in İsrail'e gelişi onuruna verilen resepsiyona katılmıştı. Akıl almaz bir güzelliğe sahipti. Yanında erkek yoktu. Elinde bir kadehle bir sigara vardı, gülüyordu. "Ona ilk kitabını bu kadar genç yaşta yayınlamasında güzelliğinin payı olup olmadığını sordum, inci gibi dişlerini ortaya çıkaran bir kahkaha attı," diye yazmıştı, *Yedit Aharonot*'un eki için kendisiyle söyleşi yapan gazeteci. Bir kadın dergisi için dedikodu yazarı olarak işe gir bari, diyerek kendime geldim, bana verdikleri koridor sonundaki, ciddi işlerle ilgilenen adamların uzağındaki bu odacıkta, kendimi iş için yüreklendirmeye çalışarak.

Askeri hizmetini tamamladıktan sonra New York'a gitmiş, bir sanat galerisinde çalışmış, ilk kitabını da orada yazmıştı. "İnsan uzaklaşınca her şey aydınlanıyor," demişti *Yedit* muhabirine. İki yıl sonra İsrail'e dönmüş, üniversitede edebiyat eğitimine başlamıştı, bunu kitabıyla ilgili harika eleştiriler izlemişti; özellikle de Dan Miron'un, İbrani edebiyatında diğer seslerden ayrılan o cüretkârlığı göklere çıkaran eleştirisi çok yüreklendiriciydi. Kitap Fransızca'ya çevrilmişti, Dafna tanıtım için Paris'e gitmiş, bu vesileyle orada birkaç ay kalmıştı. Dosyanın bir yerinde, Fransız televizyonundaki bir kültür programı için verdiği röportajın ilk VHS kasetlerden birindeki kaydı vardı. Fransızca'yı lisede öğrenmiş, annesinden biraz Avrupa kültürü miras almıştı.

Paris'te –bunları öğle yemeğinden sonra okudum– Hadassa Hastanesi'nin kurucularından, İsrail'e sağlık sigortasını getiren ünlü Profesör Martin İgnas'ın torunu Avital İgnas'la tanışmıştı. Avital'in Hayfa'nın işçi mahallelerinde geçen ilk filmi Paris ve Lyon'daki sinemateklerde gösteriliyordu. İsrail'de, halkı taşralılıkla suçlayan eleştirmenlerin övgülerine rağmen ancak iki hafta gösterimde kalabilmişti. Oysa bu

filmde gerçekten de bir Avrupa kokusu vardı – Aşağı Hayfa'yı Napoli'ye, bizim Gila Almagor'uysa Anna Magnani'ye benzeten gazetecilerin yazdıklarına göre.

Dafna ve Avital, Paris'teki İsrail büyükelçiliği kültür danışmanının düzenlediği bir gecede tanışmış, birlikte Rive Gauche'ta, Panthéon yakınlarında bir çatı katına yerleşmişlerdi. Oraya özel olarak gönderilen bir muhabir, "yalnızca ülkemizde değil, yurtdışında da başarılı olan bu iki genç sanatçı" ile bir röportaj bile yapmıştı.

Tuvalete gitmek üzere odamın önünden geçen bir kadın şaşkınlıkla bana baktı: Bölümde hiç kimse ne diye miyadı dolmuş dedikodu koleksiyoncusuna döndüğümü anlamıyordu. Yine de bu okumalar belli belirsiz çocukluk hatıralarımı geri getiriyordu, ortadan kaybolmuş yıldızları, siyah-beyaz televizyon yayınlarını, şarkıcı Ofra Haza'yı –Hatikva Mahallesi'nin bülbülü– ya da David Avidan'ın bozguncu yeni kitabını. Annem öteden beri sanatla ilgilenmişti ve ta Rehovot'tan, kültür dünyasında neler olup bittiğini izlerdi.

Çiftin 1980 Nisan'ında, dönüşlerinden kısa bir süre sonra çekilmiş bir fotoğrafına takılıp kaldım: İgnas'ın yeni filminin çekimleri için İsrail'e dönmüşlerdi. İkisi de beyazlar giymiş, arka plandaki Yafa Limanı'nın yelken direkleri önünde poz vermişlerdi. Bu fotoğrafa bakarken, sararmış kâğıttan mini eteğinin altındaki bacakları bronzlaşmış, ışıltıyla gülümseyen Dafna'nın tazecik kokusunun yükseldiğini hissettim. Bir süre sonra ikinci kitabını yayınlayacaktı, Avital'e gelince; Antonioni'ninkileri anımsatan güneş gözlüğünün arkasında bir grup İsrailli ve yabancı oyuncuyu yönetiyordu.

"İşte tutulma diye buna derim!" dedi bir anda Hayim, odamın kapısında dikilmiş kocaman sırıtıyordu.

"Bana ne yaptığını görüyor musun? Var ya, aslında bir daha birine el kaldırmamam için pekâlâ bir elimi kesebilirdin,"

diyerek şakalaşmayı sürdürdüm.

"Düşünmedik değil... Gel gör ki Yurttaşlık Hakları Savunma Örgütü'nden, senin şerefine giyotinin yeniden devreye sokulmasını öneren bir dilekçe aldık."

Karşıma geçip oturdu, bana bahşedilen küçücük odayı varlığıyla doldurdu; bu meselenin biraz aciliyet kazanmaya başladığını söyledi: Askeri haberalmadan endişe verici bilgiler gelmişti.

"Paket Gazze'den ne zaman çıkıyor?" diye sordu.

"Yarından sonra. İhilov'la her şey yolunda. Hanımefendiyle de öyle."

"Kabul etti mi? Karşılığında ne istedi?"

"Oğlunu kurtarmamı istedi."

"Nesi varmış oğlunun?" diye sordu Hayim, uzatmaya çalıştığı sakat bacağına odaklanmıştı.

"Aklına gelebileceklerin en berbatı. En başta da uyuşturucu. Bir satıcı çetesine bir sürü borcu var."

"Onu nasıl kurtarmayı düşünüyorsun peki?"

"En ufak bir fikrim yok, aslında bu işten alnının akıyla kurtulan bir müptela da tanımıyorum."

"Peki kadına niye böyle bir vaatte bulundun o zaman?" dedi, iskemle ağırlığı altında gıcırdarken.

Sorusu beni şaşkınlık içinde bıraktı: "Ne zamandan beri yalnızca yapabileceğimiz şeyleri vaat ediyoruz? Ya bu sözü verecektim ya da işler sarpa saracaktı."

Hayim masamın üstündeki dağılmış fotoğraflara baktı.

"Bu işe kişisel olarak bulaşmamaya özen göster," dedi bir anda, mezar ötesinden gelen bir sesle. "İşin içine ne ruhu ne de cinselliği karıştırmalısın."

"Her zaman için ruhla çalışmak gerektiğini tekrarlayıp duran sen değil miydin? Mesafe koyarak görevin yerine getirilemeyeceğini söyleyen? Bedenle ruh arasındaki ayrımın yapay olduğunu, zındıkların bir icadı olduğunu söyleyen?"

"Araplarla uğraşırken evet," diye cevap verdi, bacağını uzatmayı sonunda başarmıştı. "Onlara karşı o kadar öfkeliyiz ki acımasızlık ister istemez beraberinde geliyor, kendimizi zorlamamız gerekmiyor. Kendinden pay biç. Barış süreci dediğin şeyi bok ettikleri için onları asla bağışlamayacaksın. Burada çalışmaya başladığında, arabanda "Barış, Şimdi"nin gök mavisi yapıştırmasını görmüştüm. Her sabah, otoparkta hâlâ duruyor mu diye gidip bakıyordum. Ve inan bana, o yapıştırmayı çıkardığını gördüğüm gün, eh, senin için biraz içim yandı... Ama bu kadın, bir baksana ona... –parmağıyla uzun zaman önce unutulmuş bir röportajdaki siyah-beyaz fotoğrafı işaret etti– hâlâ bu kadar güzel mi?"

"Evet," diye karşılık verdim, başımı sallayarak.

Kısa bir duraksamanın ardından, kendisini rahatsız eden bir şeyler olduğunu, sanki içinde kötü bir his olduğunu söyledi. "Sorun şu ki, senin yerine başka birini bu işe koşamam," diyerek homurdandı. "Bu görev için en uygun adam sensin. Destekle bağlantı kurdun mu?"

Destek dediği, ajansın kayışı koparanları gönderdiği psikologdu.

"Arayacağım," diye söz verdim.

"Onunla görüşmelisin, seni görevden almamaları için gerekçe olarak bunu gösterdim. Söz verdim." Ağır ağır yerinden kalkıp önemli dosyalarıyla uğraşmak üzere döndü.

Işıltılı bir hamileliği gözler önüne serdiği o enfes fotoğraftan sonra, Dafna ancak başkalarını merkez alan haberlerin kıyısında köşesinde yer almıştı. Doğum yaparken, şöhret basamaklarında zaten epeyce gerilemişti ve medyadaki izleri gitgide siliniyordu. Şöhreti korumak günlük yatırım ister. Belli ki Dafna ve İgnas –ki bu da onurlu bir davranış– kaçıp kurtulmuşlardı. Google'da arama yaptım, birkaç belgede Avital İgnas'ın adı geçiyor, kendisini bir anda dinin yoluna götüren içsel aydınlanmadan söz ediliyordu. Sonrasında

da hiçbir şey yoktu. Yönettiği iki filme gelince; The Third Ear yapım şirketinin arşivlerindeydi.

İşten alıkonduğumdan beri evde çok daha fazla vakit geçirir olmuştum. Her akşam koşuya çıkıyor, otoyol boyunca birkaç kilometre yapıp mahalleyi turluyordum. Kayınvalidemin hindi paneleriyle püresini yiyordum. Oğlana banyo yaptırarak, uykudan önce masallar okuyarak Sigi'yi rahatlatıyordum.

"Boston konusunda artık bir cevap vermem gerekiyor," demekten vazgeçmiyordu karım, elimden geldiğince rahat ve şefkatli davranarak ona yakın durmaya çalışıyordum ama tek bir şey istiyordu: Boston'a gitmeyi kabul etmemi. Boston bizi bekliyordu ama sonsuza dek beklemeyecekti. Sonunda patladım, yakıcı bir rüzgârın kavurduğu gecede, ona vazgeçmediğimi, onun arkasından gitmeyeceğimi haykırdım.

Sivri çatılı ahşap evler, Kayserya kumsalına tepeden bakan kumullar üzerinde uzanıyordu. Sürekli ikamet edilemeyecek kadar küçüklerdi: Alt katta bir oda, bir de çatı katı vardı. 1970'lerin Avrupa ölçütlerine göre inşa edilmiş, biraz parası olan Tel Aviv ya da Hayfa sakinlerine yazlık ev niyetine satılmışlardı. Ama gerçek zenginler birkaç kilometre ötede havuzlu villalar almışlar, buradaki viran kulübelerse zaman içinde terk edilmişlerdi. Kendi haline bırakılmış, yavaş yavaş kumla kaplanmaya başlamış ahşap iskeletlerden başka bir şey kalmamıştı geriye.

Denizin azgın dalgalarını çok ötelere kadar taşıdığı bir günde gittim oraya. Her yeri sarmış kocaman yosunlar ve devasa karınca yuvaları ayaklarımın altında eziliyordu. Dafna, İgnas'la birlikte İsrail'e döndüklerinde aldıkları evin –Fransa'daki kır evlerinden etkilenmişlerdi herhalde– yerini tarif etmişti. O dönemde paralarının olduğunu da eklemişti. Evin

hiçbir yerinde sahibinin ismi yazmıyordu, ön tarafta bir tekerleği eksik bir bisiklet duruyordu. Kapıyı tahtakuruları kemirmişti, ne kadar çaldıysam açan olmadı. Bana verdiği fotoğrafta, şu an kumlarla kaplı bir çimenliğin ortasındaki plastik havuzda oturuyordu oğlu.

İşgal edilmiş bölgelerde, insanları inlerinden çıkarmanın yöntemleri vardır, köpekler, komşular ya da gözyaşartıcı gaz gibi, ama burada olanaklarım sınırlıydı ve tek başımaydım. Ancak içerideki insanın yiyecek bir şeyler ya da uyuşturucu almak ya da yalnızca biraz temiz hava solumak için dışarı çıkacağı bir an gelir mutlaka. Hem ayrıca bu oğlan Anne Frank değildi ya. Evet... ama onu bütün gün bekleyecek sabır yoktu bende. Bir tur atıp demir parmaklıklı pencereden içeri göz attım. Giriş katında değildi. Bir kirişin üstüne çıkıp bakmayı deneyecektim ki ayağımı koyup tırmandığım anda dağılıverdi. Kol gücümle üst katın penceresine ulaşmak niyetindeydim, sırtımı sıkıştırdığım anda buna pişman olacağımı biliyordum... ama neyse ki, ben bir şeyler yapmaya kalkışmadan önce, tepemdeki pencere açıldı. Birkaç santim yukarıda solgun, çok zayıf bir yüz belirdi, pis bir sakalı, tuhaf bir biçimde alaycı gözleri vardı, elinde de bir mutfak bıçağı. "Dur!" diye bağırdım. Geri çekildi. Üstü çıplaktı.

"Sana kötü bir şey yapmayacağım!" diye seslendim sonra.

Biraz daha geriledi, bir çocuğun sesiyle, "Bas git!" diye bağırdı.

"İniyorum. Sen de kapıyı aç."

"Seni deli deşik ederim," diye homurdandı.

"Kimseyi delik deşik etmiyorsun, beni Dafna yolladı. Dostunuzum." Ona aşağıdan sesleniyordum – yoldan çıkmış biri için serenat.

Bir barikatı kaldırdığına işaret eden gürültüden sonra, kapı yavaş yavaş açıldı. Elinde bıçak yoktu artık. İçeride, beklediğim gibi, sağda solda bir yığın eşya, her yerde unutulmuş bulaşıklar,

kesilmiş süt kokusu ve sağ sola saçılmış bir sürü kitap vardı.

"Kimsin sen?" Önümde dikildi. İnce uzun, güzel bir vücudu vardı, çok zayıftı, gözlerine yakından bakınca pek iyi olmadığı anlaşılıyordu.

Dafna'nın bir arkadaşı olduğumu, ona biraz para bırakmam ve nasıl olduğunu bir görmem için beni gönderdiğini söyledim. Muhbirler için ayırdığımız küçük kasadan aldığım beş yüz şekeli verdim. Gazze'de bu meblağ bir ailenin bir aylık geçimi için yeterliydi. Buradaysa ona yalnızca bir günlük kokain ihtiyacı için yeterli olabilirdi. Şortunun cebine koyduğu para onu yine de yumuşattı, önümden çekildi.

"Biraz dışarı çıkabilir miyiz?" dedim. "Bugün çok hoş bir esinti var ve burası biraz boğucu."

"Sen çıkabilirsin, ben kalıyorum." Kan çanağına dönmüş gözlerini benden kaçırıyordu, kollarıysa iğnelerden delik deşik olmuştu. Bakışımı fark ettikten sonra, bir iskemlenin üzerinde duran svetşörtünü aldı, giyince kolları görünmez oldu.

"Aynasızlardan biri olabilir misin sen?" diye sordu. "Uzaktan geldiğini gördüm. Gürültünü işittim! Buraya sıçanlardan başkası gelmez. Ancak bir polis böyle bir işe kalkışabilir." Kahkahası bir çocuğunki gibi çınlıyordu, gözlerini öyle bir kırpıştırıyordu ki bir yanıyla sempatik olduğu bile söylenebilirdi.

Polis olmadığıma yemin ettim, bir şeye ihtiyacı olup olmadığını sordum.

"Para. Senin getirdiğin bir boka yaramaz," dedi.

Bir yığın giysi ve ne olduğu belirsiz eşyayı kaldırıp eski, tahta bir iskemleye oturdum.

"O parayla süpermarketten bir sürü alışveriş yapılabilir. Onunla bir hafta idare eden aileler var," dedim

Bu cümle Yotam İgnas'ı öyle bir neşelendirdi ki gülmekten neredeyse boğulacaktı.

"Annemin gidip gidip saftirikleri, uzaylıları bulmak gibi bir

marifeti var nedense," dedi. "Yok, sende polis havası yok sahiden. Oyuncu falan olmalısın, annemi düdükledikten sonra buraya gelip numarasını çeken başarısız oyuncu tipi var sende. Hakiki dedektiflere parası yetmediği için sahtelerini gönderiyor bana. Tek kuruşu yok biliyorum, her şeyini aldım onun. Zavallı anam. Her neyse, seçmelerde başarılı oldun. Bravo." Gülmekten kıvranırken ellerini ayaklarını çırpıp duruyordu.

"Çok eğlendin bakıyorum," dedim.

"İyi mallar aldım," dedi, bağdaş kurup çok üşüyormuş gibi büzüşmeden önce. "Zengin bir kızla tanıştım, birlikte zenginlere layık mallardan aldık. Bir haftadır artakalanlarla yaşıyorum... ama ne yazık ki tükenmek üzere. Çok can sıkıcı çünkü kızın beni tekrar görmek istediğini sanmıyorum, bir daha rüyamda görürüm..."

Her kelimesini duru bir sesle, bir meydan okuma gibi savuruyordu, annesi gibi kendinden emin bir edayla her hecenin tadını çıkarıyordu, uzun zamandır konuşacak birini beklemiş bir hali vardı. Benim tepkilerim ilgilendirmiyordu onu, yalnızca kendi sesinin çınlayışını duymak istiyordu.

Yerdeki kitaplardan birini aldım, Jung'un *Eyüp'ün Kitabı* üstüne İngilizce bir eseriydi.

"İlginç mi?"

"Babam bütün bunları burada bıraktı," derken bir bebek gibi duraksayarak konuştu Yotam. "Evi terk ettikten sonra buraya yerleşti. Kumullardaki ermiş. Derken Kudüs'e çıktı, sonra da yerin dibine indi. Bu kitaplar beynini yedi bitirdi. Beni eğlendiriyorlar, vakit geçirmemi sağlıyorlar. İnsanların yazdığı hiçbir şeye inanmıyorum. Jung'un şu kitabını okudun mu? Sana bir şey ifade ediyor mu? Eminim ki hayır..."

Biraz temizlik yapmasına yardım etmemi ister mi, diye sordum. Koku giderek dayanılmaz bir hal alıyordu, küçük lavabo üzeri küf tabakasıyla kaplanmış kirli bulaşık doluydu. En azından bir sıçanın kuyruğunu fark ettim.

"Çok istiyorsan sen yap tabii, ben o işle uğraşacak halde değilim. Şimdi hoşuna gitsin gitmesin, ben yukarı çıkıyorum, bir an kendimi iyi hissetmedim. Beni rahatsız ettin... biraz uykuya ihtiyacım var. Ha, para için teşekkürler tabii. Söyle ona yine göndersin, bir süre sonra bana bir mezar taşı satın almak istemiyorsa tabii. Hele bir de mermer kıtlığı olduğunu düşünürsek. Para bulması lazım. Dairesini satsın. Zaten o bina viraneye dönmüş. Gelip burada otursun işte, deniz kıyısında, hava bir harika! Ben çekip gideceğim zaten, gidip Küba'da yaşayacağım, yapmam gereken bu. Kapıyı kilitlemeyi unutma lütfen."

Gıcırdayan merdivenlerden yukarı çıktı. Konuşmayı sürdürmek tam bir eziyet olacaktı. Böyle bir noktaya gelebilmek için ne aldı acaba, diye sordum kendime, pek de iştah açıcı olmayan mutfağa yaklaşırken. Bir an duraksadım, ama söz vermiştim ona, oğluyla ilgileneceğime söz vermiştim. Musluktan su geliyor mu diye bir baktım, sonra da burnumdan nefes almamaya çalışarak bulaşığa girişti. Küflerle, böceklerle, haftaların yemek artıklarıyla mücadele ettim. Ağır bir tavayla, yaşayan tüm böcekleri bir bir ezdim, sonra evyeyi su ve sabunla doldurdum, bulaşıkları içine daldırdım. Bilge bir budistin yazdıklarını hatırladım hayal meyal, bulaşık yıkamaya bayılıyor, yıkadığı tabakları bir bir kutsuyormuş. Küçük pencereden kumsala vuran yüksek dalgaları görüyordum. Tüm bu kokuşmuşluğu silip süpürmeleri için onları seve seve bu viran kulübeye davet edebilirdim. Bulaşıklarla epeyce bir vakit harcadım. Bitirdiğimde başım dönüyordu, bir iskemleye çöktüm, Jung'un kitabını alıp biraz karıştırdım, gözkapaklarım ağırlaştı, uyuyakaldım. Zifiri karanlıkta, mutlak bir sessizliğe uyandım. Bu da paniğe kapılmama yetti.

Tabancamın hâlâ yerli yerinde durup durmadığını kontrol ettikten sonra –bu bağımlının neler yapabileceğini düşünüyo-

rum da–, ne halde olduğuna bir bakmak için üst kata çıktım, döşeğe uzanmış, leş gibi, kan lekeleriyle dolu bir çarşafa sarınmıştı. Kitap okuyordu. Beni fark edince sıçradı: "Aa, sen hâlâ burada mısın? Gitmedin mi?"

"Aşağıda senin pisliklerini temizledim."

"Harika!" Kafasını benden yana çevirdi, ama kalkmadı. "İstersen çamaşırlarıma da girişebilirsin, bir tane temiz kravatım kalmamış..."

Ona doğru eğildim, neredeyse burnunun dibine girene kadar: "Yalnızca annen için buradayım, seni gidi küçük pislik" –budist keşişin etkisi uzun süreli olmamıştı– "işte o yüzden, şimdi senin eğitimine başlıyoruz. Öncelikle, bu delik bir gram mal kalmayıncaya kadar temizlenecek. Sonra, kanın temizleninceye kadar seni bir yere kapatacağız. Şu haline bir bak, kolundaki şu iğne izlerine, şu pisliğe bir bak!" Elini pencerenin altında kalmış bıçağa doğru uzattı. Çok canını yakmamaya özen göstererek elini ezdim: "Derdin ne senin?" diye bağırdım. "Neyin var?"

Delice gülmeye başladı, derken kahkahaları köşeye kıstırılmış bir hayvanın inlemelerine dönüştü.

"Annem bana yardım etmesi için ne kadar çok insan gönderdi buraya bir bilsen! Buradan gelip geçen o psikiyatrların, nörologların, filozofların, bütün o salakların sayısını bir bilsen! Zavallı anam beni bir kez gelip görmeleri için profesörlere falan düzdürdü kendini... Gerçekten de eğlendiriyorsun beni, seni görünce ağlamak istiyorum. Sende biraz beyaz var mıdır acaba?"

Uzanmış yatıyordu, kollarını açmıştı, solgundu, bir deri bir kemik kalmıştı, vücudunda bir sürü delik vardı.

"Hadi, durma, vur beni, silahını gördüm," dedi. "Kimse senin yaptığını anlamaz, annem beni Azarya'nın temizlediğini zanneder, hadi..."

"Azarya mı? O kim?"

Bir anda o "junkie" suratı şeytani, dikkatli bir bakışla güzelleşti. "Vaaay, annemin şu şairlerinden değilsin sen... Onlar budala oldukları kadar yapmacıktır da. Sen özel dedektif falan olabilirsin. Gerçi onlar da az zavallı değildir. Yok yok, senin kumaşın farklı, annem nereden buldu seni çok merak ediyorum. Sana uyarı, annemden sakın kendini, mümkünse ondan olabildiğince uzağa kaç."

Dafna'dan biraz daha esmerdi ama uzun boyu, ince uzun kollarıyla bacakları ona çok benziyordu. Neden gelip oğlunun kolundan iğneleri sökmüyordu ki? Neden gece gündüz burada, oğlunun yanı başında beklemiyor, kendine kötülük etmesini engellemiyordu?

"Nuhi Azarya. Bana işkence eden herifin adı bu. Ondan iki kilo beyaz çaldığımı sanıyor. Çok iyi kalite, Tapınak'ta kullanılan irmik kadar katıksız. Hiçbir şey itiraf etmiş değilim ama benden elli bin dolar istiyor. Azarya süper bir herif, piyade subayı, MBA yapmış, sahiden sıkı bir tip. Çok saygıdeğer biri. Beni burada kıstırmasını, sonra da işimi bitirmesini bekliyorum, ona karşı elimden hiçbir şey gelmez."

"Bu herifi nerede bulurum?" diye sordum.

"Evinde bulursun herhalde." Derken Yotam bir anda ateşleyici yutmuş gibi hızlı hızlı, hararetle konuşmaya başladı. "Evcimen bir tip, tüm bu belalar başıma sarılmadan önce sık sık evine giderdim, kültür sanattan anlar, etrafında bu tür şeyleri konuşabileceği bir tek ben vardım. Etrafı gorillerle, hıyarlarla çevriliydi. Bense ona kitaplar götürüyordum. 'Al şu parayı Yotam, git kendine kitap al, bana da al ama. İyi edebiyat olsun.' Ona hep çok ciddi şeyler götürdüm. Aristoteles, Machiavelli, Shakespeare falan filan. Bunları seviyordu Nuhi, annemin tabiriyle orijinal bir adamdı. Çok da akıllı. Şahane bir karısı var, Hollandalı, şebekesini Amsterdam'a doğru genişletirken tanışmış. Hayatımda bu kadar rafine bir kız görmedim. Kocasına deli olu-

yor. Bir *moşav*'da[5] devasa bir malikânesi var. Atları. Cipleri. Beni bulacağına yemin etti."

Zavallı çocuk bana *moşav*'ın adını verdi. Orayı biliyordum, doğduğum kentten, Rehovot'tan çok uzak değildi.

"Bu arada, ben de burada çürüyorum işte," diye sızlandı burnunu çekerek." Kumların altına saklanan bir yengeç gibiyim. Şehre dönemiyorum. Sokaklar onun adamlarıyla dolu, kendimi belli etmeden bir metre yol almam mümkün değil."

Ona Nuhi Azarya'yı bulup hakkını savunacağıma söz verdim. "Aç mısın?" diye sordum. "Buzdolabına bakacak olursak aylardır ağzına bir şey sokmamışsın."

Tavandan sarkan çıplak ampul gözlerini kamaştırdı, sonra yine yarı baygın bir halde, havası alınmış gibi, mide bulandırıcı yatağında yığılıp kaldı. Birbirimizi bakışlarımızla tarttık, benim gözlerim de onunkiler kadar kanlı ve yorgundu. Uzunca bir süre konuşmadık.

"Sana yiyecek bir şeyler getireceğim," dedim sonunda.

Aşağı indim, arabamla Or-Akiva alışveriş merkezine kadar gittim, market arabasını yiyeceklerle doldurdum, hatta bir paket sigara bile aldım. Geri döndüğümde hâlâ yukarıda, karanlıkta yatıyordu. Nefesini kontrol ettim, alışverişleri küçük buzdolabına yerleştirdim, bir kâğıt parçasına telefon numaramı ve istediği zaman beni arayabileceğini yazıp yola çıktım, sözleşmemize fazlasıyla bağlı kaldığımı düşünüyordum.

"Yeni hastanızın durumu nasıl, Gazze'den gönderilenin?" diye sordum servis şefine ilk görüşmemizde. Erken bir saatti, sabah vizitesine başlamadan önce hastanede buluşmak üzere sözleşmiştik. Yeşil önlüğü içinde bitkin görünen nöbetçi doktor, gece gerçekleşen ölümleri ona bildirip çıktıktan sonra girdim odasına.

5 İsrail'de kırsal alanda kurulmuş köyler. (Ç.N.)

"Hastalığı son safhada, çok uzun süre dayanamaz. Onu tedavi edemeyiz, ancak ağrılarını dindirebiliriz. Altı ay önce gelmiş olsaydı, belki bir şeyler yapabilirdik. Artık çok geç," diye cevap verdi hemen.

"Nesi var?"

"Pankreas kanseri. Ölümcül ve korkunç ağrılar yapan bir tümör. İnsanın başına gelebilecek en kötü şey."

"Birkaç hafta hayatta kalması gerekiyor," diye fısıldadım.

Servis şefi sırıttı. Güçlü, mavi gözleriyle hoş bir adamdı.

"O halde onu daha önce getirseydiniz. O zaman bir şeyler yapabilirdik."

"Benim elimde olan bir şey değildi," dedim, özür niyetine.

"Öyle mi? Peki kimin elindeydi o zaman?" diyerek sahte bir şaşkınlık sergiledi, sonra da çok alçak bir sesle devam etti: "Orada at koşturduğunuzu zannediyordum."

"İyi de ben sadece bir..."

"Düzenin çarklarından birisiniz," diyerek tamamladı, iç geçirerek. Bu sözlerden sonra beyaz önlüğünü giydi, vizite için hazırdı. Gitmesine izin vermedim, kesinlikle sempatisini kazanmam gerekiyordu, üsteledim: "Biz olmasaydık ölüp gidecekti. İsrail'e girmesine hiç kimse izin vermezdi. Gazze'de can çekişiyor olacaktı şimdi. Kendilerini içine düşürdükleri durumdan biz sorumlu değiliz. Onları yönetenlerin milyarları zimmetlerine geçirmesinden de ben sorumlu değilim ya. Onun yerine muhteşem bir hastane yaptırabilirlerdi."

"Bu tartışılır," diye cevap verdi hemen doktor, küçük bir aynanın önünde dikilmiş ipek kravatının düğümünü kontrol ediyordu. "Ondan ne istiyorsunuz?"

"Profesör..."

"Gerçekten de bomba taşıyacak halde birine benzemiyor. Şairmiş diye duydum. Neden onunla ilgileniyorsunuz?"

"Üstelik çok da iyi bir şair. İsterseniz kitaplarından birini getirebilirim size. İbranice'ye de kendisi çevirmiş."

"Okumaya vaktim olacağını sanmıyorum, çok meşgulüm." Servis şefi odasının kapısını açıp odalara doğru yöneldi, sonra birden fikrini değiştirdi: "Aslında eşimin hoşuna gidebilir. Şiiri sever."

"Birkaç gün hastaneden çıkabilecek durumu olur mu sizce? Elbette yürüyebilecek duruma gelirse, demek istedim." Bu söylediğimin ne kadar hayati bir mesele olduğunu sezmediğini umarak sesimi denetlemeye çalıştım.

"Şimdilik ağrılarıyla ilgileneceğiz, rahatlaması için birkaç gün geçmesi gerekiyor. Belki o zaman hastaneden çıkabilir, kaçınılmaz sondan önce birkaç hafta idare edebilir. Yüksek dozda morfin vereceğiz. Umarım onu mahzenlerinizde pişirmeye niyetiniz yoktur, onun durumunda birine önerebileceğim bir tedavi değil."

İğnelemelerini renk vermeden karşıladım; onunla işbirliği yapmak zorundaydım. Farklı bir durumda bu saygıdeğer profesöre haddini bildirirdik. Ama bunun yerine hastayı görüp göremeyeceğimi sordum, ama bunun olanaksız olduğunu söyleyerek adımlarını hızlandırdı: "Bir dizi tetkik yapmak üzere uyuttuk kendisini. Yarın ya da ondan sonraki gün uyanır. Bu arada bir ziyaretçisi oldu zaten, belli ki kendisine çok yakın bir kadın. Güzel bir kadın. Şimdi izin verirseniz..."

Yoğun bakımın şeffaf camından baktım ona. İki yanında çok yaşlı, bir deri bir kemik, gözleri kapalı, vücudundaki her delikten birer hortum çıkan hastalar yatıyordu. O kadar cansız bir halleri vardı ki, insanın gerçekten de bu kadar büyük bir acıdan bir an önce kurtulmaları için onlara yardım edesi geliyordu. Onların arasında, bir yatakta da bizim Arap yatıyordu, çok zayıftı. Yüzünde bir ıstırap ifadesi olsa da yaşayan biri gibi görünüyordu hâlâ. Dayan, diye mesaj yolladım ona zihnimden, hemen gitme, sana daha ihtiyacım var.

İşte o sırada Sigi bana iki hafta sonra Boston'a gideceğini

açıkladı. Çalıştığı şirketin yönetimi hemen bir cevap istemişti, bir daha karşısına çıkmayacak bir fırsattı bu, öyle dedi bana. Üstelik oğlan yeni bir okula başlayacaktı, alışması için biraz zaman gerekiyordu.

"İki hafta içinde hiçbir yere gidemem," dedim. "Önemli bir iş üstündeyim. Oyun oynamıyorum, anlamıyor musun?"

Mutfakta oturmuştuk. Yiyecek hafif bir şeyler hazırladı –zaten hep "hafif bir şeyler" yenir onunla–, oğlan yatağında uyuyordu. Her şey senin elinde, dedim kendi kendime, bir şeyleri kurtarma şansın var hâlâ. Ama bir anda kan beynime sıçradı, kontrolden çıktım. Kendime hâkim olamıyordum çünkü oğlumu alıyor, her şeyi bırakıp gitmemi istiyordu. Bir de üstüne susuyordu. Onunla gitmem için yalvarmıyordu bile.

"Çocuğu burada bırak o zaman, ne dersin?" dedim. "Tek başına git."

"Kim bakacak ona? Alıp işe mi götüreceksin?"

Ona baktım: Elindeki hıyarı düzenli küpler halinde kesmeye çalışıyor, dudaklarını ısırıyordu. Bir anda akıl almaz bir yorgunluk çöktü üstüme, sarhoş olmuşum gibi, oysa hiçbir şey içmemiştim. En ufak bir laf edecek halim yoktu.

Masaya iki tabak, iki dilim beyaz ekmek ve salata tabağını koydu, oturdu ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı: "Sensiz gitmek istemiyorum, ama başka seçeneğim yok. Çok uzun süredir bizimle yaşamıyorsun. Kötü bir filmin içine kapattın kendini."

Onu duyuyordum ama çok uzaktan. Söylediği hiçbir şey bana nüfuz etmiyordu.

"Yeter, kes artık, ağlamanın anlamı yok." Saçlarını birazcık okşadım, yapabileceğimin en fazlası buydu.

"Bütün dünyayla savaşıyorsun," diye hıçkırdı. "Etrafında dostum diyebileceğin biri var mı? Hiç kimse yok. Dostlarının hepsi çekip gitti. Farkında mısın?"

Az çok doğruydu bu dediği, ama biz zavallı insanların bu dünyada başka bir seçeneği var mıydı ki?

"Benimle konuşabilecek durumda mısın şimdi?" diyerek üsteledi.

İşte o noktada denetleyemediğim, asabi bir gülme krizine girdim. Dehşetli gözlerini kocaman açarak odaya geçti. Bir an korktum, ama bu kriz beni az kalsın boğacak bir öksürük nöbetine dönüşene kadar masada kaldım. Neredeyse hiç nefes alamadığım için banyoya gittim, biraz rahatlamak için orayı hamama çeviren çok sıcak suyun altına girdim, sonra biraz geri çekilmeye çalıştım. Gözkapaklarım ağırlaştı, düşüncelerim buharlaştı ve bayılmak üzereyken, kendimi oradan çekip almak dünyanın en ıstıraplı işine dönüştü. Gece geç saatte Sigi'yle barışmak için yatak odasına girdim, saatlerce karanlıkta öylece, gözlerini kocaman açarak uzanmıştı.

"İşte bu yüzden ikinci çocuğu yapamıyoruz," diye yakındı. "Böylesi bir stres içinde bebek yapılabilir mi, doğa bu kadar berbat bir hayat için dünyaya gelmelerini istemiyor..." o noktada daha ağzımdan çıkarken pişmanlık duyduğum korkunç şeyler söyledim ona.

Salondaki kanepede uyudum. Bütün gece Camiler Meydanı'na giden köprü üstünde gidip geldim, çekilmiş bıçakların, nefret dolu bakışların arasından yürüyordum. İnsanın gözünü alan bir göğün altında, turkuaz tonlardaki küçük çeşmede yüzümü yıkamayı başardığımda, üstüme konan elleri hissettim ve beni parçalayacaklarını anladım.

Dafna cebimden aradı, evinin yakınındaki bir kafede acilen buluşmak istiyordu.

Yola çıkmıştım ki servis şefi arayıp Gazzeli hastanın yavaş yavaş uyandığını, vücudundaki tüplerin çıkarılacağını, bir-iki gün içinde konuşacak duruma geleceğini söyledi.

Park yeri ararken –arabayı kaldırıma bırakıp dikkat çekmek istemiyordum– birkaç dakika geciktim. Kafe neredeyse doluydu. Sanki Milano'daymış gibi giyinmiş, hiç de yoksul görünmeyen, gün ortasında bir kafe taraçasına yerleşip oturmuş bütün bu işsiz güçsüzler nasıl geçiniyorlardı acaba? Dafna bir elbise giymiş, güneş gözlüğü takmıştı, bacaklarını ilk kez görüyordum – o âna dek onları hayal etmekle yetinmiştim. Bacakları elbette uzun ve güzeldi. Dışarıda bir masaya oturmuştu. Denizden gelen hafif bir rüzgâr tatlı tatlı esiyordu; sokak her an gerçekleşecek bir felaket öncesindeymişiz gibi sakin, huzurlu görünüyordu.

"Nasılsın?" diye sordu, gözlüğünün koyu renk camları ardından gülümseyerek.

Sütlü kahveyle bir dilim kek ısmarladım; o da büyük bir bardak buzlu kahveyi bitirmek üzereydi. Üstünde büyük bir maden suyu markasının amblemi bulunan salopetiyle genç bir dağıtımcı sokakta biraz aşağıdan geçerken dönüp Dafna'ya baktı. Burada çok göz önündeyiz, fena yakalanabiliriz, diye düşündüm. Kimden saklanacaktık peki? Beni burada, Tel Aviv'in kuzeyinde, gün ortasında kim görüp tanıyabilirdi? Korkacak bir şey yoktu, iş yaptığım adamlardan hiçbiri buradan geçmezdi.

"Yotam aradı, gidip onu gördüğünü anlattı. Senin biraz tuhaf biri olduğunu düşünmüş. Sanki gerçek kimliğini gizleyen biri gibi. Oğlumu aldatmak zor..."

"Ona yardım etmeye çalıştım, gidip yiyecek bir şeyler aldım. Hali içler acısı. Benim çocuğum o vaziyette olsa onu bir odaya kapatırdım, orada istediği kadar ulusun vazgeçmezdim."

"Beni eleştiriyor musun?" diye fısıldadı, bacak bacak üstüne atarken.

Kahvemden bir yudum aldım, oğlumun yaşını öğrenmek istedi. Kişisel hikâyeme girmek istemiyordum.

"Dört yaşında," dedim, istemeye istemeye.

Telefonu çaldı, arayanı hemen savuşturup derin bir nefes aldı: "İşin doğrusu en başından beri aramızda yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Durmaksızın ağlıyordu. Aylar boyunca uyutmadı beni. Pusetiyle gece gündüz sokaklarda dolaşıyorduk, zombiye dönmüştüm, şafak vakti, öğle saatlerinin yakıcı güneşi, hiç fark etmiyordu... Sonra da insanlar yazmayı niye bıraktığımı soruyorlar! Öte yandan, hiç kimse onda bir sorun tespit etmedi... tek bir doktor dışında, o dönemde bana diğerlerinden daha akıllı görünmüştü. Çocuğun aşırı derecede duyarlı olduğunu –böyle çocuklara rastlanıyormuş–, bu yüzden de bir hiç için ağlayabildiğini söyledi. Ben bu sözleri dehşet verici bir kehanet gibi aldım. Oğlumun güçlenmesine yardım etmek için ona spor eğitimi aldırmalı ve bu arada, ağlasa bile, gece yanına gitmemeli, onu hemen kucağıma almamalıymışım. Oğlumu kurtarmak istiyordum, o yüzden bu adamı dinledim..."

Zavallı çocuk, diye düşündüm, Dafna'nın dosyada gördüğüm ışıltılı fotoğraflarını hatırlayarak... tam tersine onu her an kucağında tutup sarılmalıydı.

"Bu doktor bir katildi elbette, ama o dönemde bana haklı gibi gelmişti. Bana çok katı bir eğitimden geçen İngiliz soylu sınıfından küçük lordları ya da çocukların hepsinin avcı pilotu olmalarını ya da seçkin komando birliklerine katılmalarını sağlayan 'kibutz' eğitimini örnek vermişti. Benim tek istediğim çocuğumu dayanıklı ve dengeli bir varlığa dönüştürmekti, hele ki bir şair falan kesinlikle olmamalıydı... Ne aptalmışım! Sonunda, ağladığında kimse yanına gitmediği için bir süre sonra kesti. Bilsen bugün onu göğsüme bastırıp öpmek için neler verirdim!"

"Bütün bu zaman içerisinde babası neredeydi?" diye sordum, bir sürü insanla merhabalaşıp durması, tüm müşteriler arasında sanki üstü örtülü bir diyalog dönmesinin yarattığı o hoş olmayan duygudan kurtulamıyordum, sanki bütün mekân onun etrafında dönüyordu.

"Babası... –tuzluğu yavaş yavaş küçük masanın bir ucundan ötekine geçirdi–, İgnas'ı kastediyorsan yani, eh, pek bizimle beraber olduğunu söyleyemem. İki yıl boyunca terasta bir şezlonga uzanıp sigara içti ve kitap okudu. Gökyüzüne bakıyordu, dalıp gidiyor, kimsenin görmesine izin vermediği bir sürü küçük parça yazıyordu. İkinci filminin başarısızlığının ardından, çok ağır bir depresyona gömüldü ve Yotam doğduğunda, kim bilir nereden bulduğu bir tür hahamın etkisi altına girmişti bile. İgnas öteden beri ciddi ve özverili davranmıştır. Hiç kimseyi etkilemeye çalışmaksızın her şeyin sonuna kadar gitmiştir. Günün birinde onu görmez olduk. Kudüs'te dar bir sokakta buhar olup uçtu. Doğum yaptığımda doğumevinde on dakikadan fazla durmadı. Ama sen zaten her şeyi biliyor olmalısın, her şeyi biliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Bir daha hiç geri dönmedi mi?"

"Döndü, sonlara doğru. Yotam büyümüştü bile. Yemek ve yatacak bir yer arayan bitmiş bir adamdı karşımdaki. Aşevindense benim kapımı çalmayı tercih etmişti. Hastaydı, dişleri yoktu, içi çürümüştü. Uyuşturucusunu almaya Yotam'ı gönderdiğini gördüğüm gün kovdum onu. Sonra Almanya'ya gitmiş, bir gazetede bağımlılıktan kurtulduğunu, Almanların finansmanlığında Soykırım üstüne bir film hazırladığını, orada yeniden evlendiğini vesaire, okudum..." Dafna güneş gözlüğünü çıkardı, gözlerimin içine bakarak bana yaklaştı: "Şimdi, herhalde beni dünyanın en büyük budalası olarak görüyorsun," dedi.

Kendi çifte hayatımı, önümüzdeki hafta çocuğumuzu da alıp gidecek olan karımı, hayatıma neler yaptığımı düşündüm ve başımı hayır anlamında salladım. Kısa bir an, ondan ne beklediğimi ve konuyu nereye getirmem gerektiğini unuttum. Sıcak bir yaz sabahı bir kafe taraçasına öylesine oturmuş iki kişiydik. Yanımızdaki bir saksıda yabani bir fesleğen bitmişti. Bu günün başlamadan bitmesi için bir şişe viskiyi kafama dikebilirdim.

Tanıdığı bir kadın önümüzden geçti, ona merhaba demek için durdu, Dafna hemen bir internet projesi üstünde birlikte çalıştığımızı söyleyerek beni önadımla tanıttı.

"Neden ona böyle bir şey söyledin?" dedim şaşkınlıkla, arkadaşı gittikten sonra.

"Bize bir kılıf lazım, öyle değil mi?" Öyle bir kahkaha attı ki sesinden dehşete düştüm. "Biz bir çift komplocu değil miyiz? *Macbeth*'i okumadın mı sen?"

"Her neyse, niye beni acilen görmek istedin?" diye sordum sıkıntıyla. Onunla birlikte ortalık yerde, bir kafe taraçasında, tüm şehrin gözleri önünde oturuyor olmak dünyanın en saçma işi gibi geldi. Her şeyi yeniden çerçevesine oturtmak gerekiyordu.

"Sana teşekkür etmek istedim yalnızca," diye cevap verdi içtenlikle. "İhilov'a Hani'yi görmeye gittim, onunla gayet iyi ilgilenildiğini gördüm. Hastalığın her yere metastaz yaptığını, iyileşme şansı olmadığını söylüyorlar ama en azından çok acı çekmeyecek, morfin veriyorlar. Umarım birkaç gün için çıkmasına izin verirler. Yıllar var ki Tel Aviv'de gezip dolaşmadı."

"Nasıl tanıştınız?"

"Konuşmalarımızı kaydediyor musun? "Sesini alçalttı, bana doğru eğildi, saçları yanağımı yaladı.

"Bırak saçmalamayı," diye homurdandım.

"Hani, 1970'lerin sonunda Tel Aviv'deydi. Nasıl idare ediyordu hatırlamıyorum şimdi ama, bizim gruptan biriydi. Bizim tanıdığımız çöpçü ya da kaportacı olmayan tek Arap'tı, düşünebiliyor musun? Ve inanılmaz bir karizması vardı. Son derece rafine biri olduğunu bilmeni isterim. Ender bulunan insanlardandır. Bizim evde çok kaldı, özellikle de İgnas'ın gidişinden sonra, Yotam konusunda da bana çok yardımı dokundu. Bilsen benim için onu böyle acı verici bir durumda görmek ne zor... Neyse, söylesene bana, ondan ne istiyorsunuz? Adam can çekişiyor, size ne faydası dokunabilir ki?"

Kafenin içerisinde, camın arkasında biri bize bakıyordu. Birasını çok yavaşça içiyor ve gözlerini bizden ayırmıyordu.

"Şu adamı tanıyor musun?"

"Evet," diye cevap verdi, bir anda her yanımızı saran o kavurucu sıcakta benim kadar rahatsız olmuştu. "Buradaki herkes kadar tanıyorum. Bu mahallede doğdum ve tüm o gidiş gelişlerime rağmen buradan hiç ayrılmadım."

Adam sonunda kafasını çevirdi. Bir dahaki sefere bu kadar göz önünde olmayacağımız bir yerde buluşacaktık. Hesabı istedim.

"Ona yardım edebilirim," dedim. "İnan bana."

"Bu Hani'de ne var ki başına gelebilecekler seni bir anda herhangi bir Arabınkinden daha fazla ilgilendirir oldu?" Gülüşü masayı aydınlattı, öyle etkiliydi ki bana da bulaştı. Öyle çok güldük ki etrafımızdaki herkesin dikkatini çektik.

"Tuhaf ama sana güveniyorum."

Kalktı, kaldırımdaki daracık gölgelik yolda elbisesinin arkasından gittim. "Zaten bunun senin için iyi bir şey olduğundan emin değilim," diye devam etti. "Bunu söylüyorum ama, gizli bir yüzün olduğunu görebiliyorum. Şair gözleri, bir ağaçkavunu satıcısı... basit biri olmaktan çok uzaksın. Yotam da senin garip biri olduğunu düşünmüş. Hani'nin senin hakkında ne düşüneceğini çok merak ediyorum. Ona kötü bir şey yapmana izin vermeyeceğim, anlaşıldı mı?"

Ondan ayrıldığım anda özlemeye başladım, yüzü bütün gün peşimi bırakmadı, çıkık elmacıkkemikleri beynime kazınmıştı.

Sonunda destekle görüşmek zorunda kaldım.

"Eğer gidip onu görmezsen, sorgulara yeniden başlama iznini asla alamazsın," diye uyarmıştı Hayim.

Uzun boylu, sportif, saçları ağarmış bir adam, Şfayim Kibutzu'ndaki çalışma odasında beni ayağında sandaletlerle karşıladı. Dışarıda, geniş yeşilliklerde öğle sonrasının sükûneti

hâkimdi, uzaktan çocuk sesleri geliyordu. Kalın dağ dorukları batıya doğru inen güneşin parıltısını dağıtıyordu. Bir kadınla ilişkim olmasını tercih ederdim. Tok bir sesle, uzun girizgâhlarla vakit kaybetmeden, işimden, stresimden ve olup bitenden söz etmemi istedi. Elimden geldiğince net anlatmaya çalıştım.

"Neler hissettiniz?" diye sordu.

Boğulan şişman şüpheliyi hatırladım, sonunun geldiğini anladığı andaki o son bakışını, özellikle de konuşmadığı için bende uyandırdığı hayranlığı.

"Ona karşı en ufak bir öfke duymuyordum, tam tersine, onu anlıyordum," diye açıkladım terapiste. "Onun sırrını söküp almak benim için yalnızca teknik bir meseleydi, tıpkı bir tümörün alınması gibi mesela. Elde bir pens ve bir keski, onu kafa aşağı sallandırıp kafasından gizlediği şeyin dökülmesini sağlamaya çalışmak gibi. Engizisyondan boş yere nefret ediyoruz, o insanlar işlerini biliyorlardı. Dişçilerin çürümüş dişleri çekmeleri gibi itirafları söküp alıyorlardı. "Bu sözlerin yeniden görevimi devralmamı sağlamayacağını biliyordum ama bunları dile getirmek beni biraz olsun rahatlattı. "Bir kamikazeyi hangi yollarla tutuklamanızı bekliyorlar ki?" diye sordum. Turuncu gün ışığı pencerenin demir kafeslerinden içeri sızıyordu. "Bir tek kafamızı kullanarak bunu yapmamızı bekliyorlar, öyle mi? Ama karşımızdakiler kafalarını kullanmıyorsa, biz de kullanmıyoruz. Gorillerden oluşan iki çapulcu takımı birbirinin pestilini çıkarıyor. Kubrick'in *2001: Space Odyssey*'indeki gibi, yalnızca bizim sopalar daha iyi iş görüyor, hepsi bu. Cenin'deki bir herifin baklalı ve soğanlı humus yedikten sonra çıkardığı geğirtinin kokusunu alabilen casus uydularımız olsa da artık, hep aynı yöntemlere geri dönüyoruz: acı, deri, sinirler, kafaya geçirilen bok kokulu çuval bezi, deriyi yaran malzemelerle bağlanan eller. Bunları engellemenin tek yolu, onlara yapılabileceklerin düşüncesiyle herifleri korkudan gebertmek.

Ama genelde çok korkmuyorlar. Bize dayatılan tüm kurallardan söz etmiş birileri onlara. İşte bu nedenle zaman zaman biraz daha ileri gitmek, acımasız olmak zorunda kalıyoruz, söylenti yayılsın diye. Öteki, yağlı saçlı pislik, birkaç dişini kırdığım herif benim için sorun değil. Ona karşı en ufak bir saygı duymadım. Zaten onun gibi yaratıklar yüzünden kaybediyorlar. Ama ilki, şişman olan, bak o güçlüydü. Ölmek umrunda değildi. Hainlik etmeyecekti. Zaman kazanmak, biraz daha dayanmak, küçük kardeşi kendini havaya uçurana kadar dayanmak zorunda olduğunu biliyordu. Onunla aynı anda ölmeye karar vermişti. İşte anıtlar böyle insanların onuruna dikiliyor."

En az bir saat daha konuşmayı sürdürdüm, hiç durmadan, gerçek bir ağız ishaliydi, bazen karşımdakinin varlığını bile unutuyordum. O ise susuyor, notlar alıyordu. Onun odasında oturup yüreğimdekileri boşaltmak iyi geliyordu bana.

Sustuğumda tek bir şey sordu: "İşinize dönmek istiyor musunuz?"

Kabuğuma çekildim. Ben bu psikiyatrın beni dinlemek, bana yardım etmek istediğini düşünürken, işte, bir anda onların tarafına geçivermişti. Söylediğim her şey onlara bir bir aktarılacaktı, söylediğim hiçbir şey sır olarak kalmayacaktı.

"İşi bırakmamı mı istiyorlar?" diye sordum, ama adam soruma soruyla karşılık verdi: "Siz ne istiyorsunuz?" Onun işi gücü sorularlaydı. Yerler, tarihler, adlar isteyen bizim gibilerle hiçbir ilgisi yoktu.

"Bizi öldürmekten vazgeçmelerini istiyorum."

"Peki yaşamak, yaşamak istiyor musunuz?"

Bunun üzerine kendimi tutamadım ve her gece gördüğüm rüyayı anlattım – Camiler Meydanı, turkuaz çeşme ve parça parça edilen ben. İlk kez tatminkâr bir gülümseme belirdi yüzünde. Sanki psikolojinin fil adamına rastlamış gibiydi.

"Hz. İshak tam orada kurban edildi. Tam orada," diye

tekrar etti şaşırtıcı bir hayranlıkla, sonra iskemlesini geri etti, sevişip de doyuma ermiş gibiydi.

Doktor Freud karım, oğlum, ailem, Rehovot hakkında hiçbir şey sormadı. Eğer sorsa her şeyi anlatırdım, biriyle konuşmaya öyle ihtiyacım vardı ki. Ama bütün bunlar onu ilgilendirmiyordu belli ki.

Tekrar ne zaman gelmem gerektiğini sordum. Aciliyeti olmadığını ama biraz dinlenmemi tavsiye ettiğini söyledi. Onunla konuştuğuma, kendimi tutmak varken içimdeki taşkınlığa engel olamayışıma pişman oldum. Kimdi bu adam? Parasını verdikleri gerçek bir yabancı. Suskunluğundan, gevezeliklerinden asla pişman olmayacaksın, evet.

Arabayla İhilov'a gittim, gün sonunun trafiğine, Ayalon Otoyolu'nun sağına soluna dikilmiş kulelerin dalgaları arasına daldım. Tüm bu ışıklarla, tüm bu yol lambalarıyla nasıl da tehlikeye açığız, diye düşündüm. Psikiyatra şimdilerde en sağlam görünenleri yolluyorlarsa eğer, halimiz ne olacaktı?

Servis şefini şehirdeki muayenehanesine gitmek üzere hastaneden ayrılırken yakaladım. Tüm tetkikleri yaptıktan sonra Hani'yi uyandırdıklarını söylemeye vakit buldu. Bir de hastanın metastaz yapmış bir kanseri olduğunu, kısa süre sonra öleceğini söyledi. Yine de bütün bunlar birkaç haftayı bulabilirdi. Tamamen tıbbi bir bakış açısıyla –istirahat edebileceği bir yer bulunması koşuluyla–, Hani bir sonraki gün hastaneden çıkabilirdi.

"Onu Gazze'ye göndermeyin," dedi. "Orada hiçbir ilaç vermezler, korkunç ıstıraplar içerisinde ölür gider. İsterseniz odasına girebilirsiniz, ama tornavidanızı dışarıda bırakın," diye sırıttı.

"Hayır, onu şimdi rahatsız etmek istemem. Şakalarınıza gelince; rica ederim kendinize saklayın."

"Mizah duygusu olmayan bir casus, ne acı!" Profesör iç geçirdi, hoş bir edayla daha kârlı işlerine gömülmeden önce de

durup omzunun üzerinden şöyle bir baktı bana: "Kadın arkadaşı geldi yine. Bu kadın onun için önemli biri olmalı, çok yakın görünüyorlar. Onu evine birkaç günlüğüne kabul eder mi acaba?"

"Teşekkürler, her şey için teşekkürler Doktor," dedim, planlarımın yavaş yavaş açıklığa kavuşmasının verdiği heyecanla. Aslında her şey kendi ritmine uygun ilerliyor, dış müdahale gerektirmeyen bir iç motor tarafından yönlendiriliyordu. Kendimi artık yönetemediğim operasyonlara alet olmuş gibi hissediyordum.

Dafna, Hani'yi evinde ağırlayacağını, her şeyi ayarladığını, bir yatak bulduğunu, gerekli tıbbi malzemeyi bir yardımlaşma derneğinden ayarladığını söylemek üzere aradı. İşte her şey kendi yoluna giriyor, diye düşündüm. Araya girmeme bile gerek yok.

"Yarın gelip senden ders alacağım," deyiverdim düşünmeden. "Benim ağaçkavunu tüccarının hikâyesi epeyce ilerledi."

Kısa bir sessizlik oldu: "Bunun iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum. Yarın Hani'yle ilgileneceğim."

"Peki o zaman... ondan sonraki gün diyelim."

Hastane çıkışında durduğumdan, önümden ayağı aksayanlar, engelliler gelip geçiyordu sürekli.

"Seni ararım," dedi soğuk bir sesle. "Bu hafta mümkün olacağını sanmıyorum."

"Bir anlaşma yapmıştık Dafna," diye hatırlattım.

"Yotam konusunda da bir anlaşma yapmıştık, ama bu şartı yerine getirdiğini söyleyemem. Oğlum hâlâ Kesarya'da yerin dibinde, başı beladan kurtulmuş değil, bense her gün gözümü korkutmaya çalışan kabadayıların ziyaretine maruz kalıyorum. Böyle anlaşmamıştık. Elinin çok daha uzaklara uzanabileceğini düşünmüştüm."

"Bununla ilgilendiğimi söyledim sana, bu iki konunun birbiriyle ilgisi yok."

"Tam tersine!" diye patladı. Kral David Caddesi'nin kaldırımı bir anda ağaçlardan düşen kırmızı çiçeklerle kaplandı. "Bu bir bütün. Tek bir şey var, aramızda tek bir pazarlık var. Sen doğrudan Yotam'la ilgileneceksin, sonra gelip beni görürsün. Oğlumun işlerini halletmeden sana ders vermem söz konusu değil." Suratıma kapadı, ahizeyi sertçe yerine oturtan o eski sert hareketin yerine parmağın düğmeye sessiz dokunuşu.

Sigi'nin yolculuk hazırlıkları için toplantıları olduğundan, kayınvalidem çocuğa evinde bakıyordu. Bense ona bir masal okuyup yatırmak üzere vaktinde yetişeceğimi düşünürken, anneannesini arayıp beni beklememelerini söylemek zorunda kaldım: Hesapta olmayan bir işim çıktığı için özür diledim. Ama bu durum beni içten içe kemiriyordu, oğlumdan şimdiden ayrılmış gibi hissediyordum.

"Bu da sokakta dolaşmamızın tehlikeli olduğu anlamına geliyor herhalde," dedi çok endişelenen güzel kayınvalidem. "Yine kendini havaya uçuracak biri mi var?"

"Olabilir... ama bana söylemediler," diyerek onu yatıştırmaya çalıştım, bir yandan da her şeye rağmen beni hâlâ takdir ettiğini düşünüyordum... başından beri benimle ilgili bir yanılgıya kapılmadıysa elbette.

Kesarya denizi bu kez sakindi, kulübelerin etrafına mutlak sessizlik hâkimdi. Aç sinekler tenimin açıkta kalan bölümlerine saldırdılar, kollarımı, boynumu, alnımı ısırdılar. Yatağının tepesindeki pencereye tırmanacak gücüm olmadığından, kapıyı açması için ona dışarıdan seslenmeye karar verdim. Karşılık alana kadar birkaç dakika var gücümle bağırmak zorunda kaldım. İçerisi küf kokuyordu, girişte kimseler yoktu, yukarı çıktım. Her zamanki iğrençliğindeki yatak boştu. Arkamı döndüğümde... ağzıyla karşılaştım. O kadar kocaman açılmıştı ki küçükdili görünüyordu, elinde de büyük bıçağını sallıyordu – beni bu kadar korkuttuğu için onu öldürebilirdim.

"Seni domuz gibi gırtlaklayabilirdim, nasıl tırstın ama!" dedi, tüm vücudunu titreten çılgın kahkahalar atarak. Saçları darmadağınık halde yüzüne iniyor, kollarıyla bir testerenin gelgitlerini taklit ediyordu.

Bir anda silahımı elimde buldum, ona doğrultmuştum. Silahımı en son dört yıl önce, karşı tarafa çalışan bir muhbirle karşı karşıya kaldığımda kılıfından çıkarmıştım.

"İndir o bıçağı, yoksa tetiği çekerim Yotam," dedim ona sakince, horozu çekmeden önce. "Annen bir dertten kurtulmuş olur."

Neye uğradığını şaşırmış halde şen kahkahalarını kesti, kolunu yavaşça indirip kendini mecalsiz bir halde yatağa attı, uğradığı bozgunu itaatkâr bir pozisyon alarak belli eden yenilmiş bir erkek hayvan gibiydi. Tabancamı doğrultup namlusunu canını acıtana kadar yanağına dayadım. Sonra yeniden kılıfına koydum.

"Yalnızca annen istedi diye buradayım, o yüzden bir dahaki sefere kılımı kıpırdatmadan ateş ederim, bilesin. Şimdi, ufak bir arama yapacağız ve burada sakladığın malın tamamını yok edeceğiz."

Sızlanmaya başladı, hiçbir şeyi ellememem için yalvardı, ama çekmeceleri karıştırmaya, döşeğin altına, kitapların arkasına bakmaya başlamıştım bile, kımıldamamasını işaret ettim, kokain ve haplarla dolu en az üç plastik torbayı ele geçirdim. Sonra banyoya geçtim, Ritalin kutularını ve diğer sinir haplarını aldım, meraktan bazılarının prospektüslerini okudum, giriş katına indim, orada da hayal kırıklığına uğramadım.

"Benimle gel," dedim Yotam'a, onu ensesinden yakalayarak. Üstünde bir tek slip olduğu için bir şeyler giymesini söyledim; el ele denize doğru indik. Uzunca bir tatil gününün ardından arabalar yola çıkıyor, arka koltuklarında yorgunluktan bitmiş çocuklar taşıyorlardı, ana babaları bize kesin yoldan çıkmış bir

çift homo diye bakıyorlardı, ben ve kafası iyi jigolom. Bu dosyada her şey fazlasıyla göz önündeydi.

Kumsalda öncelenmiş bir *taşlik*[6] ritüeline girişttim. Suya savrulan bütün o hazinelerini görünce ağlayıp sızlandı, torbaları dibinde hiçbir şey kalmasın diye iyice silkeledim, sonra onun yanına, kumlara oturdum. Tepemizde, yıldızların ortasında elektrik santralının bacaları parlıyordu.

"Bir parçacığını daha ziyan edersen seni öldürürüm," diye homurdandı, başını dizlerine dayamıştı. "Herkes gafil avlanabilir. Sen bile. Arkandan saldırırım."

"Beceremezsin, hele ki senin gibi bir bağımlı. Zaten hiçbir bağımlı içgüdülerine güvenmemeli. Tepkilerin hep geriden gelecektir, sinir sistemin ayvayı yemiş."

Sırtüstü uzandı, saçları kumlardaydı. Küçük dalgalar boğuk kırılmalarla kumsala vuruyordu. Uzakta, yanında bir kamp ateşiyle küçük bir çadırın gölgesi seçiliyordu.

"Bu işten kurtulmak istiyor musun?" diye sordum, fazla bir şey beklemeden.

"Hayır," dedi, ifadesiz yüzünü göğe doğru kaldıran Yotam. "Uyuşturucu almakta bir kötülük görmüyorum. Tek sorun para, gerisi hallolur, insanlara istediğini anlatırsın. Hayatları boyunca kokain çeken milyarderler var, üstelik çekmiyor olsalar bulundukları konuma asla gelemezlerdi. Hayat koltuk değneği olmadan katlanılamayacak kadar acı verici. Asıl mesele para ve kapitalizm. Sıradan insanların bu tür maddelere erişmesini istemiyorlar. Herkes uçarsa patronlar kölelerini nereden bulacak?"

"Bu saçmalıklara gerçekten inanmıyorsun değil mi? Kendine bir bak, daha yirmi üç yaşındasın ve kımıldayacak halin yok!"

"Çünkü kapana kıstırıldım, nefes almamı engelliyorlar."

Sigara isteyince yok dedim: "Unutma ki yalnızca annen

6 Yeni yıl vesilesiyle gerçekleştirilen, kişinin simgesel olarak günahlarını engin sulara atmasına dayanan bir tören. (Ç.N.)

için buradayım. Bana göre hava hoş, hayatını dilediğin şekilde mahvedebilirsin, benim oğlum değilsin." Hayim benim yerimde olsa nasıl davranırdı, diye düşündüm, kipasıyla Hayim, onun o Doğu'ya özgü cömertliği, o Kudüslü bilgeliği vesaire. Bu çocuğa nasıl yaklaşırdı acaba?

"Senin gibi bir babayla..." Yüzüne yine çarpık bir gülümseme yayıldı. "Söylesene, sana ayni ödeme mi yapıyor, yoksa para mı veriyor? Ama parası yok ki, nasıl altından kalkıyor bu işin... Onun kitaplarını okudun mu? Göt sahnelerini nasıl iyi yazıyor gördün mü? Onları dolapta bulduğumda on iki yaşındaydım. Üstün yetenekleri olan bir çocuktum, okumayı anaokulunda öğrendim, sana anlatmadı mı? Bunun bir çocuk için nasıl bir şey olduğunu biliyor musun, annesinin yazdığı sahneleri okuyarak otuz bir çekmenin? Romanlarını baştan sona okuduğumu sanma, aramızda kalsın ama çok vasatlar, ama sikiş sahneleri, bak işte onlar..."

Onu duymamak için ayağa kalktım. Arkamızda, İsrail denen o koskoca beton yığınının ışıkları geceyi aydınlatıyordu, yan tarafımızda elektrik santralının aydınlatması vardı. Yalnızca önümüzdeki deniz biraz karanlık ve sükûnet sunuyordu.

"Ya baban?" dedim, yanına yaklaşmadan.

"Ahh! Dâhi, hem de ne dâhi!" dedi yine gülerek. Ayağa kalkıp eklem yerleri ayrışmış bir kukla gibi hareket etmeye başladı, bir yandan çene çalıyor, bir yandan kolları her yönde hareket ediyordu: "Fellini, Bergman, Karl Marx ve Breslavlı Rabi Nahman, hepsini bir araya koy, al sana babam... İyice kontrolden çıktım, beni hayatta tutan şeyi attın, annem beni öldürmen için gönderdi seni. Bizim büyük bilge Kudüs'te çuvalladı, omuriliğine zarar veren bir kazadan sonra tekerlekli iskemleye mahkûm kaldı. Sonra yeni karısı, evlendiği o sofu karı da onu bırakıp gitti! Dindarlar onu tutsak etmişti, sevgili tanrısına güle güle diyemedi! Bitmiş, zavallı

bir adam. Amma da kibirliydi, her şeyi bildiğini zannederdi, başkalarının kıskanç olduğunu, o varken kendilerini eksik hissettiklerini söyleyip dururdu. Ne incelikli filmler yaptı ama! Üç-beş kişi bir sanat ve deneme sinemasında izledi yaptıklarını... sonra da paralarını geri istediler. Muhteşem Avital İgnas! Bir buçuk yaşımdayken hayatımdan çıktı, sonra birkaç yıl önce, bir anda beni tekrar görmek istedi. 'Nerede benim oğlum? Onu özlüyorum.' Karşımda ne mi buldum? Bir kalıntı. Kendisini Hz. İshak zannederek elini kafama koydu. Bense özür dilemesini bekliyordum. Onca yıl neredeydin baba? Nerede? Söylediklerimden hiçbir şey anlamadı. Ona Nietzsche'den bahsetmeye çalıştım. Giderken bıraktığı kitapları okumuştum, onu biraz etkilemeyi umuyordum. Ama o tekerlekli iskemlesinde salyalarını akıtmayı sürdürdü. Adam sahiden uçmuştu.. Hızla yanından uzaklaştım..." Bunun üzerine Yotam yine sırtüstü yığıldı, vücudunun her yeri titriyordu.

Gömleğini elledim, terden ve tuzlu su damlalarından sırılsıklam olmuştu. Gözleri kapalıydı, damla damla akıp gidiyor gibiydi, bir denizanası gibi kumlarda eriyecekti sanki.

"Nuhi Azarya'yla ne oldu peki? Neden sonunda kötü oldunuz?"

"Kimsin ki sen?" diye fısıldadı, dalgalarınkinden de daha alçak bir sesle. "Ne diye sana anlatacakmışım?"

Mahzenlerimize kapattığımız adamlar kadar bile özgürlüğü yok, diye geçirdim aklımdan. Onlar ayakta durmalarını sağlayacak bir şeye, bir umuda, çocuklarına, intikam arzularına tutunabilirler, ama bu çocuğun hiçbir şeyi yok, beyni kerpetenle öyle bir sıkılmış ki içten içe her şeyine zarar veriyor, hem de doğduğu günden beri...

"Diyelim ki," diye lafa başladı biraz duraksayarak, sonra öksürmeye başladı, ıslak gömleğini çıkarmasına yardım ettim, "diyelim ki, birisi büyük başarılara imza atmak üzere

New York'a iniyor, unutulmaz filmler yapmak istiyor, Scorsese'yi aratmayacak, *Taksi Şoförü* tarzı filmler. Ve diyelim ki annesi şehrin en iyi sinema okulunun parasını ödüyor (kadın o parayı nereden buldu – çocuk bunu bilmiyor ama geçelim), ama ona gereken asgari para dışında bir şey veremiyor, bu da çocuğun fazla bir şey yapamayacağı, mesela uyuşturucusunu alamayacağı anlamına geliyor. Bu ciddi bir sorun, çünkü uyuşturucu almadan bir konuya yoğunlaşamıyor, üstüne dersleri izlemek de pek içinden gelmiyor, okulda hiçbir zaman çok iyi bir öğrenci olmadı... Bir fare deliğinde yaşıyor, derken günün birinde, bir tanıdıklarıyla buluştuğu bir kafede otururken, İsrailli biri geliyor yanına, konuşuyorlar... bu arada, anlattıklarımı kaydetmiyorsundur umarım..."

"Hayır, zaten bu rüzgârda kayıt yapmak olanaksız."

"Ve bu İsrailli adam... –Yotam yeniden öksürmeye başladı ama anlatmaya devam etti– çocuğu hoş bir mekâna yemeğe davet ediyor, yanında birkaç kız da getiriyor, içlerinden biri Jennifer Lopez'in ikizi adeta. Elbette İsrail'de asla rastlayamayacağın bir tip bu adam, ömür boyu bir kez bile karşılaşmadan ikiniz de mezara girersiniz, öyle yani. New York'ta durum farklı, hem ayrıca, ayrılırken, sana tesadüf bu ya, boş bir dairesi olduğunu söylüyor. Manhattan'da, Trump Tower'da. Dairenin anahtarını ve sana eşlik etmesi için kızlardan birini, Meksikalı hatunu veriyor. Taksi paranı bile ödüyor. İşte o an kanatlandığını hissediyorsun, sonunda kendi filminde kullanabileceğin bir şey yaşıyorsun, Amerika'dasın adamım, Amerika'da, sonunda o kadar çok sözü edilen Amerikan rüyasının içindesin! Daire muhteşem, tüm şehri görüyor, kapı görevlisine önceden haber verilmiş, sen içeri girerken selam veriyor, her şey ayarlanmış, başın dönüyor, üstelik cebine dünyanın en iyi malını, Kolombiya'nın Pedro tarlasından getirttiği malı koymaktan da geri kalmamış..."

"Azarya mı bu?"

Deniz küçük dalgalarla yükseliyor, altındaki kumları ıslatıyordu, onu biraz daha geriye çektim, küçük bir oğlan çocuğu kadar hafifti.

"Daha önce onun kadar cömert birine rastlamamıştım," diye cevap verdi bana kafasını sallayarak. "Ne annemin kitaplarını okuduğu ne de babamın filmlerini gördüğü için aile meselesiyle başımı ağrıtmadı. Ülkenin güneyindeki bir *moşav*'dan geldiğini, kara kuvvetlerinde hizmet verdiğini, New York'a yerleşip birkaç önemli adamla tanıştığını ve kendi işini kurduğunu anlattı. Ayy, burası çok soğuk oldu..."

Gömleğimi çıkarıp –atletimle kalıverdim– ona giydirdim.

"Beni hemen yüreklendirdi. Ona yapmak istediğim filmden söz ettim, bana bunun için para vereceğini söyledi. Bu çılgın bir enerji verdi bana. Her şey yolunda gidiyordu artık, sonra Noel geldi, bana bir uçak bileti satın alıp tatil için eve yolladı."

Hikâyesi günün birinde bize Allenby Köprüsü'nden getirilen, korkunç karın ağrıları çeken ve suratından suçluluk akan bir adamınkini hatırlattı bana. Suikast talimatları içeren belgeler taşıdığını düşünüyorduk, ama kenefte üç saat kaldıktan sonra plastik torbalarda iki kilo eroini boşaltıverdi, hepsini Şabat yemeğinin işkembeleri gibi dışkıladı.

"Yanıma bir de bavul verdi," diye devam etti Yotam – artık yalnızca gölgesini görebiliyordum, üstünde gömleğimle oturur haldeydi hâlâ, konuşurken titriyordu. "Valize giysilerimi, kitaplarımı, bir de annem için aldığım hediyeyi koydum. Nuhi'nin bavula ne koyduğundan gerçekten haberim yoktu. Mal belli ki valizin kenarlarına saklanmıştı. Yola çıkmadan önceki gece hep benimleydi, dışarı çıktık, gelecekten söz ettik. Ben Gurion Havaalanı'nda kötü bir izlenim bırakmamam için sakinleştiriciden başka bir şey almadan uçağa binmeme özen gösterdi. Gümrükten sorunsuz

geçtim, o şişko pislikler bir iş yapıyormuş gibi görünüyorlar ama kimseyi tutukladıkları yok; işin içinden sorun yaşamadan çıktım. Annem beni son derece muhafazakâr bir topluluğun ortasında bekliyordu, öpüştük. Formda görünüyorsun, ne güzel bavul bu! Gel anne, gel, gidiyoruz. Arada sırada havaalanlarında dolaştırdıkları köpeklerden korkuyordum, ama görünüşe göre burada köpek kullanmıyorlar, Nazileri fazlaca hatırlatıyor olmalı...

"Ertesi gün, annemin oturduğu binanın aşağısına, camları renkli büyük bir kamyonetle biri geldi, bavulumu alıp yerine aynısından başka bir tane verdi. New York'a döndüm, cennete dönüş. Nuhi her türlü ihtiyacımı karşılıyordu. Sinema okulunu bıraktım. Kubrick de öğrenimini tamamlamamıştı. Dünyanın tepesine yerleşmiş, bir peri masalı yaşıyordum. Bir senaryo yazmaya başladım, Nuhi'ye yazdığım her sahneyi gösteriyordum. Yazın beni yine aynı bavulla ülkeye yolladı, bu kez daha ağırdı bavul ama ben biraz daha bitkin olsam da her şey tıkır tıkır işledi. Annemin karşılaması, öpüşmeler, küçük odam ve malum, bavullar değiştirildi falan. Üç gün sonra Roma'ya gittim, orada bir hafta kaldım, Tel Aviv'de hayatımın en büyük depresyonuna girmiştim."

Üstümüzden geçen üç savaş helikopteri kuzeye yöneldi, ışıkları denizi aydınlattı. Yotam'ın titreyen bedenine, yüzüne düşen darmadağınık saçlarına baktım, insanın yalnızca bir sandalla denizde nereye kadar yol alabileceğini hesaplamaya çalıştım.

"Daha sonra kısa metraj bir film çektim –sesi gözlerini, burnunu, ağzını kapayan saçlarının arasından kendine bir yol açıyordu–, bir filmden çok 'video art' gibi bir şeydi. Bir festivale katılmaya hak kazandım, hatta *Village Voice*'ta adım bile anıldı. Bu da bir film çekiminde küçük bir iş bulmamı sağladı. Evet, sonunda, hayatımda ilk kez başıma iyi bir şey gelmişti. Uyuşturucuyu azalttım, kokuşmuşluğu, İsrail'in

pisliğini, ailemi unutmaya çalıştım. Gidip Nuhi'yi buldum, ona teşekkür ettim, dairesinden ayrılacağımı söyledim. 'Evet, gerçekten de bana çok yardım ettin, teşekkür ederim,' dedim. 'İyi şanslar, özgürsün ama bana son bir yolculuk borçlusun. Bu son,' dedi. Kurtulmaya çalıştım ama benim için harcadığı paralardan söz etti, beni bokun içinden çıkardığını hatırlattı. Onunla tartışmanın faydası yoktu. 'Bu son olacak,' diye söz verdi. Aynı bavul ama bu kez gerçekten çok ağırdı. Rivotril, Valium ve Ritalin aldım, buna rağmen uçağa bindiğimde yüreğim hopluyordu. Daha JFK Havalimanı'nda korkudan titriyordum. Yol boyunca kâbus gördüm, domuz gibi terliyordum, İsrail'e vardığımızda uçaktan inmemize izin vermediler, bir polis uçağa bindi, teftişini bitirene kadar bir aşağı bir yukarı gidip geldi. İniş merdivenlerine kadar doğru düzgün yürümeyi başardım, ama bagaj konveyörünün önüne geldiğimde daha fazla devam edemeyeceğimi anladım. Bavulumu aldığım gibi tuvalete kapandım, tüm etiketleri çıkardım, parmak izlerimi sildim, kişisel eşyalarımı alıp naylon poşetlere doldurdum ve her şeyi bir çöpe boşalttım. Valiz tuvalette kaldı. Çıktığımda annem şaşırdı, valizime ne olduğunu sordu. 'Yanlışlıkla Krakov'a yollamışlar anne, ayrıca, sende kalamayacağım, halletmem gereken bir mesele var, birkaç gün içinde dönerim.' Bütün bunlar dört ay önce oldu. O zamandan beri saklanıyorum. O bavulda çok fazla mal vardı. Çok ağırdı. Belki on kilo."

Ona bakarken, hemen kaybolmalısın, dedim kendi kendime. Ne diye duruyorsun? Gidip dünyanın en ücra köşesinde saklanmalı, her şeye baştan başlamalısın, en baştan, İgnas'ı unutmalısın, sinemayı ve tüm diğer saçmalıkları. Kendini, vücudundan geriye kalanları kurtarmalısın.

Çok yakınına oturdum. Tiksinme ondan, annesinin vücudunun bir parçası o.

"Sana bir tanık koruma programı ayarlayabilirim, ama Azarya'yla ilgili bildiklerini anlatmalısın," diye lafa girmeye çalıştım.

Yotam kahkahalara boğuldu, sonra kalkıp elini kolunu sallayarak konuşmaya başladı.

"Umrunda bile değilim öyle değil mi? Beni katledecekler." Başı düştü yine, yüzü ter içindeydi. "Hastayım ben, gücüm yok, nasıl onlarla baş edebilirim? Karşında ölü bir adam var."

"Peki ya sinema?"

"Kötü filmler yapan bir İgnas yeter." Gülmeye devam ediyordu ama sesi bir anda çocuksu, kırılgan bir renk almıştı. "Dünya benim filmlerim olmadan da idare edebilir."

"Seni bu durumdan ne kurtarabilir?"

Önümüzde zifiri bir karanlık uzanıyordu, uzaktaki kamp ateşiyle çadır bile kaybolmuştu.

"Malımı geri ver bana –dizüstü çöktü–, o zaman her şey yoluna girer. Geceyi geçirebilmem için ufak bir miktar sadece. Sonra bir çaresine bakarım. Dafna'ya da söyle, ya beni unutsun ya da para yollasın, onun o güzel sözlerinin hiçbiri beni kurtarmaz..."

"Her şeyi attım."

Biraz daha yanında oturdum. Evime dönmek için çok acelem yoktu. Sigi yol hazırlıklarıyla uğraşıp duruyordu, evin her yeri kolilerle doluydu, ufaklık da kesinlikle uyuyor olmalıydı. Yotam'ın yanından ayrılmadan önce, cebimden beş yüz şekel çıkarıp ona verdim. Gece Cisar Azarka'ya gidip civardaki satıcılardan biriyle buluşacağına emindim.

Onu kumların üzerinde, kendi kelepçeleriyle tutsak edilmiş halde bıraktım.

"Senden tek bir şey istiyorum," dedim. "Al sana bir telefon kartı. Anneni ara, seni görmeye geldiğimi ve kendini daha iyi hissettiğini söyle."

"Bu para için seninkini ağzıma bile alabilirim," dedi, bir

çizgi film karakterinin sesiyle. "Bana güvenebilirsin patron, onunla konuşacağım, merak etme. Biz arkadaşız, öyle değil mi?" Deniz kenarında oturup hayattan bahsettik... "Nuhi Azarya'yla da böyle konuşmalarımız olurdu. Benim anlatacaklarımı –yolculukta olmadığım zamanlarda– dinlemekten hoşlanırdı. Ama bıçaklara dikkat et. Kendinden çok emin olma adamım, arkanı kolla."

Ayağa kalkmadan bakışlarıyla gidişimi izledi. Elektrik santralının ışıkları oğlanın yüz hatlarının inceliğini belirginleştiriyordu. Onu kollarımla sarabilirdim de, suratına bir tane patlatabilirdim de. Vazgeçtim, her adımda kumlara gömülen ayakkabılarımla yoluma devam ettim.

Giyinip kuşanmış –haki pantalon ve kareli gömlek–, zayıf mı zayıf Hani, Dafna'nın kanepesinde oturmuş televizyon izliyordu. Uzaktan bakınca El Cezire kanalını izliyor gibi geldi, ya da en azından o pek beğendiğim muhteşem gözlü, gizemli bir havası olan kadın spikerlerini görür gibi oldum.

Elbette haber vermeden gelmiştim. Dafna'nın çok rahatsız olduğunu hemen anladım.

Yine de "Gel," diyerek beni içeri, salona aldı. Hani'ye kitap yazmak isteyen bir öğrenci diye tanıttı. Şimdilik bu kadarı yeterliydi. Borcunu hemen ödemesini talep etme niyetinde değildim.

Mutfakta oturduk, benim ağaçkavunu tüccarından söz ederek oyunumuzu sürdürdük: Tüccar Naksos'a, yeryüzü cennetine gelmişti bile, yemiş bahçeleriyle çevrili bir Afrodit tapınağının yakınlarındaki köye yerleşmeye karar vermişti. Bu adayı Sigi'yle balayımızda, Santorini'den ve oradaki turist güruhundan kaçınca keşfetmiştik. Elimden gelse oradan hiç ayrılmazdım.

"Bu hikâye hiç de fena değil, bundan Yourcenar'vari bir şeyler bile çıkarabiliriz," diye söze girdi Dafna, o kadar gergindi ki söylediklerinin tek kelimesini ciddiye almadım.

Biraz daha sonra, Hani'nin bir şeye ihtiyacı var mı, diye bakmak için salona gitti. Hani ona büyük bir incelikle teşekkür etti, ağrısının olmadığını ya da belki çok az ağrısı olduğunu söyleyerek onu rahatlattı, birazdan ilacını alıp biraz uzanacaktı.

Dafna mutfağa döndüğünde fısıldadı: "Yotam telefon etti." Bir yerlerde bir musluk su akıtıyor, bir damla yavaş ve düzenli aralıklarla ses çıkararak sinirlerimi bozuyordu. "Onu yine gidip gördüğünü söyledi. Biraz yardım ettiğini. Sesinden anladığım kadarıyla daha iyiydi. Onu iş bulması konusunda ikna ettiğini de söyledi. Şimdi şehre dönebilmesi için uğraşman gerek." Bir anda gözleri kocaman olmuş, etli dudakları kızarmıştı, karşımda genç bir kız mı, yoksa küçük bir çocuk mu duruyor, diye kendi kendime sordum... gereksiz bir soruydu çünkü ne olursa olsun göz kamaştırıcıydı. Enfes bir dilim kek yedim, manzaranın betimlenmesine geçmiştik ki Hani kapıda belirip yanımıza geldi. Yavaş hareket ediyordu, yakından bakınca çok kötü gözüküyordu, zayıftı, yüzü kâğıt gibi bembeyazdı. Kederli ama hayranlık uyandıran bir gülümseme vardı yüzünde.

Dafna sanki iş üstünde yakalanmışız gibi dehşete düşmüş bir halde yerinden sıçrayarak, "Vaaay," deyiverdi. "Tek başına kalkmayı nasıl başardın?"

"Bu enfes koku sayesinde," dedi muzipçe. "Keke bayılırım." Üçümüz de güldük, Hani devam etti: "İstediğimi yiyebilirim, diyet sorunum yok." İbranice'yi yavaş ama düzgün konuşuyordu, haykırılan ya da savrulan yabancı heceler yığınından bir şeyler çekip almış gibi değil de, dilimizi usulüne göre öğrenmiş biri gibi. Hayatta kalmak için değil, derinlemesine bilgi sahibi olma arzusundaki biri gibi.

Dafna ona yanında yer açtı, ben de iskemlemi biraz yana çektim. Dafna kalkıp ona koyu bir çay hazırladı.

"Burası Gazze kadar sıcak," dedi Hani. Dafna klimayı

çalıştırmayı önerdi ama buna gerek olmadığını söyleyerek cevap verdi: "İçeride soğuktan titriyorum."

Hikâyesinin anahatlarını biliyordum yalnızca: 1948'de doğmuştu; bir oğlu, bir kızı vardı, karısı genç yaşta hastalanıp ölmüştü. Aslında, edindiğim bilgilerin çoğu Tel Aviv yıllarının sonuna, fişlendiği döneme denk düşüyordu. Ama o an için bu bilgileri göz ardı etmeyi tercih ediyordum: Hem tatlı hem de etkileyici biriyle karşı karşıyaydım, Dafna'nın yanında oturuyordu, yazlık balkonunda oturmuş üç ihtiyar gibiydik.

"Dersinizi bölmedim umarım," dedi Hani.

"Hayır, hiç de değil, biz de bitiriyorduk," diye cevap verdim. "Bana böyle bir sürü ödev verdi."

Ürdün'de yayınlattığı eski bir öykü derlemesini okuyacak vakit bulmuştum. Yazdıkları doğduğu topraklara, portakal bahçelerine, su kuyularına ve eski köylere duyduğu derin özlemden besleniyordu, ama hiç değişmeyen anlatıcısı Gazze'de doğmuştu ve sözünü ettiği şeyleri hiç görmemişti. Duygusal gücü dehşet verici bir kitaptı.

"Yazdığınız şeyin konusu nedir?" dedi Hani. Kıpkırmızı kesildim, ağaçkavunu satan adamdan söz ettim, inandırıcı olabilmek için kendi içimde yeterince içtenlik bulmaya çalıştım.

Bana kahramanımın neden Yunan adalarına kadar gitmesi gerektiğini sordu; ona Tapınağın yıkıldığı sırada ülkede hiçbir şey kalmadığını, Sukot Bayramı için ağaçkavunu getirilmesi gerektiğini söyledim. O anda Dafna ona ünlü bir yazarın çadır benzeri evinde Yahudilerin Mısır'dan çıkışını kutlamak üzere toplandıkları unutulmaz bir akşamı hatırlattı; Hani de bu vesileyle Arap köylülerinin hasat mevsiminde tarlalarda derme çatma kulübeler inşa ettiklerini, koca bir gün ürünleri topladıktan sonra da ailede herkesin bu evlerde uyuduğunu anlattı. Bense onların olgun seslerden

oluşan bir koro gibi ilerleyen bu tatlı diyaloğunu dinliyordum. İnanılmaz yumuşaklıktaki kekten minicik parçalar tırtıkladı Hani.

"Dafna size ders vermeyi kabul ettiyse, gerçekten yetenekli olmalısınız," dedi. "Budalalarla uğraşacak sabır yoktur onda. Yıllardır tanışıyoruz. Yazarken en önemli şey asla umutsuzluğa kapılmamaktır. Aşkta olduğu gibi. Sonunda kalbinizin kırılma riski vardır ama insanlar bunun için yaşamıyor mu zaten?"

Dafna onun söylediklerini onayladı. Bir harikaydı ve sonunda gevşeyebilmişti. Aklı başında yetişkinlerle birlikte olduğumu hissettim, benimle konuşma zahmetine girmiş olmalarına şaşırmıştım. Ta ki profesyonellere yakışır bir sıçrama beni yakalayıp her şeyi yerli yerine oturtana ve şakaklarımda zonklamaya, gözlerimde yanmaya yol açana kadar.

Hani gidip uzanacağını söyledi: Doktor fazla güç harcamamasını, ilaçların onu bitkin düşürdüğünü söylemişti. Elimi tuttu, sımsıkı kavradı: Tatlı bir sesle "Görüşürüz," derken, gözlerimin içine baktı. O bakışın derinliklerinde ölümü görmek mümkündü. Salonda yapılmış yatağına gitmek için Dafna'dan destek aldı.

Birkaç dakika daha mutfakta oturduk. Oyun sona ermişti. Dafna'ya Yotam'ın şehre dönebilmesi için gerekenleri yapacağıma dair söz verdim, iki gün sonra buluşmak üzere sözleştik.

Evde Sigi ve oğlanla sofraya oturdum. Sessizlik içerisinde akşam yemeğimizi yedik. Eşyalarının büyük çoğunluğunu kolilere doldurmuştu, evin altı üstüne gelmişti ama bunun üstüne düşünmek hiçbir işe yaramazdı. Oğlan tabağındaki pirinçlerle oynadı, onları masaya döküp saçtı ve niçin onlarla gitmediğimi sordu. İşim yüzünden gidemediğimi, ama onları görmeye geleceğimi söyledim.

"Bizimle gel," dedi Sigi alçak sesle. Ona bir kez daha yürümekte olan bir operasyonu yarıda bırakamayacağımı söyle-

dim. Anlayışlı bir ifadeyle gülümsedi, ısrar etmedi, verdiğim cevap onu bütünüyle özgür bırakmıştı sanki.

"Ama sen gitmekte haklısın. Benim yüzümden vazgeçme."

"Yok hayır, kendim için endişelenmiyorum, ben işin altından kalkarım. Oğlumuzu düşününce yüreğim paralanıyor."

Arşivlerde servisimizle Hani arasında resmi bir temasın izine ancak ilk Lübnan Savaşı'ndan bir yıl öncesinde, 1982 tarihli belgelerde rastlayabildim: Seleflerimin dikkatini çekmişti çünkü çok fazla giriş çıkış yapıyordu. Onu çağırıp biraz konuşmaya karar vermişlerdi. Sorgusu daktiloya çekilmiş, sorguyu yapan adam da herhalde çok uzun zaman önce emekli olmuştu. Hani onlara yazar olduğunu, aslında yeniyetmeliğinden beri yazdığını söylemişti. Batı Şeria'daki dergilerde ve Arap dünyasında öykülerinin yayınlandığını anlatmıştı. Öykü, zaman zaman da şiir yazıyordu. Henüz roman yazmamıştı, çünkü bunun için zaman ve finansal kaynak gerekiyordu.

Hani'nin edebi çalışmaları üstünde bu kadar ısrarla durma akıllılığını gösteren meslektaşım kimdi acaba? Şaşırmıştım doğrusu. Belki benim gibi, şu ya da bu nedenle asıl işinden uzaklaştırılan biriydi.

Hani birkaç yıl önce, Filistinli yazarların Tel Aviv Üniversitesi'ne davet edilmeleri üzerine –sorgu memuru "Filistinli" yazmış, sonra silip yerine "Arap" yazmış, sonra bunu da silip tekrar "Filistinli" yazmıştı– Yahudi yazarlarla, dostluk kurduğu birçok sanatçıyla tanıştığını da anlatmıştı. Sonrasında da benzeri davetler almış, birinde Tsavta Tiyatrosu'nda hoş bir akşamda şiirlerini okumuştu. Dolayısıyla sık sık Tel Aviv'e geliyordu, hatta bazı metinleri *Haaretz*'in edebiyat eki için İbranice'ye çevrilmişti.

Sorgu memuru daha sonra isimler almak istediği daha net sorulara geçmişti; iki halk arasında yakınlaşma gösterileri

konusunda daha fazla ayrıntı vermesi, katıldığı etkinliklerden söz etmesi istenmişti, Hani de anlatmıştı. Dafna'nın adı da telaffuz edilmişti: Hani bir gösteride tanıştıklarını, daha sonra birçok kez onun evinde kaldığını söylemiş ama bu konunun üstünde çok durulmamıştı.

"Gazze'de Birleşmiş Milletler için çevirmenlik yapıyorum, dil öğrenme konusunda doğal bir yeteneğim var. İbranice'yi çok küçük yaşta öğrendim, tatillerde Yahudiler için ufak tefek işlerde çalıştığım dönemde. Özellikle de Aşkelon'da düzenli olarak çalışan abilerimin yanında giderdim," diye anlatmıştı. Ailesi Yafa kökenliydi ama orayı hiç hatırlamıyordu, savaş patlak verdiğinde birkaç aylıktı.

Bu sorgu yapıldığında Hani otuz dört yaşındaydı. Fotoğraftaki yüzü hoş, aydınlık, saldırganlıktan uzaktı. Kesinlikle "iyi Arap"lardan biriydi – şu alaylı gülümsemesi dışında elbette, bizde pek sevilmeyen türde bir gülümsemeydi bu. Karşında duran adamın yüzüne bakmak çok önemlidir, her sorgu memurunun ilk öğrenmesi gereken şeydir. Zaten bir sonraki sayfada Hani'nin yeniden, bu kez birkaç günlüğüne, Filistin Kurtuluş Cephesi'yle şüpheli bağlantıları dolayısıyla Aşkelon yerel servislerinde alıkonduğu yazıyordu.

Bir sonraki sorgu, tutukluluk halinde gerçekleştirilmişti. Kâğıt üzerinde bile, gerginliğin bir nebze arttığı anlaşılıyordu. Cümleler çok daha kısaydı, kayıt el yazısıyla tutulmuştu ve yazı zar zor okunuyordu. İtalya'ya, iki kere de Filistin'e yaptığı yolculuklar konusunda sorular sorulmuştu. Filistin'e aile ziyareti için gitmişti. İtalya'ya karısıyla gitmişti, yaptıkları tek yurtdışı yolculuğuydu bu. Roma'yı görmüş, makarna yemişlerdi. Bu cevabı verdiğinde birisi ona tokat atmış olabilirdi. Daha sonra sorular Gazze'deki görüşmeleri üzerinde yoğunlaşmış, Kurtuluş Cephesi'nin önemsiz aktivistlerinden birkaçının adı geçmişti – çoktan unutulmuş adlar.

Kudüs Üniversitesi hocalarından bir Arap edebiyatı uzma-

nı Hani'nin yazdığı metinlerin bir çözümlemesini yapmıştı, eskimiş bir naylon dosyada duruyordu şimdi. Bu seçkin uzmanımız, sanığın öykü ve şiirlerinin elbette şiddeti övmediğini, ölçülü bir lirizmi olduğunu ama derinlerde yadsınamayacak bir adaletsizlik duygusunun ve müsadere edilmiş topraklara şiddetli bir geri dönme arzusunun okunduğunu yazmıştı. Yapıtının ana eksenini bunlar oluşturuyordu; bu durumda da adamın Arap okurlar üzerinde bozguncu, İsrail halkı içinse yıkıcı bir etkisi olabilirdi.

Üç gün sonra Hani delil yetersizliğinden serbest bırakılmış, ama İsrail'e girmesi yasaklanmıştı.

Aslında bizimkiler iyi niyetli davranmış, diye düşündüm. Bu bağlantılarla aylarca kodeste kalabilirdi. Biraz karanlık dostluklar kurmuştu, bir şeylerin kokusunu alıyordu insan: Bu Arap bizim entelektüellerin arabasını tamir etmiyordu, salata ve patates kızartmasıyla humus servisi yapmıyordu. İsrail'e girişini yasaklamak sorunu çözmüştü. Bana kalırsa onu kendileri için çalışmaya ikna etmeyi denemişler –hep bu yönteme başvurulur–, ülkeye giriş yasağı da teklifi reddetmesinin bedeli olmuştu.

Dosyanın sonunda, bu önlemin kaldırılması için dostlarının siyasilere yazdıkları başvuru mektupları vardı. Hani'nin ılımlı biri, barış köprüsü olabilecek insanlardan biri olduğunu söyleyerek taleplerini doğruluyorlardı. Tüm bu başvurular kesin bir dille reddedilmişti.

Oğlumu deniz kıyısına götürdüm. Öğle sonrasıydı. Denize girdiğimizde göz kamaştıran güneş hâlâ ortalığı kavuruyordu. Vücudu mor bir can simidinin ortasında yüzüyordu, ona dalgaların üstüne atlamayı öğrettim, her atlayışta bir hayret çığlığı atıyordu. Bunu yüzlerce kez denedi. Sular gözüne kaçtığında ağlamamak için kendini tutuyordu. Ona kafamı nasıl suya daldırdığımı, nasıl korkmadan daldığımı da gösterdim.

Güneş battı, deniz asıl rengini aldı, oğlan ancak hava kararıktan sonra sulardan çıkmayı kabul etti. Sigi'nin ufak ufak doğrayıp yanımıza koyduğu karpuzu yedik. Havlusuna sarınmış titriyordu; ona bakınca gerçekten de onlarla gitmem gerektiğini düşündüm. Bizim kokuşmuş mahzenleri bırakıp gitmeliydim... sonra hayır, dedim, daha değil, bu hiçbir şeyi çözmez. Kendimi yabancı bir sokakta, bir bankta otururken düşündüm, bir palto vardı üstümde, yaprak döken yabancı ağaçların altında, yaşlanırken zamanın geçmesini bekliyordum.

"Suda çok eğlendim baba," dedi oğlum, şortuyla tişörtünü giydirmek üzere mayosunu çıkarırken. "Ama yorgunluktan öldüm!" Onu kucağıma alıp plajdaki tüm eşyalarımızla birlikte taşıdım.

Arabadaki koltuğuna koyduğumda, her yeri tuz içinde uyuyakalmıştı.

Uzun formika masasının arkasındaki ortopedik koltuğuna yaslanmış Hayim, çalışmaktan gözleri kıpkırmızı olmuş halde bilgisayar ekranına bakıyordu.

"Eee, kadının oğluyla görüştün mü? Konuyla ilgilendin mi? Bana bir tarih verebilir misin?" diyerek hemen lafa girdi.

"Daha veremem. Önce bazı ek sorunları halletmeliyim," diye cevap verdikten sonra Yotam'ın durumunu anlattım.

"Bu kadar saygın bir aile, büyük hahamlar, filozoflar, hekimler yetiştirmiş bir aile... Böyle dejenere bir yaratığı doğurmayı nasıl başarmış acaba?" dedi bu işe canı sıkılan şefim.

"Başlama yine Hayim!" diyerek sözünü kestim sabırsızlıkla, çünkü bu değerlerin yitirilmesi konulu tartışmanın nereye varacağını biliyordum. "Tek istediğim şu dosyada yol almak, o kadar."

Nuhi Azarya diye bir uyuşturucu kaçakçısına nasıl yaklaşabileceğim konusunda fikir sordum. Narkotikten adamları

bu işe koşmamı, onların meselesi olduğunu söyledi, bu mevzuyla ne diye ben ilgileniyormuşum?

"Narkotikçiler bir halt edemez," diyerek karşı çıktım. "Onlarla bağlantı kurdum, herifi tanıyorlar ve gözlüyorlar ama her türlü karanlık ilişkiyi de sürdürüyorlar, al gülüm ver gülüm yani. Genel müdürlükteki haberalma şefiyle beş dakika konuştuktan sonra bu herifle nasıl bir batak içerisinde olduklarını anladım. Her ne olursa olsun herifin dokunulmazlığını sağlıyorlar, kısacası hiçbir şey yapılamıyor... Onlara adamın ne zamandan beri işin içinde olduğunu sordum; üç-dört yıl oluyormuş! Tabii bu yıllar içerisinde zengin olmuş, şimdi kendisini her türlü beladan kurtarabilecek bir alay avukata para ödeyebiliyor. Çok dikkatli, asla ellerini kirletmiyor. Adının tüm şebekenin üstünde dolanıp durması çok normal."

"Dafna'nın oğlundan ne istiyor?"

"Yetmiş beş bin dolar. Oğlanın kendisinden çaldığı ya da kaybettiği uyuşturucunun ederi, işler hangi versiyonu temel aldığına bağlı olarak değişiyor."

Sonra Hayim'e Nuhi Azarya'yı tutuklayıp gözünü korkutmayı ve resmen oğlana ilişmeme emrini vermeyi önerdim.

"Bu hiç olmaz," dedi, parmakları klavyenin üzerinde hareket ederken. Lübnan gazetesi *El-Ahbar*'ın ana haberlerinden en deneyimli ajanların verdiği bilgilere kadar hiçbir şeyi gözden kaçırmıyordu. "Tam tersi yönde hareket etmelisin çünkü bu adamın gözünü asla korkutamazsın. Onu yirmi dört saatten fazla içeride tutamayacağını bilir, Yahudiler insan onuruna saygı temelli bir yasayı benimsediler çünkü. İnsanlar uyuşturucu satmakta özgür doğmuşlar, dolayısıyla avukatı onu iki saatte çıkarır; herif de dışarı çıkar çıkmaz senin oğlanı bulur ve taşaklarını doğrar. Onu korkutma. Kendi tarafına çek," dedi Hayim. "Vatanseverlik damarından yakala."

Müdürüm benden altı-yedi yaş büyüktü, ama yüz kere daha akıllıydı. Beş çocuğu ve sosyal hizmetlerde görevli karısıyla

yaşıyordu. Kadın başını örtüyordu, Hayim'in terli bir postacıya benzer bir hali vardı. Ama parlak bir istihbarat ajanıydı. Her sabah beşte uyanıp başka dindarlarla birlikte Gemara'dan bir sayfayı inceliyordu ve haftada bir kez, kendisi sinagogda ders veriyordu.

"Karın ne zaman gidiyor?" diye sordu.

"Yarın."

"Ayrılmaya hakkınız yok, anlıyor musun? Bu işi bitirir bitirmez onun yanına gidiyorsun," diyerek bana girişlikten sonra yeniden ekrana döndü.

"Sen karının gitmesine izin vermezdin, değil mi?"

"Bizde karıkoca birbirine kenetlenmiştir. Üstelik, başka bir kadın yaklaştığı anda başımı önüme eğerim. Siz laiklerin işi çok daha zor. Sizi ayakta tutan hiçbir şey yok. Karıma hiçbir zaman yasak koymadım, o da bana. Bunlara hiç ihtiyacımız olmadı." Bunları söyleyen Hayim olduğu için, söylediklerinin her kelimesine inandım. Arada sırada ona sevgim kabarıyordu. Belki bir baba arıyordum. Ya da yalnızca merhamet.

Yotam'ın nasıl temizleneceği konusunda bana bir fikir verip veremeyeceğini sordum.

"Söyleyeceğim şeyden hoşlanmayacaksın," dedi hafif şaşı, kıpkırmızı gözleriyle bakışlarımı yakalamaya çalışarak. "Zaten tahmin etmişsindir."

"Kitlelerin afyonu."

"Çok doğru. İnsan soyunun buhranlarını yatıştırmak için bulduğu tek çare bu. İman. Senin şu bağımlı velet başını göğe çevirip af ve merhamet dilediğinde işin içinde sıyrılacaktır. Bu çocuğun yüreğinde büyük bir yara var, kuşaktan kuşağa aktarılmış bir kötülük, birikmiş bir yığın anlayışsızlık, bir kurban o, sorumlu değil, zavallı."

"Hayim, lütfen! Babası senin yöntemini denemiş, bir yardımı olmamış, Mea Şearim'de tekerlekli iskemlesinde

otururken başını göğe, senin Tanrı'na çevirmiş, ama kendi şeytanlarının tutsağı olarak kalmış."

"Çünkü çok geç kalmış. Onunla ilgili gazetelerde çıkan haberleri okumuştum." Hayim gerçekten de ayaklı bilgi deposuydu. "Bizim büyük Uri Zohar'ın takipçisi olmuş, ki o da gençliğini saçma sapan işler yaparak geçirdikten sonra Tanrı'nın yoluna dönmüştü. Bana kalırsa dine sığınan tüm bu sanatçı tayfası işi biraz abartıyor."

O sırada sorgulara ne zaman başlayabileceğim konusunda bir bilgisi olup olmadığını sordum. Yüzüme uzun uzun baktı, neredeyse kafamın yapısına bakarak beni ölçüp biçtiği izlenimine kapıldım. Tuhaf bir andı. "Sana hiçbir şey söyleyemem. Uzun bir süreç bu, henüz sonuna gelmedin. Başına gelenlerin rastlantı olmadığını bilmelisin. İşe şimdi dönersen, hiçbir şeyi açıklığa kavuşturma fırsatın olmaz. Hem zaten psikolog da hazır olmadığını düşünüyor."

Birisi kapıyı araladı, tanıdığım bir sorgu memuruydu, Hayim ona dışarıda beklemesini işaret etti.

"Burada bana ihtiyaç yok, öyle mi?" diye sordum. "O şarlatan benimle ilgili ne yazmış olabilir ki?"

Şefim ayağa kalktı, aksayarak yanıma gelip elini omzuma koydu: "Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin, ama elden ne gelir; evet, senin için uğraşıyoruz. Ve bir Arap kafana kurşunu sıkıverseydi, ne yapalım, acımıza rağmen sensiz idare edecektik. Bu dükkân işliyor, kendi gelenekleri var. Bu arada, yoldan çıkmamaya özen göstererek bu görevi tamamlarsan, Boston'a güzel bir madalyayla gidebilirsin, sonra da gayet formda geri dönersin. Goyların arasında biraz zaman geçirdikten sonra da kıymetimizi daha iyi anlarsın."

Odasından çıkarken başım döndü. Beni yeniden koridorlarda gördüğüne sevinen bir meslektaşımla bir-iki laf etmeyi zor başardım. Karım ve çocuğumla vedalaşmak için eve dönmeliydim. Birkaç saat içinde yola çıkıyorlardı.

Nuhi Azarya haftada iki kere Tel Aviv'de, Hayarkon Sokağı'ndaki lüks bir otele düzüşmek için geliyordu – genel merkezdeki istihbarat birimi şefi bana bunu anlatmış, otelin adını ve Azarya'nın hangi saatlerde gelip gittiğini de söylemişti. Kral George Caddesi'ndeki bir çay salonunda oturmuştuk, hâlâ ev yapımı *cremsnit*[7] yapan son yerlerden biriydi ve meslektaşım gözlerimin önünde üç dilimi mideye indirmişti. Şeker ve margarinden sarhoş olmuş gibi, bir anda burnumun dibine girmiş, gözleri parlayarak otel odasının duvarlarına kamera yerleştirdiklerini söylemişti.

"O hıyar ne süper hatunlar düzüyor bir görmelisin, elimizde filmleri var."

Otel lobisine şebeke patronunun her zamanki geliş saatinden yarım saat önce gidip oturdum. Büyük camlardan denizi izledim, etrafımda Fransızca konuşulduğunu duydum. Kimsenin dikkatini çekmemiştim, orada rahatsız edilmeden bütün günü geçirebilirdim. Sorgulardan muaf tutulduğumdan beri, sıtmalı SMS'ler kesilmişti, brifingler, şüphelilerin toplanması, gündelik baskılar da öyle. Tek bir Araba rastlanmayan yerlerde soyut bir projeyi hayata geçiren bir girişimci gibi hissediyordum kendimi.

Otele tam söylenen saatte girdi. Hafif tıknaz biriydi, tipik İsrail erkeği: Yürüyüşü enerji doluydu, sinekkaydı tıraş olmuştu, orta boylu, kaslıydı. Fiziksel açıdan gayet formda görünüyordu, Lacoste tişört, altına yıpranmış bir kot pantalon giymişti, etrafında üç koruma vardı. Resepsiyona yaklaştığında anahtarını hemen verdiler. Ben de oturduğum yumuşacık kanepeden kalkıp asansörlerin önünde onları yakaladım. Ona adıyla seslendim. Korumaları silahlarına davrandılar, "Sakin olun. Silahım yok. Dostum," dedim onlara. Sonra Nuhi'ye dönerek devam ettim:

7 İsrail işi bir tür hamur tatlısı. (Ç.N.)

"Sizinle konuşmak istiyorum. Bir önerim olacak."

"Kim olduğunuzu bilmiyorum, tanımadığım insanlarla iş yapan biri değilim."

Korumalarından pek de Yahudi'ye benzemeyen biri fısıldadı: "Uza bakalım, yoksa seni yirmi birinci kata çıkartırız. Oradan boşluğa enfes bir atlayış yaparsın. Sonra neden bu kadar umutsuz olduğunu araştırıp bulurlar. Abu Kabir Morgu'nda ölüm sonrası psikologları çalışıyor artık."

Elbette doğru bir yaklaşım olmamıştı benimkisi. Alıştığım türde bir iş değildi. Genelde konuşacağım adamları eli kolu tavuk gibi bağlanmış halde getirirler. Oysa şimdi karşımda özgür adamlar vardı. Azarya'nın kolunda incelikle işlenmiş, altın bir bileklik vardı, bir anda içimde korkunç bir kıskançlık uyandırdı bu.

"Dinleyin..." diyerek lafa girmeye çalıştım asansör geldiğinde, ama ızbandutlar kabine girmek için beni ite kaka uzaklaştırdılar. Son anda ayağımı kapıya koyup onlarla birlikte asansöre girdim – şehrin orta yerinde, güvenlik kameralarının da bulunduğu bir otelde beni gebertemeyeceklerini düşünerek bunu göze aldım.

Goriller beni hemen kabinin bir köşesine sıkıştırdılar, görebildiğim tek şey tavandaki büyük aynaya yansıyan kafalarımızdı. Beni eziyorlardı ama yine de şunları söylemeyi başardım: "İstihbarattan geliyorum, sizinle konuşmak istiyorum. Devlet güvenliğiyle ilgili çok gizli bir mesele için yardımınıza ihtiyacım var. Çok önemli bir mesele. Polis değilim, ne iş yaptığınız umurumda değil. Tek istediğim bana beş dakika ayırmanız."

"Bırakın onu," dedi Nuhi. Asansör durdu. Adamları kapıyı açık tuttu. "İki saat sonra teneffüsüm sona eriyor, aşağı indiğimde konuşuruz." Sonra koridorda yavaş yavaş ilerledi, incelikle üzerine vuran o tatlı ışığı sızdıran büyük pencereler boyunca yürüdü, başını Bağımsızlık Bahçesi'nin ihmal edilmiş çimenlerine

ve aşağıdaki kanadı kırık güvercin heykeline çevirdi, sonra daha uzağa, göz kamaştırıcı bir denizde ilerleyen bentlere çevirdi. Her şey o ânı Nuhi Azarya'ya bahşetmek için yaratılmış gibiydi. Üstelik koridorun sonunda gülümseyen, ince uzun, enfes görünümlü üç Moldovalı fahişe bekliyordu kendisini. Bu görüntüde her şey mükemmeldi, her şey, benim dışımda.

Lobide iki buçuk saat asansöre bakarak ve sıkıntıdan gebererek bekledim; sonunda Nuhi göründü, kanlı canlı, formda, enerji doluydu, etrafı yine irikıyım korumalarıyla çevriliydi. Beni unutmamıştı, yanıma geldi, nazik bir dille birlikte öğle yemeğine çıkmayı teklif etti. "Biraz geç bir öğle yemeği olacak," diye düzeltti, "ama burada değil, otel yemeklerini ağzıma sürmem."

Adamın sürekli izlendiğini biliyordum, bu durumda ben de polisin gözetimi altına girecek, bu herifle bağlantım varmış gibi gözükecektim. Ne halt ediyorsun sen, Tanrı aşkına, dedim kendime, ama çoktan onun siyah Hummer'ına binmiş, camdan şehrin ara ara görünüp kayboluşunu izliyordum, Bağdat'ta devriye gezen bir deniz komando birliğiydik sanki. Araç kıyı boyunca ilerledi ve Karmel Pazarı'yla deniz kıyısını bağlayan sokaklardan birinde durdu. Sigi'yle öğrenciyken bu mahallede oturmuştuk, her cuma pazara gider, plastik sepetimizi doldururduk. Sert domatesleri, fırından yeni çıkmış minik pastaları nasıl seçtiğimizi hatırladım. Öğleden sonraları çıplak ayakla plaja inerdik. Ah, Tel Aviv'den ayrıldığımız güne lanet olsun!

Korumalardan biri kaldırıma inip etrafı kolaçan etti. Azarya ondan sonra indi – dünyanın kralı. Beni birkaç saniye daha arabada tuttular, üstümü başımı yoklamak, gerçekten silahsız olduğumu görmek için.

Terk edilmiş, yabani otlarla dolmuş bir avluya girdik; adi, yıpranmış döşeme taşlarından bir yolu izleyip küçük bir evin önüne geldik, Yemen Mahallesi'nin ayakta kalmış son evlerinden biriydi. Sıvaları dökülmüş duvarda, bir bakım ve sağlık

enstitüsünün tabelası vardı. Bu adam bir kerhaneden ötekine dolaşıp duruyor mu böyle, diye düşündüm, gözlerime inanamayarak. İçeri girer girmez yanıldığımı anladım: İçerisi sabun ve temizlik kokuyordu, ayaklarımızın altında pürüzsüz, renkli bir mozaik uzanıyordu, her şey çok bakımlı, pırıl pırıldı. Üstünde beyaz bornozuyla orta yaşlı bir kadın, dudaklarında dışarılardan gelmiş hoş bir gülümsemeyle –belki Türk ya da Yugoslav'dı– bizi karşıladı. Nuhi onunla bilmediğim bir dilde merhabalaştı, sonra İngilizce konuşarak benim de kendisiyle içeri gireceğimi söyledi. Kadın bizi içerideki salonlara götürdü.

"Buraya haftada bir gelirim," diye açıkladı uyuşturucu kaçakçısı, "kemiklerime kadar temizlenirim, gözeneklerim açılır – bunlar ruhu arındırır. Burada bir tek biz varız, endişelenme. Müesseseyi benim için kapatıyorlar. Şimdi, soyun bakalım!"

Giysilerini hızla çıkardı. Kapı gibi, kaslı bir vücudu vardı, belki birkaç gram yağ fazlası vardı, o kadar, kalçaları da güzel, sağlıklı görünüyordu. Üstümdekileri çıkarmadım.

"Pantolonla durduğun sürece seninle konuşmayacağım," dedi, çıplak kalçalarını büyük, beyaz bir havluyla örterken.

"İyi de nereye gidiyoruz ki böyle?" diye sordum.

"Neden korkuyorsun? Hadisene."

Böylece kendimi bu adamla beraber bir Türk hamamında, ince buharlar ve tatlı bir aydınlatmanın ortasında boncuk boncuk terlerken buluverdim. Leylak kokuları, fonda telli bir çalgının, belki ud ya da buzukinin hoş sesleri vardı. Kime ait olduğunu göremediğim bir el, tepside doğranmış, çok şekerli olgun meyvelerle limonata getirdi.

"İç," diye buyurdu Azarya. "Sürekli bir şeyler içmek lazım."

"İsrail'de böyle bir yer olduğunu bilmiyordum."

Büyük bir yırtıcının yüzü vardı onda, açık ve serinkanlı. Çenesi avının üstüne atlamaya hazırlanan aslanınki gibi gerilmişti. Kafasına bir kurşun sıkmam gerekse iki dakika düşünmezdim, ama ondan almak istediğim bir şey vardı.

"Kimsin sen?" diye girdi lafa.

Elimden geldiğince kendimi tanıtmaya çalıştım. Tek bir göz kırpışımı bile kaçırmıyordu, ister istemez onun kişisel yalan dedektöründen geçtiğimi hissediyordum.

"Kara kuvvetlerinde subay olduğumu biliyor muydun?" Ağır ağır konuşuyordu, kafasına sürekli soğuk su döküyordu. "Buluşmaları olduğunda seninkilere eskortluk yapıyorduk. Lübnan'da sizin Mercedeslere biniyorduk. Zaten tüm bildiklerimi orada öğrendim, ilk bağlantılarımı da orada kurdum. Gördüğün gibi eğitimimi doğru yerde tamamladım. Ordu kadar iyisi yoktur. Sana inanıyorum, polise benzemiyorsun."

Vücudumun içerdiği sıvı boşalmıştı, içerek ve kıpkırmızı karpuzdan yiyerek onu yeniden doldurdum.

"Arada sırada buraya otele gelen kızları getiririm," diye devam etti Nuhi Azarya, "ama bugün senin yüzünden vazgeçtim. Kendimi şımarttığım gün bugün. Evet, haftada bir günü kendime ayırıyorum. Bunu da yapmayacaksak ne diye yaşıyoruz ki? On yıl boyunca gece gündüz demeden çalıştım, buraya varmak için ne riskler göze aldım. Şimdilerde arada sırada kendime izin veriyorum."

Onun hakkında topladığım bilgiler, herifin üstüne atlayıp kafasını o biraz pürtüklü, güzel seramiğe geçiriversem ne kadar haklı olacağımı gösteriyordu. Ama hayır. Onun yerine müthiş bir esenlik duygusunun beni ele geçirdiğini hissettim, insanların arasında bir insan olmuştum, hatta havlumun altında penisim sertleşmeye başlamıştı.

"Ne zaman istersen gelip burada davetlim olabilirsin," dedi bana. "Sana girişi serbest. Bir dahaki sefere kızları da getiririz."

"Neden bana böyle bir şey teklif ediyorsun?" dedim şaşkınlıkla, bir yandan da kafama soğuk su döktüm.

"Çünkü karşımdakinin ne olduğunu bir bakışta anlarım. Senin de çok özel bir bakışın var." Terden parıl parıl olmuş

Nuhi Azarya, karşımdaki duvara yaslandı. "Benden para ya da rüşvet istemiyorsun. İhanet edemeyecek birine benziyorsun, senin gibi adamlara saygı duyarım."

Anlaşılan suratımda tuhaf bir ifade belirmişti, bir anda kahkahayı bastı çünkü: "Elbette ihanet edebilirsin, gücenme şimdi! Seçeneğimiz kalmadığında hepimiz ihanet ederiz. Soykırım konusunda ileri geri konuşan bütün o temiz vicdanlıları, Yahudi dostları gelip evlerinde saklandığı zaman görmek isterim doğrusu. Yasalara bağlı dürüst vatandaş yakalanmaktan öyle bir korkacaktır ki dostunu hemen ele verecektir. Bir tek yasaları umursamayan haydutlar saklar dostunu... belki... evet, belki..."

Aynı gizemli el bize şamfıstıklı kuşbaşı etle Belçikalı keşişlerin atalardan kalma bir formülle ürettikleri çok soğuk biralar getirdi. Gün içinde yapmam gereken her şeyi unuttum. Sessizce biramı içip ellerimle etten yedim. Tepsi boşalınca Nuhi çırılçıplak yere uzandı, havlusunu atıp bana döndü: "Benden ne istiyorsun dostum?"

"Yotam İgnas'ın şehre dönmesine izin vermeni."

"Yotam İgnas ha!" Gözleri kapalı gülümsedi. "İlginç bir oğlan. Onunla New York'ta tanıştım. Epeyce okumuş yazmış. Zekâsı da parlak. Onunla sohbet bir zevk. İlk başta bana biraz tepeden baktı, ama onu ufak ufak beslemeye başlayınca o da diğerleri gibi direnemedi. Bana borcunun nereden geldiğini anlattı mı sana?"

"Sana ait bir paketi kaybetmiş," diye mırıldandım, kafam yiyip içtiklerimle ağırlaşmıştı, buharlar da cabası.

"Bağımlılarla sorun şudur ki, onlara asla güvenemezsin. Kollarıma bak, bir bebeğinki kadar pürüzsüz. Burun deliklerime bakacak olsan, orası da tertemiz. İğneyi vurduğun anda, o sınırı aştığın anda, her şeyi yapabilirsin. Gerçekle yalanın bir önemi kalmaz. Yalan söylüyor, sen de biliyorsun. Paket falan yoktu."

"Nuhi, umurumda değil," diyerek sözünü kestim.

"Hayır kardeşim, herifin yalan söylediğini bilmen önemli. Paket falan yok, kısa metraj bir film yapması için ona bir sürü para verdim, ona inanıyordum, beni etkiliyordu, yetenekli olduğunu düşünüyordum. Dost olduğumuzu sanıyordum, yapıtını tamamlaması için ona yüz bin dolar akıttım. O da bütün bu parayı mala yatırdı. Hemen. Üç ay sonra elinde hiçbir şey kalmamıştı. Ona sürekli soruyordum: 'Yotam, bak canım, film ne durumda? Çekimlere başladın mı?' Çok yetenekliydi, ben buna inanmıştım. Paramla güzel bir şey yapmak istiyordum. Ama paramın tamamını damarlarına ve burnuna akıttı. O küçük budalanın cin olmadan şeytan çarpmaya kalkıştığını düşünüyorum da..."

Kalkıp gitmem gerekiyordu, bu rutubetli ortamdan kurtulmam gerekiyordu ama işim bitmemişti daha.

"Gel," dedi bir anda ayağa kalkan Azarya, erkeksi yürüyüşüyle birkaç adım attıktan sonra bir kapıyı araladı, burası karanlık ve çok daha sıcak bir saunaya açılıyordu. Etler ve karpuzlarla dolu cennetten cehenneme geçiyorduk sanki. Seçme şansım yoktu, arkasından içeri girdim. Ahşap banka oturur oturmaz nabzımın hızlandığını fark ettim.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu.

"İsrail gibi bir ülke için fazla sıcak. İskandinavya'da iyi olur belki ama burada hayır."

"Bence tam tersine harika! İnsanın içini temizliyor."

Bir anda burada onunla birlikte olması gereken kişinin Hayim olduğunu geçirdim aklımdan, iç temizliği konusundaki ortak ilgilerini düşünecek olursak.

"Dinle Nuhi –ona yaklaştım, hatta fazlasıyla dip dibe girdik–, çok hassas bir iş üzerindeyim, şimdilik sana ayrıntı veremem, ama Yotam'ın şehre dönmesine izin vermeni istiyorum. O küçük salak umrumda bile değil, seninle o konuda aynı şeyleri düşünüyorum. Ziyan olmuş bir herif gerçekten de. Ama

başka insanların hayatı söz konusu. Eminim ki anlıyorsun..." Nefes almakta o kadar zorlanıyordum ki daha fazla devam edemedim.

"Ülkenin güvenliği açısından önemli mi?" diyerek emin olmak istedi Nuhi, elini omzuma koyarak.

"Evet." Öksürdüm; bu Mars'taki kadar kuru atmosfer boğuyordu beni. "Ülkenin güvenliği açısından son derece önemli. Saçma sapan işler için gelip senin başını ağrıtmazdım."

Totem suratı hiçbir şey açık etmedi, o da kendi köşesinde gevşemişti, başından aşağı döktüğü sular ânında buhara dönüşüyordu. "Bir gün gelir, benim de sana ihtiyacım olur. O vakit sana güvenebilir miyim? Beni hatırlar mısın?"

Ona söz verdim, hatta çocuklarımın başı üstüne yemin ettim.

Sonra duş aldık, alımlı Türk kadının bizim için hazırlattığı küçük bir masada sorbe yedik. İçeri girdiğim zamankinden çok daha iyi hissediyordum şimdi.

Birer kahve daha içtik, Nuhi Azarya bana çalışma alanlarını çeşitlendirdiğini, yurtdışında, özellikle de Romanya ve Moldova'da çokça gayrimenkul yatırımı yaptığını anlattı. Zaten orada güvenlik konusunda tavsiyeye ihtiyacı olan önemli kişiler tanıyordu: "Bir gün istifa edip para kazanmaya karar verirsen gel beni gör."

Bu pisliğin bana gösterdiği ilgi acayip koltuklarımı kabartmıştı: "OK, bunu unutmam," diye mırıldandım. Yapacak bir şey yoktu, adamı sevimli buluyordum. Hızlı düşünüyor, korkunç bir zekâyla iş görüyordu; onunla anlaşabilirdik.

Onu kendini şımartmaya bırakıp Karmel Pazarı'nın sonuna çıktım. Batıda plaj voleybolu oynayanlara fon oluşturan menekşe rengi bir denizin üzerinde gün batıyordu. Haklı, diye düşündüm. Dinlenmek, daha iyi beslenmeye çalışmak ve hoşlukla düzüşmek gerek; bu dünyada gelip geçiciyiz.

Evim bomboştu. Dört odalık yalnızlık. Oğlumun odasına girdim, yatağına oturdum. Küçük arabalarını, Spidermanlerini ve tüm eşyasını götürmüştü. Onun sesini duymayı ne çok isterdim! Rengârenk komodinin üstündeki CD çaların düğmesine bastım, içinde hâlâ Sigi'nin ona uyumadan önce dinlettiği ninnilerin diski vardı. Çok iyi bir çocuk, diye düşündüm, meraklı, akıllı. Onunla çok konuşmamış, ona çok özen göstermemiştim. Onu çok dinlememiştim. "Seni özledim baba, hemen eve dönmeni istiyorum, seni özledim, ben..." diye tekrar edip duruyordu bana telefonda, o küçücük yaşında. Bense birinin beni bu derece sevebileceğini hiç anlamamıştım. Beni sevmekten vazgeçtiği güne kadar.

Boş bir evde, tek başıma, bir gün *duty free*'den alıp getirdiğim viski şişesini, tüm iyi zehirler gibi sonsuza dek saklanabilen o sıvıyı tüketmekten başka ne yapabilirdim ki? Kütüphaneden bir kitap aldım, sonra hemen yerine bıraktım; hayal ürünü hikâyelere inanmakta güçlük çekiyordum artık. Beynimi uyuşturması için televizyonu açtım, dolaptan bir şey alıp ellerimle yedim, derim kıpkırmızı olana dek duş aldım, aynada yüzüme baktım; hiçbir zaman yakışıklı biri olmamıştım; albümde fotoğraflara bakındım, o kadar hüzün vericiydi ki kapayıp kenara koydum, ne yapacaktım? İçmeye devam mı edecektim? Arabaya atlayıp Rus Meydanı'na giderek gece çalışan ekipte gönüllü görev almayı düşündüm. Ama bundan da mahrum bırakılmıştım.

Ağaçkavunu satıcısı bir anda benimle konuşmaya başladı. Şu Yunan dağ köyünde bir oda kiralamıştı, bu da yerli halkın tuhaf ritüellerini keşfetmesini sağlamıştı. Büyülenmiş bir halde heykeller ve duvar resimleri yapan bu insanları gözlemliyordu. Toprakları bereketliydi, hayatları dingindi. Hava Yahudilerin asabiliği ve kasvetiyle kirlenmemişti. Kahramanım ağaçkavunları olgunlaşana kadar köyde kaldı. Aşağıda, limanda, onu değerli mallarıyla İsrail'e gö-

türecek olan gemi çoktandır bekliyordu. Gemiyi tek başına göndermeyi, dönüş yoluna girmemeyi düşünmüştü. Yeryüzü cennetini bulmuşken ne diye oradan ayrılacaktı ki: Yemiş bahçelerini, gökyüzünü, su kaynaklarını, uzun kırmızı gömlekler giyen doğru dürüst insanları ne diye bırakacaktı ki? Hem kendi ülkesinde harabelerden, ıssızlıktan başka şey yoktu, atom bombası patlamış gibiydi her yer... Viski yüzünden, yazdığım cümlenin orta yerinde gözlerim kapandı: Dafna'ya iyi yazılmış yeni sayfalar götürmeyi planlıyordum, ama harfler bulanıklaştı. Kendi oğlumu ve dünyaya getirmeyi başaramadığım başka çocukları düşündüm. Çok uzakta değil, Gazze sahilinde insanlar on-on iki çocuk yapıyor, onları havayla ve azıcık pita unuyla besliyorlardı. Her şeyden yoksun olmalarına rağmen, yine de korkmadan devam ediyorlardı üremeye. Ben kim oluyordum ki on çocuğun kelepçelenmiş babasını, adamın eğitecek, besleyecek, bir çatı altında koruyacak bir kabilesi varken bizim mahzenlerde sorguya çekiyordum? Başka yüzler geçti gözlerimin önünden, deliye dönmüş yüzler, ıstıraptan biçimsizleşmiş, meydan okumaktan sarhoşa dönmüş yüzler. Horgörüyle gülen yüzler. Ve ölü yüzler. En azından kelepçelerini çıkarabilirdin, karşılarına geçip oturabilirdin, kapının önünde bekleyen muhafızları gönderebilirdin, kendini tehlikeye atabilirdin... evet, en azından insan olup o cehennem çarkına dur diyebilirdin...

Yatağa uzandım, radyoda hoş bir parça çalıyordu. Ama viski beni sakinleştirmek şöyle dursun, hırçınlaştırmıştı. Gergindim. Kalbim hızla atıyordu. Kalkıp ecza dolabına gittim, belki Sigi arkasında bir şey bırakmıştır diye, bazen sakinleşmek için bir hap alırdı, ama hayır, geriye hiçbir şey kalmamıştı. Sarhoş olmasam, yatakta dönenip duruyor olmasam, koşuya çıkar asfaltta gerginliğimi atmaya, kudurmuş vücudumu sakinleştirmeye çalışırdım.

Gece yarısından biraz önce Dafna'yı aradım, sesimden içtiğimi anlamaması için çabaladım. Ona Yotam'ın şehre dönebileceğini, bunun için gereken kişiyle görüştüğümü ve ona kimsenin ilişmeyeceğine dair söz aldığımı anlattım.

"Bu saatte ayakta mısın hâlâ Dafna?"

"Bir tuhafsın sen, içtin mi?"

"Biraz," diyerek kabul ettim, yalan söylemenin bir anlamı yoktu. "Karımla oğlum yurtdışına gittiler. Yapayalnızım."

"Ben de uyuyamıyorum. Hani'nin metinlerini okuyorum yeniden. O da kanepede, yanımda uyuyor."

"Yotam dönebilir," diyerek ganimetimi önüne serdim yine. "Nuhi Azarya'yla konuştum. Ona dokunmayacak."

"Yotam şehirde ne yapacak bilmiyorum. Onu buraya bağlayacak hiçbir şey yok."

"Benden istediğin bu değil miydi?" diye sinirlendim karanlıkta, tek başıma.

"Biliyorum. Verdiğin sözleri tutuyorsun. İtaatkârsın. Bu iyi bir şey."

Bir sonraki gün görüşmek üzere sözleştik. O arada ben de Hani'nin kitabını aldım, başucumdaki lambayı yaktım. Ağlarında birkaç orfozla denizden dönen balıkçıları, bir pazaryerini, ara sokaklardaki kumu, gözleri kıpkırmızı çocukları anlatan incecik bir kitaptı. Neredeyse bir olay örgüsü bile olmayan küçük, hüzünlü hikâyeler. Dermansız hikâyeler. Kitap göğsümde uyuyakalmışım.

Ertesi akşam Dafna'nın evine gittim. Dairesi gezici bir hastane görünümünü almıştı. Kapıyı Yotam açtı. Yine slipleydi, tuhaf bir biçimde aksıyordu çünkü ayağı pis bir iğneden mikrop kapmıştı. Hülyalı bakışından bir şeyler aldığını anladım.

"Ah, dostum benim, sen misin?" dedi neşeyle. "Borcunu almaya mı geldin? Gel bekleme salonuna otur..." Sonra içeri

dönüp bir palyaço sesiyle, "Anneee, çok önemli bir misafirin var!" diye seslendi, Diksiyonu gerçekten çok iyiydi, ayağını sürüye sürüye odasına gitti.

Hani salondaki koltuklardan birine dimdik oturmuştu, ölümün onu pijamalarla yakalamasından korkuyormuş gibi giyinip kuşanmış, neredeyse bir Mısır mumyası gibi kaskatı duruyordu.

"Bir saniye!" diye seslendi Dafna banyodan.

Salon kapısında durdum, tavandan bir alçı parçası sarkıyordu. Aşağıda, sokakta, biri deli gibi kornaya basıyordu.

"Otursana," dedi hastamız, kafasını yavaşça benden yana çevirerek. "Neden öyle kapıda dikiliyorsun?"

Yanına gidip nasıl olduğunu sordum. Serum torbası halının üstüne düşmüştü, eğilip onu yerden alırken ellerinin titrediğini fark ettim.

"Daha iyiceyim," dedi. Avurtları çökmüştü. "İlaçlar etkisini gösteriyor, pek ağrım olmuyor."

"Öykülerinizi okudum. Çok hoşuma gittiler."

Bu iltifat hoşuna gitti, ama pek önemsemiyor göründü: "O metinler kuma yapılmış resimler gibi, bir an için güzel görünebilirler, ama deniz siler götürür hepsini. Çok teşekkürler dostum, bana 'sen' diyebilirsin."

Sonra sessizce oturduk, Dafna banyodan çıkmak bilmedi. İlk taşımı oynamam için en uygun zamandı. Ona Gazze'de çok sıkılıp sıkılmadığını sordum.

"Orada sıkıntı verecek bir şey var mı ki?" diye cevap verdi gülerek. "Öyle bir yerde insan sıkılmaz, hayır. Gazze sakinlerinden sıkılabilirim, ama Gazze'den, hayır. Orası bir cehennem. Çocuklarım sıkıntı veriyor bana, ama çok uzun zamandır orada oturmuyorlar."

Kaç çocuğu olduğunu sordum. Ona karşı olabildiğince anlayışlı görünmek zorundaydım. Bu konuda her türlü ilgi belirtisini gizlemeliydim. Elimden geleni yaptım.

"Yalnızca iki," dedi. "Bir kız, bir oğlan. Kızım birkaç yıl önce evlenip Kuveyt'e yerleşti."

"Ya oğlun?"

"Ah oğlum," diyerek iç geçirdi. "Oğlum da buralarda değil."

Dafna geldi, duşunu almış, makyaj yapmış, hatlarını ortaya çıkaran, dar bir elbise giymişti. Parlak, kaslı omuzları vardı. "Bu akşam dışarı çıkıyoruz," dedi. "Yotam'a bizimle gelmek ister mi diye bir soracağım."

Odadan boğuk sesler işitildi, sonra bir oğlan çocuğunun çığlığı, Dafna salona gittiğinden çok daha neşesiz bir halde döndü.

Nereye gittiğimizi öğrenmek istedim.

"Bir davete!" Sonra hemen merdivenlerden inmeye başladı.

"Bir saniye, bekle, bana ders vereceğini sanıyordum, yeni bir şeyler yazıp getirdim..." ama büyük bir canlılıkla giriş katında ilerlemeye başlamıştı bile, ben de hayranlıkla sırtına bakarak onu takip ettim.

Taksinin arka koltuğunda aramıza oturdu, dışarıdaki sıcağa ve neme rağmen camı indirdi, havalandırma soğuğunu sevmiyordu çünkü. Şoför deniz kıyısından gitti, kalan son yüzücüler de denizden çıkıyordu, kenar semtlerden gelmiş aileler pusette çocuklarıyla dolaşıyorlardı, Charles Clore parkından ızgara et kokan dumanlar yükseliyordu. Plajın yalnızca bu küçük bölümünde gerçekleşmiş saldırıları aklımdan saydım. Dörde kadar gelebildim, ama unuttuklarım var mıydı, emin olamadım. Her seferinde geceyi uykusuz geçirmiştim. Ama Dafna'nın portakal ağacı kokulu parfümünü içime çektikçe bu hatıralar kötü birer rüyaya benziyordu şimdi. Şoför Dolphinarium'dan sola, Neve Tsedek'e doğru döndü. Dafna neşeliydi, eğlenmeye çıkınca tüm canlılığını geri kazanmıştı.

"Ev sahibemiz korkunç bir yazar," diye açıklama yaptı

bize, "ama çok zengin, kocasıyla birlikte iki milyon dolara şu ünlü girişimci Şaloş ailesinden satın aldıkları evde yaşıyor. Bugün kim bilir ne kadar ediyordur? Kitaplarını verdiği bu davetler ve yayıncısını beslemesi sayesinde bastırabildi, bunu bilmeyen yok."

Malikâneyi yüksek korkuluklar ve yasemin tarhları çevreliyordu. Girişte bir koruma Hani'yle beni durdurdu, şüphe uyandıran bir halimiz vardı belli ki, neyse ki, iş can sıkıcı bir hal almadan, Dafna bizi adamın ellerinden kurtardı. Ev sahibesi davetlilerine iki öpücük kondurduktan sonra onları devasa bir salona alıyordu – tavan benim evimdekinin iki katı yüksekliğindeydi. Biz de payımıza düşen öpücükleri aldık, sonra çekici ev sahibesi Dafna'ya döndü: "Şekerim, harika görünüyorsun, sanki sürekli boy atıp duruyorsun, uzayıp duran bir ergen gibisin."

Bu benzetme çok hoşuma gitti. Hani'yle birlikte Dafna'yı takip ettik, içerideki merdivenlerden çıkıp şık bir biçimde düzenlenmiş çatıya ulaştık. Çok kalabalıktı. Bir yanda plajın, bir yanda da ticaret merkezinin yüksek kulelerinin ışıkları parlıyordu. Dafna yüzünde kocaman bir gülümsemeyle bu şık kalabalığa karışıverdi, Hani'yle bense sakin bir sokağa bakan beton duvara yaslandık... ta ki onun ayakta durmakta zorlandığını fark edene kadar. Gidip ona bir bardak limonata, kendime de bira aldım, bir iskemle bulup devasa yeşilliklerin önüne koydum. Arada ünlü yüzlere rastlıyordum. Yanı başımızda, büyük bir saksının içinde cüce bir zeytin ağacı bitmişti. Harika bir deniz esintisi, Alman birası ve çok değişik çerezler ikram eden, acemi artistleri andıran hoş görünümlü garson kızlar. Arada sırada, Dafna ağına düşürdüğü bir kurbanı getirip tanıştırıyor, biz de havadan sudan laflar ediyorduk, elimden geleni yapıyordum ama Hani bu konuda benden daha sabırlı ve yetenekli olduğu için susup onları baş başa bırakıyordum. Hani, Tel

Aviv'de geçirdiği o neşe dolu yıllarda görüştüğü insanlardan, girip çıktığı yerlerden seve seve söz ediyordu. Kendimi vaktini genelde ben ve benim gibileri kötüleyerek geçiren tüm bu güzel kadınların ve entelektüellerin arasında buluvermem bir tuhaf olmuştu. Ama sonuçta o davette gelecek vaat eden bir yazar olarak bulunuyordum, insanlığa inancını yitirmemiş, Neve Tsedek Mahallesi'nin enfes çatıları üzerinden esen özgürlük rüzgârını solurken, içkilerinden ufak yudumlar alarak sarhoş olanlardan biriydim.

Bir anda Hani'nin davetin odak noktası haline geldiğini fark ettim. Onun kadar özgün bir Arap'la karşılaşmak –üstelik Gazze'den gelen bir Arap'la– hepsini çok heyecanlandırmıştı, sanki bir uzaylıyı ağırlıyormuş gibi coşmuşlardı! Doğrusu Hani gibi hoş, kibar ve İbranice'yi iyi konuşan birisi tam da ihtiyaç duydukları şeydi. Şairimiz her türlü siyasi soruyu gülümseyerek öteliyor, kadınlar dayanamayıp onu sevecenlikle okşuyordu; adam parlıyordu, okşamaların tadını çıkarıyordu, böylesi bir ilginin merkezinde olmaktan mutluydu. Suratsız bir yeniyetme gibi kenara çekildim.

Yine de bir süre sonra yorulduğunu fark ettim. Yanına gittim, bir şeye ihtiyacı olup olmadığını sordum, tuvalete gitmesi ya da ilacını alması gerekiyordu belki; ama iyi hissettiğini, çok uzun zamandır böyle açık havada bulunmadığını söyledi.

"Onlara kızmıyorsun ya?" diye fısıldadım.

"Kime? Onlara mı? Neden kızayım? İyi insanlar hepsi. Sen kızıyor musun onlara?" Anlamadan yüzüme baktı.

Rüzgâr sohbetlerin sesini getiriyordu, bu tür insanların, yani hiçbir sorumluluğu olmayan, ellerini kirletmek zorunda olmayan insanların konuştuğu sözleri. Fakültedeki eski tarih hocalarımdan birini bile gördüm. Ne anlattığını duymak için yanaştım biraz, beni hiç tanımıyormuş gibi boş bir bakışla süzdü. Geri dönüp sığınağıma, beton duvarın önüne çekilmeyi tercih ettim.

Gece olanca hızıyla ilerliyordu ki bir basın fotoğrafçısı çok cepli yeleği ve omzuna astığı büyük teleobjektiflerle ortaya çıktı. Flaşlarını üzerimize üzerimize patlatmaya başladı. Tuzağa düşmemek için yüzümü denize döndüm, bir gazetede Hani'yle birlikte fotoğrafımın kesinlikle çıkmaması gerekirdi! İstediğimiz son şey bu olurdu herhalde, operasyon tamamen mahvolurdu. Fotoğraf makinesinin ruhlarını çaldığını düşünen yerliler geldi aklıma, derken Dafna yanıma gelip kolumdan çekti: "Seni birkaç kişiyle tanıştıracağım, somurtup durmayı bırak, insanlarla böyle bağlantı kurulur." Genç bir yazarla son kitabı hakkında konuşmaya koyuldu –kendisinin de üzerinde çalıştığı, hakkında iyi eleştiriler okuduğum bir romandı–, adamın gür saçları, kemik çerçeveli gözlüğü vardı. "Sana gizemli adamımı tanıştırayım!" dedi Dafna, bana yaslanarak. Zar zor da olsa gülümsemek durumunda kaldım.

Dafna'nın yumuşak, taze bir teni vardı, kısa kollu gömlek giydiğimden, kolum, elbisesinin askısına değiyordu. Sonra arkadaşlarından biri, yaşlıca bir kadın yanımıza geldi. Dafna kulağıma bu ihtiyarın da çok zengin olduğunu, kocasının onu terk edip gittiğini, ama yine de çuvalla para bıraktığını, kadının da şimdi vaktinin büyük bölümünü Hindistan'da genç bir adamla geçirdiğini fısıldadı. Grupları dolaşa dolaşa sonunda tarih hocamın yanına geldik, kendisi bir anda bana biraz dikkat kesilir gibi oldu.

"Bu benim öğrencim," dedi ona Dafna, adam kibarca gülümsedi.

Yavaş yavaş kendimi ortama daha az yabancı hissetmeye başladım. Kokteyllerin ve şarabın da yardımıyla öfkem dağıldı, beni yanından ayırmayan Dafna'nın yarattığı samimiyet içerisinde eridi gitti. Flaşlardan kaçınmaya devam ettim, ta ki Dafna bu budalaca kovalamacayı bırakmamı söyleyene dek.

"Gel de gidip bakalım bizim zavallı Hani ne âlemde," dedi birden.

"Zavallı Hani"yi ev sahibesiyle hararetli bir sohbet içerisinde bulduk, kadın onunla yıllar önce kordon boyunda çok moda olan bir barda tanıştığını hatırlamıştı. O akşam masadaki herkesi Gazze'ye çağırmış Hani, yakın korumalar eşliğinde rehberli bir geziye davet etmiş hepsini. "Sonra nereye kayboldunuz?" diye sordu ev sahibesi. "Bir anda buhar olup uçtunuz sanki."

Hani ufak bir kahkaha attı, bir şeyler mırıldandı. Ona meyve tabağı getirdim, küp küp kesilmiş karpuzla bir salkım üzüm. Çekici ev sahibemizin kocası açık görüşlü, sevimli bir adamdı, o da yanımıza gelince etrafımızda bir anda bir çember oluştu. Etrafımda böyle normal insanlar görmeyeli ne kadar uzun zaman olmuştu.

Taksiyle döndük, üçümüz de biraz sarhoş ve çok neşeliydik. Dafna yine ortamıza oturmuştu. Yalnızca şoför olacak o budala arada bir dikiz aynasından Hani'yi ters bakışlarla süzüyordu. Bende kendisini gırtlaklama isteği uyandıran bakışlarla.

Dafna'nın sokağı ıssızdı, pencerelerde ışıklar sönmüştü, incir ağaçlarının karanlık dalları arasında yarasalar kanat çırparak dolaşıyordu. Onlardan istemeye istemeye ayrıldım. Hani'ye merdivenlerden zahmetle çıkarken destek oldu. Yarın, Hayim'e epeyce yol kat ettiğimi söyleyebilirdim.

Derken şişman şüphelinin, sorgu sırasında ölen adamın çocuklarının İsrail Devleti'ne karşı tazminat davası açtığını öğrendim. Acilen savcılık bürosuna çağrıldım, bu davaya bakan savcıyla görüştüm. Kadının tıka basa dosya dolu küçük bir odası vardı, dolaplarından belgeler taşıyordu. İçeri girdiğimde hararetli bir telefon konuşmasının ortasındaydı, o gün gelememiş bir bakıcı sorunuydu belli ki. Eşikte sabırla bekledim, sonunda ona daha sonra gelmem daha mı uygun olur, diye sordum.

"Hayır, girin. İddianameyi bir sonraki gün hazır etmiş olmalıyım, ama ne yazabileceğim konusunda en ufak bir fikrim yok."

Karşısına geçip oturdum –Savunma Bakanlığı'nın kulesi, radyasyonlarını o civarda yaşayanların beynine doğrudan sızdıran antenler ve vericileriyle şu gökdelen, hemen arkasında yükseliyordu– ve sorularını bekledim.

Yavaş yavaş, sırasıyla, o gece olup biten her şeyin üstünden geçtik, bir an olsun hoşgörü göstermedi bana, her ayrıntıda ısrar etti, sorgu odasını çizmemi, şüphelinin bağlı olup olmadığını, bağlıysa ne şekilde bağlandığını, onun oturduğu yeri, sonra benim oturduğum yeri tam olarak göstermemi istedi. Ona vurup vurmadığımızı sordu.

"Bana adamın nasıl bağlandığını tam olarak anlatın," dedi, gözlerinde en ufak bir sempati ifadesi yoktu.

"Bunun için çok daha alçak bir iskemleye ve kelepçeye ihtiyacım var," dedim ona yaklaşarak.

Sorgudan önce şüpheliyi bir hekimin görüp görmediğini sordu.

"Sanmıyorum," diye cevap verdim. "Bizde şüphelilere dayanıklılık testi yapılmadığını biliyorsunuzdur."

Gülmedi. Koyu tenli, kocaman gözlü, güzel bir kadındı; hiç gülmedi ama, gülümsemedi bile. Bir kez olsun.

"Nasıl öldüğünü anlatın bana," dedi.

Bu konuya dönmeyi, boğuluşunu, o ölüm hırıltılarını, kurtulamayacağını anladığı andaki o dehşet dolu ifadesini hatırlamayı hiç istemiyordum. Ama olayın eksiksiz bir tasvirini istiyordu. Kuru, hoş olmayan bir öksürük nöbetine tutuldum; bana su getirmek için kalktı. Ismarlama bir pantolonun gizlediği uzun bacakları vardı.

Geri döndüğünde bana karşı mı, yoksa benim yanımda mı olduğunu sordum; sorularını göz önüne alınca, hangi tarafta olduğunu anlayamamıştım.

"Size karşı ya da sizin yanınızda olmam hiçbir şeyi değiştirmez. Ben devletin çıkarlarını gözetirim, çok fazla para ödememesini sağlamaya çalışırım. Ama şu âna kadar duyduklarıma göre bu iş kolay olmayacak."

"Neler olduğunu gerçekten anlamıyorsunuz," diye anlatmaya çalıştım. "Ayaklı bir bomba serbestçe dışarıda dolaşıyordu, adamı hemen yakalamamız gerekiyordu."

Önemli ayrıntılara geri döndü: Bilincini kaybettiğinde ne yapmıştık, sağlık memuru gelinceye dek ne kadar zaman geçmişti... bir an yıldım, kâğıtlarla dolu küçük odası üstüme üstüme geliyordu, yargılayıcı ifadeleri de öyle; ona tekrar, alçak sesle, yargıca bizim yalnızca insanların hayatını kurtarmak, bir katliamı önlemek üzere hareket ettiğimizi yazmasının yeterli olacağını söyledim.

"Ne ilgisi var?" dedi, benim kadar o da çileden çıkmıştı. "Bu, adamı boğmak için bir bahane mi?"

Yumruğumu masaya indirdim, neredeyse haykırıyordum: "Kimse boğmadı onu, adam hastaydı, kendi başına boğuldu."

"Meslektaşınız öyle anlatmıyor ama. Ellerinizi adamın boynuna geçirdiğinizi söylüyor."

Ağzından akan salyalar, umutsuz bakışları, cebinde bulduğumuz çocuklarının fotoğrafı arasında gidip gelirken orada neler olup bittiğini tam olarak hatırlayamıyordum. Sessizce oturdum, kendimi savunacak gücüm kalmamıştı. O budala oğlan neler anlatmıştı acaba?

Beni sıkıştırmaya devam etti: "Sizin birimin kurum içi raporunda o dönemde psikolojik açıdan pek de iyi olmadığınız yazıyordu. Bu konuyu biraz daha açar mısınız? Tam olarak nasıl bir ruh hali içerisindeydiniz?"

"Sizi ilgilendirmez. Gayet iyiydim. Sorgu odasına son moda şarkıları mırıldanarak girdim. On iki yıldır bu işi yapıyorum ve inanın bana hiç de güllük gülistanlık bir ortam değil. Her zamanki gibi empatiyle, kibar ve sıcak davrandım. Sakin,

soğukkanlıydım. Biz orada insanları sever, okşarız. Orada insanları boğar ve işkenceden geçiririz. Beni oraya siz gönderdiniz hanımefendi, şimdi ne diye şikâyetçi oluyorsunuz?"

"Sizi oraya ben mi gönderdim? Nereye?" dedi sıkıntılı bir kahkaha atarak. "Sizi tanımıyorum bile."

"Mahzenlerimizde kelepçelediğimiz, boğduğumuz, öldürdüğümüz insanlarla ilgili tüm o tanıklıklarla ne yapmak niyetindesiniz? Ortalığa mı yayacaksınız onları? Dehşeti durdurmayı mı düşünüyorsunuz? Hadi, yapın o zaman. Siz yasalarla çalışan bir kadınsınız. Neler yapabileceğinizi bize gösterin bakalım."

Bir şey söylemedi ama sanki delirmişim gibi baktı bana. Bu görüşmenin eksiksiz bir raporunu kaleme alacağını biliyordum ama umrumda değildi. Her şeyi kirleten, her yeri sarmış o ikiyüzlülük bitsin istiyordum. Hırsımı savcıdan çıkarmayı sürdürdüm:

"Ama sizin için ne önemi var ki?" Dışarıda güneş batıyordu, gökyüzü griye dönmüştü, oda bir neonun ışığıyla aydınlanıyordu. "Oraya ayak basma riskini asla almazsınız. Ne siz ne de tanıdıklarınızdan biri, ziyaret için bile gelmezsiniz. Orada olanları bilmek istemezsiniz. Kaçmamaları için o maymun-insanları çifte kafeslerin arkasına tıktığımızı, çığlıklarının duyulmaması için ağızlarına bir bez parçası tıktığımızı görmek istemezsiniz. Çünkü... –bakışlarım bir anda masanın öbür ucundaki aile fotoğrafına takıldı; tipik İsrailli bir koca, hoş bir adam, bir Alp manzarasının önünde kayak takımlarıyla iki çocuk– ... Çünkü birilerinin gelip güzel bacaklarınızı ya da çocuklarınızınkini ya da yakışıklı kocanızınkileri parçalamasından korkarsınız."

Bir an ağzının kenarında sinirli bir mimik fark ettim, sonra bir tane daha. Onun o küçümseyici soğukkanlılığını sonunda yitirdiğini görmek ne büyük bir keyifti!

"Çok sarsıcı bir olay bu," diye kendi kendine mırıldandı.

Sonra resmi sesine bürünüp günü geldiğinde tanıklık için beni tekrar çağıracağını söyledi.

Onu, o küçük model kızı kolundan yakalamamak için zor tuttum kendimi, onu yakalayıp asansörden inebilir, yine onunla beton yığını caddelerden geçebilir, bu manzaranın içinden çıkıp sonunda ikimizin de özgür kalacağı bir yere gidebilirdim.

Hayim'in büyük masasının etrafında dört-beş kişi toplanmıştı. Aslında dışarıdan gelen misafirlerimiz vardı – proje ortaklarımız. Onlara Hani konusundaki ilerlemeleri anlattım, ciddi görünmeye çalıştım, gerçekçi konuştum. Kısacası, iyi idare ettim.

Onlar da karşılığında on gün kadar sonra harekete geçmeyi istediklerini bildirdiler. Çünkü birçok sebepten dolayı, daha fazla beklemek riskli olabilirdi. Erkekler arasındaki tüm görüşmeler gibi hedefe yönelik bir görüşme oldu.

Daha sonra Dafna'yla buluştum. Beni yine acilen aramıştı. Yine bir kafede buluşmak istemiyordum, bir önceki yetmişti, vitrine konmuş olmanın verdiği o tatsız hissi unutmamıştım. Üniversitenin havuzunda buluşmayı teklif etti.

Tatil sezonu sona erdiğinden, havuzda neredeyse kimseler yoktu. Belli ki işsiz güçsüz, müdavim yüzücüler günlük dozlarını almak için metrelerce kulaç atıyordu. Bir an yüzmeye ara verdiğim için pişmanlık duydum. Elli metrenin sonunda kafası boşalır insanın, tüm çöplerinden kurtulur. Havuzun ortasında, turuncu bir bonenin arkasında uzanan uzun vücudu fark ettim, ona benziyordu ve çok iyi yüzüyordu; suyun üzerinde uçuyordu sanki, suda çok uzunca kayıyor, üç kulaçta bir nefes alıyordu. Gerçek bir profesyonel yüzüşüydü bu. Her iki yanında beyaz birer bant bulunan, kalça kısmı epeyce dekolte siyah mayoyu fark ettim, şu yüzücülerin giydiği mayolardandı.

Bir şemsiyenin altına oturdum, içecek bir şey aldım, havuzun dibinde dalgalanarak onu izleyen küçük gölgesine odaklandım. Güneş çimenleri acımasızca kavuruyordu hâlâ. Bir uçtan ötekine kaç kulak attığını saydım, kırk altı, kırk yedi, hiç efor sarf etmeden, öyle sonsuza dek yüzebilecek gibiydi. Sonunda su yüzüne çıktı, gözlüğünü ve bonesini çıkardı, kafasını sallayan bir köpek gibi saçlarını sağa sola savurdu, suda bir süre daha dinlendikten sonra merdivenleri çıktı. Tanrım, ne bacaklardı ama!

Girişteki duşun altına girdi, kurulandı, sandaletlerini giyip güneş gözlüğünü taktı. El salladım, yaklaşıp, "Merhaba," dedikten sonra karşımdaki şezlonga yerleşti.

"Bana içecek bir şey getirir misin?" diye sordu, gidip iki taze portakal suyu getirdim.

"Bitirdiğinde çok hoş bir duygu veriyor gerçekten..." dedi bağdaş kurarken.

Ona çok iyi yüzdüğünü, beni etkilediğini söyledim, gülerek teşekkür etti. Yakından bakınca teninin dokusu ve yüzündeki birkaç çizgi belirginleşiyordu.

"Makabi Genç takımında gelecek vaat eden yüzücüler arasındaydım, stilimi orada geliştirdim." Billursu bir gülüşü vardı. Yakınımızda bir karga, yavrusunu kaybetmiş gibi uzun çığlıklar atıyordu.

Dafna meyve suyunu bir dikişte bitirdi, sonra bacaklarını öne uzattı, başını geriye, şezlongun sırtına yasladı, uyuyacak gibiydi. Güzel kızların o soylu edaları vardı onda; yirmi yıl önceki güzelliğini düşündüm, görüştüğü o sefil heriflerle ne diye vakit kaybetti ki, dedim içimden. Ağaçlar kıpkırmızı çiçekler açmıştı, otomatik bir sulama çeşmesi devreye girdi, etrafımızda su buhar olup yükseliyordu. Yakınımızda kimseler yoktu.

"Sen de bir dal istersen," diye tavsiyede bulundu. "Serinletir, kaygılı görünüyorsun. Karınla oğlundan haber aldın mı?"

Bir şeyler mırıldandım, ısrar etmemesi gerektiğini anladı. Ayakları çok yakınımdaydı, vereceği tepkiyi görmek için şöyle bir tutmak istedim onları.

Havuzun yüzme hocası, geniş kenarlı bir şapka takmış, çok da genç olmayan bir adam, önümüzden geçerken hatır sordu. Dafna eski bir tanışıklığın samimiyetiyle cevap verdi ona. Pek de gergin görünmüyordu. O zaman ne diye buluşmak istemişti?

"Geçen akşam davette çok tatlıydın," dedi bir anda. "Hani de eğlendi. Senin hakkında bir sürü iyi şey söyledi, yaşama biçimin onu kaygılandırmış. Ona borsada bir sürü para kazandığını söyleyince şaşırdı. Ona biraz kendi oğlunu hatırlattığını söyledi. Umarım onu öldürmek gibi bir niyetin yoktur."

"Kimi?" diye sordum, güneşin parıltıları beynimde patlıyordu.

"Hiç kimseyi. Kimseyi öldürmeyeceksin değil mi?" diye devam etti, görüntüsü kırılmış bir bilgisayar ekranı gibi binlerce küçük parlak noktaya bölündü.

"Neden beni acilen görmek istedin Dafna?"

"Paraya ihtiyacım var. Hani bir servete mal oluyor, oğlum da, şu an benimle yaşıyor biliyorsun. Banka artık kredi taleplerimi geri çeviriyor. Bana yardım edebilir misin?"

İşte yine bildiğim yere, yaşam alanıma dönmüştüm. Yine de yüreğim hop etti, içimde bir yerlerde onunla her şeyin saf kalacağını ummuştum.

"Ne kadar lazım?" diye sordum. İşgal bölgesindeki casuslarımıza verdiğimizle karşılaştırınca çok daha yüksek bir meblağ söylemişti. Onlar bin şekel için ana babalarını satarlardı.

"Bunun için izin almam gerek," diye cevap verdim, "çok para."

"Onlara masraflı bir fahişe olduğumu söylersin!" dedi kahkaha atarak, saçları bir anda turuncu ışıltılar aldı. "Adi bir pe-

zevenk olmadığını, bütün bu operasyonu finanse etmek için paraya ihtiyacın olduğunu, yoksa benden ayrılmak zorunda kalacağını söyle. Senin ağaçkavunu satıcısı da kendisine başka bir akıl hocası bulur. Seninle çimlerde çene çalmak bir zevk olsa da. Pek fazla konuştuğunu söyleyemeyiz öyle değil mi, hep böyle ketum muydun?"

Yanıyor gibi hissediyordum, sözleri üzerime üflediği alevlere dönüşüyordu. Araplarla buluşmalarıma cebime para koyup giderdim, bunun için küçük bir kasamız vardı. Biraz para her zaman iş görürdü. Ama o resmen maaş istiyordu.

"Yaş aldıkça böyle oldum," diye cevap verdim. "Dinlemeyi tercih ediyorum, zaten anlatacak çok şeyim de yok."

Dafna ayağa kalktı – klor derisiyle saçlarını kemirmeden sabunla yıkanmalıydı. Çıplak ayaklarıyla büyük adımlar atarak vestiyere doğru ilerleyen o kaslı vücudunu izledim. Böyle bir kadın ne zaman güzelliğini yitirmeye başlardı? Karga ulumaya devam ediyordu. Havuzun berrak mavi suları parıldıyordu. Vücutlarımızın bu yoğun sıcakta temasını hayal ettim.

Bir süre sonra telefonla ulaştığım Hayim parayı ödemeyi kabul etti. Yine de pazarlık etmemi tavsiye etti, tüm taleplerini sistemli olarak karşılayamayacağımızı anlaması gerekiyordu.

"Vitesi büyüt," diye ekledi en ciddi sesiyle. "Etrafına kurduğun iskambil kâğıtlarından kule bana pek güven vermiyor. Bu sirkte çok fazla palyaço ve hile var. Bizim işimiz paketi teslim etmek, geri kalanını ötekiler halledecek. O yüzden bir an önce paketleme işine geçsen iyi olur, rica ediyorum."

Yalnızca paketlemem değil, iyice paketlemem gerekiyordu. Asıl mesele de buydu zaten. Her yerini iyice bağlamam gerekiyordu. Gerisi bizi ilgilendirmiyordu.

Bir sonraki cumartesi akşamı Sigi Boston'dan aradı, derin bir uykudan uyandırdı beni, oğlanla Skype'tan konuşmamı istedi.

"Bu şey nasıl çalışıyor bilmiyorum," diyerek homurdandım. "Neden telefonda konuşmuyoruz?"

"Seni görmek istiyor. Bilgisayarın karşısına geç yeter, her şey kurulu zaten, oğlun için biraz olsun çaba harca."

Sözünü dinledim. Görüntü bulanık, ses metalikti. Sigi çocuğu kameranın karşısına oturttu, rehine videoları geldi aklıma, oğlanın cıvıltıları arasında içinde kocaman bir kaydırağın olduğu bir parka gittiğini, şimdiden iki arkadaşı olduğunu, annesinin ona kocaman bir mağazadan oyuncak araba aldığını, sonra da neredeyse peynirsiz bir pizza yediklerini anlayabildim. Hepsini bir solukta anlattı, onu bölmedim. "Ne zaman geliyorsun baba?" diye sordu.

"Yakında. İşim biter bitmez," diye cevap verdim. O da bana çocuk hikâyelerini anlatmaya başladı yine. Ekranda beliren parazitli görüntülerin arasından kendi oğlumu görmeye çalıştım. "Annen orada mı?" diye sordum sonunda. Kalkıp annesini çağırmaya gitti, yüzünün yerini Sigi ekranda belirene kadar dikdörtgen bir duvar parçası aldı. Karımın bildik hatları vardı karşımda, ama saçını değiştirmişti sanki, belki biraz daha kısaltmıştı.

"Bir sakıncası yoksa kamerayı kapatacağım."

Cevabımı beklemeden kapadı, geriye bir tek sesi kaldı.

"Neden Sigi...?" diye sormaya yeltendim, ama cevap vermek yerine havadan sudan kısaca söz etti: İşi çok ilginçti, gittiğine hiç pişman değildi, oğlan okula çok iyi uyum sağlamıştı. Adımı bir kez olsun söylemedi.

"Ayrılmak istiyorum," dedi bir anda, sesi teknolojinin elverdiği ölçüde netti (bugün her şey bilimkurgu gibi değil mi?). "Durumumuzu açıklığa kavuşturmalıyız. Bu hiçbirimiz için sağlıklı değil, özellikle de çocuk için."

"Dur biraz," dedim, boğazıma bir şey düğümlenmişti, "ben..."

Kamerayı tekrar açmasını istedim. Yüz yüze ikna etmek

daha kolay olurdu. Bana en azından bir kez adımla seslenmesini istiyordum, hatta tuhaf bir şekilde sırıtmaya başlamıştım. Karım amma da gerçekçiydi!

"Belli ki yine sıkıntıların var senin," dedikten sonra ekledi: "Neyse ki artık hiçbiri beni ilgilendirmiyor."

"Dinle, Boston'a geleceğim, karşılıklı konuşuruz," diyerek ısrar ettim, umutsuz bir çabayla. "Belki konsoloslukta bir şey bulurum, korumalık yaparım ya da benzeri bir şey, bilirsin ya, parmaklıkların önünde dolanan Akdenizli tipleri gözlerler..."

"Gelmeni istemiyorum," diyerek sözümü kesti Sigi, ekranda bir anda beliren *pop-up*'ların tam ortasında kalmıştı. "Seni beklemiyorum artık. Aramızda her şey bitti."

Oğlanı çağırmasını istedim. Duvarın arkasında durduğunu ve konuşmanın tek kelimesini kaçırmadığını biliyordum. Her şeyi hissettiğini, her şeyi anladığını biliyordum. Sırf bunu düşünmek bile yüreğimi sızlatıyordu.

"Oynuyor, onu rahatsız etmek istemiyorum," dedi ve hat kesildi.

Yafa'daki *Margaret Tayer* restoranının deniz üstündeki terasında Dafna ve Hani'yle oturmuş, devletin parasıyla yemek yiyorduk.

Hani oraya gelmemi istemişti çünkü restoranı patronu Viktor Tayer'in seçim kampanyasına girişip tanıtım filmleri yaptığı dönemden biliyordu, orada çok güzel hatıraları olmuştu. Ne kuskuslarını ne de balık tabaklarını unutmuştu.

Ancak Hani tabağına dokunmuyordu bile, öylesine zayıftı ki içini kemiren hastalık konusunda yanılgıya düşmek olanaksızdı. Yine de gülüyor, denize, ufka bakıyordu. Gerçekten çekici ve kaliteli bir adamdı. Dafna yemeğinden bir yudum almasını söyledi, daha doğrusu çatalı alıp eni konu ağzına tıktı.

"Çok leziz, hatta enfes," dedikten sonra tekrar büzüşüp kaldı.

Margaret bizim şerefimize mutfaktan çıktı. Ellerini kurulamak için silkelediğini gördüğümde, bir an beni başka vesilelerle de görmüş olabileceğini düşünerek paniğe kapıldım... Zaten beni bir süre süzdükten sonra yanımıza gelip bir iskemle aldı, Dafna'nın yanına oturdu, ikisi eskilerden konuşmaya başladılar.

"Oğlun neler yapıyor?" diye sordu Margaret. "Bebekken onu da her yere götürürdünüz, geceleri bile. Büyüleyici bir güzelliği vardı, hatırlıyorum da onunla ne çok oynardık."

"İyi işte... İnsanın kendini bulmaya çalıştığı bir yaşta," diye cevap verdi Dafna, yalan söylediği gözlerinden okunuyordu. "Hani senin yemekleri çok özlemiş."

"Seni de çok iyi hatırlıyorum," dedi patroniçe Hani'ye dönerek. "Viktor'la balıklardan konuşurdunuz. Ama sonrasında ne oldu sana? Neden bir anda ortadan kayboldun?"

Hani cevap olarak hüzünlü bir gülümsemeyle yetindi, Margaret de mutfağına döndü. Bu arada etrafımızdaki birkaç masa dolmuştu. Dafna bir şişe soğuk beyaz şarap ısmarladı.

"Ben de sizinle içeceğim," diyerek iç geçirdi hasta dostumuz. "Gazze'de bunu yaptığım için beni öldürebilirler. Ziyanı yok. Sadece bir kadeh. Tanrı beni affeder herhalde, değil mi?"

Hava durgundu, deniz de şehrin gri çizgileriyle sınırlanmış o daracık alanında kımıldamıyordu. Dafna bir anda oraya gidip Hani'yi görmemiş olduğu için pişmanlık duyduğunu söyledi. Hep o kurşunlanma ve bomba korkusu. Şimdi her şey daha da beter!

"Yine de çok uzak değiliz." Hani dudaklarını şarapla ıslattı.

"Aynı deniz. Aynı güneş. Yalnızca ortada bir sürü baraj var."

"Bir gün tüm o bariyerler ortadan kalkacak ve bizler birlikte yaşayacağız," diyerek ona güvence verdi Dafna. Gözleri manzaranın ve şarabın etkisiyle turkuvaza dönmüştü.

"O gün biz göçüp gittikten sonra gelecek tatlım," dedi Hani hafiften gülerek. Kurumuş elini özenle Dafna'nın kolunun

üstüne koydu. "Bugün her şey delilerin elinde, deniz umurlarında değil onların. Dağları istiyorlar."

Barbunların kafasını kemirerek, şişeyi yavaştan, sessizce bitirdim.

"Bir sigaram eksik," diyerek iç geçirdi yine Hani. "Sigara içmek ne güzeldi!"

"Ya çocukların?" deyiverdi Dafna bir anda. "Onları görmek istemiyor musun?"

Boğazıma neredeyse bir kılçık takılıyordu. Dudaklarımı ısırdım, güvertesinde kimseler yokken kıyı boyunca dolaşıp duran eski turist teknesine odaklanmaya çalıştım.

"Elbette, elbette, görmek istemez miyim? Ama kızımın dört çocuğu var, onları bırakamaz, oğluma gelince..." Güldü: "Oğlumun İsrail'e girmesi yasak. Bizim oğlan babası kadar zarif çıkmadı. Hapse girdi, biliyorsun, onu üç yıl Ketsiot'ta tuttular, şimdi de..."

"Nerede?" diye ısrar etti Dafna – bana bu öğle yemeği için bir şekilde teşekkür ediyordu.

"Allah bilir nerede." Hani'nin yüzünde rahatsız bir gülümseme belirdi ve doğrudan bana baktı, bana, anlayış bekler gibi benim bakışlarımı aradı gözleri. "Dünyayı dolaşıp duruyor."

Tatlı olarak beyaz kremalı çilekler naneli çaylar eşliğinde yendi. Krallara layık bir şölen. Dafna hesabı ödeyeceğini söyledi, bir sürü şaklabanlık yaptı, kredi kartımı çıkardım, o da üstünü nakitle tamamladı.

Arabama binmeden önce hep birlikte korkuluklara dayanıp Andromeda kayasını hayranlıkla izledik. Hani, babasının burayı hep özlemle andığını, dünyanın en güzel yeri olarak anlattığını söyledi. Arabada onu arka koltuğa oturttuk, yığılıp kalmıştı; Dafna benim yanıma oturdu.

"Bir tur atalım ister misin? Yafa'yı biraz görmüş olursun," dedi Hani'ye.

Hani eğer benim de vaktim varsa çok hoşuna gideceğini söyledi.

"Beni kafana takma. Borsa bu sabah yükseldi, bugün kazanacağımı kazandım bile."

Limana giden yola girdik. Deniz yükselmeye başlamıştı, dalgalar duvara çarpıyordu. Sonra yeni beyaz caminin önünden geçtik, Elbahar Camii, deniz anlamına geliyor... ne güzel bir ad! Sonra Saat Kulesi Meydanı'na döndük. Dafna heyecanla, "Şuna bak, saati nasıl restore ettiler!" dedi.

"Sultan çok memnun olmuştur bu işe," dedi Hani gülerek.

Meşhur humusçu Kalabuni'yi geçtikten sonra, sağa, Acmi Mahallesi'ne döndüm –binaların önündeki tüm o iskeleler, yenilenen yapılar, parlak kırmızı arabalar inanılmazdı, eski Arap evlerine yerleşen Yahudi sayısının katbekat arttığının kanıtıydı hepsi!– ve Bat Yam girişine kadar kıyıyı takip ettim.

"Sizin ev neredeydi?" diye sordu Dafna.

"Yanılmıyorsam orayı geçtik. Ben burada hiç oturmadım ama. Ailem ayrıldığında bebekmişim, yalnızca anlatılanları biliyorum."

"Öfkeli misin?"

"Üzgünüm," diye düzeltti Hani, bir süre düşündükten sonra da ekledi: "Tanımadığım bir yere özlem duyduğum için üzgünüm."

Tel Aviv'e dönmek için bitpazarından geçtik. Öğle yemeğindeki neşeli hava gün sonunun alışılageldik trafiğinde dağıldı biraz. Tuhaf bir Ortaçağ müziği çalan bir radyo istasyonu buldum, Dafna bunun çok iyi geldiğini söyledi. Vardığımızda Hani'ye üç katı çıkması için yardım ettim, aslında onu basbayağı taşıdım.

"Sen iyi bir adamsın," dedi bana yukarı çıktıktan sonra. "Hoş birisin."

Arka odalardan gelen duman evi sarmıştı. Dafna eşikte donakaldı.

"Git bir bak şuna," dedi. "Ben yapamayacağım."

Küçük koridora girip kapıyı çalmadan Yotam'ın odasına daldım. Dimdik oturmuştu, bir lastikle sıktığı kolunda şırınga, yüzünde de bir esenlik ifadesi vardı. "Bir gün denemelisin," dedi bana. Kapıyı sessizce kapadım, antreye döndüm.

"Gitme oraya," dedim Dafna'ya.

"Dayanamıyorum artık!" diye patladıktan sonra gözyaşlarına boğuldu, kolumu sarsarak şunları tekrarlayıp durdu: "Ne yapmam lazım, söyle, ne yapmam lazım?"

"Tüm bu işler hallolduktan sonra onunla ilgileniriz, söz veriyorum. Yakında, çok yakında, her şey hallolunca," diye fısıldadım kulağına. Kolumu yavaş yavaş bıraktı, tırnakları tenimde izler bırakmıştı.

Hani onu bıraktığım koltuğa yığılmıştı, ama bir anda, kararlı bir sesle, "Gidip onunla konuşacağım!" dedi.

"Hayır, lütfen, hayır!" diye telaşlandı Dafna, dehşetle suratıma baktı. "Seni öldürebilir."

Oradan hemen tüymeliydim, bu çok açıktı. O rutubetli evde hava giderek solunamaz bir hale geliyordu. Yine de vazgeçtim, o kargaşadan yararlanıp bir taşımı daha oynadım. Hani'ye doğru eğildim: "Yarın sinemaya gitmeye ne dersin?"

"Neden olmasın?" dedi. Yarı ölü yeni dostumun gözleri aydınlandı.

Ertesi gün, sözleştiğimiz saatte beni bekliyordu, üzerinde Avital İgnas'ın eski giysileri vardı –1970'li yılların erkek modasının son çığlıkları– ama hepsi üzerinden dökülüyordu. Dafna merdivenlerden inmesine yardım etti, ben de tekerlekli iskemleyi indirdim... eğri büğrü, bir tekerleği gıcırdayan bir iskemleydi. Frişman Sokağı'nın sonunda ışıldayan günbatımının tadını çıkarabilmemiz için yavaş yavaş ittim, ülkesinden fena halde sıkılan şu Arnavut hastabakıcılara benziyor olmalıydım. Hani konuşmak istiyordu, hiç susmuyordu, Tel

Aviv'i ne kadar sevdiğini, buradaki günlerinin ne kadar güzel geçtiğini anlattı bana, vaktiyle tanıştığı herkesi hatırlıyordu, sabaha kadar süren eğlenceleri, ilginç tartışmaları, hepsini; tiyatroya, konsere çok gitmişti. Şarkıcı Dani Litani'nin hâlâ bir şeyler yapıp yapmadığını sordu, eski bir arkadaşıymış. O zarif oyuncuyu, Hanok Levin'in oyunlarında çok iyi roller çıkaran Zahrira Haripai'yi hatırlıyordu. "İşte o sırada Yafa üzerine bir kitap yazmaya başladım, ama tamamlayamadım," dedi.

"Nerede oturuyordun?" diye sordum. Tam o sırada gıcırdayan tekerlek kaldırımda bir çukura girdi, onu oradan kurtarıncaya kadar canım çıktı. Hani ise tangır tungur giden iskemlede bir imparatorluk tahterevanındaymış gibi oturdu.

"Daha çok Dafna'da kalıyordum," dedi, "yani İgnas yokken. Evlerinde kalmamdan pek hoşlanmıyordu o, çok asabi biriydi. Çok sigara içerdi. Çok da içki içiyordu ve kafasındaki filmleri bir türlü gerçekleştiremiyordu. Sonra da hırsını Dafna'dan çıkarıyordu. Dafna'yla gerektiği gibi ilgilenemeyen biriydi."

Frişman ve Dizengof sokaklarının köşesindeki devasa çukurun yanından geçtik. Büyük bir reklam panosunda yıkılan binaların yerinde yükselecek kule gösteriliyordu: eğitimli insanlar için lüks konutlar.

"Sizin buralarda inşaatlar bitmek bilmiyor," diye şaşkınlığını belirtti Hani. "Her yer gökdelen olmuş! Bir size bak, bir de bize. Aynı ülke, aynı toprak, aynı kum. Sizin her şeyiniz var, bizdeyse hiçbir şey yok. Ama sizler çok asabisiniz. Sizde bizim sabrımız yok."

Tanıdığım bir kız karşı kaldırımdan geçti. Nerede karşılaştığımızı tam olarak hatırlamıyordum, belki orduda tanışmıştık, belki Sigi'nin iş arkadaşlarından biriydi. Bir an durdu, bana baktı, bir an karşıya geçerek bana selam verip vermemekte kararsız kaldı, sonunda yoluna devam etmeye karar verdi. Neyse ki.

"Sana çok teşekkür ederim," dedi Hani, bir şeyler hissetmiş olmalıydı. "Sağlığım yerindeyken karşılaşsaydık keşke."

"Tel Aviv'den niye ayrıldın?" diye sordum, samimi bir merakla.

"Ah, işte bu tuhaf bir hikâye!" Kafasını sağa sola salladı. "Biri beni ihbar etti. Düşünebiliyor musun? Beni tutuklayıp sorguya çektiler, birkaç gün hapiste tutuldum –pek hoş bir yer olduğunu söyleyemem–, sonunda serbest bıraktılar ama İsrail'e bir daha adım atmamam koşuluyla. Sizinkiler beni buralarda istemiyordu artık."

"Tutuklandın demek. Sana kötü mü davrandılar?"

"Hayır, çok ciddi bir durum olmadı, birkaç tokat attılar, uyumama engel oldular... neyse boş ver, bütün bunları anlatınca canım sıkıldı."

"Korkunç bir şey. Senden ne istemiş olabilirler ki? Senin kadar zararsız birine ne diye kaba saba davrandılar ki?" Sorularım o kadar geri zekâlı işiydi ki neredeyse histerik bir kahkaha atacaktım.

"Hiçbir yasadışı örgütle ilişkim yoktu, ama bana terörist muamelesi yaptılar. Olmadığımı anlayınca da beni Gazze'ye ajan olarak göndermek istediler. Nazik biri olmam, Yahudilere karşı bir düşmanlık beslememem ayrı bir konu, ama ben hain olamam. Bu durumda beni bırakmayacaklarını, Filistin Kurtuluş Cephesi üyeleriyle ilişkide bulunmaktan on yıl hapse tıkacaklarını söylediler. Sonuçta orada yalnızca beş gün kaldım, ama çıktığımda beş yıl yaşlanmıştım."

"Peki nasıl oluyor da bizden nefret etmiyorsun?" Dizengof Meydanı'na çıkan yokuşta sarf ettiğim çabadan ve oynadığım bu tiyatrodan dolayı gömleğim ter lekeleriyle dolmuştu.

"Sizden niye nefret edeyim?" Hani kahkahayı bastı, yüzünü bana döndü. "Nefret edemeyecek kadar zayıfım... Yapamam. Belki de gerçek bir erkek olmamı sağlayacak bir şeyler eksik bende. İntikam duygum yok, böyleyim ben. Elbette

sizde de pislikler var, ama Dafna için hayatımı veririm..."

Agam Çeşmesi'nin önünden geçtik –eskiden burada müzik de çalardı, bugün meydanın tepesinde bir beton blok var sadece– ve öteki taraftan tekrar aşağı indik. Binaların arasındaki boşluklardan şehre turuncu ve nem yüklü bir ışık yağıyordu. Bir grup yeniyetme kız, üzerlerinde şortlarla bize doğru yürüyor, salak salak gülüyorlardı, Hani onlara gülümsedi. Ticaret merkezinin girişinde, koruma görevlisi üzerimizi şöyle bir aradı, tekerlekli iskemleye göz atmadı bile, orayı havaya uçuracak on kilo patlayıcıyla, silahlarla, her şeyle içeri girmiş olabilirdik.

Arkadaşımı orada oynayan filmlerin afişlerinin karşısına getirdim. Yıllardır, belki oğlan doğduğundan beri sinemaya gitmemiştim. Hani benden beterdi, 1970'lerden ve Amerikan sinemasının parladığı dönemden beri bir şey izlememişti... kısacası, yapacağımız seçim ikimiz için de çok önemliydi. Biraz tartıştık: Fransız yapımı bir romantik komedi izlemek istiyordu, ona bunun büyük bir hata olacağını, onların filmlerinin hep bir hayal kırıklığı olduğunu söyledim. Sonunda yılın Oscarlı filminde karar kıldık.

İki Coca Cola ve büyük bir kutu patlamış mısır aldım, ikimiz de içinden tırtıkladık. Onu tekerlekli iskemlesinden yavaşça sıra başındaki koltuğa geçirdim. Havalandırma çok iyi çalışıyordu. Işıklar söndüğünde keyifle iç geçirdim – oh be, sonunda susup dünyayla ilişkimi kesebilirdim. Onun da bir çocuk gibi gülümsediğini fark ettim. Öğleden sonra saat beşte, dışarıda, dünya kargaşasına, akışına devam edebilirdi, bizse sinemada sakin sakin oturmuştuk.

Hayal kırıklığına uğramadık, ikimiz de başrol oyuncusu Jennifer Connelly'ye âşık olduk; olay akışı ikimiz için de ikna ediciydi, iki saatliğine gerçekten de başka bir âleme geçtik, öyle ki sonunda ikimiz de filmin bitmesine üzüldük.

"Belki bir gün bir tane daha izleriz," dedi Hani, jenerik ekranda akarken.

Çıkarken, McDonald's'a doğru hüzünle baktığını fark ettim, bu boku belli ki daha önce hiç tatmamıştı. Ona hemen bir Big Mac ısmarladım. Neredeyse hepsini bıraktı ama çok lezzetli olduğunu söyledi. Bu vesileyle gördüğümüz filmden söz ettik, Hani'ye göre hayatının en büyük bahtsızlığı Hollywood'da doğmamış ve böyle filmler yapamamış olmaktı.

"Hiç kimse Hollywood'da doğmaz," dedim, "Hollywood'a gidilir."

"Ama Gazze'den yola çıkarak değil," diye cevap verdi dudaklarında bir gülümsemeyle. Sonra biraz yürümeyi denedi, filmin onu güçlendirdiğini düşünüyordu... birkaç adım attıktan sonra kollarıma yığıldı.

Dizengof Sokağı'ndan geçerken tekerlekli iskemlesini ittim yine. 5 numaralı hattaki otobüsün patladığı yerden geçtik –o dönemde olay yerine cesetlerden artakalanları toplamaya gelen acil servis görevlileriyle aynı anda ulaşmıştım–, aramızda oluşan sıcak yakınlıktan dolayı ağzımdan bir şeyler kaçıracaktım az kalsın, ama bir şey demedim. Yolu kirleten yoğun trafikte, spor bir arabadan yükselen elektronik oryantal müziğin saldırısına uğradık. Ve bir anda içimi bir keder dalgası kapladı; öylesine mutsuz hissettim ki kendimi, az kalsın ağlayacaktım. Tekerlekli iskemleden hoş olmayan kokular yükseliyordu, sonda torbası dolmuş olmalıydı.

"Evli misin?" diye sordu. Ona bir karımla bir oğlum olduğunu, ama karım bir iş teklifini kabul ettiği için Boston'a gittiklerini söyledim.

"Bu durumda ikimiz de ıstıraplı ruhlarız..."

Gel gör ki ben hâlâ yaşıyorum, sevgili dostum ve iki ayağımın üzerinde yürüyorum, ama sen her geçen gün toprağa yaklaşıyorsun, diye geçirdim içimden.

Bir şeyler atıştırmayı önerdim. Şimdi de benim karnım acıkmıştı.

"Tabii, neden olmasın, çok hoşuma gider," dedi kibarca.

Gordon Sokağı'nın köşesinde bir İtalyan kafesini seçtik. Masalar arasında tekerlekli iskemleyle slalom yaparak onu tuvalete götürdüm, kapının arkasında beklerken o medikal zımbırtıyla uğraştığını anladım.

Dışarı çıkıp koltuğuna yerleşirken, "Bu tam bir bok," diye fısıldadı gülerek. Ve bir anda, gün boyu aileleri ya da dostları hakkında bildiklerini öğrenebilmek için sorguladığım şüphelilerde çok kez rastladığım o şeytani ifade belirdi yüzünde.

Garson kızın pırıl pırıl bir teni vardı, yüzü de ışıldıyordu, ikimiz de bunu fark etmiştik. İkimiz de aynı şekilde bakmıştık kıza. Büyülenme kapasitemiz mezara kadar peşimizi bırakmıyor gerçekten de. Sosisli sandviç ısmarladım, Hani ise beni çok şaşırtarak soslu makarna söyledi. Gezintimizi Gazze'deki tüm o açlık yıllarını telafi edeceği bir ziyarete çevirmiş gibiydi. Tabaklarımız gelmeden biramı bitirip bir tane daha söyledim.

Tel Aviv'de tanımış olduğu insanları anlatmaya başladı bana, uzun süre önce kapanmış barların, unutulmuş kitapların, artık kimsenin hatırlamadığı ya da ölmüş sanatçıların adını saydı. O dönemde gittiği her yerde prenses gibi dolaşan Dafna'dan da söz etti: "İnsanoğluyuz işte, zayıf ve çirkiniz. Ama Dafna, okyanus gibidir o, doğanın bir kuvveti, hakiki bir elmas."

Cüzdanımdan oğlumun eski bir fotoğrafını çıkarıp önüne koydum. Uzun uzun baktıktan sonra bana çok benzediğini ama belli ki annesinin de güzel bir kadın olduğunu söyledi. Yediğinin bir parçası talihsizlik eseri fotoğrafın üstüne düşüp leke bıraktı, Hani defalarca özür diledi, peçeteyle dermansızca temizlemeye çalışınca çocuğumun her yeri taze kremayla kaplandı. Fotoğrafı alıp cüzdanıma koydum.

Çok yorgun görünüyordu Hani. Eve dönmek isteyip istemediğini sordum. Tabağı hâlâ doluydu.

"Oğlunu özlüyor olmalısın," diye öyle alçak bir sesle fısıl-

dadı ki ne dediğini anlamak için ona doğru eğilmek zorunda kaldım. "Benimkinin bu yaşlarını hatırlıyorum da! Dünyaları önüne serebilirdim. Sonrasında koruyamıyorsun onları. Dünya senden daha güçlü ve dünya kötü..."

Gözlerinde yaşlar birikmişti. Ama ben böylesine güzel bir fırsatı kaçıramazdım! "Ne zamandır görmüyorsun oğlunu?" diye sordum hemen. Kaslarım gerildi, ah, can alıcı sorunun öncesindeki o gerginlikten nefret ediyordum, hayatının mücadelesine girişmek üzere olan bir goril gibiydim. Onunla erkek erkeğe, belli bir hedefe ulaşmaya çalışmaksızın sohbete devam etmeyi ne kadar isterdim.

"Neredeyse altı yıl oluyor. Hapisten çıktığından beri görmedim," diye devam etti. Oğlunun Ketsiot'ta iki yıl hapis yattığını, çıktığında da Gazze'de yapacak hiçbir şey bulamadığı için ülkeyi terk ettiğini anlatması için ısrar etmedim.

"Şimdi nerede peki?" diye sordum.

İnsanların bakışında bir sürü şeyin karışımını görmek mümkündür. Hani'ninkinde başka birçok şeyin yanında, o bir gram şüpheyi de gördüm. Ama yalnızca bir gram. Engeli aşmıştım.

"Dolaşıyor," dedi, makarna tabağını sert bir hareketle iteleyerek. "Allah bilir nerelerdedir."

Ama ben oğlunun tam olarak nerede olduğunu çok iyi biliyordum, çünkü aynı sabah Hayim bana İran'dan ayrılıp Suriye'ye geri döndüğünü bildirmişti.

"Peki ya kızın?" diyerek devam ettim, konuyu başka bir yere çekiyormuş gibi yaparak.

"Kızım evinde. İyi bir kocası, güzel çocukları var."

"Çünkü, düşündüm de..." Bir an dikkatimi toplayıp durakladım, sonra devam ettim: "Bak, benim bir sürü param var, şu son yıllarda çok iyi yatırımlar yaptım ve... sana yardım etmeyi çok isterim... belki sana çocuklarınla bir buluşma ayarlayabiliriz. İsrail'e girmeleri yasaksa, başka bir ülkede bir

şeyler ayarlamaya çalışabiliriz. Çok uzakta değil... mesela... Kıbrıs'ta. Çok pahalı olmaz. Böylece çocuklarını son bir kez görebilirsin. Bir düşün bunu Hani. Sana yardım etmek beni çok mutlu eder."

Tepkisi tuhaf oldu. Ağlamaya başladı, o kadar. Hıçkırıklara boğuldu. Onu sakinleştirmek için ayağa kalkmak zorunda kaldım, kırlaşmış saçlarını okşadım. Işıldayan garson kız yanımıza gelip bizim için bir şeyler, kahve ya da tatlı getirebileceğini söyledi.

Hani sonunda kendini topladı. Aramızda kaygı verici bir sessizlik oluştu, maskemin düşmesinden, incelikli düşünmemiş olmaktan korktum. Uzakta, Azrieli kulelerinin tepesinde devasa bir ay belirdi. Ancak Dafna'nın evine yaklaştığımız zaman –akşam karanlığında Dafna'nın apartmanı yanındaki restore edilmiş binaların arasında hayaletimsi bir görünüm almıştı–, tekerlekli iskemlenin gıcırtıları arasından duyabildiğim sesiyle şöyle dedi: "O yolculuğu yapmak istiyorum. Çocuklarımı yeniden görmek istiyorum. Benim için bunu yapabilirsen çok sevinirim!"

İnanma ona, dedi içimden bir ses. Reddet! Ama içimdeki avcının o akıl almaz sevinci her yanımı sarmıştı.

Yukarı kadar taşıdım onu, üçüncü kata geldiğimizde soluk soluğa kalmıştım. Dafna telefondaydı, heyecan içinde tırnaklarını yiyordu, yine de bana dönüp Yotam'ın ortadan kaybolduğunu, nerede olduğu hakkında en ufak bir fikri olmadığını söyleyebildi. Hani'yi kanepeye kadar götürdükten, o da bitkin bir halde uzandıktan sonra Dafna'ya beni telefonla aramasını işaret ettim.

Yuvarlak mutfak masasında, incelikli bir el yazısıyla doldurulmuş bir tomar kâğıt gördüm. Birkaç cümle hâlâ parlıyordu: Kitabında epeyce ilerlemiş olmalıydı. Ben çıkmadan önce yanımdan, çok yakınımdan geçti, soluğunu üzerimde

hissettim, kolundan yakalayıp beline sarılmamak için kendimi zor tutarken telefonda konuşmayı sürdürerek bir anda uzaklaşıverdi. Neyse, bunun hiç sırası değildi!

Raanana yolu üzerindeki büyük süpermarkette durdum, elimde bir şişe arak, bademli çikolata ve siyah üzümle en kısa kasa kuyruğuna girdim. Gece beni bunlar uyuttu.

Hani'nin oğlu birkaç senedir dünyayı dolaşıyordu. Onu ilk elde fark etmedik, ama birden bazı insanlar ondan saygıyla söz etmeye başladı; ona güven duyuyorlar, evine çok büyük meblağlarda paralar bırakıyorlardı. Beyrut'taki Hizbullah genel merkezinde bir süre kalmış, sonra Şam'a yerleşmişti. Sonrasında eğitimleri ve silah teslimatlarını organize etmek, Devrim Bekçilerine bağlı üst düzey sorumlularla görüşmek üzere İran'a gitmişti. Otuz iki yaşındaydı, sıkı ve düzenli çalışan ciddi bir adamdı.

Ortadoğu'nun her yerinde elini kolunu sallayarak dolaşıyordu. Ben Raanana ile Aşkelon arasında sıkışıp kalmışken, adam Sudan'da, Yemen'de, Cibuti'de, soylu Arap dünyasının sınırlarında, onun gibi insanların talimat ve fon almaya, eğitim görmeye gittikleri yerlerde dolaşıp duruyordu. Çok ihtiyatlı hareket etse de bazı şeyler arasında bağlantı kurmaya başlamıştık. Paralel birçok proje üzerinde çalışıyordu, bir kısmı da bir kamikazenin Yahudilerin ortasında kendisini patlatmasına varan o rutine gelip dayanıyordu, ama adam aynı zamanda tam olarak neye benzediğini bilmediğimiz geniş çaplı bir operasyonu da yönetiyor gibiydi – ki bizi asıl kaygılandıran da buydu. Şimdilik malzeme topluyordu, teknisyenleri işe alıyor, harekât ajanlarını titizlikle seçiyordu ama elimizdeki tüm olanaklara rağmen ne işler çevirdiğini bir türlü anlayamıyorduk.

Ona karşı yürütülen operasyonu biz yönetmesek de, soruşturma ilerlerken yardım etmemiz istenmişti. Bizim misyonumuz Hani'nin oğlunu saklandığı delikten çıkarmanın

bir yolunu bulmak, bizden başka birilerinin harekete geçebileceği bir yerde korunmasızca ortaya çıkmasını sağlamaktı.

Hayim başından beri olaya çok şüpheli yaklaşmış, bizden çok daha sakınımlı olan bu adamın asla tuzağa düşmeyeceğine ikna olmuştu. Ona göre bir Arap ülkesinden dışarı asla adım atmayacaktı çünkü bizim gizli servislere nakledilen önceki suikast girişimleri onun için kesinlikle bir ders olmuştu.

Yanımda servis şefimle beraber tepedeki "komşularımıza" raporumuzu sunmaya gittim. Bu gizli üste, yüksek bir teknoloji içerisinde hep bir *duty-free* kokusuyla Avrupa kesimli giysiler dolanıp duruyordu. Orada Hayim'le ikimiz daha çok panjur tamircilerini andırıyor, tuhaf bir çift oluşturuyorduk, biri kipalı, tıknaz ve ayağı aksayan, öteki donuk ve pek konuşkan olmayan iki adam. Bu görevi aldığımızdan beri haftalık bir değerlendirme toplantısı için bir araya geliyorduk. Ve önceki toplantılar uyuşuk ve karamsar geçmiş olsa da, bu kez herkesin dikkatini topladığı, avcının avın kokusunu almaya başladığı hissediliyordu.

O gün adamımızın planladığı geniş çaplı operasyonda epeyce yol alındığını açıkladılar bize: Yeni malzemeler toplamıştı ve eğitim kamplarına daha sık girip çıkmaya başlamıştı. Adamlarının karşı karşıya kaldığı engeller yavaş yavaş aşılıyor gibiydi. Asıl sorun neler döndüğü konusunda hâlâ hiçbir fikrimiz olmamasıydı.

"Onu ne diye ortadan kaldırmaya çalışıyoruz ki?" diye sordu Hayim lafa girerken, iyi bir Talmudcu olarak gerçeği sorgulamayı severdi. "Operasyon o olmadan da gayet iyi yürütülecektir."

"Hayır, beyin bu adam çünkü," dedi sözcüleri. Yakası açık ipek bir gömlek giymiş, kızıl saçlı bir kibarcıktı. "Tüm ayrıntıları bilen bir tek o var, her şeyi kafasında organize etmiş, bağlantıları da o kuruyor. O olmadan hiçbir şey yapamazlar."

"Neden oraya bir bomba atıp merkezlerini yok etmiyoruz?" diye diretti şefim.

"Merkezleri neresi bilmiyoruz çünkü," diye cevap verdi kızıl. "Elimizde yalnızca belli belirsiz işaretler, bazı konuşmalar, bazı hareketlerin izleri var, geri kalan her şey yeraltından ilerliyor. Olay nereden patlak verecek bilmiyoruz. Çok fazla olasılık var, Tayland'dan Amerika'ya uzanan bir alan söz konusu."

"O halde neden şu an deliğinden çıksın ki?" diye sordum. Genelde bu toplantılarda konuşmaktan imtina ederdim, bir de üstüne sesim kısık çıktı, oysa onları etkilemeyi, sonunda ciddiye alınmayı istemiştim.

"Babasını çok seviyor çünkü," dedi kızıl saçlı, bir gemi kaptanı kadar yanık tenli ve kendinden emindi. "İkisi derin tartışmalar yapıyorlar, keşke benim de babamla böyle bir ilişkim olabilseydi. Oğul sonun yaklaştığını biliyor, babasına çok üzülüyor, ona elveda demek istiyor."

Salaklar, Dafna'nın telefonunu koca bir meme gibi emmiş ve bana kayıtları bile okutmamışlardı! Hani'yi Dafna'nın evine benim getirdiğimi unutmasalar iyi ederlerdi. Tüm bu operasyonun beyni bendim!

"Bu arada, sizden söz ettiler," diye devam etti anlatmaya. "Baba oğluna çok hoş bir genç adamla tanıştığını anlattı, tüm Yahudiler sizin gibi olsa her şeyin daha farklı olacağını, çünkü sizin iyi bir Yahudi olduğunuzu söyledi."

Masadakiler pek bir neşelendi. Bense kafamda bir palyaço şapkasıyla karşılarında çırılçıplak kalmışım gibi hissettim.

"Başka neler konuştular?" diye sordum alçak sesle.

"Kişisel meseleler," diye cevap verdi gemi kaptanı, pek bir rahattı yine, iskemlesini geri çekti. "Babanın sağlığı, Kuveyt'te yaşayan kız kardeş, onun tatlı çocukları. Baba eski hatıralarını anıp duruyor, Gazze'den, kumsaldan, o dönemde nasıl balığa çıktıklarından bahsediyor. Dün oğlu Tahran Pazarı'ndan

bir halı alıp kız kardeşine gönderdiğini söyledi. Birkaç gün önce, Sudan Çölü'nde gördüğü piramitleri anlattı, onları yaptıran Kuşit hükümdarlardan söz etti. Açıkçası bu konuşmalar bende oraya ciplerle bir tur düzenleme isteği uyandırdı. Onunla tanışmış Arapları uzun uzadıya sorguya çektik, hepsi de akıllı, karizmatik, bıçak gibi keskin bir adam olduğunu söylüyor. Kesin olan bir şey varsa, o da tüm birimlerimizin burnunun dibinde şeytani bir plan hazırlanıyor."

Hani benimle ilgili başka neler anlatmıştı acaba? Ya da Dafna'yla ilgili? Ama masada başka konuya geçtiler; uçaklardan, fırlatma üslerinden, karaborsada satılan cep denizaltılarından, kısacası uykularını bölen tüm o kâbuslardan söz ediyorlardı.

"Ne kadar vaktimiz var?" diye sordu Hayim.

Ortaklarımızın pek güzel bir toplantı salonu vardı, denize bakan bir pencereyle aydınlanıyordu, dışarı en ufak bir ses sızmasın diye üç kat camla kaplanmıştı. Küçük buzlarla dolu bir bardağa bir şişe *bitter lemon* boşalttım.

"En fazla on gün," diyerek araya girdi en yetkili olanları; kısacık kesilmiş kır saçları vardı, toplantının başından beri küçümseyici bir kuşku ifadesiyle bana bakıyordu. "Sizden tek istediğimiz adamı müdahale edebileceğimiz bir yere getirmeniz. Bir şeye ihtiyacınız var mı? Bir eksiğiniz var mı?" Alçakgönüllülük gösterircesine bana dönmüştü, Kasba'daki yemek listeleri konusunda bilgi almak üzere en son görüştüğüm muhbirimizle konuştuğum gibi konuşuyordu benimle.

"Gereken her şey var elimizde," diye cevap verdi Hayim benim yerime. "Bizi birkaç gün daha rahat bırakın, paketi teslim edeceğiz."

"Yalnızca birkaç gün, daha fazla değil," dedi şefleri sigarasını yakarken, bu hareket çok şaşırttı beni. Çok uzun zamandır toplantıda sigara içen birine rastlamamıştım, üstelik bu sterilin de sterili adamlar arasında! "Dünyanın başımıza

yıkılmasına engel olmayı biz de çok isteriz."

Dönüş yolunda Hayim iç geçirdi: "Bu işte pis bir koku alıyorum, her yer yabancı kaynıyor, bundan hoşlanmıyorum."

"Ne yapmamı istiyorsun?" dedim.

"Hiçbir şey, devam etmek zorundayız, başka yolu yok. Bu hikâyede ikinci rollerdeyiz, yalnızca sen, şimdilik, sahnede tek başınasın. Herkes sana bakıyor, her şey sana bağlı. Ben her gün yüksek mercilere operasyonun ilerleyişi konusunda rapor yazıyorum. Şu âna dek bizim yaşlı şairi iyi yönlendirdin. Bundan sonra da çok dikkatli olmalısın."

Arabadan inerken kafası o kadar meşguldü ki kaldırıma takılıp düştü, kipası başından uçtu. Kalkmasına yardım etmek için hemen fırladım.

"İyiyim," diye homurdandı, bir bebek gibi koltukaltlarından tutup kalkmasına yardım ederken. "Bir şeyim yok, kafam pek yerinde değil sadece. Her şeyin yolunda gideceğine dair bana bir güvence verebilsen! Çuvallamak istemiyorum."

Dafna'yı aradım, ona ne kadar ihtiyacım olduğunu anlamaması için elimden geldiğince umursamaz bir tonda konuşmaya özen göstererek bir yazı dersi için kendimi davet ettirdim.

"Hani uyuyor," diye fısıldadı telefonda. "Kontrolleri için hastaneye gittik, ilaçların dozunu artırdılar, yoksa ağrıdan delirecekti. Yalnızca birkaç haftası kalmış. Profesör artık iyiden iyiye sona yaklaştığını söyledi."

Şehir merkezine indim, Hani'nin uyanmasını beklerken bir kafeye oturup gelen geçen kızlara baktım, sonra indirimden bir Frank Sinatra CD'si aldım, Dizengof Sokağı'nda aşağı yukarı dolaştım, gelinlik dükkânlarının vitrinlerine maruz kaldım; karanlık çöktüğünde Dafna hâlâ aramamıştı. Cep telefonuma da cevap vermiyordu. Tanrım, o sıcakkanlı Arap lütfen şimdi ölmüş olmasın, diyordum kendi kendime, ama aslında aklım fikrim Dafna'daydı: Böyle ortadan

kaybolduğunda neler yapıyordu acaba? ABD elçiliğinin önüne arabamı park ettim. Denize karşı. Neredeyse gece olacaktı. Arabamda kaldım, *Strangers in the night*'la gözlerimi kapadım.

Cep telefonum gece yarısı çaldı. Park yeri boşalmıştı, nemden arabamın ön camı buğulanmıştı. Koltuğumu doğrulttum, şarkı söylemeye devam etmiş Frankie'yi susturdum. Dafna'nın çığlığı kulaklarımda çınladı: "Çabuk İhilov'a gel! Pislikler onu doğradılar!"

Hangisinden söz ettiğini bilmiyordum, soru sormama fırsat vermemişti: Yanardöner lambamı arabanın tepesine koyup önümdeki yapış yapış karanlığı delerek hızla yola koyuldum... tüm yolları açan bu mavi ışık sayesinde ambulansların park yerine kadar durmaksızın ilerledim. Dafna acil servis salonunun arka tarafında, mavi önlüklü bir stajyer doktorun açıklamalarını dinliyordu.

Perdenin arkasına geçtim, Yotam'ın zayıf, bembeyaz sırtını hemen tanıdım. Çocuk yüzükoyun, çırılçıplak uzanmıştı.

Kalçalarına bıçakla oyulmuş gravürlerin sanatını işim gereği öğrenmiştim. Muhbirlerimizin cinsel organını kesip ağızlarına sokar, arka taraflarına da katilin yeteneğine göre değişen türlü türlü çizimler yaparlardı. Tutuklandıkları zaman da bu katiller bir sürü açıklama yaparlardı, bazen İslami mitoslar söz konusu olurdu, bazen de tuttukları futbol takımının adı.

Yotam'ın arkasına çok derin olmayan ama çok büyük bir X çizilmişti. Yarayı kapamak için otuz tane renkli çengel kullanmışlardı. Yatağın başucunda ayakta duran, gözleri şişmiş Dafna ona dokunmaya çalışıyor ama en ufak bir temasta oğlan kıstırılmış bir hayvan gibi uluyordu. O pozisyonda yalnızca uzun saçları, çıplak bir sırt ve aşağısında da pansumanlı koca bir alan gözüküyordu. Yatağın başucuna gidip onunla göz

göze gelmeye çalıştım. Beni görünce suratı alaylı ve ıstıraplı bir gülümsemeyle gerildi.

"Evet, tatlım?" dedi Dafna, bir kez daha onu okşamayı denedi ve bir bardak su ister mi diye sordu.

Boğuk bir homurtuyla cevap verdi. Etrafta acil servisin gece saatlerindeki hareketliliği sürüyor, kesintisiz ve kasvetli bir koşturmaca içerisinde tekerlekli sedyeler gelip gidiyordu. Nöbetçi doktor gelip Yotam'ı birazdan yukarı çıkaracaklarını söyledi.

Oğlan bir şeyler söyleyebilmek için güç harcayarak homurdandı. Telaşla ona yaklaşıp ne söylediğini anlamaya çalışan Dafna az kalsın düşüyordu. Bense durduğum yerden ne söylediğini çok iyi anladım: "Olağanüstü bir tablo: bir anne, bir adam ve kıçında bir X'le Yotam. Teslis olanca muhteşemliği içerisinde karşında anneciğim."

"Neden benimle böyle konuşuyorsun?" Dafna biraz geri çekildi, sonra tekrar yaklaştı, oğlanın pis saçlarına götürdü elini. "Hepsi geçecek. Doktorlar gerekirse estetik yapabileceklerini söylediler, hiçbir iz kalmayacak."

"Benim için fark etmez, kalabilir," diye mırıldandı Yotam. "Dizengof'ta yoldan geçenlere götümü gösterip dilenirim..." Bir ıstırap hıçkırığıyla kesildi sözleri, Dafna ağrı kesici vermeleri için birini bulmaya gitti.

"Morfin!" diye bağırıyordu annesinin arkasından. "Bana morfin versinler!"

Fırsattan istifade yanına gidip neler olduğunu anlatmasını söyledim, ama "Çekip gitsene sen! Defol!" diyerek beni de geri püskürttü.

Bir hastabakıcı gelip onu yukarı çıkardı. Aslında bir koridorda bırakmışlardı sedyeyi. Etrafına insanlar toplanmış, tuhaf pozisyonuna ve kalçasındaki koca bandajlara bakmadan edemiyorlardı. Uygunsuz ve küçük düşürücü bir vaziyetteydi. Bilgisayarın arkasında oturan genç bir stajyer doktora gidip

sordum: "Neden onu odaya almıyorsunuz? Baksanıza ne şekilde yatıyor?"

"Burası özel bir klinik değil beyefendi," diye cevap verdi kız. "Ondan çok daha acil durumda vakalar var. Delikanlıyı bıçakla çizmişler o kadar, iyileşecek."

Ama Yotam sürekli yardım istiyordu. Dafna onu rahatlatmak için konuşmaya çalışıyor, ona sarılıyor, insanların ters bakışlarının önünü kesmeye çalışıyordu. "Lütfen, biraz daha morfin verin," diye yalvarıyordu.

Sonunda stajyer kız yanımıza geldi, Alman malı yeşil, rahat sabolar giymişti, konuşurken at kuyruğu arkasında sallanıp duruyordu. Hastanın zaten azami dozu aldığını, biraz daha verirlerse ölüm riski doğabileceğini söyledi. Ama Dafna ısrar etti: "O zaten bir bağımlı hanımefendi, verdiğiniz kadarı ona etki etmiyor bile, lütfen, birine danışsanız. Dayanamıyor!"

"Tamam, danışacağım," diye cevap verdi genç kadın, sesinde bir tiksinti ifadesi vardı. Dafna büzüşerek duvara yaslandı.

"Neden yaptılar bunu?" diye bağırdı bana suçlayıcı bakışlarla. "Artık serbest olduğunu, şehre dönmesinde bir tehlike olmadığını söylemiştin. Allenby'nin hemen arkasında kaldırımda yatarken bulmuşlar onu, ayakta duramıyormuş. Oğlumu gebermiş bir fare gibi sokağın ortasına atmışlar."

Ne kadar şanslıymış ki bacaklarını kesip onu bir ağaç gövdesi gibi sokağın ortasına atmamışlar, diye geçirdim aklımdan. Böyle şeyler de oluyordu çünkü. Stajyer koridorun sonunda belirdi, ek bir doz için izin aldığını söyledi: "Acil servis doktoruyla görüştüm, sorumluluğu üstlendi. Birazdan hastanızı odaya alacağız. Biraz sabırsız davrandım, kusura bakmayın, bu gece burası cehennem gibi de!"

Dafna bütün o kederine rağmen gülümsemeye çalıştı: "Siz kusura bakmayın, ben üstünüze geldim, oysa dünden beri

uyumadınız herhalde... bağırdığım için özür dilerim..."

Stajyer elini tuttu, iki kadın ayakta karşı karşıya bir an öylece kalakaldılar. Sonra Yotam yataklarla dolu uzun bir odada pencere kenarına alındı. Şehrin ışıkları ayakucuna vururken, annesinin ıslak gözleri kızıl bir ışıltıyla parlıyordu.

Israrla istenen ek dozu serumla verdiler. Oğlan morfini alır almaz bir Morissey şarkısı mırıldanmaya başladı. Dafna bir bardak su alıp ona yavaş yavaş içirdi. Sonunda yatıştırıcı acılarını dindirdi ve Yotam'ın gözleri kapandı. İşte ona bunu yapmak lazım, dedim kendi kendime, gevşemesi, uzaklaşması için onu sürekli uykuda tutmak lazım.

İki iskemle buldum, yatağın yanına koyup oturduk.

"Böyle devam edemez," diye fısıldadı Dafna, yarı karanlıkta başını omzuma yaslarken. Solukları giderek ağırlaştı, o da uykuya yenik düştü. Binaların ışıkları tek tek söndü, sokaklar boşaldı, etraftaki hastaların inlemelerini duydum, yine de iyi hissediyordum: Bu kadının başını okşayabiliyor, oğlunu onu bekleyen tüm kötülüklerden koruyabiliyordum. Sabaha kadar Dafna'yı koruyup kollayan ben olmuştum.

Şafak sökerken Hayim gömlek cebimdeki telefonumu titreştirip şöyle bir soruyla karşıma çıktı: Elde edilen son bilgilerden haberdar mıydım?

"Hayır," diye fısıldadım... Boşuna, Dafna uyanmıştı bile. Doğruldu, saçları darmadağındı, Yotam yine morfin diye sızlanmaya başladığında, o hâlâ nerede uyandığını anlamaya çalışıyordu.

Hayim'den bir saniye isteyip koridora çıktım.

"Kadınla mısın? Bu saatte birlikte ne halt ediyorsunuz?" diye sordu şüpheyle.

Olanları anlattım. O da çok endişe verici haberler aldıklarını, bu işin giderek aciliyet kazandığını söyledi. "Yukarıdakiler adamımızın derhal bir yerlere götürülmesi için elimizden geleni yapmamızı istiyor. Daha fazla beklememiz olanaksız."

Dafna'yı yüzünü yıkamaya yolladım, Yotam'ın yanına gittim, kulağının dibine kadar eğildim, tatlı tatlı konuştum, sorular sordum. Hüzünlü, ıstıraplı gülüşünden vazgeçmiyordu. "Neden onu böyle rahatsız edip duruyorsun ki?" diye düşündüm. "Ne söyleyebilir sana? Uyuşturucu almaya gittiğini ve köşedeki satıcılarla itiştiğini mi söyleyecek?" Onlara borcu olduğu konusunda her iddiaya girerdim, adamlar da onu çöplerin üstüne kumların yığıldığı o iğrenç asfalta yatırıp bir dahaki sefere penisini, sonra da gırtlağını keseceklerini söylemişlerdi kesin.

Doktor vizite için geldiğinde bizi dışarı çıkardılar, biz de hastanenin kantinine sıcak bir şeyler içmeye gittik. Etrafımızdaki tüm o hastalara bakınca, bağırsaklarıma bağlı bir torba ve boğazıma sokulmuş bir tüple dolaşmak zorunda kalacağım yaşa henüz gelmemiş olduğum için şükrettim. İnsanın tek başına, kendi ayakları üstünde durabilmesi ne büyük bir şanstı!

"Bana şehre dönebileceği konusunda güvence vermiştin, onun güvenliğinden sorumluydun," diye söylendi yine. Boynundaki damarı attıran öfke spazmlarından nabzını ölçmek mümkündü.

Bu durumda bir şey yapamayacağımı anlatmaya çalıştım: "Onu evden çıkarmadığını sanıyordum. Sokaklarda bir şeyler aramaya kalkarsa koruyamam onu. Bu olayın Nuhi Azarya'yla bir ilgisi yok."

Cevap vermedi, ama kısa bir sessizlikten sonra konuşmaya başladı, gözleri dalıp gitmişti: "Başından beri yolunda gitmeyen bir şeyler vardı aramızda. Bu çocuğa hiç kimsenin kaldıramayacağı şeyleri dayattım, her şeye karşı dimdik durmasını istedim. Yıllardır yardım istiyor ama ben her şeye yukarıdan bakıyorum; farklılığını ortaya koyan biri, oyuna girmeyen, önyargıları umursamayan biri olmaya çalışıyorum... oğlunun yakışıklı ve güçlü olduğuna, onlara neler yapabileceğini göstereceğine inanan biri. Oğlumun benim rövanşım olacağına

inanmıştım. Ama o, zavallı, başaramıyor, kaldırılması çok ağır bir yük bu. Bana gelince; ona yardım etmiyorum, öylesine korkağım ki..."

"Git biraz dinlen, yok yere kendini üzüyorsun," dedim. "En muhafazakâr ailelerden bile ne sorunlu çocuklar çıkıyor."

"Hayır, gitmiyorum. Onunla doğru dürüst ilgilenmelerini sağlamam gerek. Öyle ya da böyle, evde dinlenmemi nasıl beklersin benden?" Bir an sonra doğruldu: "Ama sen benim eve gitmelisin... Hani'nin ne halde olduğuna bakman gerek. Zavallıyı öylece bıraktık!"

Bir kez daha Dafna'nın oturduğu apartmanın önünde durdum. Oradaki görkemli incir ağacı altına park edilmiş bütün arabaları itinayla pisletiyordu. Bir an kaçıp gitmek istedim. Hastalık, ıstıraplar, deli gibi koşturup durmam. Kendime sağlıklı bir hayat kurmak, olumlu bir şey yapmak, kendimi birine adamak istedim. Avustralya'ya gidebilirdim belki, çünkü burada her şey olanaksızdı... bütün bunlar yalnızca birkaç saniye sürdü, Hayim arayıp nerede olduğumu sorana kadar.

"Yukarı çıkıp Arap'la ilgileniyorum," dedim.

Hani'yle uzun süre kaldım. Dafna'nın evinde yalnız olduğumuz için futbol maçlarının tekrarını izledik. İlaçlardan biraz bitkin düşmüştü, arada sırada uyukluyor, sonra uyanıyor, kaç kaç oldu, diye sorup tekrar uykuya dalıyordu. Daha gençken, önemli bir spor karşılaşmasına katılmak üzere büyük bir yolculuk planlamıştım. Ama maçtan sonra nereye gidecektim? Bir garın yakınındaki ucuz bir otele mi? Pencereden içeri süzülecek sokak lambalarının ışığında, gece trenine binerken uluyacak sarhoş taraftarların gürültüsüyle nasıl uyuyacaktım?

Küçük adımlarla tuvalete gitmesine yardım ettim. Sonunun yaklaştığını söyleyen bir koku vardı üzerinde. Koltukaltlarından tuttum onu, tüm kemiklerini, kalbini hissettim.

"Neredeler?" diye sordu Arapça. "Dafna'yla oğlan nerede?"

Biraz da mizahi bir dille anlatmaya çalıştım, Yotam'ın kıçında bir X işaretiyle bulunduğunu söyledim ama Hani gülmedi.

"Ayy," dedi, eliyle alnına vurarak, ve Arapça tekrarlayıp durdu: "Zavallı çocuk!"

Ona Arapça cevap vermeyi, benim için çaba harcamasını engellemek üzere onun alanına geçmeyi çok istedim.

"Bu Yotam ne güzel bir çocuktu bir bilsen!" diye devam etti. "Ne akıllıydı! Bir yaşında çoktan konuşmaya başlamıştı. Büyüdüğünde dünyayı kurtaracak dediğin türden bir çocuktu. Senin başaramadığın her şeyi yapabilecek bir çocuk. Bak şimdi ne halde! Ayy, inan bana, bu kadar yeter..." Gözleri kapandı, kanepeye oturdu, yüzünde kısa sakallar bitmişti.

"Buraya geldiğimden beri oğlan benimle tek kelime etmedi," diye zorlukla konuşmaya devam etti o güzel Filistin Arapçasıyla, gözleri hâlâ kapalıydı. Onu anladığımı nereden biliyordu? Belki de yalnızca kendi kendine konuşuyordu. "Odasından çıkmıyor, annesine bağırıyor, ona para vermesini istiyor ve kadını sürekli azarlıyor. Bir seferinde mutfakta çarpıştık, elini kaldırdı, az kaldı bana vuracaktı. Çocukken onu omuzlarıma aldığımı düşünüyorum da, bizim oralarda ezilmiş domates yapılır, ondan hazırlayıp küçük bir kaşıkla beslerdim onu. Dilimizi biraz anlaması için Arapça hikâyeler okutur, Arap müziği dinletirdim. Şimdi bütün dünyaya öfke kusuyor. Bana da. Nefret çocuklarımızı ele geçirdi; ben gidiyorum, yüreklerinden bu kötülüğü söküp alamayacağım."

Solukları yavaşlayıp uykusunda tutarsız laflar sayıklamaya başlayınca evin içini şöyle bir dolaştım. Dafna'nın odasına girdim. Yatağına renkli bir örtü sermişti, oturdum, sonra uzandım, altımdaki pamuklu çarşafı okşadım. Yalnızca bir saniye. Odanın bir köşesindeki komodinde birkaç fotoğraf vardı: Bir parktaki kaydırağın tepesinde Yotam'ın solgun bir polaroidi;

ifadesi ciddi, güzel bir kadının kâğıdı çatlamış bir fotoğrafı –Dafna'nın annesi olmalıydı– ve onun yanında bir başka fotoğraf, Dafna, uzun saçlı, güneş gözlüklü, deniz kıyısında bir restorana oturmuş, belki Yafa kıyısında, arkasında bir yelkenli ve ona sarılmış yanık tenli, çok zayıf genç adam. Hani! Bir anda o olduğunu anladım, bu çok hoşuma gitti. Bizim şu hinoğluhin Hani fotoğrafta Dafna'yla keyif çatıyordu!

Sonra mutfağa geçtim, masada bıraktığı kâğıtları okudum. Yazdığı yeni metinlerdi bunlar, uzun zaman önce olmuş ya da uzak bir gelecekte olması beklenen olaylar üstüne ince, ayrıntılı betimlemelerle doluydu. Olay örgüsü yoktu, ama her cümlenin üzerinde büyüleyici bir gizemin gölgesi dolaşıyordu. Hani'nin bana seslendiğini duyunca yerimden sıçradım. Birçok kez adımla seslendi bana. Heyecanla.

Salona geçtim, gidip başucuna oturdum.

"Oğlumu görmek istiyorum," dedi güçlü ve berrak bir sesle, ağır sonuçları olabilecek bir kararı bildirir gibiydi bana. "Ölmeden önce onu görmek istiyorum."

Elini tuttum, yardım edeceğime söz verdim.

"Şimdi arayacağım onu, telefonu getir," dedi hemen, paniğe kapılmıştı sanki, gözleri parlıyordu.

"İstersen numarayı çevirmene yardım edeyim."

"Hayır, telefonu getir yeter." Dirseğine yaslanıp doğruldu, tuşlara bastı – ezbere bildiği uzunca bir rakam dizisiydi. Çağrısı havayı yararak ilerledi, sonra denizaltındaki hatlara geçti, art arda birçok kez çaldı karşı tarafın telefonu, sonunda Hani'nin yüzüne mutlu bir gülümseme yayıldı, onu daha önce hiç böyle görmemiştim.

"Alo, *ya ibni*," diye başladı ve ardından bir babayla oğlu arasında geçen harika bir konuşmayı izleme fırsatı buldum. Konuştukları her cümleye imrendim.

Kendisini tamamen konuşmaya vermiş Hani benim varlığımı unuttu. Ahizeden oğulun sesini de duyabiliyordum,

babanınki gibi erkeksi, sıcak bir tonu vardı, şefkat dolu soruları oluyordu. Hani'nin o gün ne yaptığını, ne yediğini, kendisini nasıl hissettiğini öğrenmek istiyordu. Babasının Tel Aviv'de, haşlanmış ete dönmesi gereken maymunlar arasında olduğunu biliyordu, ama bizimle ilgili tek soru sormadı. Onurlu bir av olacaktı.

"Seni görmek istiyorum."

Nefesimi tuttum, tüm operasyon karşı tarafın telaffuz edeceği tek bir sözcüğe bağlıydı. Oğlanın güldüğünü duydum... Mutfakta eğilip bir şeyler arıyor gibi yaptım. Bu kadar hayati bir anda kuşku uyandırmak istemiyordum.

"Hayır, çok ciddiyim. Neden tarafsız bir yerde buluşmuyoruz? Seni son bir kez görebilmem için," diye üsteledi Hani orada, salonda.

Derken bir sessizlik oldu. Oğlu konuşuyordu, uzun sürdü, hiçbir şey duyamadım.

"Yalnızca birkaç saat, yalnızca," diye yalvardı Hani. "Gece kalmak zorunda da değilsin. Bir kafede oturur konuşuruz. Bilsen benim için ne kadar önemli! Sonra rahatça uyuyabilirim. Neden olmasın evladım?"

İşler sarpa saracak, kesin, diye geçirdim aklımdan. Oğlu durumu hemen anlayacak.

"Tamam, yarın," dedi Hani gülerek. "Ama daha geç olmasın. Fazla zamanım kalmadı."

Yıkadığım bir salkım üzümle salona geçtim.

"Eee, ne diyor?" diye sordum merakla, en ufak bir şey duymamışım gibi.

"Çok iyi olacak. Biletleri alabiliriz. Sanırım kabul edecek."

"Kızın da gelecek mi?"

"Hayır, çocuklarını bırakamaz." Enerjisi yerine gelmişti, hatta tabaktan birkaç üzüm bile aldı. "Ama sen, dostum, benimle geleceksin. Sizi tanıştırmak istiyorum. Seni ailemden biri gibi, Dafna'yı sevdiğim gibi seviyorum, senin gibi bir

Yahudi'yle tanışsın istiyorum. Belki o zaman ruhunu kemiren o nefret biraz olsun silinir. Hem ayrıca tek başıma yolculuk edemem, yanımda birinin olması gerek."

Bir anda hiç bilmediğim bir duyguyla sarsıldım. Çok yüksek ve çok güçlü devasa bir dalga beni kaldırdı, düşmekten korkuyordum, onun tepesinde dengemi bulamıyordum, kendimi bıraktım, çok uzaklara taşıdı beni ve engel olamadığım, kocaman bir gülümsemeyle, "Elbette Hani, elbette seninle gelirim. Yarın biletlerimizi alacağım," dedim ona.

Mutfağa gidip ona bir bardak çay hazırladım, dönerken mutfak penceresinin önündeki saksıdan bir tutam nane kopardım, bir sürü şeker koydum. Gerçekten susamış biri gibi içti çayını.

"Ah, öyle iyi geldi ki," diye iç geçirdi.

Bir deri bir kemik kalmış vücuduna battaniyeyi sardım, soğuk gövdesine nüfuz etmiş gibiydi.

"Yarın sabah biletleri alacağım," diye yineledim.

Elimi tutup uyuyakaldı. Dudaklarında gülümseme vardı.

Televizyonda dalgın dalgın bir şeyler izlerken Dafna aradı.

"Yotam nasıl?" diye sordum.

"Kalçalarına bıçakla X kazınmış biri gibi." Sonra hıçkırmaya başladı. "Yakında taburcu edecekler. Yaraları derin değilmiş, belli belirsiz bir iz kalacak. Ama buradan çıkınca ne yapacak, asıl korkunç olan bu..."

Hani'nin iskelete dönmüş elini tutuyordum hâlâ, ama parmaklarım Dafna'nın büyük yüzüklerini, onlardan yayılan yumuşaklığı arıyordu. Onu teselli edecek sözcükleri aramadım bile, bir işe yaramayacaklarını biliyordum. Onun kederi göğsümü sıkıştırıyordu sanki. Daha önce bir başkasının ıstırabını hiç böyle içimde hissetmemiştim.

Yolculuk hazırlıklarını başlattık. Limasol'ün plastik ve kartondan yapılmış bire bir maketi ortaklarımızın toplantı

salonuna kurulmuştu, daha çok erkeklerden oluşan büyük bir grup bir masa oyunundaymış gibi maketin etrafında dönüp duruyordu. Geriye bir tek harekâta yönelik ayrıntılar kalmıştı. Nereye inecektik, nerede kalacaktık, buluşma nerede gerçekleşecekti? Bir anda el bebek gül bebek tutulur olmuştum, herkes beni çiçeği burnunda bir damat ya da kendini havaya uçurmaya giden bir şehitmişim gibi şımartıyordu. Bazı ayrıntıları bana bildirmeyi es geçmiş olsalar da –hiyerarşi gereği– tüm operasyon benim omuzlarımdaydı. Örneğin etrafımdaki adamlardan hangisinin kurbanın kafasına ölümcül kurşunu sıkacağını ve nasıl bir silah kullanacağını bilmiyordum. Nereden çıkıp geleceğini de bilmiyordum.

Hayim Kıbrıs şehrindeki ileri karakol misyonunu üstlenmiş görünüyordu; beni rahatlatan bir şeydi bu – yalnızca bu seyyar deodorantlara bağımlı kalmayı pek istemiyordum. Elime plastik bir oyuncak asker verdiler, maketin bir yerinden ötekine hareket ettirmemi söylediler, havaalanından otele gitmek için onu küçük bir arabanın içine bile yerleştirdim. Sonra perdeleri çektiler, bilgisayarda bir simülasyon izledim. Bütün bu süre içerisinde durmaksızın her şeyi anlayıp anlamadığımı sordular.

"Geri zekâlıya benzer bir halim mi var?" diye fısıldadım Hayim'e.

Hayatımda yakalayıp yönlendirdiğim her insandan nasıl şüphe ettiysem, onlar da benden aynı şekilde şüpheleniyordu. İşte şimdi öteki tarafa geçmiştim, insanların uzaktan kumandayla yönlendirildiği yere. Eğer iyi bir iş çıkarırsam, gösterinin sonunda ağzıma şekerimi vereceklerdi. Adamımızın Limasol'e korumasız geleceğini umuyorduk, genelde yalnız geziyor, aşağı seviyeden biri gibi görünmeye çalışıyor, bir Batılı gibi giyinip sakalsız dolaşıyordu. Evet, adam tüm ölüm profesyonelleri gibi sıradan bir memur zannedilebilirdi.

Toplantının ortasında telefonum cebimde titreşti. Dafna.

Arkamdaki fısıldaşmaları duymasın diye hemen odadan çıktım. Sesi daha iyi geliyordu, kendine gelmiş gibiydi.

"Hani'yi Kıbrıs'a götüreceğini öğrendim. Doğru mu?"

"Elbette doğru." Bir anlığına, bu operasyona ilişkin tüm bağlantılar kafamda karmakarışık oldu.

"Bu anlaşmamızla ilgili bir şey mi?"

"Hangi anlaşma?"

"Seninle yaptığımız anlaşma... Yoksa sona mı erdi?"

Gerginlik boğazıma bir yumru gibi yerleşmişti.

"Biraz meşgulüm, seni daha sonra arayabilir miyim?" diye sordum. Koridorda ne işler karıştırdığıma bakmak için adamlardan biri toplantı odasından çıkmıştı bile.

"O zaman ben de sizinle geliyorum!" dedi neşeyle. "Şu küçük buluşmanızı gerçekleştirdikten sonra dağlara bir gezinti yaparız, bin yıldır Kıbrıs'a gitmedim. Havası çok güzeldir. Benim için de bir bilet al. Hani'yle ilgilenirim, her şeyin yolunda gitmesini sağlarım. Kimseye zarar gelmeyeceği konusunda bana söz vermiştin hatırlarsan."

"Yotam ne olacak?" diye sordum duvara yaslanarak.

"Giderek daha iyi oluyor. O tatlı stajyer doktor çiziklerin çok derin olmadığını, iki-üç gün içinde taburcu olabileceğini söyledi. Görünen o ki çok hafif bir iz kalacak çünkü kalçalardaki yaralar çabuk geçermiş." Üstelik birisi Dafna'ya Givatayim'de yeni açılan çok iyi bir rehabilitasyon merkezinden söz etmişti, Kaliforniya'daki Betty Ford Center'da uzmanlaşmış bir psikiyatr merkezin başındaymış.

Dafna'nın bizimle geleceği öngörülmemişti. Sonrasında neler olup biteceğini düşünmemiştim henüz... Onun yüzüne bakabilecek miydim bir daha? Ne olursa olsun, o an için açıkça yolumu kesmişti.

"Bak Dafna, sence Yotam'ın şu an sana ihtiyacı yok mu? Yolculuğa çıkman iyi bir fikir mi sence?"

"Bu yolculuğu yaparsam Yotam için yapacağım," diye

cevap verdi. Bir anda, onun bulunduğu yerde ve benim etrafımda derin bir sessizlik oldu. "Dönüşte onunla ilgilenmeye başlayabiliriz."

Tekrar toplantı salonuna geçtim ve Limasol'e bir yolcumuz daha olduğunu söyleyerek oyunlarını bozdum. Onlardan saklayamayacağım bir şeydi bu. Bu haberin onları sevindirmediğini söylemek hafif kalır. Fazladan ve bilinmedik bir öğenin işe dahil olduğu anlamına geliyordu bu, makete plastik bir kadın figürü eklemekle geçiştirilemezdi: Dafna serbest bir elektrondu. Onu ikna etmemi istediler, kadının inatçı bir tip olduğunu, onu reddedersem tüm yolculuğu tehlikeye atabileceğimizi söyledim. Birtakım fısıldaşmaların ve bana yöneltilen ters bakışların ardından, aralarından biri beni ikna etme işini ele aldı ama ona bir şey yapamayacağımı söyledim: "Denemek istiyorsanız, buyrun deneyin." Onlara adlarımızı ve kimlik numaralarımızı verdim, ayrıca havaalanı güvenliğini arayıp genelde Araplara uyguladıkları o alçaltıcı muameleyi Hani'ye de yapmamaları için –uçağa sağ salim binmesini istiyorlarsa– talimat vermelerini istedim. Gözlüğü ince çerçeveli enerjik bir kız biletlerin öğleden sonra evimde olacağını söyledi.

Oradan çıkınca Hayim nasıl hissettiğimi sordu: "Bu yolculuğun tek bir amacı var, biliyorsun. Herifi gözlerinin önünde temizleyecekler, pek eğlenceli olmayacak."

"İşim bu. Hatırlatmana gerek yok."

"Yanılgıya düşme sakın, herif ölümü hak ediyor, o bir çocuk katili."

"Bu konuda en ufak bir şüphem yok. Beni ikna etmeye çalışman yersiz. Onları ellerimle boğduğumu ne çabuk unuttun."

"Her şey yolunda giderse, olanları unutacaklar," dedi şefim, Ayalon Otobanı'nda trafiğin içinde ilerliyorduk. "Bir sonraki terfiler listesinde adının bulunduğunu da bilmeni isterim, yüksek mercilerde buna karar verildi. Bu operasyon herkes için çok önemli."

"İsterlerse her gün birilerini boğabilirim... birçok yurtdışı yolculuğunun masrafından kurtulurlar böylece."

Hayim sinirli bir kahkaha attı, sonra iki öksürük nöbeti arasında cevabını verdi: "Aynı şey değil. Bu herifler uydular aracılığıyla, 'efsane' kisvesi altında, bir Avrupa manzarası önünde adam öldürüyor. Kasba'da yüz terörist öldürsen de bir adım yol alamazsın. Buna karşılık, bu suikasttan sonraki manşetleri takdir edeceksin. İnsanlar bir boğa güreşçisinin zavallı bir hayvanı katlettiği gösteriyi izlemek için bir sürü para ödüyor, adamın üstüne çiçekler atıyor, hakkında kitaplar yazıyorlar, ama bir mezbahayı ziyaret etmek için kim bilet alır bir düşünsene?"

Bu karşılaştırma beni şaşkınlığa uğrattı... Hayim arabadan inince radyonun sesini açtım. Freddy Mercury *live* versiyonuyla *Love of my life*'ı söylüyordu. Yolculuğa ne kadar az kaldığını düşününce heyecanlandım. Kıbrıs'ın dağlarında şimdiden temiz havayı solumaya başlamışız gibi daha rahat nefes aldığımı hissettim. Hani'ye bakan doktorla görüşmek için hastaneye uğradım. Dafna'nın da yolculuktan önce onunla görüşmeye gideceğini biliyordum, adamın hastasının yurtdışı seyahati yapamayacağını söyleyerek onu vazgeçirmesi isteyebileceğim son şeydi. Yol üzerinde, Even Gvirol'de bir *şavarma*[8] yemek için durdum; şimdilik zamanım vardı, çünkü artık yapacağım tek şey, uçağa binip doğal davranmaktı. Gerisini başkaları halledecekti.

Onkoloji servis şefinin odasının önünde bekledim, içeriden hıçkırık sesleri geliyordu. İçeriden gözlerini mendille silen bir kadın çıktı, serseme dönmüş, bembeyaz kesilmiş bir adam onu zorlukla ayakta tutuyordu.

"Vay, siz misiniz? Güvenlik güçlerimiz benden ne istiyorlar?" diye sordu profesör, gömleğini çıkarırken. "Eğer konuşmak istiyorsanız benimle gelin, üniversitedeki dersime geç

8 Tavuk ya da et döner. (Ç.N.)

kaldım. Trajedilerin sonu gelmiyor. Önceden hastalara bir şey söylemiyorduk, ama işin içine avukatlar ve sigortalar girince merhamete yer kalmadı."

Yolculuğumuzdan söz ettim ona.

"Bunu kaldırabileceği konusunda güvence veremem size," dedi. "Bu adam sonun da sonuna geldi. Vücudunda tek bir sağlıklı hücre yok. Bir cesedi ülkesine göndermek gerekirse masrafları ödeyecek birini öngördünüz mü?"

Hastanenin yanındaki alışveriş merkezine dek onu izledim, etraf hareketli ve rengârenkti, tüccarlar eylül bayramlarına hazırlanıyorlardı; bu hastalığa yakın aşırı tüketim karnavalı insanın başını döndürüyordu.

"Bunu ayarlarsınız, öyle değil mi?" diye bir kez daha sordu doktor, yürüyen merdivenlerde bir basamak tepemdeydi. "O benim hastam. Sonra gelip bana sızlanan olmasın. Orada kimi öldüreceksiniz?"

Ellerimi yumruk yaptım, çenesini kapamaya hazırdım. Başka hangi ülkede insanların bu kadar serbestçe konuşmasına izin veriliyordu ki? Birleşik Devletler'de bile böyle bir gevşeklik düşünülemezdi! Ona yaklaştım. Çok yaklaştım. Cam gibi gözleri alaycıydı, kalabalığın ve yasaların kendisini koruduğunu biliyordu çünkü.

"Kimseye bir kötülük yapmayacağız, size uyar mı Doktor? Yalnızca bu alışveriş merkezinin zeminini temiz tutmak ve et parçalarıyla kirlenmesini engellemek için uğraşıyoruz. Böylelikle insanlar rahatça alışveriş yapabiliyor, yeni yıl hediyeleri alabiliyor, çocuklarına oyun CD'leri seçebiliyor, ne demek istediğimi anlıyorsunuz, öyle değil mi?"

Elini omzuma koydu ve bana, bir tek bana korkunç bir haber verecekmiş gibi tatlı bir sesle fısıldadı: "Öfkelenmeyin, bir şey demeyeceğim. Nerede yaşadığımı biliyorum. Ama yola çıkmadan önce gevşemelisiniz, sinirleriniz çok gergin. Gidip biraz dinlenin, size benden dost tavsiyesi." Bu sözler üzerine

otoparka giden karanlık yolda kayboldu.

Gerçekten de kendimi çok bitkin hissediyordum. Hızlı ve iyi hizmet veren bir zincire ait kafede, parlak kırmızı tezgâha, büyük bir aynanın karşısına kendime bakmamaya çalışarak oturdum. Arkamda birinin elektrikli bir iskemleyle yaklaştığını gördüm, ihtiyarın kırlaşmış, darmadağınık saçları vardı, hastane pijamalarının içinde gülünç görünüyordu. Bana birini hatırlattığı için tekrar dönüp baktım... şarkıcı Şmulik, Kraus'tu bu, büyük başarılarından sonraki, şiddet nöbetlerinden sonraki, her şeyden sonraki Kraus, yanında ona eşlik edecek kimse yoktu, hatta oraya kadar nasıl gelebilmiş olduğunu sordum kendi kendime. Neredeyse selam Şmulik diyecektim ona, Hani'nin sana selamı var, hatırlarsın onu, seneler önce Tel Aviv kordonundaki bir barda tanıştığın şu Gazzeli genç şair.

"Bu Şmulik Kraus," diye fısıldadım garson kıza, "ona ne istediğini sorun."

Genç kız bu uyarımı muğlak bir bakışla karşıladı.

Espressomu bir dikişte bitirince midem yandı, sonra madem yakındayım, hastaneye gidip Yotam'ı göreyim, dedim. Önce bir kitapçıya uğrayıp ona Hemingway'in *Güneş de Doğar*'ının yeni bir çevirisini aldım. Bir de çikolata. Oğlanın hali bir an için içime dokunmuştu.

Yalnız başına, pencereden vuran kör edici bir ışık selinin içinde sırtüstü yatıyordu. Beni gördüğü anda koca bir yaraya benzeyen o otomatik, alaycı gülüşünü yüzüne yerleştirdi. Ona saldıranlara da kesinlikle böyle gülümsemiş olmalıydı, onlar da anlamamıştı. Yatağın yanındaki koltuğa oturdum, başımı kuzeydeki elektrik santralına çevirdim. Bu şehir gerçekten de bir sel felaketiyle defterinin dürülmesini bekliyordu. Çok güzel bir Rus hemşire ayakucundaki levhaya bir şeyler not etmek için geldi, şüpheli bakışlarla beni süzüp hastanın abisi mi, yoksa babası mı olduğumu sordu. Yotam

bitkin bir ses tonuyla serumuna tekrar bir şeyler katmalarını çünkü çok ağrısı olduğunu söyledi, kız stajyer doktorla görüşeceğini, zaten çok büyük miktarlarda ağrı kesici almış olduğunu belirtti.

Yan yataktaki hastanın elinde küçük bir radyo vardı, anlamadığım bir dilde yayın yapıyordu, pijaması doğru dürüst iliklenmediği için vücudunun bazı yerleri açıkta kalmıştı.

Kitabı Yotam'a verdim, hatta ona biraz okuyabileceğimi söyledim.

"Hemingway," dedi, her hecenin üstüne basarak. "O alkolik dişi köpek, o salak neye benziyordu, kafanda canlandırabilir misin?"

"Bence esmerdi. Uzun bacaklı. Ama bacakları biraz fazla kalın. Güzel bir yüz. Ya da belki sarışındı, bilemiyorum."

"Bence acımasız bir hali vardı," diye son noktayı koydu.

Ona temizlenmesi için tedavi görmesi gerektiğini, hayatını böyle mahvettiğini söylemek istedim ama ağzımdan hiçbir şey çıkmadı, onun yerine "Çikolata ister misin," diye sordum. Arkasını döndü, beni sıska, uzun bir sırt, çıkıntılı bir omurilikle ve pek gür olmayan bir at kuyruğuyla karşı karşıya bıraktı. Romanı aldım, okumaya başlayınca birçok ayrıntıyı unuttuğumu fark ettim. Genç stajyer geldi, arkasını dönmesini söyledi ve usulca pansuman yaptı.

"Bana kalırsa yarın evinize dönebilirsiniz," dedi. "Yaralarınız iyice kabuk bağlamış. Aslında çok derin değiller. Küçücük bir iz kalacak, o kadar."

Gidip ona çorba ya da başka bir şey getirmeyi önerdim, acıkmamıştı. Bu saldırıdan sonra Nuhi Azarya'yla konuşmadığımı, ona hesap sormadığımı hatırladım – bu tür şeyleri bekletmeye gelmez. Ama asıl istediğim kafamdaki olumsuz, uyuşmaya meyilli parçacıkların beynimi kötü düşünceler biçiminde kirletmesini engellemekti. Kalktım, Yotam bir an benden yana döndü; dehşet dolu kocaman gözlerini kırpmadan

dikti bana, delici, insanın çok derinlerine nüfuz eden bir bakıştı. Bir an, bu yaratıkta hâlâ bir ruh kalıp kalmadığını hissetmek için elimle dokundum ona.

Hastaneden çıkıp son toplantımıza gittim, sonra eve uğrayıp küçük bir yol çantası hazırladım.

Havaalanına taksiyle gittik. Yol boyunca izlendiğimizi hissettim. Benim de iç çamaşırlarım gezici anten gibi her türlü alıcıyla doluydu.

Mermer kaplı salonlarda Hani'nin tekerlekli iskemlesini ittim. Dafna kahve içmek istiyordu, ona önce pasaport kontrolünden geçmemizin daha iyi olacağını söyledim. Daha sonra kahve içmeye vaktimiz olacaktı. Üçümüz de kontrol için güvenlik görevlilerine doğru ilerledik. Hani biraz heyecanlıydı, kontrol noktasını nasıl geçeceğimizi öğrenmek istiyordu; onu rahatlattım, gerçekten de herkes gereken talimatları almıştı. Bizimle ilgilenen kız nazik biriydi, tekerlekli iskemlede oturan adama yalnızca birkaç soru yöneltti, neden bu yolculuğa çıktığını öğrenmek istedi (doğruyu söyledi: "Ailemi görmek için"). Bize de bavullarınızı kendiniz mi hazırladınız, diye sordu, iki Yahudi'nin yaşlı bir Arabı Kıbrıs'ta bir aile toplantısına götürmesi dünyanın en doğal işiymiş gibi.

Yaz tatili sona erdiği, bayramlar da henüz başlamadığı için bindiğimiz uçak küçük ve yarı yarıya boştu. Dafna ikimizin ortasına oturdu. Bir buçuk günlüğüne Limasol'e değil de iki aylığına Karayipler'e gidiyormuşuz gibi pek keyifliydi. Hani gergindi, elleri titriyor, terliyordu, yüzü o kadar incelmişti ki insan en ufak bir gülümsemenin yarattığı gerginlikte yırtılıvermesinden korkuyordu. Biraz olsun iyi vakit geçirmelerini sağlayabilmenin hoşuma gittiğini yadsıyamam. Dafna onu şık giydirmişti, gerçek bir beyefendi gibi görünüyordu, saçlarını da özenle taramıştı. Biraz ötede, birkaç sıra

arkamızda bizi izleyen ajanlar oturuyordu. Ağzımdan çıkan her şeye dikkat etmek zorundaydım.

Hani uyuyakaldı, yığınla yatıştırıcı almıştı. Uçak pistte hızlandı, gökte asılı kaldığında Dafna'nın ince, uzun elinin elimde olduğunu fark ettim. Arkamızdaki herifler bunu fark ettilerse de umrumda değildi, onu, o kadını içimde hissediyordum, içimi bir sıcaklık dalgası sardı. Limasol'e inene kadar öylece otuz beş dakika oturduk.

Hemen orada yüksekçe bir araba kiraladım, cipe yakın bir araçtı, ikisi arkaya oturdular. Arada sırada dikiz aynasından Dafna'ya bakıyordum. Işıldıyordu, en ufak bir kaygı duymuyordu ve her bir bakışı içime işliyordu. Hani'nin emniyet kemerini bağladı, adam kımıldamıyordu bile, bir parçacık yaşam kırıntısına asılan, neredeyse ölmüş bir bedendi, o son buluşmaya kadar hayata tutunuyordu. Dafna onun elini tutmuştu, bense o son gezilerinin şoförü olmuştum. Kıbrıs'ta yazın kavurucu sıcakları geçmişti, gökyüzünde güneşi yer yer kapatan bulut parçaları dolaşıyordu. Denizi takip eden yola girdim, yol kenarındaki palmiyelerin arkasında Akdeniz ışıldıyordu. Kıbrıs'ta her şey bizdekinden daha temiz ve daha havadar göründü bana. Evet, neredeyse Lübnan kadar güzeldi.

Otelimiz kordonun sonunda, kentin sonundaki bir çam ormanının içindeydi. Adamlar burayı yolculuğumuzun gereklerine uygun olması için büyük bir titizlik göstererek seçmişlerdi. Kâğıt üzerinde dört yıldızlı bir oteldi ama belli bir özensizlik gözümüze çarptı hemen, 1970'lerden beri ne bakım yapılmış ne de mobilyaları değişmiş gibiydi. Dafna'nın hoşuna gitti bu. Hatta içeriye girdiğimizde dayanamayıp güldü. Resepsiyonist girişte karşısındaki adamla kadının kim olduklarını, tekerlekli iskemledeki iskelete dönmüş, yarı ölü diğer adamın ne gibi bir rolü olduğunu anlamaya çalışarak bize baktı.

Ama belki de her şeyden haberdardı.

Üçüncü katta yan yana iki oda verdiler, ikisi de denize bakıyordu, biri Dafna ve Hani, biri de benim için. Dafna hemen perdelerle sürgülü kapıları açtı, çok hoş bir esinti doldu içeri, Hani'yi balkona çıkardım. Gözlerini kapatıp gülümsedi. Önümüzde muhteşem, mavi bir körfez uzanıyordu, uzakta yük gemileri elveda niyetine sirenlerini öttürüyordu. Dafna'yla korkuluklara yaslandık, kolunu erkek rolü oynar gibi omzuma attı. Aşağıda otelin havuzu neredeyse boştu, Kuzey ülkelerinden gelmiş gruplar çoktan evlerine dönmüşlerdi. Binanın çevresinde, yemyeşil bir bahçede Akdeniz'e özgü bitkiler serpilmişti, daha uzakta Limasol'ün kendi halinde evleri uzanıyordu.

"Yarın oraya gideceğiz," dedi Dafna, körfezi çevreleyen yüksek dağları göstererek. "Gidip o muhteşem meyve bahçelerini göreceğiz."

Neden bahsediyorsun sen? Bu yolculuğun pastoral bir sonu olmayacağını, bütün bunların bir yanılsama olduğunu görmüyor musun, diye haykırmamak için zor tuttum kendimi.

Sabır ve tatlılıkla Hani'ye bir şeyler içirdi, başını okşadı, onu sarmak için içeri gidip bir örtü buldu, sonra da dostunun yanına oturdu. Gözleri güneşe doğru kocaman açılmış olan Hani, eli Dafna'nın elinde deniz havasını içine çekiyordu. Minibardan bir bira aldım, denize, ağaçlara ve Yeni Dalga döneminden bir Fransız aktrise benzeyen Dafna'ya bakarak içtim. Hani, oğluyla orada, otelde buluşmasının daha iyi olacağını, çok güzel ve sakin bir yer olduğunu söyledi.

"Nereden geliyor?" diye sordu Dafna.

"Min Suria, Suriye'den. Yarın sabah burada olur."

"Onu hiç görmedim," dedi Dafna, bakışlarıyla körfezi kuşatırken. Güneşe dönmüş, esintiyle havalanan mavi bir gömlek vardı üstünde. "Yotam da onu hiç tanımadı."

"Belki bu buluşmadan sonra, yarın..." diye mırıldandı Hani.

Hiçbir şey söylemedim, biramı yudumlamaya devam ettim. Dafna ilaçlarını getirdi ona, içtikten sonra başı yana düştü yine, uyuyakaldı. Onu en azından bir gün kesinlikle hayatta tutmam gerekiyordu, sonra her şeyim bağışlanacaktı, ben de mahzenlerime ve rutinime geri dönecektim.

"Sana o kadar minnettar ki," dedi Dafna. "Hani'nin o kadar yüce bir ruhu vardır ki... seninki de öyle." Anlayamamıştım, öylece bakakaldım ona. Kim olduğumu biliyordu. Bu yolculuğa ne diye çıktığımızı kavrayamamış olabilir miydi?

Zaman yavaş akıyordu. Gözlerim kapandı, güneş usul usul ısıtıyordu tenimi, nefis bir duyguydu. Öğlenden sonra, daha geç saatte, deniz hareketlendi, otelin hemen yanındaki küçük iskeleye bağlanmış kayıklar dalgalarla sallanmaya başladı. Dafna bir anda havuzda biraz kulaç atacağını söyledi.

"Tamam, sen git, ben Hani'yle kalırım," diyerek rahatlattım onu.

Yukarıdan onu izledim, otelin beyaz bornozunu çıkarıp şezlonglardan birine bıraktı. Sonra eğilip suyun sıcaklığını kontrol etti, kafasını kaldırıp gözleriyle beni aradı, el salladı. Havuzun kenarında dimdik durdu, ayak uçlarında bir an gerildikten sonra mayosu olanca morluğuyla açıldı, bir yay gibi esnekçe daldı sulara, akışkan devinimi arkasında uzunca bir iz bıraktı. Odada Hani uyuyordu, uykusunda sürekli sayıklıyordu. Kim bilir ne rüyalar görüyordu. Üzerime yerleştirdikleri aletlerden biri titreşmeye başladı, hoş bir kadın sesi paketin ertesi gün saat dokuzda geleceğini bildirdi.

Uzaktaki denize baktım, birbirinin yerini alan dalgaların tepelerine baktım, sonrasında neler olacağını düşünerek İsrail'i aradım; ambulanslar otelin park yerine geldiğinde, Hani oğlunun neden geciktiğini sorduğunda, bu ani kargaşanın nedenini sorduğunda neler olacaktı? En azından açıklama beklemeyecekti, gösteriyi izlemiş olacaktı çünkü. Ne olursa olsun Dafna'nın sorunu olacaktı bu. Ona açıklama yapmak, yığılıp

kaldığında onunla ilgilenmek zorunda kalacaktı. Ben orada olmayacaktım.

Ağaçların tepesindeki hareketlenme rüzgârın yönünü gösteriyordu. Deniz kenarındaki yoldaysa arabalar farlarını yakmaya başlamıştı. Havada reçine ve yasemin çiçeklerinin kokusu vardı. Aşağıda Dafna sudan çıktı, silkelendi, bornozunu giydi, bir şezlonga oturdu, kemerini bağlarken bacaklarını uzattı. Etraftaki balkonlara yerleşmiş ortalığı kollayan ajanlarımızı gözlerimle ararken, ikinci katta gazete okurken havuza doğru bakan bir kızı fark ettim. Arada sırada başını kaldırıyor, etrafı umursamaz bir edayla bir şeyler mırıldanıyordu. Hani'nin uykuya daldığından emin olduktan sonra, koridora çıktım. Kimseler yoktu. O odadan biraz olsun çıkmalıydım. Asansör tiz bir sesle geldiğini haber verdi, kapılar açıldığında bizim gemi kaptanıyla burun buruna geldim. Adam güneşten öyle bir yanmıştı ki yatından yeni indiği söylenebilirdi. Beni çok kötü bir şey yaparken yakalamış gibi irkildim.

"Good evening," dedi gülerek, pek keyifliydi. *"Good evening,"* diye cevap verdim, geri dönüp odaya gidecektim neredeyse. Bu adamların gözünden hiçbir şey kaçmıyor, diye düşündüm, kadın yüzüyor, onlarsa akvaryumda bir balık gibi onu izliyorlar. Nasıl oluyor da...

"İyi akşamlar dilerim," dedi yine İngilizce, giriş katında ayrılırken... bu sözlerden sonra da buhar olup gitti.

Resepsiyoniste başımı sallayarak selam verdim, derin bir koltuğa gömülüp *Nicosia Telegraph* okuyormuş gibi yaparak etrafın boşalmasını bekledim. Sonra otelin önündeki açıklığa çıktım, birkaç sokak lambası ışığına rağmen karanlık sayılırdı. Denizden gelen tuz kokusu bahçedeki bitkilerin özsularına karışıyordu, dalgaların hışırtısı sanki çok yakındaydı. Onu burada kıstıracaklar, şakağına silah dayayacaklar herhalde, çok yakından ateş edecekler, taksiden indiği anda kurşunu yiyecek ve çam iğneleriyle kaplı asfalta ağır

ağır serilecek. Ama ben, kimselerin dikkatini çekmeden çoktan uzaklaşmış, limanda yola çıkmak üzere bekleyen gemiye giden arabaya binmiş olacağım.

Otele döndüm, havuza gittim ama boştu. Yakındaki gözetmenlerimiz bile balkonlardan çekilmişti. Bir şezlonga oturup gözlerimi kapadım. Yeniden açtığımda gökyüzü karanlık ve yıldızlarla doluydu.

Odalarının kapısını açtığımda, "Nerelerdeydin?" diyerek çıkıştı Dafna. Siyah, güzel bir elbise giymiş, saçlarını topuz yapmıştı. Arkasındaki koltukta oturan Hani eliyle selam verdi – o da bir gece eğlencesine hazır görünüyordu. Bir adım geriledim. İşte bunu kesinlikle öngörmemiştim.

"Gel, gel, gir içeri," dedi Dafna, altın rengi bileklikleri kolunda sallanırken gözlerimin önünde parladı. "Akşam yemeğine çıkmak için seni bekliyorduk, açlıktan öldük!"

Hanımefendinin resepsiyonistten bilgi aldığını, adamın ona kordon boyunda, yürüyerek gidebileceğimiz, çok iyi balık pişiren ve canlı Yunan müzikleri yapan bir yeri tavsiye ettiğini öğrendim. Hani'ye ince bir kazak giyip tekerlekli iskemleye oturması için yardım etti.

"Sen de git üstünü değiştir," diye azarladı beni. "Niye böyle cenazede gibisin? Tatildeyiz!"

Hızla odama geçtim, gri kumaştan pantolonumu çıkarıp kahverengi olanı giydim, koyu mavi gömleğimin yerine de açık mavi bir gömlek geçirdim – ertesi gün, son gün giymeyi plandığım giysilerdi bunlar. Aynaya baktım: Evet, her şeyi berbat edebilecek, yüzümden okunan bu aşırı gerginlikten bir an önce kurtulmam gerekiyordu.

Kordon boyunda şehir merkezine doğru, önümüzde açılan körfezi izleyerek ilerledik. Serin rüzgârda Hani'nin tekerlekli iskemlesini itiyordum, Dafna ise yanımda gösterişli bir edayla yürüyordu. İnsanlar o geçerken bir kraliçeymiş gibi dönüp bakıyordu.

"Yavaş ol," dedi usulca. "Yürüyüşün tadını çıkaralım."

İçeri girdiğimizde restoran neredeyse boştu. Girişte ahşap bir masanın arkasında oturmuş patron meşgul görünüyordu. Etrafındaki duvarlara astığı, bir sürü yerel şöhretle çektirdiği fotoğrafları izleyerek adamın nasıl yaşlandığını adım adım izlemek mümkündü. Dafna terasta, denize bakan bir masa istedi. Dönüp kapıya bir göz attım, sevgili dostlarımın ne vakit ortaya çıkacağını merak ediyordum: Adamımızın otelden çıkamayacak kadar yorgun ve çok zayıf olduğu düşünülüyordu, hiç kimse böyle bir akşamı öngörmemişti. Garson geldi, bölgeye özel beyaz şarapla meze tabağı ısmarladım. Aşağıda sakin ve karanlık bir dalga gidip geliyordu. Hani bir şeyler mırıldandı, ona yaklaştım, Arapça konuşuyordu: "Sanki Hayfa'dayız!" Hayfa'ya ne zaman gittiğini sordum.

"Ona, Dafna'ya sor," diye cevap verdi gülümseyerek. Söylediğini İbranice tekrar etmesini istemedim, onunla kendi dilinde konuşmak daha keyifliydi.

"Onu ne zaman Hayfa'ya götürdün?" diye sordum Dafna'ya.

"Hayfa mı?" Kahkahayı bastı, ışıldayan bir yüzle devam etti konuşmaya: "Ohooo, çok uzun zaman önceydi. Galile'de büyük bir gezintiye çıkmıştık. Hani oraları görmek istiyordu. Bir hafta arabayla dolaştık. Bir dostumdan külüstür arabasını ödünç almıştım, ama o Subaru, Hermon Dağı'na tırmanmayı yine de başarmıştı. Yukarı çıkarken nasıl kusmuştum hatırlıyor musun Hani? Kimsenin adını bile duymadığı yerlere gitmiş, arkeolojik kalıntıları görmüş, ayaklarımızı sulara sokarak dere boylarında yürümüştük; ilkbahardı, karlar erimişti, tarlalar gelincik doluydu..."

"Dafna dünya güzeliydi," diye araya girdi Hani Arapça. "İnsan rüyasında bile öyle bir güzellikle karşılaşamaz." Bu sözleri hiç kimsenin alıp bir hazine sandığına yerleştirmemesi, pamuklara sarmaması yazık olmuştu, bir şairin son sözleriydi çünkü.

"Son olarak Hayfa'ya gittik. Akşam Bat Galim'de bir restoranda yedik, uzun zaman önce kapanmıştır herhalde," diye iç geçirdi Dafna. Elini yaşlı adamın eline götürdü, birbirinden çok farklı ama ikisi de ince, uzun eller. "Balık yemiş, sonra da kentin aşağılarında, denizcilerin kaldığı türden, pis bir otelde uyumuştuk."

"Hiç ayrılmamalıydık," diye fısıldadı Hani Arapça.

Herkese soğuk şarap ikram ettim. Şişedeki etikette kayalık bir engebeye tutunmuş bir asma dalı vardı. Aşağıdan, kıyıya çarpıp geri dönen dalganın düzenli sesi geliyordu hâlâ. Hızla içmeye devam ettim, çünkü kesinlikle kendimi unutmam gerekiyordu.

"Ona bir dokunabilsem," dedi Hani. "Sonra göçüp gidebilirim. Bana bu akşam çok ilaç vermeyin, sabah erken kalkmak istiyorum. Yalnızca birkaç saat kalabileceğini söyledi. Ah, gerçek bir erkekle tanışacaksınız! Sen de seveceksin onu, eminim, zaten sana bakınca oğlum geliyor aklıma, o da sana benziyor. İkiniz de sakin, güvenilir insanlarsınız. Gel, elini ver bana. Beni bu yolculuğa çıkararak yaptığın iyilik sana cennetin kapılarını açacak."

Ona elimi uzattım, sımsıkı kavradı

Dafna gözlerimin içine bakınca içten içe sarsıldım. Restoranın öbür köşesine müşteriler yerleşti. Bizi izledikleri kilometrelerce öteden bile anlaşılabiliyordu. İçkimi içerken kendi kendime gülmeye başladım, Dafna bana neler olduğunu öğrenmek istedi.

"Hiç, birinin anlattığı salak bir fıkra geldi aklıma."

Önümüze getirdikleri kızarmış balık o gün yeni avlanmış gibi kokuyordu, mutfakları çok iyiydi, epeyce yedim. Hani tabağındakileri biraz tırtıkladı, *halloumi*[9] ile patlıcan ısmarlamıştı, hüzünlü bir ifadeyle gülümsüyordu. Elimden gelse bu oyundan

9 Hellimli pide. (Ç.N.)

kurtulmak için, gerçekte ait olduğum yere, herkesin ne tarafta olduğumu bildiği yere dönmek için son hızla kaçıp giderdim... Dur bakalım, sakin ol, dedim içimden, terlemeye başlıyorsun.

Restoranın kapalı bölümünde yemeklerini bitirmiş üç müzisyen sahneye çıktı. Yavaş yavaş sigaralarını söndürüp çalgılarını çıkardılar. Pek genç değillerdi, memur gibi giyinmişlerdi. Oturdular, ilkinin buzukisi, ikincisinin kemanı vardı, üçüncüsü solistti, elinde bir tefle ortaya oturdu. Adam ağzını açıp da o boğuk sesiyle ilk tel tımbırdatıldığında gözlerimin dolduğunu hissettim. Limanda bir gümrük görevlisine benzeyen bu adam bir tek benim için söylüyordu sanki, inanılmaz bir derinlikle benim ıstıraplarımı dile getiriyordu.

"Yarın birilerini öldürmeyeceksin, öyle değil mi?" diye fısıldadı Dafna kulağıma. Sesi öyle tatlıydı ve Yunan diline öyle kusursuz bir biçimde uyuyordu ki, sanki o da şarkı söylüyordu.

Müziğin sona ermesini bekledim. Kadehlerimizi tokuşturduk. Sonra aynı bardaktan içtik, ikinci beyaz şarap şişesinin de dibini gördük, parmaklarımızla aynı tabaktan barbun yedik. Hani uyukluyor, bize gülümsüyor, Arapça bir şeyler sayıklıyordu. Sonra bir anda restoran doldu, bir sürü şehir sakini müzik dinlemeye gelmişti.

Kalktığımızda saat akşam on bir civarı olmalıydı. Diğer müşteriler için gece yeni başlıyordu ama biz hastamızı yatırmak, midesini yine tıka basa ilaçla doldurmak zorundaydık. Başım öyle bir dönüyordu ki Hani'nin iskemlesini itelemekte zorluk çektim. Bizi izleyenlerin ayak seslerini işitmeye çalıştım, yanımızdan geçen arabaları inceledim, ama Dafna koluma girdiğinde ve iskemleyi otele kadar birlikte ittiğimizde artık hiçbir şeyin önemi kalmamıştı.

Bitkin düşmüş yaşlı adamı yatırdık. Ayakkabılarını, giysilerini çıkardım, başını yastıklara koydum, sakinleşip uyuyakalana dek başucunda bekledim. Ben bunları yaparken Dafna balkon demirlerine dayanmıştı.

"Yanıma gel," diye fısıldadı.

Nereden geldiğini bilmediğimiz ışıklara, karanlık sulara baktık, birbirimize iyiden iyiye yaklaştık ve sonunda öpüştük.

Benim odama geçtik, denizin tatlı hışırtılarının üzerindeki sürgülü kapının karşısında, beyaz yatakta uyuyakaldık. Bal gibi şekerli, altın bir göl gibi uçsuz bucaksız bir geceydi ve uzaklara, çok uzaklara, yeni bir dünyaya doğru yol aldım. Yeni bir dünyaya.

Resepsiyondan gelen telefon ve Yunanca birkaç sözcükle uyandım. Gündoğumundan önceki o soğuk ışıkta gözlerimi açtım. Başıma olağanüstü bir şey geldiğini ve yalayıp yuttuğum bütün o harekât talimatlarının beni yönlendirdiğini hatırlamaya zar zor fırsat buldum. Geri sayım başlamış, tüm sistem harekete geçmişti, etraf üst düzey ajanlarla, casuslarla, gözlemcilerle doluydu, telefonların hepsi dinleniyordu. Katile gelince; silahını tekrar tekrar kontrol ettikten sonra ortalığa çıkmış olmalıydı.

Vücudumu yataktan zar zor kaldırdım, gidip tıraş oldum, dişlerimi fırçaladım. Aynada, açık renk gözleriyle bir adam, şeytani bir ifadeyle gülümsedi. O gülüşü sevdim, ama hemen sonrasında alışılageldik soğukluğuna büründü. Saat sabah altıya yaklaşıyordu. Hani'yi uyandırmalı, onu güne, buluşmasına hazırlamalıydım, onunla kahvaltı etmeli, onu rahatlatmalı, heyecanını yatıştıracak laflar etmeliydim.

Dafna yanımda değildi: Gecenin ortasında bana veda etmiş, Hani'nin yanına gitmişti, ama öncesinde, ertesi gün gidip dağlarda dolaşacağımıza söz vermişti.

Deniz kenarındaki yolda birkaç araba vardı yalnızca, erkenden kalkmış Kıbrıslı işçiler çalışmaya gidiyordu. Müşterimiz Şam havaalanına çoktan varmış, orada sabah kahvesini içiyor olmalıydı. Giyinip kapılarını çaldım. Üzerinde otelin beyaz bornozuyla Dafna açtı kapıyı, kafasına da türban gibi

bir havlu bağlamıştı. Hoş bir diş macunu ve sabun kokusu yayıyordu etrafına. Beni öptü. Hani pantolonunu giyiyordu. Selamlaştık: "*Sabah el ful, sabah el kişt*, hayırlı, uğurlu sabahlar olsun." Tek başına ayakta duramıyordu, o kadar zayıftı ki gözleri yuvalarından uğramış gibiydi. Bakışlarına gelince; şimdiden öbür dünyanın aydınlığına kavuşmuşlardı sanki. Bir buçuk saat içinde otel lobisinde, tekerlekli iskemlesinde oturuyor olacak, oğlunun eşikte belirmesini, erkeksi ve kendine güvenli yürüyüşüyle zeminde yol almasını bekliyor olacaktı. Bense birkaç dakika öncesinde acil bir ihtiyacım olduğunu söyleyerek sırra kadem basmış olacaktım. Plan böyleydi.

Saat yedide, yemek salonunun ilk konukları bizdik. Körfeze bakan pencerenin kenarına oturduk. Limanda hareketlenme başlamıştı bile, yoğun bir faaliyet vardı, siren sesleriyle kocaman gemiler girip çıkıyordu. Dafna açık büfeden aldığı omlet, peynir ve salata dolu bir tabakla yanımıza geldi. Siyah önlük giymiş bir garson kız çay mı, yoksa kahve mi istediğimizi sordu. Etrafımdaki uğultu bitmek bilmiyor, belki de bana öyle geliyordu. Zeminin temizlenip hazır edildiğini hissediyordum. Yemek salonunda yalnızdık ama artık her hareketin gözlendiğini biliyordum.

Hani, Dafna'ya bir gül kadar güzel olduğunu söyledi. Dafna ise onun ağzına bir parça keçi peyniri koymak için diretti, ama hastamız bir kırıntı dahi yutamayacak durumdaydı, öksürmeye başladı.

"Burası ne kadar boş," dedi bir anda, etrafına bakınan Dafna. "Sanki otelin tek müşterisi biziz. Tuhaf."

Tam o sırada yaşlı bir çift içeri girdi, uzun boylu, Kuzeylileri andıran bir kadınla bir adam. Şortlar ve yürüyüş ayakkabıları giymişlerdi, onlar sayesinde açıklama yapmama gerek kalmadı.

"Öğle yemeği de veriyorlar mı acaba?" dedi Hani Arapça.

"Öğrenebilir misin? Eğer veriyorlarsa dört kişilik bir masa ayırt. Böylece hepimiz oğlumla beraber olabiliriz. Bu salonun pencereleri çok hoş bir manzaraya bakıyor."

"Onunla baş başa yemek istemez misin?" diye sordum, rahat bir ses tonuyla.

"Hayır, siz benim dostlarımsınız, sizinle tanışmasını istiyorum," diye cevap verdi dalgın bakışlarla. "Onun kalbine birazcık sevgi aşılayabilseydim keşke!"

Tekerlekli iskemleyi lobiye kadar ittik, Dafna o sırada bahçede, çiçeklerin ortasında, bir çeşmeyle denize bakan bankların bulunduğu yerde beklemeyi önerdi.

"Gidip odadan Hani'nin şapkasını alabilirsen çok iyi olur... sana zahmet olmaz, değil mi? Bir şişe de su getir... bir de ilaç çantasını unuttum..." dedi, olabilecek en karşı konulmaz bakışla.

"Tamam, çok uzaklaşmayın. İki dakika içinde yanınızdayım."

Çocuğumu, karımı, bu inanılmaz kadını, birlikte geçirdiğimiz geceyi düşündüm ve deniz gözlerimin dibinde ışıldadı. Asansöre bindim, dişlerimi sıktım, üçüncü katın düğmesine bastım, sürekli izlendiğimi biliyordum, adımlarımı hızlandırdım, odalarının kapısını açtım. Dafna'nın giysileri Hani'nin tıbbi malzemelerine karışmıştı, hastalığın pis kokuları kadın parfümüyle birleşmişti. Şapkayı, ilaç çantasını, bir gece öncesinden kalma su şişesini alıp koşarak odadan çıktım.

Otelin bahçesinde çam iğneleriyle dolu dar yollar, boyası kalkmış bir kaydırak, çok yüksek ağaçların etrafında bitmiş eğreltiotları, yabani çiçek tarhları ve uçsuz bucaksız maviliğe bakan banklar vardı. Banklarda oturmamışlardı. Cildimin gözeneklerine bağlanmış tüm vericiler titreşime geçince kaygılandım. Koşarak otelin lobisine gittim, resepsiyoniste nefes almadan o hoş hanımefendiyle tekerlekli iskemledeki beyefendinin nereye gittiklerini sordum. Sert bir Yunan ba-

kışına maruz kaldım, bahçede olduklarını söyledi. Karşımdaki adamın karısı ve çocuğuyla yaşadığı küçük apartman dairesini gözümün önüne getirdim, işbirliği için ne kadar para aldığını kestirmeye çalıştım. Müslümanlara en ufak bir sempatisi olmayan şu Magosa sığınmacılarından biri değilse elbette.

Deliye dönmüş halde bahçeye fırladım, hızla başka yollara girdim, sonunda, uzaktan, adımı seslendiklerini duydum. Tuzlu deniz esintisinde, büyük bir ağacın altında, hoş kokulu sık bir çalılığın yanında, gözlerden uzakta oturmuş halde buldum onları.

"Senden kaçtığımızı mı sandın?" dedi Dafna gülerek.

Ona şapkayla su şişesini uzattım, sonra yavaş yavaş lobiye geçmeyi teklif ettim, oğlu gelmek üzereydi çünkü. Kendi aralarında sözleştikleri gibi, babasını girişte görmezse arabadan inmeyeceğini biliyordum – bu da işimizi çok zorlaştırırdı. Üstelik ortaklarım temiz iş istiyorlardı.

"Peki otel girişinde Hani'den başka kimler bekleyecek onu?" dedi Dafna diklenerek, çok ciddi bir ifadeyle.

Yalan söylemeye devam edemeyecektim sanki, "Ben," dedim.

"Onu koruyacak mısın?"

Hani hiçbir şey anlamadan bize baktı, sonra gözlerinden bir dehşet ifadesi geçti.

"Sen..."

Bacaklarım ne kadar ağırlaşmış olsa da, önüme çıkan dalları elimle iterek hızla koştum, orada olmalıydım, saklanmam olanaksızdı. Üzerime yerleştirdikleri minik kulaklıktan şu sözleri duydum: "Teslimata iki dakika kaldı." Bahçeden çıkınca yavaşlayabildim ancak ve ağır adımlarla otele girdim. Önümde uzanan otoparka bakan kanepelerden birine oturdum. Saniyeleri kalbimin atışlarıyla birlikte saydım. Resepsiyonist telefonuna yaklaştı, gözlerini benden ayırmadan

ahizeyi kaldırdı. Her yerde kımıldayan gölgeler görüyordum, bir an sonra biçim kazanacak, saklandıkları yerlerden çıkacaklardı. Ve işte. Beyaz bir taksi göründü. Haydi, önümde açılan cam kapılara ilerledim, haydi, yolun tam ortasına koştum, haydi, taksinin önünde dikildim, durması için ellerimi salladım, şoför Yunanca küfretti bana, arka koltuğa atladım, kapıyı çektim, etrafımız duvarlardan fışkıran, ağaçlardan düşen insanlarla doldu.

"Geri dönün, çabuk geri dönün!" diye bağırdım İngilizce. "Çabuk!"

Radyodan onları duyabiliyordum, tüm iletişim cihazları bir elektron çılgınlığıyla sarsılıyor, kesik kesik konuşmalar işitiliyordu, bizi durdurmaya çalışıyorlardı.

"Devam edin!" diye haykırdım. Araba deniz kıyısını izleyen yola girip olağan bir sabahın yoğun trafiğine dalarak havaalanına doğru yöneldi.

Nefesimi hâlâ toparlayamadığım için dönüp sağıma baktım. Fotoğraftakinden daha genç ve daha hassas görünüyordu, ama bakışlarına maruz kaldığım anda, tarif edilemez bir sertlikle karşılaştım ve hemen o anda pişman oldum. Böylesi bir bakış için herhangi birini kendi ellerimle boğabilirdim.

"Baban selam söyledi," diyebildim yine de.

Dehşete düşmüştü, eli cebine gitti, uçağa binmeden önce silahını bırakmak zorunda kaldığını unutmuştu.

"Pis hain!" diye fısıldadı Arapça, bir yandan da kapı koluna ulaşmaya çalışıyordu.

"Hayır," dedim. "Sana ihanet etmedi. Baban hayatını kurtardı."

Heyecanla sağına soluna bakıyordu ve bir anda, o da nirengi noktalarını yitirdi. İkimiz de serbest düşüşe geçmiştik, paraşütsüzdük, tutanacağımız tek bir şey yoktu. O sırada kapıyı açtı, araba yol almaya devam ediyordu, ona bir şeyler haykıracak zaman buldum ama arabadan atladı, dışarıda,

asfalt yolda sürüklenen dertop olmuş bir insandı artık. O anda sirenler öttü, şoför dikiz aynasına baktı, bana küfretmeye devam etti, tekerleklerin ıslığıyla yol kenarında durdu. Bir an takside oturdum kaldım, kendini öldürdüğünü, ajanlarımızın onu canlı ele geçirdiğini umuyordum. Arabadan çıktım, güvenlik şeridi boyunca hızla yürüdüm, yanımda Akdeniz'e özgü sık bitkiler uzanıyordu, arkalarında da ışıldayan bir deniz. Süregiden korkunç trafiğin ortasında, yerel polisin yanardöner ışıklarıyla yaklaştığını duyuyordum. Taksi şoförü bağırıyor, parmağıyla beni işaret ediyordu ama beni durdurmalarından bir saniye önce, siyah bir araba yanımdan geçti, kocaman bir el dışarı çıktı ve beni arabaya aldı.

İsrail'e ne zaman ve nasıl getirildiğimi bilmiyorum. Bir Kibutz ya da yurdun küçük odasında gözlerimi açtım: Pencerelerde parmaklıklar vardı; yaylı, küçük bir yataktaydım, duvarlar çıplak ve yeşilimsiydi. Okaliptüs dalları rüzgârda hışırdıyordu. Kapıya gittim, kilitliydi. Dışarıda sivil biri oturuyordu, uyandığımı fısıldayarak radyo üzerinden birilerine aktardığını işittim. Kendimi yenilenmiş ve canlı hissediyordum ama uzun sürmedi.

İki kişi geldi, çok işlevli tahta masanın arkasına geçip karşıma oturdular. Kapıyı çalmadan içeri dalmışlardı.

"Kalk, giyin."

Moşav'da bir villayla, bir arazi arabasıyla ve güzel kadınlarla bire bir uyum içerisinde güçlü bir bedeni ve kendine güvenli o bakışları hemen yakaladım – kısacası, tamamen normal insanlar arasındaydım. Beni itip kakmadılar, çok soğuk davranmakla yetindiler. Kendimi nasıl hissettiğimi sormadılar. Beni soru yağmuruna tuttular, ben de tek tek cevap verdim. Arada sırada dışarı çıkıp mola veriyorlardı, fısıldaşıp kurnazca gülüştüklerini işitiyordum: Onlara göre bir boktan başka şey

değildim. Dafna ve Hani'yle ilgili, hatta Yotam'la ilgili sorular yönelttiler bana. Her şeyin nasıl olup bittiğini anlattım. Neredeyse hiçbir şeyi gizlemedim. Sonra Kıbrıs'la ilgili sorular geldi, olayların ne şekilde geliştiğini anlatmamı istiyorlardı. Dimdik oturmaya, açık seçik cevaplar vermeye, yıkılmış bir adam gibi davranmamaya gayret ettim. Bende saygı uyandıran tutsakları hatırlamaya çalıştım. Bana birer zavallı gibi görünmüş olanları da hatırlıyordum. Onlara söylemediğim tek bir şey vardı: Dafna'yla geçirdiğim gece. Hayır, onunla yatmamıştım, büyük bir kararlılıkla yalan söyledim. Konuşmalarıyla bu anıyı da kirlettiler, ama tepki vermedim. Ne kadar etkilendiğimi fark etmemeliydiler. Ona o pis elleriyle dokunmamalıydılar. Bazen koca bir gün beni boşlukla baş başa bıraktıktan sonra gecenin bir yarısı çıkageliyorlardı, ışığı açıyor, beni yataktan çekip çıkarıyor, dişlerimi fırçalamam için bile zaman tanımıyorlardı, üstümde bir tek donumla karşılarında oturmak zorunda kalıyordum –geceleri yavaş yavaş soğuk olmaya başlamıştı–, tuvalete gitmeme bile hemen izin vermiyorlardı.

Ziyaretleri arasındaki vakitler bomboştu, uyumaya çalışıyordum ama halüsinasyonlarla dolu bir uykuydu bu, kâbuslarla bölünüyordu; saatin kaç olduğunu kestirmeye, oğlumun yüz hatlarını hatırlamaya çalışıyordum. Dışarıda, kapımın önünde bekleyen adamlar nöbet değiştiriyordu, hepsi sivil giyimliydi, plastik iskemlelere bellerinde bir silahla oturmuşlardı, bir hainin başında bekleyerek hayatını kazanan üniversite öğrencileriydi bunlar. Küstah bir halleri vardı, onları gafil avlayıp kafalarını kırabilirdim. Ama neye yarardı ki? Bu uçsuz bucaksız hapishanede nereye kadar gidebilirdim? Saatte bir-iki kere, dikenli teller boyunca bir devriye arabasının kol gezdiğini duyuyordum; deniz çok yakında olmalıydı, kokusunu alıyordum, uzakta kıyı şeridinin bitki örtüsünü seçebiliyordum.

Kapımdaki gardiyanlar asla içeri girmiyorlardı, demir parmaklıklı pencereden beni izlemekle yetiniyorlardı. İşte o pencereden sürekli oğlumu aramama izin vermelerini istiyordum. Gardiyanlarımdan iki tanesi beni duymamış gibi yaptılar, üçüncüsü iskemlesinden kalktı –elinde günlerini kahkahalar atarak ve arkadaş grubuyla gevezelik ederek geçirmesini sağlayan bir cep telefonu vardı–, kararlı adımlarla pencereye yaklaşıp çenemi kapamamı, tek laf etmememi fısıldadı. Ne dediğini anlamıştım. Çenemi kapadım.

Bir şafaktan diğerine gün saydım. İki haftadır oradaydım. Bir şey olmasını bekliyordum. Beni bir yargıcın karşısına çıkaracakları günü düşünerek savunmamı anahatlarıyla hazırlamayı bile denedim, ama tutarlı gerekçeler üretemiyordum. Yalnızca yüzlerle gözler, iç çekişlerle telaşlı sesler canlanıyordu kafamda, sözlere dökülebilecek tek bir şey yoktu.

Roş Aşana[10] akşamında bana bir kipa getirdiler. Ritüele uygun bir biçimde önüme bir balık tabağı geldi, paketin üstünde "Trablus usulü sazan balığı" yazıyordu. Sonunda okuyacak bir şeyler bulmuştum, uykuya da doyduğum için –sorgular giderek azalıyordu–, akşamlarımı ve gecelerimi Sukot Bayramı'na kadar dualarla geçirdim. Birkaç işaret bulmaya çalıştım, Tanrı'nın yüzünü gördüm – kasvet saçan, dehşet verici bir adamdı. Dışarıda gardiyanım bir kızla telefonda konuşup duruyordu. O kadar kaba bir herifti ki kızın asla ona teslim olmamasını diledim. Bir de üstüne uyuyakaldı –bir gardiyanın bunu yapması kesinlikle yasaktı!– ve öyle bir horlamaya başladı ki beni deli etti. Parmaklarımın kaşınmasına engel olamıyordum, herifin boynunu kırdığımı hayal ettim.

Yeni yıldan sonra beni Ramle yakınlarında güvenli bir yere naklettiler. Orada gerçek bir hücreye hapsedildim, penceresi yoktu, dışarıda bir ağaç yoktu, altımda pirelerle dolu, ince bir

10 Yahudilikte yılbaşı akşamı. (Ç.N.)

şilte vardı. Kurallara uygun tutanaklarla daha resmi sorgulara maruz kaldım. Ne duş almama ne de tıraş olmama izin veriyorlardı. Hatırlayabildiğim kadarıyla zamanımın çoğunu yatağa uzanmış, orada büzüşüp kalmış halde; kıllı, iğrenç bir cenin gibi geçiriyor, ölümü düşünüyordum.

Sonra, bir sabah beni serbest bıraktılar. Sorgu odasında, soluk tenli bir adam karşıma geçip oturdu, bana bir yığın belge imzalattı. Eski görevlerimle ilgili, yürüttüğüm operasyonlarla ilgili, yaptığım şeylerle ilgili en ufak bir laf etmeyecektim. Ülkeden dışarı asla çıkamayacaktım. Gazetecilerle asla konuşmayacaktım. Bir polis binanın çıkışına kadar bana eşlik etti. Dışarıda güneş gözlerimi kamaştırdı. Uzun bir sakalım, kokuşmuş, iğrenç giysilerim vardı. Beni beş kuruşsuz kapının önüne koymuşlardı, iade etmeyi unuttukları saatim bile yoktu kolumda. Beni o halde almayı kabul eden bir taksi bulana dek uzun süre bekledim. Şoför başıma ne geldiğini sordu. Cevap vermedim.

Kapıları sımsıkı kilitlenmiş ıssız evimde üç gün boyunca uyudum, artık var olmayan bir ailenin mezarıydı orası. Panjurları açmadım. Kitaplıktan bir şey alıp okuyamıyordum, benim durumumda bir insana hiçbir şey, hiç kimse bir şey söyleyemiyordu. Telefonla oğlumu aradım. Bu konuşmayı o kadar beklemiştim ki boğazıma bir şeyler düğümlendi ve neredeyse tek bir söz çıkmadı ağzımdan.

"Ne zaman gelip beni göreceksin baba?" diye sordu çok uzaklardan, sanki başka bir galaksiden gelen sesiyle. Kupkuru, düşmanca bir ses tonuyla, Sigi bütün o zaman boyunca nereye kaybolduğumu sordu.

"Burada biriyle ciddi bir ilişkim var, oğlan sana söylemeden benden duymanı istedim. Bu arada, seni çok özlüyor, o yüzden lütfen bu şekilde ortadan kaybolma. Benim yüzünden onu da cezalandırma."

Kendime geldiğimde, kapımın önünde birikmiş gazete yığınının arasında, Kıbrıs'taki o meşhur günün baskısını aradım ama hiçbir şey bulamadım. Hayim'i aradım. Bir kez. Çok saçmaydı, telefonu suratıma kapadı çünkü, bir de üstüne polisler yarım saat sonra bir aksaklık olup olmadığına bakmak için kapımı çaldılar. Her yeri arayıp eşyalarımı karıştırdılar. Ortadan kaybolmam gerekiyordu, kendimi unutturmam, ücra bir köşeye kendimi gömmem gerekiyordu.

Ekim ayının son günü, evimden ilk kez çıktım. Oturduğum banliyönün sıkıcı sokağı, kişiliksiz evleri, tanımadığım insanlar... Her adımda bakışların keskin bıçaklar gibi sırtıma saplandığını hissediyordum. Tel Aviv'e gitmek için arabama bindim. Hapishaneden çıktığımdan beri tıraş olmamıştım, tenim bir ölününki kadar solgundu. Dafna'nın sokağını bir kez daha görmek istiyordum, kaldırımı pisleten incir ağacını, şehirde rastlanan biraz fazla hareketli çocukları, apartmanının girişindeki karanlığı görmek istiyordum. Onun sıcaklığına kavuşmaya ihtiyacım vardı. Basamakları ilk buluşmamızdaki gibi ağır ağır çıktım.

Büyük pencere açıktı, rüzgâr günbatımının mor lekelerini içeri taşıyordu. Mutfakta oturduk.

"Ağaçkavunu tüccarı geri döndü," dedi başımı okşayarak. Dışarıda karanlık çökmüştü, ama ışığı açmadı.

"Hani?" diye sordum.

"Öldü. Döndükten birkaç gün sonra. Burada, salonda öldü. Uykusunda. Yotam beni arayıp haber verdi. Evde değildim."

"Bir şey söyledi mi?"

"Oğlunu kurtardığın için sana teşekkür ettiğini söyledi."

"Bunu becerdiğimden emin değilim."

"Becerdin, evet. Buraya geldiler. Bir yığın soru sordular. İki gün gözaltında tutuldum. Sizin adamlarınızla karşı karşıya gelmenin eğlenceli olduğunu söyleyemem. Anladığım kadarıyla,

yaralanmış ama kurtulmuş. Ciddi bir şeyi yokmuş, belki o da bir parça sarsılmayı hak ediyordu."

"O bir katil. Gözlerinden okudum. Onu orada, takside öldürmeliydim."

"Hepiniz katilsiniz," diye karşılık verdi Dafna. Çok zayıftı, bakışları hüzün doluydu. Aromatik bitkilerini yetiştirdiği saksılara doğru gittim, kokularını içime çektim, avludan ve sokaktan gelen sesleri dinledim. Dafna hâlâ oturuyordu, orada büzüşüp kalmıştı, ayakları çıplaktı, sırtına bir şal atmıştı. Havanın serinlediğini, yağmurun hâlâ gelmediğini söyledi.

"Yotam nerede?" diye sordum.

"Burada," diye fısıldadı. "Odasında. Bir tek geceleri çıkıyor. Paramı alıp sabah saatlerinde leş gibi, titreyerek dönüyor."

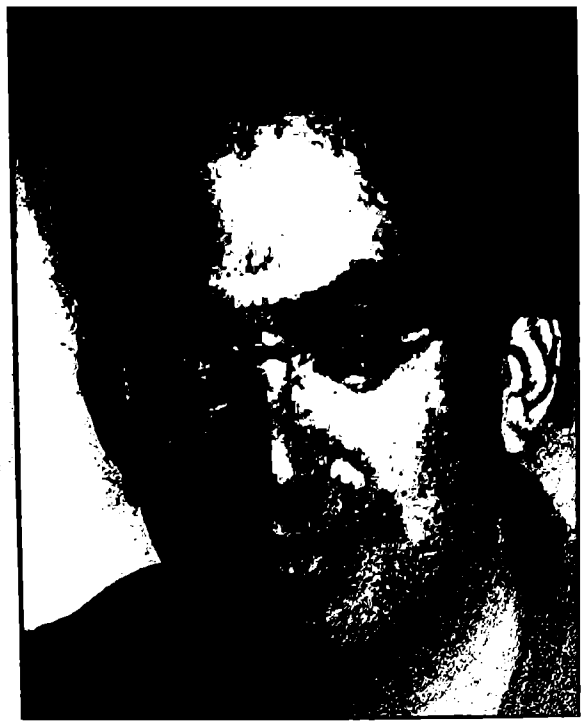
Dönüp koridora baktım, canavar orada, karanlıkta yatıyordu.

"Onu kapının önüne koymalısın," dedim öfkeyle.

"Yapamam. Benim oğlum o. Hani'nin oğlu. Geriye bir tek o kaldı."

Yatağın bir ucuna yığılıp kalmıştı, saçları yüzünü örtüyordu, çarşafı küçük kan lekeleriyle doluydu. Bir çocuğun odasıydı burası, ama hasta bir ihtiyarın odası gibi kokuyordu. Kararlı adımlarla içeri girdim, odayı dikkatle inceledim, tek bir çekmeceyi, bir şeyler saklayabileceği tek bir köşeyi atlamadan her yeri aradım. Bulduğum ne varsa bir poşete koydum. Oğlan şöyle bir silkelendi, kalkmaya, dışarı çıkmaya çalıştı, beni itti ama onu sertçe duvara kıstırdım. Dafna çarşafı değiştirdi, elinde bir süpürge ve bezle odayı olabildiğince çabuk temizledi. Oğlan deliye dönmüştü, bize küfretti, tükürdü. Görmezden geldim, tepki vermedim, kaçmaması için iyiden iyiye köşeye sıkıştırdım onu. Dafna küçük masasının üzerine bir tepsi içinde meyve, ekmek ve su bıraktı, kapıyı kilitleyip dışarı çıktık.

Mutfağa oturup bekledik.



Yishai Sarid, 1965'te Tel Aviv'de doğdu. Kudüs'teki İbrani Üniversitesi'nde hukuk okudu ve Harvard Üniversitesi'nde kamu yönetimi alanında yüksek lisans eğitimi aldı. Sarid, ceza davalarında savcılık yaptı; şimdi özel sektörde avukat olarak çalışıyor. Aynı zamanda İbrani basınına makaleler yazıyor. *Limasol,* Fransa'da En İyi Yabancı Polisiye Roman olarak 2011 Polisiye Edebiyat Büyük Ödülü'nün yanı sıra Fransa SNCF Ödülü'nü (2011) de aldı.

Soğuk Savaş sırasında John Le Carré'nin yaptığı gibi, Sarid de jeopolitik sarsıntıları bir grup sıradan kadın ve erkek vasıtasıyla anlatıyor. Ancak burada, Sarid'in kahramanı gerçekten sıradan. Le Carré'nin, azaltılamayan bir gizemi daima koruyan ve esasen İngiliz olan karakterlerinin aksine, Sarid'in kahramanı gerçekten bizim gibidir... Nereye kadar değişecek? Anlamak için kitabın son sayfalarını beklemek zorundayız.
Natalie Levisalles, *Libération*, 13.1.2011

Yishai Sarid, şüpheye doymuş ve şiddete boğulmuş bir toplumu ve bir kahramanı incelikle tasvir ediyor. Muhteşem.
Yann Plougastel, *Le Monde*, 12. 2. 2011

Yishai Sarid – çölde yeni bir ses.
L.B. *Rolling Stone*, 1.2.2011

Limasol, Dubai'de bir Hamas liderine yapılan suikastla çarpıcı benzerlikler taşıyor. Bu bir tesadüf mü?
Der Spiegel, 1.3.2010